

שיח שרפי קודש ה

ליקוטים • ה-א • ה-ב • ה-ג • ה-ד • ה-ה • ה-ו • ה-ז • ה-ח • ה-ט • ה-י • ה-יא • ה-יב • ה-יג • ה-יד • ה-טו • ה-טז • ה-יז • ה-יח • ה-יט • ה-כ • ה-כא • ה-כב • ה-כג • ה-כד • ה-כה • ה-כו • ה-כז • ה-כח • ה-כט • ה-ל • ה-לא • ה-לב • ה-לג • ה-לד • ה-לה • ה-לו • ה-לז • ה-לח • ה-לט • ה-מ • ה-מא • ה-מב • ה-מג • ה-מד • ה-מה • ה-מו • ה-מז • ה-מח • ה-מט • ה-נ • ה-נא • ה-נב • ה-נג • ה-נד • ה-נה • ה-נו • ה-נז • ה-נח • ה-נט • ה-ס • ה-סא • ה-סב • ה-סג • ה-סד • ה-סה • ה-סו • ה-סז • ה-סח • ה-סט • ה-ע • ה-עא • ה-עב • ה-עג • ה-עד • ה-עה • ה-עו • ה-עז • ה-עח • ה-עט • ה-פ • ה-פא • ה-פב • ה-פג • ה-פד • ה-פה • ה-פו • ה-פז • ה-פח • ה-פט • ה-צ • ה-צא • ה-צב • ה-צג • ה-צד • ה-צה • ה-צו • ה-צז • ה-צח • ה-צט • ה-ק • ה-קא • ה-קב • ה-קיב • ה-קייג • ה-קיד • ה-קטו • ה-קטז • ה-קיו • ה-קית • ה-קיש • ה-קכ • ה-קכא • ה-קכב • ה-קכג • ה-קכד • ה-קכה • ה-קכו • ה-קכז • ה-קכח • ה-קכט • ה-קכט • ה-קל • ה-קלא • ה-קלב • ה-קלג • ה-קלד • ה-קלה • ה-קלו • ה-קלז • ה-קלח • ה-קלט • ה-קמ • ה-קמא • ה-קמב • ה-קמג • ה-קמד • ה-קמה • ה-קמו • ה-קמוז • ה-קמח • ה-קמט • ה-קנ • ה-קנא • ה-קנב • ה-קנג • ה-קנד • ה-קנה • ה-קנו • ה-קנו • הרב מטשערין • ה-קנז • ה-קנח • ה-קנט • ה-קס • ה-קסא • ה-קסב • ה-קסג • ה-קסד • ה-קסה • ה-קסו • ה-קסז • ה-קסח • ה-קסט • ה-קע • ה-קעא • ה-קעב • ה-קעג • ה-קעד • ה-קעה • ה-קעו • ה-קעז • ה-קעת • ה-קעט • ה-קפ • ה-קפא • ה-קפב • ה-קפג • ה-קפד • ה-קפה • ה-קפו • ה-קפז • ה-קפח • ה-קפט • ה-קצ • ה-קצא • ה-קצב • ה-קצג • ה-קצד • ה-קצה • ה-קצו • ה-קצז • ה-קצח • ה-קצט • ה-ר • ה-רא • ה-רב • ה-רג • ה-רד • ה-רה • ה-רו • ה-רוז • ה-רח • ה-רט • ה-רי • ה-ריא • ה-ריב • ה-ריג • ה-ריז • ה-רטו • ה-רטז • ה-ריז • ה-ריז • ה-רכב • ה-רכא • ה-רכ • ה-ריט • ה-ריח • ה-ריז • ה-ריז • ה-רכז • ה-רכה • ה-רכו • ה-רכז • ה-רכח • ה-רכט • ה-רל • ה-רלא • ה-רלב • ה-רלג • ה-רלד • ה-רלה • ה-רלו • ה-רלו • ה-רלח • ה-רלט • ה-רמ • ה-רמא • ה-רמב • ה-רמג • ה-רמד • ה-רמה • ה-רמו • ה-רמוז • ה-רמח • ה-רמט • ה-רנ • ה-רנא • ה-רנב • ה-רנג • ה-רנד • ה-רנה • ה-רנו • ה-רנו • ה-רנח • ה-רנט • ה-רס • ה-רסא • ה-רסב • ה-רסג • ה-רסד • ה-רסה • ה-רסו • ה-רסז • ה-רסת • ה-רסט • ה-רע • ה-רעא • ה-רעב • ה-רעג • ה-רעד • ה-רעה • ה-רעו • ה-רעז • ה-רעת • ה-רעט • ה-רפ • ה-רפא • ה-רפב • ה-רפג • ה-רפד • ה-רפז • ה-רפה • ה-רפו • ה-רפז • ה-רפח • ה-רפט • ה-רצ • ה-רצא • ה-רצב • ה-רצג • ה-רצד • ה-רצה • ה-רצו • ה-רצז • ה-רחצ • ה-רצט • ה-ש • ה-שא • ה-שב • ה-שג • ה-דש • ה-שה • ה-שו • ה-שז • ה-שח • ה-שט • ה-שי • ה-שיא • ה-שיב • ה-שיג • ה-שיד • ה-שטו • ה-שטז • ה-שיז • ה-שיח • ה-שיט • ה-שכ • ה-שכא • ה-שכב • ה-שכג • ה-שכד • ה-שכה • ה-שכו • ה-שכח • ה-שכט • ה-של • ה-שלא • ה-שלב • ה-שלג • ה-שלד • ה-שלה • ה-שלו • ה-שלו • ה-שלח • ה-שלט • ה-שמ • ה-שמא • ה-שמב • ה-שמג • ה-מדש • ה-שמה • ה-שמו • ה-שמוז • ה-שמח • ה-שמט • ה-שנ • ה-שנא • ה-שנב • ה-שנג • ה-שנד • ה-שנה • ה-שנו • ה-שנוז • ה-שנח • ה-שנט • ה-שס • ה-שסא • ה-שסב • ה-שסג • ה-שסד • ה-שסה • ה-שסו • ה-שסז • ה-שסח • ה-שסט • ה-שע • ה-שעא • ה-שעב • ה-שעג • ה-שעד • ה-שעה • ה-שעו • ה-שעז • ה-שעח • ה-שעט • ה-שפ • ה-שפא • ה-שפב • ה-שפג • ה-שפד • ה-שפה • ה-שפו • ה-שפז • ה-שפח • ה-שפט • ה-שפח • ה-שצ • ה-שצא • ה-שצב • ה-שצג • ה-שצד • ה-שצה • ה-שצו • ה-שצז • ה-שצח • ה-שצט • ה-ת • ה-תא • ה-תב • ה-תג • ה-תד • ה-תה • ה-תו • ה-תז • ה-תח • ה-תט • ה-תי • ה-תיא • ה-תיב • ה-תיג • ה-תיז • ה-תטו • ה-תטז • ה-תניז • ה-תיח • ה-תיט • ה-תכ • ה-תכא • ה-תכב • ה-תכג • ה-תכד • ה-תכה • ה-תכו • ה-תכז • ה-תכח • ה-תכט • ה-תל • ה-תלא • ה-תלב • ה-תלג • ה-תלד • ה-תלה • ה-תלו • ה-תלז • ה-תלח • ה-תלט • ה-תמ • ה-תמא • ה-תמב • ה-תמג • ה-תמד • ה-תמה • ה-תמו • ה-תמוז • ה-תמח • ה-תמט • ה-תנא • ה-תנב • ה-תנג • ה-תנד • ה-תנה • ה-תנו • ה-תנוז • ה-תנח • ה-תנט • ה-תס • ה-תסא • ה-תסב • ה-תסג • ה-תסד • ה-תסה • ה-תסו • ה-תסז • ה-תסח • ה-

תסט • ה - תע • ה - תעא • ה - תעב • ה - תעג • ה - תעד • ה - תעה • ה - תעו • ה - תעז • ה -
 תעח • ה - תעט • ה - תפ • ה - תפא • ה - תפב • ה - תפג • ה - תפד • ה - תפה • ה - תפו • ה •
 - תפז • ה - תפח • ה - תפט • ה - תצ • ה - תצא • ה - תצב • ה - תצג • ה - תצד • ה •
 - תצה • ה - תצו • ה - תצז • ה - תצח • ה - תצט • ה - תק • ה - תקא • ה - תקב • ה •
 - תקג • ה - תקד • ה - תקה • ה - תקו • ה - תקז • ה - תקח • ה - תקט • ה - תקי • ה •
 תקיא • ה - תקיב • ה - תקיג • ה - תקיד • ה - תקטו • ה - תקטז • ה - תקיז • ה - תקיח • ה •
 - תקיט • ה - תקכ • ה - תקכא • ה - תקכב • ה - תקכג • ה - תקכד • ה - תקכה • ה •
 - תקכו • ה - תקכז • ה - תקכח • ה - תקכט • ה - תקל • ה - תקלא • ה - תקלב • ה •
 - תקלג • ה - תקלד • ה - תקלה • ה - תקלו • ה - תקלז • ה - תקלח • ה - תקלט • ה •
 - תקמ • ה - תקמא • ה - תקמב • ה - תקמג • ה - תקמד • ה - תקמה • ה - תקמו • ה •
 תקמוז • ה - תקמח • ה - תקמט

שיח-שרפי-קודש, חלק חמישי

ליקוטים

ה - א

ה - ב

ה - ג

ה - ד

ה - ה

ה - ו

ה - ז

ה - ח

ה - ט

ה - י

ה - יא

ה - יב

ה - יג

ה - יד

ה - טו

ה - טז

ה - יז

ה - יח

ה - יט

ה - כ

ה - כא

ה - כב

ה - כג

ה - כד

ה - כה

ה - כו

ה - כז

ה - כח

ה - כט

ה - ל

ה - לא

ה - לב

ה - לג

ה - לד

ה - לה

ה - לו

ה - לז

ה - לח

ה - לט

ה - מ

ה - מא

ה - מב

ה - מג

ה - מד

ה - מה

ה - מו

ה - מז

ה - מח

ה - מט

ה - נ

ה - נא

ה - נב

ה - נג

ה - נד

ה - נה

ה - נו

ה - נז

ה - נח

ה - נט

ה - ס

ה - סא

ה - סב

ה - סג

ה - סד

ה - סה

ה - סו

ה - סז

ה - סח

ה - סט

ה - ע

ה - עא

ה - עב

ה - עג

ה - עד

ה - עה

ה - עו

ה - עז

ה - עח

ה - עט

ה - פ

ה - פא

ה - פב

ה - פג

ה - פד

ה - פה

ה - פו

ה - פז

ה - פח

ה - פט

ה - צ

ה - צא

ה - צב

ה - צג

ה - צד

ה - צה

ה - צו

ה - צז

ה - צח

ה - צט

ה - ק

ה - קא

ה - קב

ה - קג

ה - קד

ה - קה

ה - קו

ה - קז

ה - קח

ה - קט

ה - קי

ה - קיא

ה - קיב

ה - קיג

ה - קיד

ה - קטו

ה - קטז

ה - קיז

ה - קיח

ה - קיט

ה - קכ

ה - קכא

ה - קכב

ה - קכג

ה - קכד

ה - קכה

ה - קכו

ה - קכז

ה - קכח

ה - קכט

ה - קל

ה - קלא

ה - קלב

ה - קלג

ה - קלד

ה - קלה

ה - קלו

ה - קלז

ה - קלח

ה - קלט

ה - קמ

ה - קמא

ה - קמב

ה - קמג

ה - קמד

ה - קמה

ה - קמו

ה - קמז

ה - קמח

ה - קמט

ה - קנ

ה - קנא

ה - קנב

ה - קנג

ה - קנד

ה - קנה

ה - קנו

ה - קנז

הרב מטשערין

ה - קנח

ה - קנט

ה - קס

ה - קסא

ה - קסב

ה - קסג

ה - קסד

ה - קסה

ה - קסו

ה - קסז

ה - קסח

ה - קסט

ה - קע

ה - קעא

ה - קעב

ה - קעג

ה - קעד

ה - קעה

ה - קעו

ה - קעז

ה - קעח

ה - קעט

ה - קפ

ה - קפא

ה - קפב

ה - קפג

ה - קפד

ה - קפה

ה - קפו

ה - קפז

ה - קפח

ה - קפט

ה - קצ

ה - קצא

ה - קצב

ה - קצג

ה - קצד

ה - קצה

ה - קצו

ה - קצז

ה - קצח

ה - קצט

ה - ר

ה - רא

ה - רב

ה - רג

ה - רד

ה - רה

ה - רו

ה - רז

ה - רח

ה - רט

ה - רי

ה - ריא

ה - ריב

ה - ריג

ה - ריד

ה - רטו

ה - רטז

ה - ריז

ה - ריח

ה - ריט

ה - רכ

ה - רכא

ה - רכב

ה - רכג

ה - רכד

ה - רכה

ה - רכו

ה - רכז

ה - רכת

ה - רכט

ה - רל

ה - רלא

ה - רלב

ה - רלג

ה - רלד

ה - רלה

ה - רלו

ה - רלז

ה - רלח

ה - רלט

ה - רמ

ה - רמא

ה - רמב

ה - רמג

ה - רמד

ה - רמה

ה - רמו

ה - רמז

ה - רמת

ה - רמט

ה - רנ

ה - רנא

ה - רנב

ה - רנג

ה - רנד

ה - רנה

ה - רנו

ה - רנז

ה - רנת

ה - רנט

ה - רס

ה - רסא

ה - רסב

ה - רסג

ה - רסד

ה - רסה

ה - רסו

ה - רסז

ה - רסח

ה - רסט

ה - ער

ה - רעא

ה - ערב

ה - רעג

ה - רעד

ה - ערה

ה - רעו

ה - רעז

ה - רעח

ה - רעט

ה - רפ

ה - רפא

ה - רפב

ה - רפג

ה - רפד

ה - רפד*

ה - רפה

ה - רפן

ה - רפז

ה - רפח

ה - רפט

ה - רצ

ה - רצא

ה - רצב

ה - רצג

ה - רצד

ה - רצה

ה - רצו

ה - רצז

ה - רחצ

ה - רצט

ה - ש

ה - שא

ה - שב

ה - שג

ה - דש

ה - שה

ה - שו

ה - שז

ה - שח

ה - שט

ה - שי

ה - שיא

ה - שיב

ה - שיג

ה - שיד

ה - שטו

ה - שטז

ה - שיז

ה - שיח

ה - שיט

ה - שכ

ה - שכא

ה - שכב

ה - שכג

ה - שכד

ה - שכה

ה - שכז

ה - שכח

ה - שכט

ה - של

ה - שלא

ה - שלב

ה - שלג

ה - שלד

ה - שלה

ה - שלו

ה - שלו

ה - שלח

ה - שלט

ה - שמ

ה - שמא

ה - שמב

ה - שמג

ה - מדש

ה - שמה

ה - שמו

ה - שמז

ה - שמח

ה - שמט

ה - שנ

ה - שנא

ה - שנב

ה - שנג

ה - שנד

ה - שנה

ה - שנו

ה - שנז

ה - שנח

ה - שנט

ה - שס

ה - שסא

ה - שסב

ה - שסג

ה - שסד

ה - שסה

ה - שסו

ה - שסז

ה - שסח

ה - שסט

ה - שע

ה - שעא

ה - שעב

ה - שעג

ה - שעד

ה - שעה

ה - שעו

ה - שעז

ה - שעח

ה - שעט

ה - שפ

ה - שפא

ה - שפב

ה - שפג

ה - שפד

ה - שפה

ה - שפו

ה - שפז

ה - שפח

ה - שפט

ה - שצ

ה - שצא

ה - שצב

ה - שצג

ה - שצד

ה - שצה

ה - שצו

ה - שצז

ה - שצח

ה - שצט

ה - ת

ה - תא

ה - תב

ה - תג

ה - תד

ה - תה

ה - תו

ה - תז

ה - תח

ה - תט

ה - תי

ה - תיא

ה - תיב

ה - תיג

ה - תיד

ה - תטו

ה - תטז

ה - תיז

ה - תיח

ה - תיט

ה - תכ

ה - תכא

ה - תכב

ה - תכג

ה - תכד

ה - תכה

ה - תכו

ה - תכז

ה - תכח

ה - תכט

ה - תל

ה - תלא

ה - תלב

ה - תלג

ה - תלד

ה - תלה

ה - תלו

ה - תלז

ה - תלח

ה - תלט

ה - תמ

ה - תמא

ה - תמב

ה - תמג

ה - תמד

ה - תמה

ה - תמו

ה - תמוז

ה - תמח

ה - תמט

ה - תנ

ה - תנא

ה - תנב

ה - תנג

ה - תנד

ה - תנה

ה - תנו

ה - תנוז

ה - תנח

ה - תנט

ה - תס

ה - תסא

ה - תסב

ה - תסג

ה - תסד

ה - תסה

ה - תסו

ה - תסז

ה - תסח

ה - תסט

ה - תע

ה - תעא

ה - תעב

ה - תעג

ה - תעד

ה - תעה

ה - תעו

ה - תעז

ה - תעח

ה - תעט

ה - תפ

ה - תפא

ה - תפב

ה - תפג

ה - תפד

ה - תפה

ה - תפו

ה - תפז

ה - תפח

ה - תפט

ה - תצ

ה - תצא

ה - תצב

ה - תצג

ה - תצד

ה - תצה

ה - תצו

ה - תצז

ה - תצח

ה - תצט

ה - תק

ה - תקא

ה - תקב

ה - תקג

ה - תקד

ה - תקה

ה - תקו

ה - תקז

ה - תקח

ה - תקט

ה - תקי

ה - תקיא

ה - תקיב

ה - תקיג

ה - תקיד

ה - תקטו

ה - תקטז

ה - תקיז

ה - תקיח

ה - תקיט

ה - תקכ

ה - תקכא

ה - תקכב

ה - תקכג

ה - תקכד

ה - תקכה

ה - תקכו

ה - תקכז

ה - תקכח

ה - תקכט

ה - תקל

ה - תקלא

ה - תקלב

ה - תקלג

ה - תקלד

ה - תקלה

ה - תקלו

ה - תקלוז

ה - תקלח

ה - תקלט

ה - תקמ

ה - תקמא

ה - תקמב

ה - תקמג

ה - תקמד

ה - תקמה

ה - תקמו

ה - תקמוז

ה - תקמח

ה - תקמט

שיח-שרפי-קודש, חלק חמישי

ליקוטים

ה - א

ספר "לקוטי הלכות", מוסד מוסד על התגלות נפלאות חדושי תורתו של אדונו מורנו ורבונו נחמן אור האורות, זכר צדיק וקדוש לברכה, עליהם יסדתי אמרותי על פי פקדתי ז"ל לבאר ולחדש בכל הלכה והלכה מכל ארבעה חלקי השלחן ערוך, למצא סמך וענין וטעם בכל הלכה והלכה בדרך חכמת האמת, בדרך חכמה ומוסר השכל ועצות נפלאות ונוראות והתחזקות עצום ונשגב עד אין סוף ואין תכלית, שיתחזק כל אדם להתקרב להשם יתברך בכל דרגא ודרגא בכל מקום שהוא יהיה מי שיהיה, וכלם מיסדים על אדני פז על פי ההקדמות שקבלתי ממנו ז"ל מפיו ומפי כתביו הקדושים. (שער ספרי לקוטי הלכות).

ה - ב

צויתי מפיו הקדוש לחשב ולעין בכל הלכתא והלכתא עד שיאיר הי עיני לחדש בהם איזה חדוש, וכל מה שזכרתי הי יתברך לחדש בהם הכל מיסד על פי ההקדמות והיסודות שקבלתי מרבונו הקדוש והנורא זכר צדיק וקדוש לברכה. (הקדמת ספרי לקוטי הלכות).

ה - ג

עקר העצה הגדולה האמתית לכל הצרות חס ושלום, שעוברין על ישראל בכלליות, או מה שעובר על כל אדם בפרטיות רחמנא לצלן, שאין שום עצה נכונה לברח מהם כי אם על-ידי הבטול אל התכלית, דהיינו לסתם עינו בחזקה ולעשות עצמו פגוש ולבטל עצמו בתכלית הבטול פאלו אין בו שום הרגשה כלל, רק לדבק ולבטל מחשבתו אל אור האין סוף יתברך, וזה יכול כל אדם לעשות, כאשר שמעתי מפיו הקדוש, כי אף-על-פי שאינו יכול לזכות לבטול בשלמות כמו גדולי הצדיקים השלמים, אף-על-פי-כן יכול כל אדם לבטל עצמו איזה שעה אם ירצה באמת. (שם נטילת ידי שחרית ד,).

ה - ד

על המבאר בתורה ד' חלק ב' בענין "רשע גרא" אמרה רבנו בזה הלשון: "אזוי ווי א פרומער רשע". (שם ברפת השחר ה).

ה - ה

שמעתי מפי אדמו"ר ז"ל ונדפס מזה בלקוטים שאצל המעשיות (בשיחות הר"ן סימן א) שאמר שגדלת הבורא יתברך שמאיר לאדם השלם בלבו אי אפשר לספר לחברו, ועל-כן אמר דוד המלך עליו השלום: כי אני ידעתי כי גדול ה' וכי. 'אני ידעתי דיקא "איה ווייס" ודחק מאד תבת 'איה', כי אי אפשר לספר לחברו כלל, ואפלו האדם לעצמו אינו יכול לספר מיום לחברו, דהיינו ההתנוצצות וההארה שמאיר בדעתו באיזה יום, אי אפשר לספר לעצמו מיום לחברו וכי. (שם הלכות קריאת שמע הלכה ה, א).

ה - ו

לְאַחַד שְׁנֵפֶל בְּדַעְתּוֹ מְאֹד עָנָה רַבֵּנוּ ז"ל וְאָמַר לוֹ : אִם אַתָּה מֵאֲמִין שְׂיִכּוּלִין לְקַלְקֵל תֵּאֲמִין שְׂיִכּוּלִין לְתַקּוֹן. (שם הלכות משא ומתן ד, יז).

ה - ז

שְׂמַעְתִּי מִמֶּנּוּ ז"ל שְׂמִי שְׂבָקִי הֵיטֵב בְּדַבְּרֵי תּוֹרָה יָכוֹל לְמַצֵּא בְּכֹל הַשִּׁיחוֹת דְּבָרֵי תּוֹרָה. (לקוטי-הלכות נטילת ידים ו, נ).

ה - ח

דְּבָרֵי רַבֵּנוּ ז"ל כֹּל דְּבָרָיו כְּגַחְלֵי אֵשׁ יוֹרְדִים עַד עֲמֻקֵי תְהוֹם לְהַעֲלוֹת נְפֻשׁוֹת מִבְּאֵר שַׁחַת וְעוֹלִים לְמַעַלָּה מִשְׁמֵי הַשָּׁמַיִם, מִי יַעֲרֹךְ שְׂבָחָם, מִי יִסְפֹּר נוֹרְאוֹת גְּדֻלָּתָם אִין דְּגַמְתָּם. (לקוטי-הלכות הלכות ברפת הריח, ד).

ה - ט

....מִתְחַלֶּה הָיָו כֹּל הַהֲתַחֲלוֹת מִפְּסַח שֶׁהוּא יֵצֵאת מִצְרַיִם וְעַכְשָׁו וְכוּי (לקוטי מוהר"ן ח"ב סימן עד). וּפְסַק בְּאֲמִצֵּעַ וְלֹא סִיִּם דְּבָרָיו, וּמִתּוֹךְ דְּבָרָיו הִבְנֵתִי שְׂעַכְשׁוֹ הַהֲתַחֲלָה מִפּוֹרִים, שֶׁהוּא מְחִית עֲמֵלֵק - עַקֵּר הַגְּאֻלָּה שֶׁל מְשִׁיחַ. (לקוטי-הלכות הלכות ברפת הריח ד, כה). (נכפל לעיל ח"א, סעיף כ"ז).

ה - י

יִקְבַּע בְּלִבּוֹ שְׂאִיד שְׂיִהְיֶה אֶף-עַל-פִּי-כֹן אֲנִי חֹזֵק שֶׁלֹּא אֶהְיֶה נְסוּג אַחֲרָיו
לְגַמְרֵי מַה' יִתְבָּרַךְ, וְלֹא אֶיָּאֵשׁ אֶת עֲצָמַי לְעוֹלָם וְלֹא אֶהְיֶה חֵס וְשָׁלוֹם
רְחֻמָּא לְצַלּוֹ, כְּמוֹ שֶׁשָּׁמַעְנוּ מִצְדִּיקִים. (שָׁם הִלְכוֹת רֹאשׁ חֹדֶשׁ ז', נב).

ה - יא

לֵב הַדְּבָרִים הַנִּדְפָּסִים בְּסֵפֶר "שְׁבַחֵי הַבַּעַל שֵׁם טוֹב" זְצוּק"ל רַבִּם כְּכֹלֵם
מִסְפָּרִים כָּל הָעוֹלָם מְכַבֵּר וְהַמוֹפְתִים הַנּוֹרָאִים שֶׁל הַבַּעַל שֵׁם טוֹב זְצוּק"ל,
מִפְּרִסְמִים בְּכָל הָעוֹלָם, וּבִפְרָט בֵּין יְרֵאֵי הַשֵּׁם וְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ, וּכְבֹר סֵפֶר
צְדִיק גָּדוֹל אֶחָד מְגֻדוֹלֵי תַלְמִידָיו, וְאָמַר בְּפִרוּשׁ בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בְּרַבִּים
בְּשַׁעַת הַדְּרָשָׁה, שֶׁבָּאֵם לֹא נִמְצָא שְׁבַחֵי הָאֱרִי"ז לְיוֹתֵר מִמָּה שֶׁנִּדְפָּסוּ
רְאִינוּ אֲנַחְנוּ מֵרַבָּנוּ (הַבַּעַל שֵׁם טוֹב) יוֹתֵר מִזֶּה, כְּמִפְּרָסָם זֶה הַסְּפוּר. (שָׁם
הִלְכוֹת פָּסַח הִלְכָה ז', ג).

ה - יב

"קָדֵם" מְרִמֵּז שֶׁאֵלּוּ הַנִּפְשׁוֹת אֵינָם מֵהַדּוֹרוֹת הַלְלוּ כָּלֵל, רַק מִבְּחִינַת שְׁנִים
קְדָמוֹנִיּוֹת, כְּאֶשֶׁר הַבְּנֵי הַמְּשִׁיחָתוֹ הַקְּדוּשָׁה. (שָׁם).

ה - יג

אָפּלוּ כְּשֶׁהֲצַדִּיק מִשִּׁיג אֵיזָה הַשְּׂגָה גְבוּהַ וְנִסְתָּרַת מְאֹד, אֵינָה נְחֻשֶׁבֶת אֶצְלוֹ,
כָּל זְמַן שְׂאִינוּ מִבִּין עַל יָדָה אֵיךְ לְהַבִּיא אֶת בְּנֵי אָדָם לִיְדֵי מַעֲשִׂים טוֹבִים
וְעַל-יְדֵי זֶה לְהַחְזִירָם בְּתִשׁוּבָה וּלְחַזְקָם וְכוּ', כִּפְאֶשֶׁר הִבְנוּ כָּל זֶה מִמְּנוֹ
זְכָרוֹנוֹ לְבָרְכָה. (שֵׁם הַחֲלָכָה ה.)

ה - יד

תּוֹרָה קִס"ט שְׂבָלְקוּטִי מוֹהַר"ן חֶלֶק א' הוּא מְפָתֵב יַד הַחֲבָרִים (שֵׁם
הַלְכוֹת גְּבִיַת מְלֻוּה ג, י).

ה - טו

כָּל הַדְּבָרִים שֶׁל הָא"ב הֶחֱדָשׁ (הוּא סֵפֶר הַמִּדּוֹת) גְּבָהוּ וְנִעְלְמוּ מְאֹד מְאֹד
מֵעֵין כָּל חַי, וְהַדְּבָרִים עֲתִיקִים סְתוּמִים וְחֲתוּמִים מְאֹד עַד עֵת קָץ. (שֵׁם
הַלְכוֹת הַלְוָאָה ג.)

ה - טז

הַשִּׁיחָה הַקְּדוּשָׁה הַנִּדְפָּסֶת בְּשִׁיחֹת הַר"ן סִימָן נא הַמִּתְחִיל "עוֹלָם הַזֶּה
אֵינָה פְּלוּס", שְׂמִבְּאָר שֵׁם עֶצֶם מַעֲלַת הַרְצוֹן אֶל הַקְּדוּשָׁה, אֲמָרָה רִבְנוּ ז"ל
בְּאוֹתָה עֵת שֶׁגִּלָּה הַתּוֹרָה "וּבָיּוֹם הַבְּכוּרִים - אֶת הָעֲרָבִים צְוִיתִי לְכַלְפֶּלֶךְ"
(לִיקוּ"מ ח"ב סִימָן ד') שְׂמִבְּאָר שֵׁם עֲנִין הַרְצוֹן. (שֵׁם הַלְכוֹת עֲרַב ג, א;

ה - יז

אמר רבנו ז"ל, על-ידי שהאדם נתקרב להשם יתברך על-ידי מניעות רבות שהתגברו עליו ושברם, על-ידי זה נעשה כלי אחר כך לקבל לתוכו הקדשה. (שם הלכות נזקי שכנים ג, ח, וראה בלקוטי מוהר"ן סוף סימן קפה). (נכפל לעיל ח"א, סעיף צ"ד).

ה - יח

דבר פעם רבנו עם אנשי-שלוֹמנו וגלה להם סודות נוראים והזהירם לבל יגלו לזר, וסיים ואמר: אם תספרו, אף-על-פי-כן אהיה אוהב אתכם, אך האהבה תהיה כמו שחייקל בשמחה, שבאמת אינו שמחה כלל, וגם אמר שכל השומעים ערבים זה לזה ועמד שם איש אחד שהיו יראים ממנו שלא יספר לזר, מחמת שהיה איש מפטפט בדברים, אך לא אמרו לו כלום, מחמת שהיו יראים מרבנו ז"ל, אך במחשבתם חשבו זאת. ענה רבנו ז"ל ואמר: "בעדו אני ערב", ואחר כך התחילו לחקר אצל האיש הנ"ל אם יודע מזה המעשה ולא ידע כלל מזה הספור הנ"ל, והבינו שזה שאמר רבנו ז"ל: "בעדו אני ערב", כי לא ידע כלל מכל הספור הזה. (השמטות).

ה - יט

...על-ידי שזוכים לענג דקדשה זכו לעשירות, כמו שאמר רבנו ז"ל שראשי תבות של עושר הוא ויהתענגו על ריב שילום. (לקוטי אבן ברכות השחר

ה - כ

לְעַנְנֵי הַשִּׁיחָה הַמּוֹבֵאת בְּחַיֵּי מוֹהַר"ן סִימָן שֶׁפֶט וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: הַקָּשֶׁר וְהַחֲבוּר שֶׁל הַתּוֹרוֹת שְׁלוֹ הוּא כְּעֵין בְּנֵן וְאַרְיֵה מִמֶּשׁ שְׁבִתְחֻלָּה הוּא מִקָּשֶׁר וּמִחֲבֵר אֵלּוּ שְׁנֵי דְבָרִים יַחַד וְאַחַר כֵּן קוֹשֶׁר וּמִחֲבֵר דְּבַר שְׁלִישִׁי לְהַשְׁנִי בְּכַמָּה קָשָׁרִים חֲזָקִים וְכֵן מִשְׁלִישִׁי לְהַרְבִּיעִי וְכֵן לְהֵלֵךְ וְכוּ', עֵינֵי שָׁם. כְּתֹב בְּהַקְדָּמַת סֵפֶר פְּרָפְרָאוֹת לְחֻכְמָה וְז"ל: כְּמִדָּמָה לִי שֶׁהַשִּׁיחָה הַזֹּאת נֶאֱמָרָה לְעַנְנֵי קָשֶׁר הָעֲנִינִים שֶׁבְּמֵאֵמֶר 'תִּקְעוּ-תוֹכְחָה' הַנִּי"ל שֶׁנֶּאֱמָר בְּרֵאש־הַשָּׁנָה תִּקְעֵי אֶת שְׁלוֹם פְּרוּשׁ הַפְּסוּק תִּקְעוּ וְכוּ' לֹא נִגְמַר עַד לְמַחֲרַת יוֹם הַכְּפוּרִים שָׂאז הָיָה הַשִּׁיחָה הַנִּי"ל, עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. (פְּרָפְרָאוֹת לְחֻכְמָה סִימָן ב).

...וְזֶה בְּחִינַת 'וְהִרְבֵּה עֲמוֹ פְּדוּת' הֵינּוּ הַפְּדִיּוֹן הַגְּדוֹל שֶׁכּוֹלֵל כָּל הַפְּדִיּוֹנוֹת שֶׁל כָּל הָעֲשָׂרִים וְאַרְבָּעָה בְּתֵי דִינָיִם, (כְּמִבְּאֵר בְּסִימָן רטו). וְכֵן שְׁמַעְתִּי מִפִּי הַקָּדוֹשׁ בְּעַל פֶּה. (שם סִימָן רטו, אוֹת ב').

ה - כא

רְאִיתִי גִּסְחַת כְּתִיבַת יָד אֲשֶׁר הֶעֱתֵק מִכְּתִיבַת יָד רַבֵּנוּ ז"ל הַמֵּאֵמֶר הַזֶּה, הֵינּוּ הַמֵּאֵמֶר שֶׁבְּסִימָן יג. וְשֵׁם יֵשׁ כְּמָה עֲנִינִים שֶׁנִּכְתְּבוּ בְּשָׁנוּי קֶצֶת מִמָּה שֶׁמִּבְּאֵר בְּכָאן בְּגִסְחַת שֶׁנִּדְפַס כִּי גַם גִּסְחַת זֶה הוּא לְשׁוֹן רַבֵּנוּ ז"ל בְּעֶצְמוֹ, כְּמִבְּאֵר סוֹף סִימָן יד (וְנִרְאֶה שֶׁבְּכּוֹנֵה שְׁנֵה רַבֵּנוּ ז"ל הַגִּסְחַת אַחַר כֵּן בְּעֵת שְׁנֵתוֹ לְהֶעֱתִיקוֹ שֶׁהוּא הַגִּסְחַת שֶׁנִּדְפַס). (שם סִימָן יג).

ה - כב

מֵאֵמֶר אֲמַר רַבִּי עֲקִיבָא' (ליקו"מ סימן נא). נֶאֱמַר בְּלֵיל רֵאשׁוֹן שֶׁל שְׁבוּעוֹת תַּקְס"ג וְחִזֵּר וְנִשְׁנָה אַחַר שְׁבוּעוֹת לְפָנֵי הָרַב רַבִּי נֶתָן ז"ל, וְהוּא יוֹשֵׁב וְכוֹתֵב עַל הַסֵּפֶר בְּדִיּוֹ, וְאֵלּוּ הַתְּבוּת "כִּי קִדְּם הַבְּרִיאָה" וְכוּ' נֶאֱמָרוּ בְּמַתִּינּוֹת גְּדוֹל וּבְדִיּוֹק כָּל תְּבָה מַה שְּׂאֵי אֶפְשָׁר לְבַאֵר עַל הַכְּתָב. (שם סימן נא).

ה - כג

אֵמֶר רַבֵּנוּ, הַפָּגֶם הַגְּדוֹל שֶׁנַּעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הַמְּנַהֲיָגִים שְׂאִינָם רְאוּיִים לְסַמֵּיכָה, וְהַתְּנִיבָא בְּרוּחַ קִדְשׁוֹ כָּל מַה שְּׂיָבֵא עַל יִשְׂרָאֵל עַל-יְדֵי זֶה חֵס וְשָׁלוֹם, שְׂיִהְיוּ גּוֹזְרִין שְׁלֵא יִהְיֶה תַקָּף לְשׁוּם כְּתָב יִשְׂרָאֵל רַק לְכְּתָבֵים שְׁלֵהֶם וְיִשְׂרָאֵל יִהְיוּ מְכַרְחִים לְלַמֵּד הַכְּתָב שְׁלֵהֶם וְכוּ', וְגַם עַל-יְדֵי זֶה גּוֹזְרִין גְּזֵרַת גְּרוּשׁ שֶׁהוּא הַגְּזֵרָה שֶׁל הַסְּטַעֲפִיס וְכוּ' שֶׁכָּל אֵלּוּ הַגְּזֵרוֹת יֵצְאוּ שְׁנַיִם הַרְבֵּה אַחַר הַסְּתַלְקוֹתוֹ ז"ל וְנִתְקַיְמוּ בְּיָמֵינוּ, בְּעוֹנוֹתֵינוּ הַרְבֵּים. (שם סימן סא).

ה - כד

קִדְּם רֵאשׁ-הַשָּׁנָה שְׁנַת תַּקְס"ח דָּבַר עִם הָרַב רַבִּי נֶתָן ז"ל וְגָלָה לְפָנָיו הָעֲנָן הַמְּבֹאֵר בְּלִקוּטֵי תַנְיָנָא סִימָן פו שֶׁעַל-יְדֵי קִטְנוֹת אֲמוּנָה צְרִיכִים לְתַעֲנִיּוֹת וְלַעֲבוּדוֹת קְשׁוֹת, וְהָרַב רַבִּי נֶתָן ז"ל עָמַד מִשְׁתוֹמֵם וּמְחַשְׁבוֹתָיו תִּמְהָהִים, כִּי הוּא יָדַע בְּנַפְשׁוֹ כִּי הוּא חִזֵּק בְּאֲמוּנָה וְכוּ'. וְהִשִּׁיב לוֹ רַבֵּנוּ ז"ל עַל מְחַשְׁבוֹתָיו וְעָנָה וְאָמַר לוֹ: וְאֵם יֵשׁ לָךְ אֲמוּנָה וְכוּ' אֵין לָךְ אֲמוּנָה בְּעֶצְמָךְ וְכוּ', עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. (שם סימן סא).

ה - כה

כָּל הַכֹּחַ הַזֶּה שֶׁל יְדֵי הַכְּתִיבָה שֶׁל מוֹהֲרַנְי"ת ז"ל הַכֹּל הוּא בְּכַח הַהֶאָרָה הַגְּדוּלָה שֶׁל הַרוּחַ הַחֲכָמָה שֶׁהָאִיר עָלָיו רַבֵּנוּ ז"ל עַל-יְדֵי בְּחִינַת יְדֵי הַסְּמִיכָה שֶׁזֶה בְּחִינַת כִּי סָמַךְ מֹשֶׁה אֶת יְדָיו עָלָיו (וְכֹאֲשֶׁר אָמַר לוֹ רַבֵּנוּ ז"ל בְּפֶרוּשׁ כְּפִי שֶׁמִּבְּאֵר בְּמָקוֹם אַחֵר), עַד כָּאן לְשׁוֹנוֹ. (שָׁם).

ה - כו

נִרְאָה לְעֵנִיּוֹת-דְּעֵתִי שֶׁמֵאֲמַר יְחִדֵּי רַבִּי שְׁמַעוֹן (לִיקוּ"מ סִימָן ס"א). הִזָּה אֶצֶל רַבֵּנוּ ז"ל צִוְּיָה לְאַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ הַמְּקַרְבִּים אֵלָיו ז"ל אִיךְ שִׁיחֶיָה הַהֲתַנְהָגוֹת אַחֵר פְּטִירָתוֹ ז"ל בְּעֵנֶן הַהֲתַקְרְבוֹת אֵלָיו ז"ל וְרָמַז לָהֶם שֶׁהֶעֱקָר הוּא לְהִתְחַזֵּק בְּאַמוּנַת חֲכָמִים בְּאַמֶּת וְלִבְלִי לְסוּר מִדְּבָרֵיהֶם יָמִין וּשְׂמָאל וְכוּ'. (שָׁם)

ה - כז

ר' אֵשׁ בְּיַי יִשְׂרָאֵל רָאשֵׁי תִבּוֹת: רַבִּי וְכוּ', שְׁמַעְתִּי מֵאַבִּי ז"ל (הוּא רַבִּי אֶהְרֹן הַרַב מִבְּרֶסֶלַב ז"ל) שֶׁלְדַעְתּוֹ הַפְּרוּשׁ בְּזֶה כִּי כְּשֶׁזֹּכִין לְרַבִּי הַגּוֹן אֲזִי הוּא מְאִיר עֵינַי הַמְּקַרְבִּין אֵלָיו עַל דְּרָךְ הַחֲכָם עֵינָיו בְּרָאשׁוֹ. אֲבָל לְהַפְּךָ, חֵס וְשָׁלוֹם, רַבִּי שְׂאִינוֹ הַגּוֹן לֹא דִי שְׂאִינוֹ מְאִיר עֵינָם, אֲדַרְבָּה, הוּא מַחְשִׁיךְ עֵינֵיהֶם בְּיֹתֵר שֶׁזֶה בְּחִינַת רִשְׁעִים בִּיחֻשׁ יִדְמוּ, כְּמִבְּאֵר בְּפָנִים. (שָׁם) סִימָן קִיא).

ה - כח

חוש הראיה והשמיעה והטעם (המבאר ממנו בלקוטי מוהר"ן ח"ב סימן ה') נתתקן עכשו על-ידי שמתפלגין על ציונו הקדוש ועל כלל הצבור הקדוש המתאספים ומתקבצים אליו לימי ראש-השנה והכל בלחץ וזכותו הקדוש ז"ל. (שם ח"ב סימן ה').

ה - כט

ידוע שכל עסקו של רבנו ז"ל גם בחיים חיותו היה העקר להכניס מידת האמונה הקדושה בישראל לגדלה ולהשלימה בבחינת ורעה אמונה וכו'. (שם ח"ב סימן ה').

ה - ל

בין יום-הכפורים לסכות שנת תק"ע נאמר המאמר שבסימן ס"ו (ליקו"מ ח"ב). מענין שהצדיק מכרח לעשות תשובה בעד ישראל שיש לו גם כן שיכות למאמר 'בראשית' (שם סימן ס"ז), כמבאר למעין בפנים. והרב רבי נתן ז"ל לא היה אז אצל רבנו ז"ל ואחר שמחת תורה תכף באסרו חג שהיה אז ביום רביעי פרשת בראשית בא הרב רבי נתן אצל רבנו ז"ל, ושמע מהחברים הענינים הנ"ל שנגמרו בין יום הכפורים לסכות וכתבם על הספר ואחר כך בלילה השיג ליום ה' הביא לפני רבנו ז"ל כתיבת המאמר שבסימן סו הנ"ל ולקח רבנו הכתב ועין בו אז היטב והיה נכר שהיה טרוד בצער גדול ועיניו היו מלאים דמעות קדושים ולא נודע אז כל מה ענין הצער שלו... (שם ח"ב סימן ס"ז).

ה - לא

"קרא את הוֹשֵׁעַ" שְׁעָלְיוּ מִיֶּסֶד הַמְּאָמֵר (שְׁבִלְקוּטֵי מוֹהֲרֵי"ן סִימָן ו') זֶה הַפְּסוּקִים הוּא בְּפִרְשֵׁת וַיִּלְךְ שֶׁהִיָּתָה קְרִיאַת הַפְּרָשָׁה הַזֹּאת בְּשַׁבַּת פְּרִשֵׁת שׁוּבָה... וְהַפְּרוּשׁ לְכֹנֶנֶת אֱלוֹל בְּפִרְטוּיּוֹת לֹא גָלָה רַבְּנֵנוּ ז"ל בְּעֵת אֲמִירַת תּוֹרָתוֹ בְּשַׁבַּת הַנִּי"ל, אֲבָל אַחֵר כֵּן בְּמוֹצָאֵי שַׁבַּת קִדְשׁ הָרָאָה לְעֵינָי תִּלְמִידָיו פְּרוּשׁ הַפְּנוּת לְפִי הַנִּי"ל... (בְּאוֹר הַלְקוּטִים סִימָן ו').

ה - לב

שְׁמַעְתִּי פֶּעַם מֵאֲבִי ז"ל כִּי מִמֶּשׁ כָּמוֹ הַחֲרָשׁ הַמְּבִיט עַל הַשְּׂמָחִים וּמִתְעַנְּגִים בְּעֵנֵי נְגִינַת הַכִּלִּי זָמֵר וְהוּא אֵינוֹ יָכוֹל לְצִיר כָּלֵל בְּדַעְתּוֹ אִיזָה טַעַם יָכוֹלִים לְהַרְגִישׁ בְּמָה שֶׁהַמְּנַגֵּן מוֹלִיךְ וּמְבִיא בְּיָדוֹ עַל הַכִּלִּי עִם הַנִּימִין לְכָאן וּלְכָאן... כָּמוֹ כֵּן מִמֶּשׁ הֵם הַחֲרָשִׁים מְלַשְׁמַע אֶת דְּבָרֵיהֶם הַקְּדוּשִׁים וְכָל דְּבָרֵיהֶם אֵךְ לְמוֹתָר... (חֲכָמָה וּתְבוּנָה ו', יד ; מוֹבָא בַתְּפֹאֶרֶת הַלִּיקוּטִים שְׁבִי'אֵהֱלִ"ק מֵאֵמֶר ס' , סַעִיף יד).

ה - לג

כָּמוֹ שֶׁאִין יָכֹלֶת לְקַבֵּל מֵאֲדָמוֹ"ר ז"ל זֹלַת בְּאֲמֻצָּעוֹת מוֹהֲרַנִּית ז"ל כִּי בּוֹ לְבַד נִשְׁפָּע מִנְשֻׁמַּת וְדַעַת רַבְּנֵנוּ ז"ל לְהִיּוֹת בֵּיכֹלֶת לְקַבֵּל מֵאֵתוֹ, כֵּן בְּעֵנֵינוּ אַרְץ-יִשְׂרָאֵל כִּי בָּהּ לְבַד נִשְׁפָּע וְנִתֵּן מֵאוֹר וְדַעַת אֲדָמוֹ"ר ז"ל לְהִיּוֹת בֵּיכֹלֶת לְקַבֵּל מֵאֵתוֹ. (שֵׁם סִימָן כ' בְּסוּפּוֹ).

ה - לד

שְׁמַעְתִּי מֵאֲבִי ז"ל בְּשֵׁם מוֹהֲרַנִּית ז"ל שֶׁשְׁמַע מִפִּי הַקְּדוּשׁ עַל אוֹדוֹת תְּמוּנַת הַעֲזוֹת דְּסִטְרָא אַחֲרָא בְּעֲזוֹת דְּקִדְשָׁה שְׁיֵשׁ שְׁנוּגָע הַתְּמוּנָה הַזֹּאת

גם בגדולי גדולים וברב ברכה ותודה הודה על זה רבנו ז"ל להשם יתברך על עצמו שנתקדש ונזדכך מזה בתכלית הזכויות (שם כ"ב, מפתח כ"ד).

ה - לה

יצא מפיו הקדוש ואמר: אני מאמין באמונה שלמה שהשם יתברך יכול לעשות גם מהמשלש רבוע. (באור הלכותים סימן סד, טו. פוכבי אור אמת ואמונה סימן יי).

ה - לו

בתשעה באב האחרון שבימי חיי הקדוש לפנות ערב שניזכר אז בעצם העלמת הזכרון של הילד והזקן שלמעלה מכלם עד שאינו נקרא בשם זכרון כלל, "ער גידיינקט גאר נישט". "אינו זוכר לאו כלום" (המספר ממנו בספורי מעשיות מעשה מהשבועה בעטליךס). וענה ואמר אז: איזה פנים יש לי ביניכם? והשיב לו מוהרנ"ת ז"ל (בדברי צחות): "ויא גאר נישט" 'כמו כלום', וחזר אדמו"ר ואמר לו: הלא גם אתם אפס ואין "איהר זיינט זיך אויך גארנישט". (חכמה ותבונה דף יא).

ה - לז

רבי יודיל תלמיד רבנו ז"ל היה לבעל מופת כהסכמת רבנו ז"ל בעצמו. (נחלי אמונה סימן י).

ה - לח

אמר מוהרנ"ת ז"ל כי ארבעים ושמונה דברים שהתורה נקנית בהם [המבארים במסכת אבות] הם כנגד ארבעים ותשעה ימי הספירה, והמדה הארבעים ותשע הוא תפלה. (נחלי אמונה סימן כ).

ה - לט

פעם-אחת ה"ה רבי נחמן מטולטשין בעיר יאס (רומניא) ובשבת בבקר אחר הסעודה נצמא לשתות, ונכנס אל הרב ונתן לו הרב שלום ושאל אותו מאין אתם ונתירא לומר מברסלב ואמר לו מטולטשין. וישאל אותו איפה הוא ויאמר לו סמוך לברסלב. ויאמר לו הרב: "אפשר קאנט איהר נתלע א ברסלב חסיד". אולי מכירים אתם את נתלע - חסיד ברסלב? והבין רבי נחמן שאינו מתנגד. וספר לו שנוסע ממנו והוא תלמידו. וספר הרב מאיפה הוא יודע ממוהרנ"ת שאביו ה"ה רב בלעמבערג והוא ה"ה עדין אברך. ורבו ז"ל נתאכסן לא רחוק מביתם. וה"ה רגיל לכנס אל רבו זכר צדיק וקדוש לברכה, ורבו זצוק"ל לא ה"ה אומר תורה ואפלו שום דבור לא ה"ה מדבר מחמת חולאת הראה שקשה לה הדבור. ורק כל הדבורים היו פלולים בתנועותיו ורמזיו. ולפעמים פשרצה לדבר, בפרט לספר מעשה ובפרט מעשה מארץ-ישראל תכף נתקבצה כל העיר. ופעם אחת בסעודה שלישית של שבת ספר מעשה מארץ-ישראל ובא רבו זצוק"ל לדבקות גדול כל כך עד לכלות הנפש, וה"ה כבר חשך, ואני הפרתי והרגשתי שקרוב ליציאת נשמתו, והבאתי נר ונפסק הדבקות ושב לחיותו. ואחר כך כשנודע לרבו זצוק"ל נתן לי תודה, וספר לי אז מרבי נתן ואמר "איי האב איך א נתלע". איי יש לי נתלע וכשאתה תסע אלי לברסלב אעשה ממך חדוש כמו נתלע. אבל גשמיות וחשכת העולם ה"ה נתן שכחה בלבי ושכחתי מלנסע. ואמר: "פיסתולין פיסתולין (הינו חצים) שישען מיר אין הארצין אז איך בין אויף דעם ציון ניט גיועזין", חצים חצים יורים בי בלבי על זה שלא הייתי עדין בציון רבו. והביט בהספר ואמר: "עס איז דעם רבינס מוח און ר' נתנס מויל". זה המוח של רבו ופיו של מוהרנ"ת ז"ל. וכשבא רבי נחמן מטולטשין למוהרנ"ת וספר לו אמר: אני גם כן אומר כך (על הלקוטי הלכות) דעם רעבינס מח און

ה - מ

ספר הרב מחברון שהיה מחסידי חב"ד שאצל הרב הצדיק רבי מנדלי מלובאוויטש ז"ל בעל המחבר ספר "צמח צדק" לקח אחד "לקויטי הלכות" שחבר מוהרנ"ת ז"ל והשליך לארץ, ויחר אף הצמח צדק וכמעט שנדה אותו והכרח לישב יחד על הארץ ולקבל נזיפה על זה וכו'. (ימי שמואל פרק קי"א).

ה - מא

בעת שעבר על רבי ישראל בער אודעסר שליט"א הרדיפות והמחלקת, אמר לו פעם אחד רבי ישראל מקארדן ז"ל, כי אם לא עוברין אלו המניעות והיסורים מבני אדם אזי יכול לעבר יותר ברוחניות (כי הבעל דבר נוקם באפן אחר). וזה יותר קשה. וגם אמר לו שעל בן תורה מכרח לעבר יותר הרבה מעל איש פשוט המתקרב לרבנו ז"ל. (שם פרק קי"ב).

ה - מב

אחד ספר להרב מסאוראן כי נכנס לרבנו קדם פטירתו של רבנו ז"ל וראה אגן הזהב שהיה על מטתו והיה מלא דם ואמר לו הרב מסאוראן: אשרי עיניך שראו אותו. (שם פרק קכ"ג).

ה - מג

עָרַב רֵאשׁ חֹדֶשׁ נִסָּן הוּא יוֹם הַתְּעוֹרְרוֹת מֵהַרְבֵּה אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנו שֶׁבָּאִים לְצִיּוֹן הַקְּדוֹשׁ שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל עוֹד מִיָּמֵי מוֹהֲרַנְי"ת ז"ל שֶׁהִנְהִיג לְנִסְעַ לְצִיּוֹן רַבֵּנוּ ז"ל בְּעָרַב רֵאשׁ חֹדֶשׁ נִסָּן עַד הַיּוֹם הַזֶּה. (שָׁם פָּרַק קס"ז, ו-קע"ז).

ה - מד

... הַתְּפַעֲלָתִי כָּל כָּךְ מֵהַסֵּדֵר וְאַמִּירַת הַהֲגָדָה שֶׁל רַבִּי נֹתָן בֵּיִטְלֵמַאכֶר שֶׁהָיָה בְּהַתְּלַהֲבוֹת וְהַתְּעוֹרְרוֹת מְאֹד בְּזִכְרֹתָנוּ אֶת הַסֵּדֵר וְאַמִּירַת הַהֲגָדָה שֶׁל אָבִיו הַמְּנוּחַ ז"ל רַבִּי פִּנְחָס יְהוֹשֻׁעַ ז"ל מִתְּלִמִּידָיו הַמְּבַהֲקִים שֶׁל מוֹהֲרַנְי"ת ז"ל. (שָׁם פָּרַק קפ"ב).

ה - מה

סֵפֶר לִי רַבִּי שְׁמִשׁוֹן בְּאַרְסָקִי מֵרַבִּי מִיכָלִי נֶכֶד מוֹהֲרַנְי"ת ז"ל, שֶׁהָיָה אוֹמֵר שְׁעַד אֲמָצַע הַתְּנַפְּלָה שְׁאַחַר הָעֶשְׂרָה מְזֻמּוֹרִים שֶׁל תְּקוּוֹן הַכֶּלְלִי זֶה מְקַבְּלִים כְּשֶׁכָּר (עַל הַנְּסִיעָה לְצִיּוֹן) וְהַשְּׂאָר הוּא כְּעֵדָף (וּשְׁכָרוּ לְאִין שְׁעוֹר). (שָׁם פָּרַק קצ"ז).

ה - מו

אמר רבי אברהם בן רבי נחמן שענין הנסיעה לארץ-ישראל - לא לבוא לארץ-ישראל רק לנשק המזוזה, אלא לבוא כדי לעבד את ה' עד שיתהפך למהותה וכו'. "ניט קומען נאר א קיש טאן די מזוזה". (שם פרק רב"ו).

ה - מז

אמר רבנו ז"ל: במנינו של משיח אם יהיה לאחד הרהור יכו אותו במוט ברזל (לשבר עצמותיו), אבל בחירה תהיה לו, יש לו בררה, לא להמנות במנין של משיח. "בי משיחיס מנין אז איינער וועט האבין א הרהור וועט מאן אים שלאגין מיט אדראנג (ציברעכין די ביינער), נאר די בחירה וועט ער האבין, ער האט א בררה ניט זיין פין משיחיס מנין". (שם). (ה"ה: ע"ע גמ' ברכות לד.).

שיחות וסיפורים מרבינו ז"ל

ה - מח

פעם בא אחד אל רבנו ז"ל ובקשו שיברכו בברכת פרנסה, אמר לו רבנו ז"ל: אמשל לך למה הדבר דומה, לסוחר בדים גדול שבא פעם אל הסטונאי העוסק בכד והזמין אצלו כהרגלו מדי פעם פמות גדולה של בדים. פעם אחר הזמנתו את הבד כשהחל לנסע עם עגלתו לא נסעה העגלה כהגון מחמת רב הסחורה הטעונה, נכנס אל הסטונאי ובקשו: אולי יש לכם מעט שמן מכונה הנקרא "סמאלע", למרח בו את אופני העגלה כדי שתסע כהגון? ענה לו הסטונאי: יש ויש, נתן לו הסטונאי את הסמאלע ובשפע. ואכן החליקו האופנים ונסע הסוחר עם עגלתו כהגון. באמצע הנסיעה פגש בחברו הנוסע בעגלה לקראתו, כשראה חברו אותו נוסע ומחליק יפה כל כך שאלו לסבת נסיעתו המהירה כל כך, ענה לו: זה הסטונאי הנמצא במקום זה וזה מרח לי מהסמאלע על צירי העגלה וזו הסבה לנסיעתי המהירה. לא חשב חברו הרבה, קם ונסע אל הסטונאי בחשבו שסטונאי זה הוא סטונאי של שמן מכונות. נכנס אל הסטונאי ובקשו שמן מכונות, אמר לו הסטונאי: על מה תדבר? ענה לו: ברצוני שמן מכונות כמו שמכרת לחברי הסוחר. אמר לו הסטונאי: אסביר לך

הַדָּבָר : פְּרָנְסָתִי הִיא מִמְסַחֵר בְּדִים וְחִבְרָה קוֹנָה אֶצְלִי תְּדִיר סְחוּרָה, וְכִשְׂרָאִיתִי אִידָּ שֶׁעֲגָלְתוֹ לֹא מוֹשֶׁקֶת הֵיטֵב לְרֵב הַסְּחוּרָה שֶׁהֶעֱמַסְתִּי עַל עֲגָלְתוֹ, הַשְּׂגָתִי וְנִתְתִּי לוֹ אֶת הַסְּמָאֲלֵעַ, אֲבָל אֶתָּה בָּא וְרוֹצֵה רַק סְמָאֲלֵעַ, דַּע לָךְ, אֵינִי סוֹחֵר שֶׁל סְמָאֲלֵעַ! הַפְּטִיר רַבְּנוּ וְאָמַר לְהֵלֵךְ : אֵלּוּ מֵאֲנָשֵׁי הַדְּבוּקִים וְכְרוּכִים אַחֲרֵי כְּשֵׁרוֹאָה אֲנִי בְּאֶחָד מֵהֶם שְׂאִינוּ יָכוֹל לְעַבֵּד אֶת ה' כְּדָבְעֵי מַחֲמַת חֶסֶד וְכִדּוּמָה, מְבָרְכִים אֲנִי בְּבִרְכַת פְּרָנְסָה, (וְיִכְדִּי שֶׁעֲגָלְתָם הַקְּדוּשָׁה הַטְּעוּנָה בְּסְחוּרָה תִּסָּע הֵיטֵב), אֲבָל אֶתָּה שְׂמִבְקֶשׁ רַק פְּרָנְסָה, "אֵינִי סוֹחֵר שֶׁל סְמָאֲלֵעַ!"

ה - מט

אָמַר רַבְּנוּ ז"ל : כְּשֶׁמִּפְתָּה הַיָּצָר אֶת הָאָדָם לְעִבְרָה חֲלִילָה, אֵין פְּוִנְתוֹ לְעֵצָם הַעֲבֵרָה גְּרִידָא, אֶלָּא בְּעֶקֶר לְעֵצָבוֹת וְלִמְפַח נֶפֶשׁ שְׂיֵהִיָּה לוֹ לְאַחַר הַמְּכָשׁוֹל, שֶׁעַל יְדֵי זֶה הַעֲצָבוֹת יִפְּל כָּבֵד הָאָדָם בְּעִבְרוֹת רַבּוֹת לְרֵב הַיִּאוּשׁ וְהַעֲצָבוֹת וְיִפְּל כָּבֵד מֵעֵצָמוֹ מִדְּחִי אֶל דְּחִי. עַל כֵּן צָרִיד הָאָדָם לְהִזָּהֵר בְּאִיזָה אֲפֹן שֶׁהוּא לְבָלִי לִפְּל בְּעֵצָבוֹת עַל יְדֵי מְכָשׁוֹלוֹ יִהְיֶה מָה שְׂיֵהִיָּה, רַק יִמְשִׁיד לְעֵסֶק בְּתוֹרָה וְתַפְּלָה כְּדָרְכּוֹ וּבִשְׂמִחָה וְאַחַר כֵּן יַעֲשֶׂה תְּשׁוּבָה.

ה - נ

יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאִמַּר לְעִנְיָן שְׂתִית יֵין בְּפוּרִים "נָאֵד בְּרָאנְפִּין נָאֵד תִּקּוֹן הַבְּרִית" - עוֹד יֵין, עוֹד תִּקּוֹן הַבְּרִית.

ה - נא

כָּל כֶּדֶף קָשׁוּר וְדָבוּק הָיָה רַבִּי שְׁמוּאֵל אֵיזִיק ז"ל בְּרַבְּנוֹ, שֶׁפָּעַם בְּנִסְעוֹ עִם חֲבָרָיו לְרַבְּנוֹ לְבִרְסֵלָב וְהִגִּיעָה הָעֲגָלָה לְעִיר לֹא יָכַל הָיָה יוֹתֵר לְהַבְלִיג וּלְהַתְמַהֵמָה עַד שֶׁיִּסְתַּדֵּר הָעֲגָלוֹן עִם עֲגָלָתוֹ לְהִגִּיעַ לְבֵית רַבְּנוֹ מִמֶּשֶׁ, וְקִפֵּץ מִהָעֲגָלָה תַּכְף בְּכַנִּיסָתוֹ לְעִיר וְרָץ רָגְלֵי לְבֵית רַבְּנוֹ. לְרַב רִיצָתוֹ הִמְהִירָה כְּשֶׁנִּכְנַס לְבֵית רַבְּנוֹ נִפְל מִתְעַלֵּף לְרָגְלֵי רַבְּנוֹ שֶׁיָּשֵׁב אָז וְדָבַר לִפְנֵי אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ דְּבָרֵי תוֹרָה. וְהֵנָּה בְּאוֹתוֹ עֵת הִיָּתֵה מְרִיבָה בְּמִשְׁפַּלַּת הַצָּאֵר בֵּין שְׁנֵי אַחִים שֶׁלְחַמּוֹ בִּינֵיהֶם עַל יְרֵשֶׁת הַכֶּתֶר. אַחַד מִהָאֲחִים הָיָה קִנְאֵי דְתֵי וְאַחַד חֲפְשֵׁי, וְהִיָּתֵה סִפְנָה לִיְהוּדוֹת אִם יַעֲלֶה הַחֲפְשֵׁי לְשִׁטּוֹן. נִעְנָה רַבְּנוֹ וְאָמַר לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ: גַּם בְּשׂוּלֵי בְּגָדָיו שֶׁל רַבִּי שְׁמוּאֵל אֵיזִיק שׂוֹאֲלִים בְּשָׂמִים מִי יִהְיֶה מְלֵךְ. "אֵיזִיק אֵין זַיִנֵּעַ פְּאַלְעֵס פֶּרְעֻגֵט מָאן אֵין הֵימֵל וְוֵער זָאל זַיִן קִיסֶר". כְּאוֹמֵר כָּל כֶּדֶף שֶׁגָּבַה מַעֲלָתוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמוּאֵל אֵיזִיק עַד שֶׁגַם בְּשׂוּלֵי בְּגָדָיו תְּלוּיָה הַהֲכָרְעָה מִי יִהְיֶה נֹעֲשֶׂה לְמַלְךְ. הַסּוֹף הָיָה שֶׁהֵם רַבּוֹ בִּינֵיהֶם מְשֻׁדָּ שְׁבַע עֶשְׂרֵה שָׁנָה עַד שֶׁמֵּת הָאִחַ הַחֲפְשֵׁי וְאָז עָלָה הַצָּאֵר הַנוֹצֵרִי הַקִּנְאֵי לְשִׁטּוֹן.

ה - נב

אָמַר רַבְּנוֹ: אִם הֵייתִי רוֹצֶה לְהַתְגַּלּוֹת, הָרִי שֶׁגָּדוֹל הַדּוֹר הָיָה צָרִיךְ לְשִׁמְשֵׁנִי וּלְהוֹשִׁיט לִי אֶת גַּחַל הָאֵשׁ לְהַדְלִיק לִי אֶת הַמִּקְטָרֶת - וְזֶה הָרִי לֹא יָכוֹל לְקָרוֹת. "אֵיזִיק זָאל זַאךְ וְוֵעֲלִין אַרוֹיס וְוֵיזִין וְוֵאֲלֵט דָּאךְ (דְּעַר גָּדוֹל הַדּוֹר) גִּידֵאֲרַפֵּט צִי טְרָאגֵן אַ קוּיל פֵּייעַר צו מֵיין לִילְקַע צִיבִיד, און דָּאס קַען נִישֵׁט זַיִן".

ה - נג

כְּשֶׁהָיָה רַבְּנוֹ בְּלַעַמְבֶּעֶרְג פָּגַשׁ אֶת הַצַּדִּיק רַבִּי הִירֶשׁ לֵיב מְאֵלִיק זַצ"ל, בְּסִיוֹם דְּבָרֵיהֶם שָׁמְעוּ שֶׁאָמַר לוֹ רַבְּנוֹ ז"ל: אֲבָל בְּעֵנָן שְׁלִי אֵין לְאָף אַחַד הַשָּׂגָה. "אֲבַעַר אֵין מֵיין זַאךְ הָאֵט קִיִּינֶער קִיִּין הַשָּׂגָה".

ה - נד

רַבֵּנוּ רָאָה אֶת הַצַּדִּיק רַבִּי הִירֶשׁ לֵיב מֵאֲלִיק ז"ל בַּחֲזָרְתּוֹ מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, וְכֵן בְּשָׁנַת תַּקס"ח בְּהִיּוֹת רַבֵּנוּ בְּלַעַמְבֶּעֶרְג, וְאָז כְּשֶׁרָאָה שׁוֹב אֶת רַבֵּנוּ נֶעְנָה וְאָמַר: עוֹד כְּבָר אָז לֹא הָיָה לָנוּ שׁוֹם הַרְגָּשָׁה בּוֹ, כְּעַת אֵינָנו מְבִינִים בּוֹ לֹא כְּלוּם, כְּפִי הַנִּרְאָה עוֹד נִצְטָרֵךְ בְּלָנוּ לְהִתְבַּיֵּשׁ מִמֶּנּוּ. עַל אֵף שֶׁלֹּא הָאָרֶיךְ עִמּוֹ רַבֵּנוּ בְּדַבּוּר כָּלָל. "נֶאֱדָר יַעֲנֶעַ מֵאֵל הָאֲבֹן מִיר נִישֶׁט גִּיהֶאט אִין אִיהֶם קִיין גִּיפִיל הֵיִינט וְוִיִּסֹן מִיר שׁוִין גָּאָר נִישֶׁט. וְוִי סִי זַעַט אױס וְוַעֲלֹן מִיר זִיךְ אַלֶּע דֶּאָרְפֹן שְׁעַמְעֵן פֿון אִיהֶם".

ה - נה

כְּשָׁבָא פֻּעַם מוֹהֲרַנ"ת לְרַבֵּנוּ ז"ל נֶעְנָה רַבֵּנוּ וְאָמַר בְּלִשׁוֹן תַּמָּה: "אִם אַתֶּם בְּאַתֶּם אֵלֵי פִּלָּא הוּא בְּעִינֵי מַדּוּעַ לֹא בָּאוּ כָּל הָעוֹלָם אֵלַי, וְאִם כָּל הָעוֹלָם לֹא בָּאוּ אֵלַי מַדּוּעַ בְּאַתֶּם אַתֶּם אֵלַי?". וְחֹזֵר עַל זֶה כְּפָמָה פְּעָמִים.

ה - נו

אָמַר פֻּעַם רַבֵּנוּ לְפָנֵי אֲנָשֵׁי-שְׁלוּמֵנוּ בְּשִׁבְחוֹ שֶׁל מוֹהֲרַנ"ת ז"ל: "צָרִיכִים אַתֶּם לְהוֹדוֹת לוֹ מְאֹד, אֱלֹהֵי הוּא לֹא הָיָה נִשְׁאָר מִמֶּנִּי אֵף דָּף שְׁמוֹת לְגִיזָה. "אִיהֶר דֶּאָרְפֶט אִים זִייעֶר דֶּאָנְקֶען וְוַעֲן נִישֶׁט עֶר וְוַאֲלֶט פֿון מִיר קִיין בְּלַעַטֶל שְׁמוֹת נִישֶׁט גִּיבְלִיבֹן".

ה - נו

אמר פעם רבנו לרבי יודל: הענין שלך הוא קבלת פדיונות. "דיין זאך איז פדיונות", ואכן על כן היה מוהרנ"ת ושאר אנשי-שלומנו נותנים לו בערב ראש-השנה מעות לפדיון נפש.

ה - נח

שלח פעם רבנו את רבי מרדכי דין ז"ל לשמחת שבע ברכות או חתנה של חתן חשוב בנו של אחד מבעלי "מפרשי הים" שעל הש"ס, ולא הבין רבי מרדכי סבת הדבר, באמצע הסעודה התנפחו בני השמחה באיזה שאלה בהלכה והנה החתן ובני משפחתו היו למדנים גדולים, אולם מתנגדים על דרך החסידים. ופסק החתן איזה פסק דין. ורבי מרדכי פסק את ההפך מדעתו והתנפח עמו החתן בשאלת ההלכה שהיה אף הוא למדן מפלג מאד עד שאמר לו אביו: בני, אינך צודק והצדק עם רבי מרדכי. ופסק מוכוחו. התפלא מאד החתן ובעלי השמחה מרבי מרדכי ושאלו עליו לברר מי הוא, עד שנודע להם שהוא חסיד ומאנשי רבנו וכו', ונתקדש ונתעלה על ידי זה קרו החסידים ושם רבנו, והבין אחר כך כבר לעצמו מדוע שלחו רבנו לשמחה זו.

ה - נט

פנה פעם רבנו אל רבי נפתלי ז"ל ואמר לו: השתדל לומר תורה, "זאג תורה", שאלו רבי נפתלי ז"ל: ומי ישמע אותי? נענה לו רבנו ואמר: "כשאני מצוה - יהיה כבר מי שישמע". "אז איך זאג וועט שוין זיין ווער זאל הערן". והיו מספרים רבי מאיר חזן וכן רבי ישראל טראויצער ואחיו רבי לוי יצחק שגדלו כיתומים בבית רבי נפתלי. שהיה נוהג בכל שבת בעת סעודה שלישית להסתגר בחדרו, וכשעקבו אחריו בהביטם דרך חור המנעול ראו איך שיושב מתנועע ואומר תורה משך זמן.

ה - ס

שָׁלַח פֶּעַם רַבֵּנוּ ז"ל אֶת מוֹהֲרַנְי"ת וְרַבֵּי נִפְתָּלִי ז"ל לְשִׁבּוֹת אֶצֶל הַצַּדִּיק הָרַב מִבְּאֲרְדֵיטְשׁוֹב זְצ"ל, וְאַחַר שִׁבְתָּם שָׁם רָאוּ וְהִבִּינוּ שֶׁכְּנֹנֶה מִיַּחַדָּת שְׁלַחַם רַבֵּנוּ שָׁם, כִּי בְדִיוֹק בְּאוֹתוֹ הַשִּׁבְתָּ שִׁבְתָּ שָׁם אַחַד מִמֵּתִנְגְדִיו שֶׁל רַבֵּנוּ וְדָבַר סָרָה עַל רַבֵּנוּ לִפְנֵי הָרַב עַד כִּדֵּי כָּד שֶׁשָּׁאַלְס הָרַב מִבְּרְדֵיטְשׁוֹב בְּפָנָי זֶה הַמְסַפֵּר לְשׁוֹן הָרַע: הָאֵם נִכּוֹן מָה שֶׁשָּׁמַעְתִּי שֶׁאָמַר רַבְּכֶם שָׁאֵם שׁוֹתִים יִין שָׂרָף קִדָּם הַתְּפִלָּה מִתְּפִלָּלִים טוֹב יוֹתֵר? תִּכְּף כְּשֶׁשָּׁמַע זֹאת רַבֵּי נִפְתָּלִי, תִּפְס וְאַחַז בְּשִׁרוּוֹלָיו שֶׁל הָרַב מִתּוֹךְ חֲרָדַת קִדָּשׁ, וְאָמַר: רַבֵּי! וְאַתֶּם מְאֲמִינִים?! עֲנֵה לוֹ הָרַב: הוּא אֹמֵר כָּד, בְּהַתְּכֹנֵנוּ עַל הַמְסַפֵּר, וְהִגְנוּ מוֹהֲרַנְי"ת וְרַבֵּי נִפְתָּלִי בְּפָנָיו עַל כְּבוֹד רַבֵּנוּ וְהוֹכִיחוּ לוֹ בְּטוֹב טַעַם כִּמָּה שֶׁקָּרַ יֵשׁ בְּדָבָר, וְהִסְכִּים עִמָּם וְהוֹדָה לָהֶם. בְּנִסְעָם שִׁבַּח לִפְנֵי אֲנָשָׁיו אֶת מוֹהֲרַנְי"ת וְרַבֵּי נִפְתָּלִי וְאָמַר: אֲשֶׁרִיו שֶׁל רַבֵּנוּ שֵׁיֵשׁ לוֹ כְּאֵלוֹ אֲנָשִׁים הַיּוֹדְעִים אִיךְ לְהִגּוֹ עָלָיו.

ה - סא

מְסַפְּרִים שֶׁבְּצַעֲוֵירוֹתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל אָמַר פֶּעַם לְמִשְׁמָשׁוֹ רַבֵּי שְׁמַעוֹן, שֶׁהָיָה רוֹצֵה לְנִסְעַ וְלָדוֹר בְּאַרְץ אַחֲרַת כְּהוֹנְגְרָא, שֶׁשָּׁם אֵין מְכִירִים אוֹתוֹ וְשָׁם יוֹכַל לַעֲבֹד אֶת ה' בְּהִסְתַּר וּבְהַתְּבָא, וְגַם כִּי שָׁם יִחַלְקוּ עָלָיו יוֹתֵר מֵאַחַר שֶׁלֹּא מְכִירִים אוֹתוֹ כְּנֹכַח הַבַּעַל שָׁם טוֹב וְרַבֵּי נַחְמָן מֵהוֹרְדֵינְקַע ז"ל וְעוֹד. אַחַר כִּמָּה שָׁנִים כְּשֶׁלֹּא עָשָׂה רַבֵּנוּ בְּנִדּוֹן דָּבָר, כְּשֶׁשָּׁאַלּוּ פֶּעַם רַבֵּי שְׁמַעוֹן בְּנִדּוֹן. עֲנֵה לוֹ רַבֵּנוּ: פְּעַלְתִּי אֶצֶל הַשָּׁם יִתְבָּרַךְ שֶׁאֵף כָּאֵן בְּרוֹסְיָא עַל אֵף שֶׁמְכִירִים אוֹתִי וְגַם מְפָרְסִם אֲנִי כְּנֹכַח הַבַּעַל שָׁם טוֹב ז"ל, אֵף-עַל-פִּי-כֵן יִחַלְקוּ עָלָי.

ה - סב

כְּשֶׁשָׁאֲלוּ פֶּעַם אֶת רַבֵּנוּ ז"ל מַה לּוֹ לְהַשְׁתַּדֵּל כָּל כֶּךָ עִם הָאֲפִיקוֹרְסִים (שֶׁהִתְקַרְבוּ לְרַבֵּנוּ עַד שֶׁנִּעְשׂוּ בְּעֵלְי תְּשׁוּבָה כְּר' הִירֵשׁ בָּעַר וְלֹאֲנָדָא וְכוּ'), עָנָה לּוֹ רַבֵּנוּ בְּתַקִּיפּוֹת: אֵלּוּ הֵהוּלְכִים עִם בְּתֵי זָדִים רַחֲבִים (כְּמִנְהַג הַיָּמִים הַהֵם) יֵשׁ בָּהֶם כָּאֵלּוּ שְׁנוּטֵף מֵהֶם אֲפִיקוֹרְסוֹת, וּבְנוֹסָף לְכָךְ גַּם טַפְּשִׁים הֵם, הֵם לְכָל הַפְּחוֹת חֲכָמִים. "דִּי מֵיט דִּי גְרוּיִסַּע אַרְבִּיל רִינֵט פּוֹן זֵי אֲפִיקוֹרְסוֹת אֹון דְּעַר צו זְעַנְעֵן זֵי נַעֲרָנִים אוּיִךְ, זֵי זְעַנְעֵן חֲאָטֶשׁ קְלוּג".

ה - סג

בְּלִיל רֵאשׁ-הַשָּׁנָה הִיָּתָה שׁוֹרָה עַל אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ יִרְאָה גְדוֹלָה כָּל כֶּךָ שֶׁבִּישְׁבֶּם בְּשִׁלְחוֹן רַבֵּנוּ יִרְאִים הָיוּ אֵף לְהָרִים רַאשֵׁיהֶם מֵרֵב אֵימַת יוֹם הַדִּין.

ה - סד

בֵּין דְּבוּרָיו שֶׁדִּבֶּר רַבֵּנוּ ז"ל עִם הָרַב הַצַּדִּיק 'הַבַּעַל הַתִּנְיָא', שָׂאֵל לּוֹ מִדּוּעַ מְלַמֵּד לְכָלֵל אַנְשֵׁי לְמוֹדִים גְּבוּהִים בְּקַבְּלָה. וְהִיא זֶה אַחַר שֶׁפָּגַשׁ רַבֵּנוּ בְּכַמָּה מַאֲנָשָׁיו שֶׁל הָרַב וְדִבֶּר עִמָּהֶם דְּבָרֵי תוֹרָה וְהִגִּיעוּ בְּדַבְרֵיהֶם גַּם לְעֵינָי קַבְּלָה, וְשָׂאֵל לָהֶם רַבֵּנוּ אֵיזָה שְׂאֵלָה, וְעָנוּ לּוֹ תְּשׁוּבָה שְׁלֵא כְּהִגֹּן בְּיַחַס לְמוֹד הַקַּבְּלָה הַקְּדוּשָׁה.

ה - סה

רַבִּי מֵאִיר אָחִיו שֶׁל רַבִּי יִצְחָק מִחֲאֲרָשׁוֹוֹאטֶע ז"ל כְּשֶׁבָּא אֶל רַבֵּנוּ לְרֵאשׁ-הַשָּׁנָה (כְּמוֹבָא סֵדֶר הַשְׁתַּלְשְׁלוֹת הַתְּקַרְבוֹתוֹ וְרוֹחוּקוֹ לְעִיל חֵלֶק א' סִימָן תַּקמ"ט) רָאָה אֶת מוֹהֲרַנְי"ת ז"ל עוֹמֵד בְּצַד כְּנִיסַת הַקְּהֵל אֶל רַבֵּנוּ וּמִתְפַּלֵּל

בְּחִיּוֹת וְהִתְלַהְבוֹת כְּדַרְכּוֹ בְּקִדְשׁ. וְשָׂאֵל לְהִסּוּבָבִים: מִי הוּא אֲבִירָךְ זֶה? עֲנוּהוּ: זֶה הוּא אֲבִירָךְ שֶׁהִתְקַרַּב עִתָּה מִקְרוֹב אֶל רַבְּנוֹ. לְרֹב הִתְפַּעְלוּתוֹ מִמָּנוּ עָנָה וְאָמַר: עֲבוּרֵי דֵי וּמְסַפִּיק הָיָה לוֹ הוּא יְהִיָּה לִי לְרַבִּי וּמְפָרְסָם. "צוּ מִיר אִיז עַר אִוִּיד גִּינוּג צו זַיִן רַבִּי", אַחַר נְסִיעֶתוֹ מִרַבְּנוֹ לְאַחַר רֵאשׁ-הַשָּׁנָה שׁוֹב לֹא הִמְשִׁיד יוֹתֵר לְבֹא. וְרָאָה לְעִיל חֵלֶק בִּי סִימָן א-תֵר.

ה - סו

בְּעַת שֶׁהִתְאַסְפוּ הַצְּדִיקִים אֶצֶל הָרַב מִבְּרִדִּיטְשׁוֹב וְרָצוּ לְהַחֲרִים אֶת הַחוּלֵק, כְּמִסְפָּר בְּסִפְרֵי חַיֵּי מוֹהֵר"ן סִימָן קכב נִתְבַּלְבַּל הַדְּבָר עַל יְדֵי שְׂנֵיכֵס הַחוּלֵק לְמִטְבַּח וְשָׁחַק שָׁם עִם אִשׁ בְּפָנָי אִם הָרַב, וְנִפְחָדָה כָּל כֶּף עַד שֶׁחֲשָׁשָׁה שְׁעוֹד מְעַט יִשְׂרָף כָּל הָעִיר בְּהִקְפָּדָתוֹ, וְנִכְנְסָה לְאַסְפָּה וְקִלְקְלָה אֶת הָאַסְפָּה בְּאַמְרָה לְבָנָה: אֵינִי מְסַפִּימָה שְׂיַעֲשֶׂה זֹאת בְּבִיתֵנוּ. אַחַר כֵּן אָמַר רַבְּנוֹ: יְכוּלִים אַתֶּם לומר לְהַבְרִדִּיטְשׁוֹבֵעַר שֶׁכָּבֵר לֹא יוּכַל לומר לְפָנָי הִתְקִיעוֹת אֶת שְׁמוֹת הַמְּלָאכִים שֶׁהוּא רוֹאָה. (שְׂכָךְ הָיָה נוֹהֵג בְּכָל הַשָּׁנִים), וְהָרִי הוּא צְדִיק יֵרָא ה', "עֲרִלִּיכְעֵר" וְאִם הוּא לֹא יֵרָאָה הוּא לֹא יֵאמַר שֶׁהוּא

ה - סז

רַבִּי שְׂמֹחָה אָבִיו שֶׁל רַבְּנוֹ ז"ל הָיָה מִתְבּוֹדֵד גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד, וְהָיָה נֶעְלָם מִדֵּי פֶעַם לְזַמְנִים אַרְפִּים מִבֵּיתוֹ, וְהָיָה לְפָנָי עֲבוּרוֹ שֶׁל רַבְּנוֹ ז"ל לֹא יִדְעָה זְוִגְתּוֹ אִם יִגִּיעַ לְשַׁבָּת וְכִיּוֹן שְׂכָךְ פְּנִתָּה לְאַמָּה הַצְּדִיקְנִית מֵרַת אָדִיל בֵּת הַבַּעַל שֵׁם טוֹב לְשִׁאָלָה וּלְבִקֵּשׁ עֲצָתָהּ, נִתְּנָה לָּהּ אִמָּה פְּנוֹת מִיַּחַדוֹת שֶׁתְּכַוֵּן בְּעַת לִישְׁתָּה אֶת הַבָּצֵק לְחֵלוֹת וְהַכְּנָסְתָם לְתַנּוּר לְכַבּוֹד שַׁבָּת. וְכָל זֶה הָיָה בַּיּוֹם חֲמִשִּׁי שֶׁקֵּדֵם הַשַּׁבָּת. וְכִשְׁלֹא עֶזֶר לָּהּ הַדְּבָר הִלְכָה שׁוֹב בְּבִקְרֵי יוֹם הַשְּׂשִׁי לְשִׁאָל בַּעֲצַת אִמָּה וְאִז נִתְּנָה לָּהּ פְּנוֹת אַחֲרוֹת שֶׁתְּכַוֵּן בְּעַת הַדְּלִקְתָּה אֶת הַנְּרוֹת לְכַבּוֹד שַׁבָּת שֶׁהָיָה זְמַן נִכְרֵ קֵדֵם הַשַּׁבָּת, וְשׁוֹב לֹא עֶזֶר לָּהּ הַדְּבָר וְלֹא יִדְעָה הֵיכָן הוּא, וְאִז בְּמַר לְבָהּ הִלְכָה לְהַשְׁתַּטַּח עַל צִיּוֹן קִבְרֵ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב וּבִתְפִלָּתָה שִׁאָלָה לְסִבָּה הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הֵיכָן בַּעֲלִי? וְאִז שְׂמָעָה קוֹל: אֵל תִּדְאַגִּי הוּא יְבוֹא עַד הַשַּׁבָּת, הוּא כָּבֵר בְּתוֹךְ הַתְּחוּם. וְחִזַּר

הדבר. ואכן לכבוד שבת הגיע רבי שמחה ואז נפקדו בנשמת רבנו הקדוש.

ה - ח

רבנו אמר פעם לרבי חייקל: הייתי רוצה שתקבל על עצמך משרת החזנות, ותהיה אתה חדוש בענין שלך כמו שאני חדוש בענין שלי, ולא הסכים לזה רבי חייקל כי לא היה הדבר לפי כבודו שיתפרנס מתמיכתו של אחרים וכו'. ופעם אחת אחר הסתלקותו של רבנו כשהיה מוהרנ"ת ז"ל בקרימנטשוק בימי חנכה ופגש בו ברבי חייקל, והזכיר לפניו רבי חייקל את הנ"ל, וכמתפאר על שלא ציית לרבנו, כי מה היה יוצא לו ממשרה זו. גער בו מוהרנ"ת ז"ל ואמר לו: עדין אינך מתחרט על שלא שמעת בקולו של רבנו? "נאך האסטו נישט קיין חרטה וואס דו האסט דעם רעבן נישט גיפאלגט?"

ה - ט

גם בעת אמירת רבנו המאמר "מרפבות פרעה וחילו", (בלקוטי מוהר"ן סימן לח) ושם בענין התפלגין שהם סימן על דבקות וכו' ומשה לא ידע כי קרן עור פניו וכו', אמרה רבנו בהתלהבות כזו עד שכסה פניו במטפחת כל שהיא ולא יכלו לראות פניו המאירים והלוחטים, וכעין המספר לעיל חלק ב סימן ב-רעו.

ה - ע

תורה מ"ב נאמרה בראש-השנה.

ה - עא

בַּעַת שְׁאָמַר רַבֵּנוּ הַתּוֹרָה "וְאֵת הָעֲרָבִים צִוִּיתִי לְכַלְכֵּלְדָּ", בְּלִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן חֵלֶק ב' סִימָן ד', וְשֵׁם מְבָאָר בְּכַהּ יִגִּיעוֹת וְכַהּ הַטְּיוֹת וְכַהּ כְּפִילוֹת צָרִיכִין לַעֲשׂוֹת קָדָם שְׁעוֹשִׁין אֵיזָה דְבָר שֶׁבִקְדֻשָּׁה כָּרְאוּי וְכוּ', הֵטָה רַבֵּנוּ אַז בְּעֲצָמוֹ אֵת גּוּפוֹ בְּכַהּ וְכַהּ הַטְּיוֹת וְכַהּ כְּפִילוֹת בְּמַסִּירוֹת נֶפֶשׁ עֲצוּמָה.

ה - עב

יֵשׁ דְּעָה שְׁמָה שְׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל שֶׁסְּעֵדַת רֹאשׁ חֹדֶשׁ מְסַגֵּל לְבָנִים, הִיָּה אֶחָד מֵהַדְּבָרִים שֶׁנִּתְבָּאָרוּ בְּסִפְרָא הַנֶּשְׁרָף.

ה - עג

הַחֲלוּם הַמּוֹבָא בְּחַיֵּי מוֹהֲר"ן סִימָן צא, עֵינֵן שָׁם, סִפְרוּ רַבֵּנוּ לְרַבֵּי שְׁמַעוֹן מִשְׁמָשׁוּ ז"ל, אַחַר שֶׁנִּכְנַס וּבָא לְחֹדֶר רַבֵּנוּ וּפְגָשׁוּ בּוֹכָה בְּדַמְעוֹת שְׁלִישׁ בְּכִיָּה רַבָּה כְּזוֹ עַד שֶׁנִּרְטְבָה רְצַפַּת חֹדֶר רַבֵּנוּ וְנִשְׁמַע קוֹל דְּבִקּוֹת נְעֻלֵי רַבֵּנוּ בְּדַמְעוֹת הַרְבוֹת שֶׁהִזִּילָם רַבֵּנוּ, כִּי רָאָה רַבֵּנוּ בְּרוּחַ קָדְשׁוֹ כָּל הַיְסוּרִים שֶׁיַּעֲבֵרוּ עַל אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ בְּרַדִּיפוֹת עֲצוּמוֹת וְעֲנִיּוֹת מְפֻלְגָת עַד שֶׁלֹּא יִשְׁאַרוּ מֵהֶם כִּי אִם חֲמִשָּׁה אֲנָשִׁים בְּלִבָּד לְרֵב הַהֲתַנַּגְדוֹת וְהַמְחַלְקָת וְהַרְדִּיפוֹת שֶׁיִּסְבְּלוּ, וְאֶכּוּ כִּדּוּ הִיָּה שְׁבַעַת הַמְחַלְקָת הַגְּדוּלָה לֹא נִשְׁאַרוּ דְּבוּקִים בְּמוֹהֲרַנְיִת ז"ל בְּשִׁלְמוֹת כִּי אִם חֲמִשָּׁה אֲנָשִׁים בְּלִבָּד. וְהָיוּ אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ מוֹנִים אֵלּוּ הַחֲמִשָּׁה, הִרְאִישׁוֹן הֵלֹא הוּא בְּנוֹ רַבֵּי יִצְחָק ז"ל וְרַבֵּי נַחֲמָן מְטוּלְטָשִׁין וְרַבֵּי מְרַדְכֵי הַמְּכַנֶּה "מְרַדְכֵי לֹא יִכְרַע וְלֹא יִשְׁתַּחֲוֶה". וְרַבֵּי נֶתַן בֶּן רַבֵּי יְהוּדָה בְּעַל קִנְטָרְס הַצְּרוּפִים ז"ל, הַמְּכַנֶּה רַבֵּי נֶתַן בֶּן רַבֵּי לֵיבְלֵי רְאוּבֵנְס. וְרַבֵּי אֶפְרַיִם בֶּן רַבֵּי נַפְתָּלִי ז"ל, כִּי שְׁאַר אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ לֹא הִיָּה מִפְּחָם לַעֲמֵד בְּרִישׁ גְּלִי עִם מוֹהֲרַנְיִת ז"ל לְרֵב תִּקְוָה הַהֲתַנַּגְדוֹת, שֶׁהִיָּה בְּלֵי

ה - עד

מִסְפָּרִים בְּמָה שְׁאָמַר רַבֵּנוּ בְּסֵפֶר חַיֵּי מוֹהַר"ן סִימָן שְׁהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּעִבּוּדָתוֹ אֵת ה' שֶׁל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ בְּשִׁבִיל הַשְּׁגָתוֹ שֶׁהָיָה נֹצֵרֵךְ לָהּ, עֵינֵי שָׁם. שֶׁהָיָה זֶה רַבִּי חַיִּים שְׁרָהִים ז"ל. שֶׁהַשְׁתַּמֵּשׁ רַבֵּנוּ בְּעִבּוּדָתוֹ אֵת ה' הַשְּׁגוּתָיו הַגְּבוּהִים. וַיֵּרָא עוֹד לְעִיל בְּחֶלֶק א סִימָן תִּקְל"ה.

ה - עה

הַשִּׁיחָה הַמּוֹבֵאת בְּחַיֵּי מוֹהַר"ן סִימָן תִּקְצַ שְׁאָמַר רַבֵּנוּ עַל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁזֶה שְׁמִפְחָד שֶׁיִּפְּלַ מְעִבּוּדַת ה' זֶה הַדְּבָר עֲצָמוֹ מִחֲזִיק אוֹתוֹ, הָיָה זֶה רַבִּי אֲבָרָהם פְּעֻטָרְבוֹרְגֶער ז"ל שֶׁהָיָה דָר אֵיזָה זָמַן בְּפֶטְעֵרְבוֹרְג שֶׁהָיָתָה אֲז עִיר לֹא יְהוּדִים וְנִכְרִית מְאֹד, וְהָיָה לוֹ שֶׁם נִסְיוֹנוֹת קָשִׁים מְאֹד לְעִמּוֹד וְלִהְשָׁאֵר בְּקִדְשָׁת יְהוּדוּתוֹ.

ה - עו

עַל הַמְּסֻפָּר בְּחֶלֶק א סִימָן שֶׁסָד וְכוּ', עֵינֵי שָׁם יֵשׁ דְּעָה שְׁעִמַד אֲז רַבֵּנוּ בְּחִדְרוֹ עִם פְּנֵי אֶל הַקִּיר וְכִשְׁנִכְנַס רַבִּי הַלֵּל יָדַע רַבֵּנוּ בְּרוּחַ קְדָשׁוֹ מִי הַנְּכַנַס, וְאָמַר לוֹ: זֶה אֲתָה הַלֵּל וְכוּ'.

ה - עז

רַבֵּנוּ בְּשֵׁהוּתוֹ בְּאוּמָאן בְּסוֹף יָמָיו הָיָה הוֹלֵךְ לְהִתְבּוֹדֵד מִחוּץ לְעִיר בְּיַעַר
הַנִּקְרָא יַעַר גְּרַעֲקוּב. בְּיַעַר הַזֶּה הָיָה מְקוּם תְּפִלוֹת. וְשֵׁם מְצָאוֹ אֶת הַקְּמִיעַ
מֵהַצְּדִיק רַבִּי נִפְתָּלִי כֶּךָ בַּעַל סְמִיכוֹת חֲכָמִים שֶׁכָּתַב וְהַשְּׁבִיעַ רוּחַ וְכוּ',
בְּנִדְפָס בְּחֶלֶק ג תְּקַצַּח.

ה - עח

אָמַר רַבֵּנוּ: עוֹד יָבֵא זְמַן שֶׁאַבְרָהָם אָחָד יִיפֶה וַיְהִי אֶת עֲנָנֵי. "סִי וְעֵט נֶאֱדָר
קוֹמְעוֹן אֶ צִיט סִי וְעֵט זֵיין אֶ יוֹנְגֶער מֵאן וְוֵאס וְעֵט בְּאַשְׁיִינְעוֹן מִיין זְאָד".
וְהָיָה אוֹמֵר בְּזֶה רַבִּי לִוִי יִצְחָק ז"ל שֶׁדְּבֹר זֶה חָלַעַל כָּל אָחָד וְאָחָד מֵאַנְשֵׁי-
שְׁלוֹמֵנוּ הַחֹפֵץ בְּאַמֶּת וּמִתְקַרֵּב בְּאַמֶּת וְרוֹצֵה בְּאַמֶּת וּבְאַמוּנָה לְפָאָר
לְרוּמָם וּלְהִדָּר אֶת שֵׁם רַבֵּנוּ בְּעוֹלָם.

ה - עט

רַבֵּנוּ נִהְגָה לְעַרְךָ שְׁלֶחַן "טִיש" בְּכָל לַיִל שֶׁבַת בְּחֶצֶר הַגְּדוֹלָה הַסְּמוּךְ לְבֵית
הַמִּדְרָשׁ. וְזֹאת מְלַבֵּד שֵׁשׁ הַשְּׁבִתוֹת הַמִּיחָדִים לְאַמִּירַת תּוֹרָה, שְׂאֵז בָּאוּ כָּל
אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ לְשִׁבּוֹת אֶצֶל רַבֵּנוּ.

ה - פ

רַבֵּנוּ הָיָה לוֹ לְבוּשׁ עֲשׂוּי מִמְּשֵׁי שְׁכַפְתוֹרֵיו הָיוּ מִשָּׁל כְּסָף.

ה - פא

רַבִּי יַחִיאֵל אָחִיו שֶׁל רַבֵּנוּ הָיָה מְבַגֵּר מִמֶּנּוּ וּמְסַפְּרִים שֶׁאָף הוּא לֹא הָאָרִיז.
יָמִים וְנִפְטָר בְּשָׁנַת תְּקַע"ב שָׁנָה אַחַת לְאַחַר הַסְּתַלְקוֹתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ.

ה - פב

יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁמֶרֶת פִּיגָא סָאֲסִיעַ בֵּת רַבִּי יִשְׂרָאֵל בֶּן שָׂרָה בֵּת רַבֵּנוּ נִשְׁאַחַ
לְבָן בֵּתוֹ שֶׁל רַבִּי בְּרוּךְ מִמְּעַזְבוֹ ז"ל.

ה - פג

כְּשֶׁעָבַר רַבֵּנוּ מִזְּלַאֲטִיפְאֵלִי לְדוֹר לְבָרְסֻלָּב וְיָצָא שָׁמוּ בְּכָל הָאָזוֹר הַחֲלוּ
לְנִסְעַ וְלָבוֹא אֵלָיו אֲנָשֵׁי הַסְּבִיבָה בֵּינֵיהֶם אֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים כְּרוֹכְלִים וּמוֹכְרֵי
כָּלִים וְסִירִים וְכַדוּמָה הַנִּקְרָאִים טַעֲפֶרֶס, וְהֵם כְּשֶׁהִגִּיעוּ וְחָזְרוּ בְּרוֹכְלוֹתָם
לְנַעֲמִירוֹב סִפְרוּ בַּהֲשָׁתוֹמָמוֹת וּבְבִטּוֹל מָה, שֶׁהֵנָּה הִגִּיעַ אֲדַמוּ"ר חֲדָשׁ
לְאָזוֹר וְאֵינוֹ מִתְנַהֵג כְּדָרְכָם שֶׁל שְׂאֵר הָאֲדַמוּרִי"ם שֶׁנִּכְנָסִים אֲלֵיהֶם
וְנוֹתְנִים לָהֶם שׁוֹם פְּדִיוֹן וּמְקַבְּלִים בְּרַכְתָּם וְיוֹצְאִים לְעַסְקֵיהֶם כְּרַגִּיל, כִּי
הוּא רַק דּוֹרֵשׁ כָּל הַזְּמַן אֵדָּ וְרַק עֲבוֹדַת ה' אֵף מֵהֶם הַפְּשׁוּטִים וּמְדַבֵּר עַל
לִבָּם שֶׁיִּגְזְלוּ מִזְּמַן עֲסוּקֵיהֶם וְיַחֲשֹׁבוּ עַל הַתְּכַלִּית וְיִתְאַמְצוּ לְתוֹרָה
וְלִתְפִלָּה. כְּשֶׁשָּׁמְעוּ זֹאת מוֹהֲרַנְי"ת וְרַבִּי נַפְתָּלִי אָמְרוּ זֶה לָזֶה: הֲרִי זֹאת אָנוּ
מִחֲפָשִׁים "דָּאֵס זִיכְן מִיר דָּאָד", כִּי זֶה כָּבֵר זָמַן מָה שֶׁהִרְגִּישׁוּ חֶסֶר בְּנַפְשָׁם
וּבְקִשׁוּ לְמַצָּא סְמוּךְ לָהֶם צְדִיק כְּזֶה שְׁיִלְהִיב לִבָּם אֵדָּ וְרַק לְתוֹרָה וְעֲבוֹדַת
ה'. וְהֵנָּה אָף-עַל-פִּי-כֵן הִתְקַרְבוּ אֵלָיו הַרוֹכְלִים לְרַבֵּנוּ וּמוֹהֲרַנְי"ת הָיָה

מְתַיַדַד עִמָּהֶם וְהָיָה מִסְפָּר לָהֶם סְפוּרֵי צְדִיקִים וְכַדוּמָה וּמְשִׁיחַ עִמָּהֶם
שִׁיחוֹת אֲמִתִּיּוֹת לְפִי עֲרַכְם.

זְצ"ל

ממוהרנ"ת

וסיפורים

שיחות

ה - פד

בְּתַחֲלַת הַתְּקַרְבוֹתָיו שֶׁל מוֹהֲרַנ"ת ז"ל הָיָה מְרַבֵּה לְדַבֵּר עִם חֲבָרָיו אֲנָשִׁי-
שְׁלוֹמֵנו שֶׁבְּבִרְסָלָב וְהָיָה מְעוֹרָרָם וּמְלַהֲבֵם מְאֹד, וְרַבְּנֵנו הָיָה תַּדְיָר שׁוֹאֵלוֹ
בְּשָׁלוֹם הַחֲבוּרָה שֶׁבְּבִרְסָלָב, אוֹלָם לְאַחַר זְמַן כְּשֶׁרָאָה מוֹהֲרַנ"ת ז"ל שֶׁאֵין
לָבֶם בּוֹעֵר כְּמוֹתוֹ, כִּי הָיוּ אֲנָשִׁים סוֹחְרִים מוֹכְרֵי כָּלִים וְכַדוּמָה (טַעֲפָעֶרֶס)
חֲדַל מְעַט מַחֲמַת כּוֹן מְלַדְבֵּר וּלְהַתְעַסֵּק עִמָּהֶם. כְּשֶׁבָּא אַחַר כֶּף לְרַבְּנֵנו לֹא
סִפֵּר כָּלִים לְרַבְּנֵנו מְזָה, אוֹלָם רַבְּנֵנו כָּבֵר רָאָה בְּרוּחַ קֹדֶשׁוֹ וְהִבִּין הַנְּהַגְתּוֹ.
וּכְשֶׁנִּכְנַס לְבֵית רַבְּנֵנו רָאָה פְּתִיחָה רְשׁוּמָה בְּכַתֵּב יָדוֹ שֶׁל רַבְּנֵנו שֶׁהָיָה כְּתוּב
בָּהּ "מָה אָמַר לָכֶם, הַמְּנִיחַ שְׁלָכֶם הָיָה בּוֹקֵעַ רְקִיעִים". (רָאָה חַיֵּי מוֹהֲר"ן
סִימָן שְׁלֹא) וְהִיָּתָה זֹאת לוֹ לְתַשׁוּבָה עַל הַנְּהַגְתּוֹ, וְחִזַּר לְמַנְהִיגוֹ הָרִאשׁוֹן
לְדַבֵּר עִמָּהֶם בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ כְּבַתְּחִלָּה וּבִיָּתֵר שְׂאֵת, כִּי הִבִּין לְנִכּוֹן
רְצוֹן רַבְּנֵנו ז"ל שֶׁמֵּהֲנִכּוֹן לְעִדְדָם וּלְחַזְקָם וּלְהַתְחַבֵּר עִמָּהֶם וְאֵף שֶׁנִּרְאָה
לְכַאוּרָה שֵׁישׁ לוֹ הַפְּסֵד הָרִי שֶׁבְּחֻשְׁבוֹן הַכֶּלְלִי תוֹעֲלָתוֹ רַבָּה בְּיֹתֵר.

ה - פה

דָּרַשׁ פַּעַם הַמְּגִיד מְדוּבְנָא זְצ"ל דְּבָרֵי תוֹכְחָה לְפָנָי קַהֲלֵי מְאֻזֵּינִים. כְּשֶׁסִּיֵּים
דָּרַשְׁתּוֹ נִגַּשׁ אֵלָיו אַחַד מֵהַשׁוֹמְעִים וְאָמַר לוֹ: רַבֵּי וּמוֹרֵי, אֵינִי מִבִּין לְמָה
וּמִדּוּעַ אָבֵל מְשׁוּם מָה לֹא נִתְעוֹרַרְתִּי מִדְּבָרֵיכֶם כָּלֵל וּכְלָל. וְהִנֵּה כְּדָרְכּוֹ
בְּקֹדֶשׁ עֲנָה לוֹ תַשׁוּבָה בְּדָרְךָ מְשָׁל: מְשָׁל לָבוֹן כְּפָר שֶׁבָּא לְעִיר וְהִלְךְ
וְהִסְתּוּבָב מִמְּקוֹם לְמְקוֹם וְהִבִּיט בְּהַתְּפַעְלוּת עַל חַיֵּי הַרוּחָה שֶׁל הַתּוֹשָׁבִים
מָה שְׁלֹא רָאָה כְּזֹאת בְּכַפְרוֹ הַמְּרַחֵק, וּכְשֶׁעָבַר דָּרְךָ אֵיזָה נִפְחַ רָאָה אֵיךְ
שְׁלוֹקַח אֵיזָה כְּלִי וּמִנִּפְחַ בּוֹ עַל גַּחְלִים וְעַל-יָדֵי-זֶה מְדַלֵּיק וּמְבַעֵיר הָאֵשׁ,
הַשְּׁתוּמִים עַל מַחְזָה זֶה, וְשִׁמַּח עַל זֶה כְּמוֹצֵא שְׁלָל רַב, וְהִלְךְ וּקְנָהוּ בְּמַחִיר
הַגּוֹן בְּרִצּוֹתָיו לְשִׁמַּח אֵת יְדִידָיו תּוֹשְׁבֵי הַכְּפָר שֶׁמַּעֲתָה לֹא יִצְטָרְכוּ לְהַכּוֹת
אֲבָנִים זֶה בְּזֶה לְהַדְלִיק הָאֵשׁ כְּדָרְכֶם. כְּשֶׁהִבִּיאוּ לְכַפְרוֹ קָרָא לְכָל תּוֹשְׁבֵי

הַכֹּפֵר לְהִרְאוֹת לָהֶם מוֹפֵת לְהַדְלִיק הָאֵשׁ. נִעְמְדוּ סְבִיבוֹ כָּל הַתּוֹשָׁבִים וְהִחַל לְנִשְׁף בְּכָלִי הַלּוֹדֵד וְנִשְׁוֹף, וְאִין אֵשׁ וְאִין לְהִבָּה, וְנִתְבַּזָּה לְפָנַי כָּל שְׂכָנָיו, וְהוּא בְּעַקְשָׁנוֹתוֹ חִזַּר וְהִתְנַפַּח עִמָּם שְׂפָלִי זֶה מִיֵּצֵר אֵשׁ, אוֹלָם לֹא הוֹעִיל לוֹ, וְחִזַּר בְּכַעֲסוֹ לְעִיר וּבָא אֶל הַנֶּפֶח וְגָעַר בוֹ: לָמָּה רַמִּיתָנִי? נְסִיתִי כְּמוֹדֵךְ לְהַדְלִיק הָאֵשׁ וְאִין אֵשׁ כָּלֵל וְכָלֵל. שְׂאֵל לוֹ הַנֶּפֶח: גְּחָלִים הֲכַנְתָּ? עָנָה לוֹ הַכֹּפֵרִי: לֹא. אָמַר לוֹ הַנֶּפֶח: שׁוּטָה שְׂכָמוֹדֵךְ, בְּכַדִּי לְעוֹרֵר הָאֵשׁ צָרִיךְ אֵיזָה נִיצוּץ כָּל שֶׁהוּא וְאִזּוֹ טוֹב הַכָּלִי לְהִלְהִיבוֹ יוֹתֵר וְיוֹתֵר, אָבֵל אִם אִין שׁוּם נִיצוּץ לֹא יוֹעִיל שׁוּם נְשׁוּפִים. סִיִּים הַמְּגִיד וְאָמַר: כְּמוֹ כֵּן אֲנִכִּי בְּדַרְשׁוֹתַי מְלַהֵיב רַק אֶת אוֹתָם הָאֲנָשִׁים שֵׁישׁ בְּהֵם נִיצוּץ כָּל שֶׁהוּא, אָבֵל אִם אִין בְּהֵם שׁוּם נִיצוּץ אֵינִי יָכוֹל לְהִלְהִיבָם. כְּשֶׁסָּפְרוּ זֹאת לְמוֹהֲרַנְיִת ז"ל עָנָה וְאָמַר: אִין הַדְּבָר כֵּן, נִיצוּץ יֵשׁ בְּכָל יְהוּדִי, יְהִיָּה מִי שִׁיְהִיָּה, אָבֵל צָרִיךְ לְדַעַת אֵיךְ לְנַפֵּחַ וְאֵיךְ לְהִלְהִיבוֹ. "אֵץ פּוֹנֵק הָאֵט יַעֲדֵעַר יוֹד נָאֵר מִיִּדְאָרְךָ וּוִיסוֹן וּוִי אֲזוּי אֵיהֶם אָן בְּלֵאזֹן אוֹן וּוִי אֲזוּי אֵיהֶם אָן פְּלֵאקְעֵרן".

ה - פו

בְּהַשְׁתַּדְלוֹתָיו שֶׁהִשְׁתַּדֵּל מוֹהֲרַנְיִת לְנִסְעַ לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל הָיָה כְּמָה פְּעָמִים שְׂחַפֵּץ הָיָה לְהַגִּיעַ לְאוֹדֵיסָה בְּחֻשְׁבוֹ שֶׁמָּא תִזְדַּמֵּן לוֹ אֲנִיָּה לְמִירוֹת שְׁלֵא הָיָה לוֹ עַל דְּמֵי נְסִיעָה, וְאָף-עַל-פִּי-כֵן יִצְלִיחַ וְיִסַּע עִם אֲנִיָּה הַמְזֻדְמָנֶת לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל. וְהָיָה אוֹמֵר בְּצַחוֹת: "אֲנִי מִחוּבְתֵי לְנִסְעַ לְאוֹדֵיסָה כִּי הָיִים לְבִרְסָלֵב לֹא יִגִּיעַ". "דְּעַר יִם אִין בְּרִסְלֵב וּוְעַט נִישֵׁט קוּמְעוֹן". כְּאוֹמֵר שְׂאֵם לֹא יִשְׁתַּדֵּל לְהַגִּיעַ לְפָחוֹת לְאוֹדֵיסָה בְּוִדְאֵי לֹא יִגִּיעַ לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל.

ה - פז

פְּעַם בְּיוֹם שְׂלִפְנֵי עָרֵב פָּסַח נִכְנָסָה אֶל מוֹהֲרַנְיִת ז"ל בְּתוֹ מִרְת חֲנָה צִירֵל וְהִתְאוּנְנָה לְפָנַי אֲבִיָּה וְאָמְרָה לוֹ: אָבִי הִיָּקֵר, הַפָּסַח כְּבָר מִתְקָרֵב וְעֵדִין אִין לָנוּ כְּלוּם עַל צָרְכֵי הַחֵג. (כִּי זִוְגָתוֹ מִרְת דִּישֵׁל כְּבָדָה אוֹתוֹ מְאֹד וְלֹא רָצְתָה לְהַחֲלִישׁ דְּעֵתוֹ מִזֶּה כָּלֵל. עַל כֵּן שְׁלַחָה אֶת בִּתָּהּ לְאִמֵּר זֹאת), עָנָה לָהּ מוֹהֲרַנְיִת ז"ל: 'בִּתִּי, הִי יַעֲזוּר', "טֵאכְטֵעֵרל גָּאט וּוְעַט הַעֲלֵפֵן". וְאָכֵן אַחַד מֵאֲנָשֵׁי-שְׁלוּמֵנוּ שֶׁהָיָה דָר בְּרַחוּק מְקוֹם חֲשֵׁב וְאָמַר לְעַצְמוֹ: מִי יוֹדֵעַ

שָׁמָא אִין לְמוֹהֲרַנִּית ז"ל כְּלוּם עֲבוּר צָרְכֵי הַחֵג, וְהַתְּעוּרָר בְּלִבּוֹ וְהַלְדָּה וְשִׁכְרָה
עָגְלָה וּמִלָּא אוֹתָהּ בְּכָל טוֹב תְּפִיחֵי אֲדָמָה בְּיָצִים יִין וְכוּ', וְהִבִּיאוּ
לְמוֹהֲרַנִּית ז"ל בְּעָרְבֵי הַפֶּסַח מִמֶּשׁ. אַחַר כֵּן בְּיָשָׁבְם בְּשִׁלְחָן בְּלִיל הַסֹּדֶר
וְהַפְּלִיג בְּהוֹדָאָה עַל חֲסָדֵי ה' שֶׁלֹּא עָזְבוּ, פָּנָה בֵּין דְּבָרָיו אֶל בֵּיתוֹ וְאָמַר לָהּ:
"בִּיעַת שְׂאֲמַרְתִּי לָךְ שֶׁהַשֵּׁם יַעֲזֹר לֹא הִתְפֹּנְתִי לְאָדָם זֶה". וְיוֹעַן אִידָּהּ הָאֵב
גִּיזְאָגִט גֵּאֵט וְוֵעֵט הָעֵלְפֵן הָאֵב אִידָּהּ נִישְׁט אִים גִּימִינֶט". כְּאוֹמֵר שֶׁלֹּא הָיָה
לוֹ שׁוּם בְּטַחֲוֹן בְּשׁוּם אָדָם זֶה אוֹ אַחַר שְׂיִדְאָג לְצָרְכּוֹ, אֶלֶּא בְּאֲמַת
הַתְּפֹנְתִי שֶׁה' יַעֲזֹר כְּרָצוֹנוֹ יִתְבָּרַךְ, יִשְׁתַּלְּשֵׁל הַדְּבָר וְיִבֵּא אִידָּהּ שְׂיִשְׁתַּלְּשֵׁל.

ה - פח

פַּעַם כְּשֶׁהִתְקַרַּב חֵג הַפֶּסַח וְעָדִין לֹא הָיָה לְמוֹהֲרַנִּית מִסְפִּיק כְּדֵי הוֹצָאוֹת
הַחֵג, כְּשֶׁרָאָה שֶׁמִּמְלָאִים אֶת הַחֲבִית בְּמִים עֲבוּר יְמֵי הַחֵג, הִתְאַזָּר
וְהִתְחַזַּק עַד שֶׁרָקַד מְרֹב שְׂמִחָה כְּשֶׁהוּא עוֹנָה וְאוֹמֵר בְּשִׂמְחָה, "תּוֹדָה לְאֵל
יֵשׁ לָנוּ כֶּבֶד מִים עֲבוּר יְמֵי הַחֵג".

ה - פט

הָיָה פַּעַם מוֹהֲרַנִּית ז"ל עִם כַּמָּה מְאֻנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ אֲצֵל הַצַּדִּיק רַבִּי גְּדַלְיָה
מְלִינִיץ ז"ל, וְהִתְפַּלְלוּ כְּדָרְכָם בְּכַחוֹת וּבְצַעֲקוֹת. אָמְרוּ אֵלָיו מִהִמְתַּפַּלְלִים
כְּהַעֲרָה לְצַעֲקוֹתֵיהֶם: הָרִי אָמְרוּ רַז"ל הַמְּגַבִּיָּה קוֹלוֹ בְּתַפְלָתוֹ הָרִי זֶה
מִקְטָנִי אֲמוּנָה. כְּשֶׁשָּׁמַע מוֹהֲרַנִּית הִעֲרַתָּם זֹאת, נִעְנָה וְאָמַר אַחַר כֵּן:
מִתְדַמִּים הֵם לְרַבְנוֹ, רַבְּנוֹ הִתְפַּלֵּל אַכֵּן בְּשִׁקְטָא כִּי הָיָה בְּחִינַת שְׁמוֹ בְּחֻשָּׁאֵי,
(אֲבָל הֵם) טוֹב יוֹתֵר הָיָה שְׂיִקְרְעוּ אֶת גְּרוֹנָם בְּתַפְלָתָם בְּצַעֲקוֹת כְּמוֹ שְׂאֲנִי
קוֹרֵעַ אוֹתוֹ. "זֵי יִי גְּלִיכֵן זֵאָד צוּם רַעֲבֹן, דְּעַר רַבִּי הָאֵט גְּעֵדְאוּוִינֶט שְׁטִיל,
עַר אִיז גִּיּוֹעוּן שְׂמוֹ בְּחֻשָּׁאֵי, זֵאלֵן זֵי זֵאָד אִיין רִיִּסוֹן דִּי קִיִּילִי בֵּיִים
דְּאוּוִינֶט וּוִי אִידָּהּ רִיִּיס זִידָּהּ".

ה - צ

כְּשֶׁנִּסְעַ מוֹהֲרַנִּית ז"ל לְאֶרֶץ פָּגַשׁ בְּדַרְכּוֹ בְּאוֹדְסָה אִישׁ כָּשֶׁר אָחַד שֶׁהָיָה עוֹבֵד ה' גָּדוֹל וְתַמִּים נִפְלָא, הִתְפַּעַל מִמֶּנּוּ מוֹהֲרַנִּית כָּל כָּךְ עַד שֶׁאָמַר: אֱלוֹלָא שְׁכַבְרָ קִבְעֵתִי נִסִּיעֵתִי עִם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר יְהוּדָה ז"ל (שְׁלוֹהוּ בְּדַרְכּוֹ לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל) הַיִּיתִי מְרַצָּה יוֹתֵר לְנִסְעַ עִמּוֹ". לֹא יָדוּעַ מִי הָיָה וְאִם הָיָה מֵאֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנו אִם לֹא.

ה - צא

כְּשֶׁהָיָה פֶּעַם מוֹהֲרַנִּית ז"ל בְּקָרִימְנֻטְשׁוֹק, שֶׁהָיָה נוֹסֵעַ לְשֵׁם מְדֵי פֶּעַם לְפֶעַם לְחִזָּק אֶת אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנו הַדָּרִים שָׁם, פָּגַשׁ בְּבֵנוֹ שֶׁל רַבִּי חֵיִיקֵל בְּדַבָּרָם הַחַל בְּנוֹ שֶׁל רַבִּי חֵיִיקֵל לְדַבֵּר עִמּוֹ בְּשִׁבְחוֹ שֶׁל מְפָרְסָם אָחַד שֶׁהָיָה דָר שָׁם, וְהַפְּלִיג וְהַפְּלִיא אֶת הַהֲדָרֵת פְּנִים שֵׁישׁ לוֹ, וּמוֹהֲרַנִּית ז"ל שֶׁהִבִּין שֶׁמַּחֲמַת הַהֲדָרֵת פְּנִים שֶׁל הֵלָה הִתְבַּלְבַּל מִמֶּנָּה בּוֹ רַבִּי חֵיִיקֵל, דָּבָר וְהִרְחִיב עִמּוֹ הַדְּבוּר שֶׁאֵין הַהֲדָרֵת פְּנִים רְאִיָּה עַל פְּנִימִיּוּתוֹ שֶׁל הֵלָה. בֵּין דְּבָרָיו אָמַר לוֹ: הַשְּׁחֹר שְׁלִי, בְּהִתְכַּוְּנוֹ עַל רַבִּי נַחֲמָן בּוֹ רַבִּי עוֹזֵר ז"ל, יֵשׁ לוֹ הַדָּרֵת פְּנִים יָפָה יוֹתֵר. 'מִיִּין שְׁוֹאֲרָצֶעֶר הָאֵט אֶ שְׁעִנְעֶרֶן הַדָּרֵת פְּנִים', לְגַדֵּל קִדְשֵׁת פְּנִימִיּוּתוֹ, כִּי מוֹהֲרַנִּית ז"ל הוּא שֶׁגִּדְלוֹ כִּידוּעַ אַחַר שֶׁהִתְנַתֵּם וְהָיָה דָר בְּטַעֲפְלִיק, וְהַפִּירוֹ מוֹהֲרַנִּית בְּפְנִימִיּוּתוֹ הֵיטֵב הֵיטֵב.

ה - צב

הָיָה לְמוֹהֲרַנִּית ז"ל תְּלִמִּיד חֵבֵר גָּאוֹן בְּתוֹרָה וְעוֹבֵד ה' וְצָדִיק מְפָלֵג, בְּשֵׁם רַבִּי נַחֲמָן בּוֹ רַבִּי יוֹדֵל לֵיב ז"ל. עָנִי מְרוּד כָּל כָּךְ הָיָה עַד שֶׁלֹּא הָיָה יָכוֹל לְבֹא וְלִנְסַע אֶל מוֹהֲרַנִּית ז"ל וְהָיָה מוֹהֲרַנִּית ז"ל נוֹסֵעַ אֵלָיו לְשׁוֹחַח עִמּוֹ בְּדַבְּרֵי תוֹרָה וְלִהְתַּחֲזֵק עִמּוֹ יַחְדָּיו. לְרֵב עֲנִיּוּתוֹ הַשְּׁפִיר עֲצָמוֹ לְהִיּוֹת שׁוֹמֵר וּמְשַׁרֵּת בְּבֵית הַקְּבֻרוֹת, דְּהֵינּוּ שְׁלֹאֲחַר הֵיּוֹת אֵינָה לְוָיָה אוֹ יָאֵר צִיִּיט שְׁרֵת

את המלויים ברחיצת ידיים וכדומה והיו המלויים נותנים לו פרוטותיהם. פעם פשהגיע מוהרנ"ת לעירו ונודע לו ממה "פרנסתו", הקפיד וגער בתושבי העיר באמרו להם "יהודי נעלה פנה הנכם ממנים לשומר בית הקברות? יכול חלילה שיפטר פעם איזה ילד אצל אחד מתושבי העיר, אך ורק כדי שיהיה לו לרבי יודל עבור הוצאות שבת". "אזא אידן לאזט איר זיין א שומר, מען קען, חלילה, אמאל אנועק נעמען ביי איינעם א קינד כדי רבי יודל זאל האבן אויף שבת". התעוררו אנשי-שלומנו מדבריו וקבלו על עצמם להחזיקו ולתמכו והעבירוהו ממשרה זו.

ה - צג

שאל פעם אחד מאנשי-שלומנו את מוהרנ"ת ז"ל שיתן לו עצה נכונה באיזה דרך יבחר, אם ישב רק על התורה והעבודה ולא ידאג לפרנסתו אף שבכך יצטרך להיות נתמך מאנשים תומכי תורה, או שיעסק באיזה מלאכה ויקבע עתים לתורה. ענה לו מוהרנ"ת בדרך משל: אמר פעם מלך אחד לאוהבו הנאמן: פאות הוקרה על מעשיך נותן אני לך רשות שביום זה וזה, משך זמן קצר פנה וכזה נתנת לך רשות להכניס לאוצרי וכל מה שתספיק לקחת מאוצרי הגדול הרי הוא שלך. הלך זה אהוב המלך והכין לעצמו ליום המיעד שקים גדולים, ובא לאוצר המלך בזמן המיעד וכהבטחת המלך נתנו לו לפנס ולאסף כרצונו.

והנה מרב הכנתו לזמן נשגב זה שכח לאכל, ובאמצע זמן האספה נעשה רעב מאד מאד עד שחשש לחייו, והבין שאם יהרהר עתה על אכילה נאותה יפסיד מזמנו הקצר היקר מאד מאד ויפסיד הון רב. תכף נגס בפיו באיזה חתיכת לחם שמצא והמשיך בזריזות עם לעיסתו לאסוף עוד ועוד מרגליות, וכשתקפו שוב הרעבון חטף בזריזות עצומה עוד נגיסה מחתיכת הלחם והמשיך שוב בזריזותו לאסוף ולאגר עוד מרגליות יקרות. סיים מוהרנ"ת ואמר לו: אם התורה חשובה אצלך פאבנים טובות ומרגליות ואף פשתהיה רעב לא תקפיד הרבה רק תחטף בזריזות איזה חתיכת לחם לתוך פיה ותמשיך בהתמדה בלמוד התורה פאוסף המרגליות, אזי נכון שתשב רק על התורה והעבודה פרצונך פי זהו הנקרא "תורתו אמנותו", אבל אם לאו לך עסק במלאכה וקבע וגזל עתים לתורה. ספור זה ספרו ראבר"נ ז"ל לרבי לוי יצחק ז"ל בעת ששאלו לאחר נשואיו מה יעשה לפרנסה, פנה"ל ששאל את מוהרנ"ת ז"ל, וענה לו: שאלה זו נשאל פבר מוהרנ"ת ז"ל וכזה היתה תשובתו, והבין.

ה - צד

רבי משה ברסלבר ואחיו רבי זענוויל ז"ל גדלם מוהרנ"ת בביתו, ומעשה שהיה קדושה היה: נוהג היה מוהרנ"ת ז"ל ללכת מדי לילה בעת 'חצות' למקוה, והבלין שהיה גר בצמוד למקוה בטוב לבו שיצדע מהנהגתו של מוהרנ"ת ז"ל היה מכין עבורו מעט מים חמים כדי שיוכל לשרות בו את רגליו בצאתו ממקוה הקר, בפרט בימי החורף הקרים, בפרט מוהרנ"ת ז"ל שהיה קשה לו הדבר ביותר לסבת "החלי מעים" שסבל ממנה מאד בידיע. כשנודע הדבר להמתנגדים אימו עליו שאם ימשיך במעשהו יפטר והוא מעבודתו, והוא בטוב לבו לא יכל היה לשמע בקולם ולהפסיק להכין עבורו את המים החמים כדרכו, והמשיך הלאה במעשהו, ואכן פטרוהו. תכף באה זוגתו בבכי רבה אל מוהרנ"ת: רבנו, מה נעשה עתה וממה נתפרנס אחר שפטרו אותנו אף ממשרה עלובה ועניה זו, וכל זה עבור שריתנו ששרתנו את מעלתכם? ענה לה מוהרנ"ת ז"ל ואמר: לעזר לכם איני יכול כי אני בעצמי עני גדול, אבל שלחו לי את שני בניכם ואגדלם בביתי. וכך אכן עשו, וגדלם מוהרנ"ת לשם ולתפארת, בידיע מעלת קדשתם ולמדנותם הגדולה.

ה - צה

היה פעם רבי יצחק בן מוהרנ"ת ז"ל לבוש באיזה בגד שהיה קרוע מעט וחפץ היה ללכת להשתטח על ציון רבנו הקדוש, וכשיחזר מהציון ותפורה לנכון, כששאל לזה את פי אביו ז"ל אמר לו: ראשונה לך ותפר את הבגד ואחר כך עלה להשתטח על ציון רבנו הקדוש.

ה - צו

אמר מוהרנ"ת ז"ל: היכן שמתקבצים עשרה מאנשי-שלוֹמנו ראוי לסע את כל קצוי תבל לתחב ראשו ביניהם, ודבר אז לענין ראש-השנה, כשנאספין כל הקבוץ הקדוש כמה גדול הוא מאד. (נכפל לעיל ח"א, סעיף תרס"ב).

ה - צז

אמר פעם מוהרנ"ת ז"ל "להיות נקי כרַבנו איני יכול" כי רבנו ז"ל היה נקי ומסדר כל כך במלבושיו שפאלו קש דבוקה תחת מנעליו לא מצאו אצלו.

ה - צח

בעת המחלקת הגדולה אמר פעם מוהרנ"ת ז"ל: מכיר אני גם תודה לרבנו בזה שקבע לי שעורים רבים ללמוד התורה ומשום כן אין לי כָּלל זמן אף גם לחשב מהמחלקת ומההתנגדות וכל שכן לענות ולהתנכח עמהם.

ה - צט

מספרים שפעם כשקנטרו המתנגדים את מוהרנ"ת ז"ל באמרם לו: מה תעשו כשיפסקו לכם בעולם האמת דין גיהנם? ענה ואמר: אמר שם תורה מלקוטי מוהר"ן ויבואו כל הצדיקים לשמע המאמר ויהיה שם הגן עדן. "וועל איך דארט זאגן א תורה אין לקוטי מוהר"ן, וועלן אלע צדיקים קומען הערן די תורה, וועט דארט זיין דער עולם הבא".

ה - ק

בַּעַת הַמַּחֲלָקֶת הַגְּדוּלָה אָמַר מוֹהֲרַנְיָת ז"ל לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ: "לְכֶם יֵשׁ נֶסִיּוֹן אִם לְהִתְקַרֵּב לְרַבֵּנוּ? לִי הִיא נֶסִיּוֹן, כִּי בַּעַת הִתְקַרְבוּתִי לְרַבֵּנוּ הָיָה עוֹד הַרְבֵּה מְגֻדוּלֵי הַצְּדִיקִים תִּלְמִידֵי הַמַּגִּיד ז"ל, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן הִבְנֵתִי בְּגֻדְלָתוֹ וּבְמַעֲלָתוֹ הַנְּשֻׁגָּבָה."

ה - קא

סֵפֶר רַבִּי נַחֲמָן בֶּן מוֹהֲרַנְיָת ז"ל וְהַפְּלִיג בְּשִׁבְחַ אָבִיו ז"ל גַּם בְּזֹאת שְׁלֵמַחֲרַת חֲתָנָתוֹ בַּעַת עֲטִיפָתוֹ אֶת הַטְּלִית בַּפֶּעַם הָרִאשׁוֹן דָּבָר עָמוּ אָבִיו הַרְבֵּה בְּשִׁבְחַ מַעֲלַת הַטְּלִית וְעַל אֲשֶׁר זָכָה וְהִגִּיעַ לָזֶה, עַד שֶׁנַּחֲקָקוּ דְבָרָיו בְּלִבּוֹ כַּהֲגֹן לְכָל יָמָיו חֲיָיו.

ה - קב

פֶּעַם בְּצַעֲרֵירוֹתוֹ בְּהִיּוֹת רַבִּי מֹשֶׁה בְּרֶסֶלְבֵּר ז"ל אֵצֶל מוֹהֲרַנְיָת ז"ל סֵפֶר לוֹ מוֹהֲרַנְיָת אֵיזָה סֵפֶר מַעֲשֵׂה וּבְדַרְדָּר רָמַז רָמַז לוֹ כֹּל מֵה שֶׁיַּעֲבֹר עָלָיו מִשְׁדֵּי יָמָיו חֲיָיו וּבִסוּף סֵיִם וְאָמַר "וּלְבִסוּף עוֹד יִכְנִיסוּ לָךְ מִשְׁהוּ" "מֵעַן וְוַעֲט דִּיר נֶאֱדָר עֲפֵעַס אַרְיִין טְרַאגֵּן". וְכֵן הָיָה שֶׁתָּאָם סִפּוּרוֹ לְכָל מַהֲלָךְ חֲיָיו, בְּעֶרְבַ שְׁבַת הָאַחֲרוֹנָה לִיָּמָיו חֲיָיו לֹא הָיָה נִתֵּן לְהַשִּׁיג בְּכָל עֵיר טְשֶׁעֵרִין דְּגִים לְכָבוֹד שְׁבַת מִפְּאֵת הַחֲרָף הַקָּשָׁה. פְּתָאָם נִכְנַס אֵלָיו אֶחָד מִתּוֹשְׁבֵי הָעֵיר וְאָמַר לוֹ בְּשִׁמְחָה: רַבִּי מֹשֶׁה הַצְּלַחְתִּי וְהַשְׁגִּיתִי וְהִבֵּאתִי לְכֶם בְּמִיחָד דְּגִים לְשְׁבַת, וְתַכְף נִשְׁתַּנּוּ פָּנָיו כִּי הִבִּין לְמַה הַדְּבָר מְרַמֵּז. וְאָכֵן בְּלִיל רִאשׁוֹ חֲדָשׁ שְׁבַט, דְּהִינּוּ בְּיוֹם א' בְּלִילָהּ, נִפְטַר לְעוֹלָמוֹ.

ה - קג

בשנתו האחרונה של מוהרנ"ת ז"ל זרז את כל אנשי-שלומונו בגדל חיוב הנסיעה על ראש-השנה לאומאן, והיה מרבה לדבר מזה בפרטיות עם כל אחד ואחד שדבר עמו, וכשנסע הוא עצמו לקבוץ סבב את העגלה בכונה והאריך בדרך ונסע לכה כפרים שדרו שם אנשי-שלומונו לזרזם לבא על ראש-השנה ושלם לבעל עגלה שכר מרבה מאד, כי שלם לו שכרו עבור זה לפי שעות נסיעה.

ה - קד

היו שני אנשים עניים דרים בעיר אחת, אחד מהם היה נוסע מדי פעם אל מוהרנ"ת ז"ל כדי לקבל ולשמע ממנו דברי אלקים חיים, וחברו היה נוסע לרב אחר שהיה מגדולי המפרסמים. פעם בשיחתו יחד, אמר חברו של זה מאנשי-שלומונו אליו: רבך (בהתכוננו על מוהרנ"ת ז"ל) נותן לך הרבה יותר ממה שהרבי שלי נותן לי, כי כשאני בא בתחלת החרף לפני רבי ושוטח לפניו כל חסרונותי הנצרכים לי לימות החרף הקשים, הוא בעצותיו ובעזרתו ממלא לי חצי מחסרונותי, ונשארים לי שאר חסרונותי על כתיפי, כי אף זה שמסיע לי לא נשאר אצלי למשך זמן ואחר כך שוב אני נשאר ערם וחסר כל. אולם כשאתה נוסע לרבך, אף שאינו מסיע בידך כלום, כי אף הוא עני מרוד, אולם מראה הוא לך בכח דבוריו ותורותיו שאין אתה חסר כלום, כי נותן לך דעת כזה לראות שהכל טוב והכל לאמת חסדים וישועות, נמצא שמקבל אתה ממנו הרבה יותר ממה שקבלתי

ה - קה

אמר פעם מוהרנ"ת ז"ל בשבחו של רבי חיים סטאלער ז"ל: דומה הוא כהתמים והפשוט שהפליג רבנו בשבחו. וספר חתנו רבי שבתי ז"ל, שהיה רבי חיים אמן גדול במקצועו - מקצוע הנגרות ופסול עץ, ולא פעם שמעוהו אומר לעצמו באמצע מלאכתו בעת הקצאתו את העץ ומישרו ומצדדו: ראה נא חיים את העץ הזה שעושה אתה בו כל מה שברצונך ואינו מתנגד למעשיך, וראה נא איך שאף-על-פי שהיה עץ מגשם ועב כזה, אף-על-פי-כן ראה איך מהדר יצא עתה מתחת ידך, ובכך אף אתה גופי מדוע שלא תתן ותניח לעשות ממך גוף קדוש ומהדר בקדשה, כי אף אתה כהעץ תקוה יש לך אם רק תואיל ותתן למטפל לטפל בך כראוי.

ה - קו

שכנו של רבי חיים סטאלער ז"ל היה אדם חשוב ומקרב לצד המתנגדים. והנה בעת המחלקת הגדולה כששאלוהו חבירו וידידיו מה אתה עושה נגד חיים הברסלבער ומדוע אינך מצר לו, ענה להם: וכי איך אני יכול לעשות לאדם כזה שום רעה, הרי כשבא חצות לילה כששומע אני אותו בוכה וצועק מעמק לבו באמירתו תקון חצות, מרים הוא אותי ממטתי ושוב אני יכול יותר לשכב לישן מרב שברון הלב המעורר אותי, ואיך אוכל למחרת לעשות לו שום רעה?! ושתקו. ופעם אחרת אמר לאנשי שלומנו: אני הייתי יכל להיות מתנגד עצום עליכם, אבל דמעותיו של רבי חיים ז"ל ששופך בתפלתו ועבודתו את ה' אינם מרשים לי זאת.

ה - קז

ר' שמשון ז"ל המכנה ר' שמשון מהיער או ר' שמשון הגדול התקרב למוהרנ"ת זצ"ל בגילדותו ממש, ומעשה שהיה כד היה: בהיותו ילד קטן כבן עשר שנים נמשך מאד אחר מוהרנ"ת, והיה נכנס מדי פעם לפעם לביתו שבברסלב, וגם בשבתות בעת סעודה שלישית וכיוצא, והיה מאזין לדברי מוהרנ"ת שדבר עם אנשי-שלומנו שבאו לשמע ממנו דברי התעוררות ויראת שמים. שכניו של מוהרנ"ת כשראו ילד זה נכנס מדי פעם לבית מוהרנ"ת יחד עם אנשי-שלומנו ספרו לאביו על דרכו

"הנלוזה", ואסר עליו אביו מללכת אל מוהרנ"ת ז"ל כדרכו. והוא בהיותו ערום ביראה הנה מתחמק מאביו מדי פעם בלכתו לישן וכדומה והולך אל מוהרנ"ת ז"ל. הגיעו הדברים לידי כך שהשגיח עליו אביו שילך לישן עמו וכדי שיוכל להשגיח עליו לבלי לקום ולצאת ללכת אל מוהרנ"ת ז"ל, והוא במסירותו הגדולה כשראה שאביו נרדם וישן הנה קם בלט ומתלבש והולך לבית מוהרנ"ת ז"ל.

כשראה אביו שאף זה לא הועיל לו, התחכם עליו ואחר שעלה למטה לישן הלך אביו והחביא ממנו את בגדיו. כשקם אחר כך ורצה לברח שוב אל מוהרנ"ת ז"ל כדרכו הבחין שאין לו את בגדיו להתלבש. לרב הרגשו והתעוררותו לקבל פני מוהרנ"ת, הלך לארון הבגדים וחפש בגדים איזה שהם, ולא היו שם כי אם בגדים מגשמים של איזה אפרים נכרים (המכנים בשם סוויטע) שהיו מניחים בגדיהם אצל אביו למשכון עבור הלואה וכדו'. לא הביט על כבודו, התלבש בהם וקם ויצא מביתו ובא כך אל מוהרנ"ת ז"ל. בהפנסו נעשה צחוק בין אנשי שלומנו, כי נכנס מחפש כל כך, כי לא ידעו מכל מה שעבר עליו, אולם מוהרנ"ת ז"ל בהביטו עליו הבין כל מה שארע, נענה ואמר לו בעדיד: "מסירות זו עוד תבא לך פעם לשמוש", "סי וועט דיר נאך צו נוץ קומען". ילד עקשן נפלא זה גדל והיה עובד ה' מפלג.

והנה רבי אברהם בערניו ז"ל נכד רבנו ז"ל שהיה סוחר בעצי היער, היו לו יערות עד רבים מפזרים, והיה נצרך לעבודתו שומר ומפקח מסור למסחר העצים, ובחר בר' שמשון זה שיבא הוא ובני ביתו וישכון בבית אשר ביער וינהל משם את כל הנהול הדרוש. בנדיבותו אמר לו רבי אברהם בערניו ז"ל: "יתוכל לקחת מכסף הנכנס כדי פרנסתך כמה שנצרך לך, ואף גם כשתצטרך להשיא אחד מבניך יכול הנדך לקחת כפי הדרוש לך, וסומך אני על ישרך". קבל זאת רבי שמשון ז"ל ועבר לדור ביער הוא עם כל בני ביתו, ושם מחוץ לעיר היה יכול נוסף על עבודתו ביער לעבד את ה' כרצונו. ואכן היה מתפלל שם בכחות ובהתלהבות כפאות, ונהל את המסחר כדבעי, ולא היו הגוים גונבים מעצי היער לרב אהבתם אותו ומיראתם מקדשותו. אחר זמן מה, שהיה זמן קצר ביחס לעבודתו ביער, היה צריך להשיא את אחד מבניו, וכהסכם שהסכם עמו בתחלת קבלת עבודתו לקח ממנו המסחר להוצאות החתונה.

לא עברו ימים מעטים ושבק לפתע חיים ר"ל, ביער רחוק מהעיר, בהיותו צעיר לימים, ונדע דבר פטירתו על ידו בעצמו, שבא בחלום לר' אברהם בערניו וספר ואמר לו: דע לך שכבר איני בין החיים ובאתי אליך בשם רבנו סבד לבקש ממך מחילה על שנהניתי מממונה יותר מכפי המגיע לי, כי לא הספיק לעבד כלל כדי ההוצאה שלקח להוצאות הנשואין. וספר לו בחלום כל סדר הסתלקותו ומה שעבר עליו, כשנפטרתיו והגעתי לעולמי תכף פגע בי רבי נפתלי ז"ל, בקשתי ממנו: רבי, אביאני לרבנו. ענה לו רבי נפתלי: ענגן זה שישך למוהרנ"ת ותכף יבא אליך. ואכן כך היה, שבא אלי מוהרנ"ת והביאני אל רבנו. ראיתי איך שלקח רבנו איזה פנקס והביט בו

וְאָמַר לִי אַחַר כֵּן : אֲכֹן מֵאַנְשֵׁי אֶתְּהָ, אוֹלָם לָךְ וְטָבַל בְּנֶהֱר דִּינֹר. לְקַחֲנִי מוֹהֲרַנִּית ז"ל לְטָבַל בּוֹ, וְאָמַר לְר' אַבְרָהָם בְּעַרְיָנִי: מַה אָמַר לָךְ, גִּדְל הִיסוּרִים וְהַכְּאָבִים שֵׁישׁ בְּטָבִילָה זֹה הוּא לְאִין שְׁעוֹר כָּלִל וְכָלִל, אוֹלָם גַּם גִּדְל הֶעֱנַג שֵׁישׁ אַחַר הַטָּבִילָה בּוֹ הוּא לְאִין שְׁעוֹר. אַחַר הַטָּבִילָה חֲזַר עִמִּי מוֹהֲרַנִּית לְרַבְּנֵנוּ ז"ל, נֶעֱנָה לִי רַבְּנֵנוּ וְאָמַר "עֲדִין מְרַגְּשִׁים בְּךָ עוֹלָם הִזָּה, לָךְ וְטָבַל שְׁנִית", "עַס פִּילֵט זִידָ נָאדָ עֶפְעַס אִין דִּיר עוֹלָם הִזָּה גְּעָה זִידָ טוֹבֵלְעֵן נָאדָ אִיין מָאֵה־ל", וְחֲזַר עִמִּי מוֹהֲרַנִּית ז"ל לְטָבַל שְׁנִית. אַחַר כֵּן כְּשֶׁחֲזַרְתִּי לְרַבְּנֵנוּ, אָמַר לִי רַבְּנֵנוּ: אֲכֹן נְטַהֲרֶתָ, אוֹלָם לָךְ וּבִקְשׁ מְחִילָה מִנְּכַדֵּי ר' אַבְרָהָם בְּעַרְיָנִי עַל הַחוּב שֶׁנִּשְׁאַרְתָּ חַיֵּב לוֹ. וְעַל כֵּן בָּאתִי לְבִקְשׁ מִמֶּךָ מְחִילָה עַל הַמָּמוֹן, וּמִזָּה נֹדַע לְאַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ דְּבַר הַסְּתַלְקוֹתוֹ. אֲנִשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ הָיוּ מְדַגְּיִשִׁים בְּסַפּוֹר זֶה שֶׁבִּזְאֵת נִתְקִימוּ דְּבָרֵי מוֹהֲרַנִּית שֶׁאָמַר לוֹ בְּיַלְדוּתוֹ "מְסִירוֹת זֹה עוֹד תָּבֵא לָךְ לְשִׁמוּשׁ", שֶׁאֲכֹן הִחְזִיר לוֹ מוֹהֲרַנִּית טוֹבָה הַנִּיל שֶׁהֵבִיאוֹ לְרַבְּנֵנוּ ז"ל.

ה - קח

מוֹהֲרַנִּית ז"ל זָכָה לְהַעֲמִיד תַּלְמִידִים קְדוּשִׁים וְגִדּוּלִים בְּמַעֲלָה כְּאֵלוֹ שְׁלֹרֵב עֶסְקָם בְּעִבּוּדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לֹא הָיָה לָהֶם אֶפְלוֹ זְמַן לְבוֹא וּלְנַסֵּעַ אֲלֵיו, מַה גַּם שֶׁהָיוּ עֲנִיִּים מְפֻלְגִים, וְהָיָה הוּא טוֹרַח וְנוֹסֵעַ אֲלֵיהֶם לְעֻדָּם וּלְחֻזְקָם.

ה - קט

הַמְּבַחֲיָנִים בְּכֹתֵב יָדוֹ שֶׁל מוֹהֲרַנִּית ז"ל הִבְחִינוּ בְּשֵׁנוֹי הַכְּתָב בֵּין הַכְּתָב שֶׁכְּתָב בְּחִבּוּרֵי הַגִּדּוּל "לְקוּטֵי הַלְכוּת" לְבֵין כְּתָב יָדוֹ שֶׁל הַסֵּפֶר לְקוּטֵי תַּפְלוּת, כִּי הַכְּתָב שֶׁל לְקוּטֵי תַּפְלוּת קָשָׁה לְקַרְיָאָה יוֹתֵר, וְהוּא מְחַמֵּת שֶׁכְּתָבוֹ מְעַמְקָא דְלִבָּא בְּהַתְּלַהּבוֹת וְהַתְּעוֹרְרוֹת עֲצוּמָה וּבְדַמְעוֹת שְׁלִישׁ עַד שְׁנַתְּעַרְבוּ בְּדִיו הַכְּתָב.

ה - קי

היו אנשי-שְׁלוֹמֵנו מְשַׁבְּחִים אֶת מוֹהֲרֵי־יָדָיִךְ ז"ל בְּנוֹסֵף לְכָל מַעֲלוֹתָיו גַּם בְּזֶה שָׂאָף שְׁהִיָּה קְדוֹשׁ עֲלֵינוּ וּבַעַל מַח נִפְלְאָ וְעֵסֶק בְּתוֹרָה וְעִבּוּדָה לְלֹא הֶרֶף בְּזִרְזוֹת עֲצוּמָה וְנִפְלְאָה וְהִיָּה מְרַבָּה בְּכַתִּיבַת חֲדוּשֵׁי תוֹרָה וְעֵסֶק הַהֲדַפְסָה וְשִׁעוּרִים כְּסֻדְרָן וְעוֹד וְעוֹד. אָף-עַל-פִּי-כֵן הִיָּה מִתְעַסֵּק וּמִדְבָּר וּמַעוֹרָר אֶת כָּל אֶחָד וְאֶחָד שֶׁפָּנָה אֵלָיו וְעוֹדְדוֹ וְחִזְקוֹ וּבִפְשִׁיטוֹת וּבִתְמִימוֹת מִפְּלִגָּת.

ה - קיא

אֶחָד מִגְדוּלֵי הַרְבָּנִים הִיָּה מִפְּלִיג בְּשִׁבַח אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנו וְכֵן בְּנֵיו אַחֲרָיו, אוֹלָם מְשׁוּמִים מָה אֶחָד מִבְּנֵיו הִתְנַגֵּד מְאֹד עַל אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנו וּרְדָפָם מְאֹד. וּכְשֶׁשָּׁאֲלוּהוּ אַחֲיו מֵאֵין לָךְ דְּרָךְ זֶה, עָנָה וְאָמַר: 'וְכִי בְּכָל צָרִיךְ אֲנִי לְנֶהֱגָ כְּאָבִי?!'. וְהָיוּ אַחֲיו מִתְלוֹצְצִים וְאוֹמְרִים עֲלָיו: אָבִינוּ ז"ל הוֹרִישׁ מְזֻכּוֹתוֹ לְבָנָיו כָּל אֶחָד בְּמִדָּה מִיְחֻדָּת, אוֹלָם זֶה יִרְשׁ מֵאָבִינוּ אֶת הַיָּלֵא כְּלוּם!.

ה - קיב

אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנו ז"ל הָיוּ מְשַׁתְּמְשִׁים הַרְבֵּה בְּאַמִּירַת הַתְּפִלוֹת שֶׁבִּסְפָר שְׁעָרֵי צִיּוֹן הַחַל בְּתַקוּן חֲצוֹת וְכֵן בְּכָל שְׁאָר הַתְּפִלוֹת וְכוּ' וְכוּ' וְכָךְ מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ, עַד שֶׁהָיוּ מְנִיחִים אוֹתוֹ בְּשִׁקִּית הַטְּלִית וְהַתְּפִלִּין, כִּי לְאַחַר הַתְּפִלָּה הָיוּ נוֹהֲגִים לְהַתְּפַלֵּל בּוֹ הַתְּפִלוֹת דְּבַר יוֹם בְּיוֹמוֹ, וְכֵן הָיוּ נוֹהֲגִים לְלַמֵּד הַלְכָה בְּשִׁלְחוֹן עָרוֹךְ תַּכְף לְאַחַר הַתְּפִלָּה וְכִדֵּי שֶׁלֹּא יַעֲבֹר חֲלִילָה יוֹם אֶחָד לְלֹא לְמוֹד הַלְכָה כְּצוּוֹיוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל, דְּבַר וְנֶהֱגָ זֶה בְּלִט כָּל כָּךְ, שֶׁבָּעַת הַמַּחֲלֻקָּת הַגְּדוּלָּה, כְּשֶׁשָּׁאֲלוּ הַמִּתְנַגְּדִים אֶת עַצְמָם אֵיךְ יִגְדַע מִי הוּא חֲסִיד בְּרִסְלָב אָמְרוּ שֶׁהַסִּימָן הָרֵאשׁוֹן הוּא זֶה הַנוֹהֵג לְהַנִּיחַ בְּשִׁקִּית טְלִיתוֹ שְׁעָרֵי צִיּוֹן וְשִׁלְחוֹן עָרוֹךְ. כִּי נִדְפְּסוּ אַז כְּרַכִּי שִׁלְחוֹן עָרוֹךְ קִטְנִים עִם הַפְּרוּשׁ בְּאֵר הַיֵּטֵב

ה - קיג

סֵפֶר אֶחָד מֵאַנְשֵׁי-שְׁלֹמֹנָה שָׁמַע פֶּעַם אֶת אֶחָד מִחֲבָרָיו עֹמֵד נֹלֶהֶב וּמִתְלַהֵב בְּשָׁמְעוֹ אֶת דְּבָרֵי תּוֹרָתוֹ שֶׁל מוֹהֲרַנְיָה ז"ל יוֹצְאִים מִפִּי בְּקִדְשָׁהּ וְהִתְעוֹרְרוֹת עֲצוּמָה עַד שֶׁלָּרַב הִתְלַהֲבוּתוֹ וְהִתְרַגְּשׁוּתוֹ רָקַע בְּרַגְלָיו וְאָמַר וְחִזַּר לְעֲצֹמוֹ בְּהִתְפַּעֲלוֹת: "הוּא הוּא מַעֲשֶׂה מְרַכָּבָה, הוּא הוּא מַעֲשֶׂה מְרַכָּבָה".

ה - קיד

בְּדַבְּרוֹ פֶּעַם בְּשִׁבְחַת רַבְּנֵי הַקְּדוֹשׁ וּסְפָרָיו הַקְּדוֹשִׁים אָמַר: יִפְתִּי וְהִדְרִתִּי אֶת עֵינֵי רַבְּנֵי ז"ל בְּזֶה שֶׁהִדְפַּסְתִּי וְכִתְבַּתִּי סְפָרֵי שִׁיחוֹתָיו וְשִׁבְחָיו וְכוּ' כְּמוֹ שִׁיחוֹת הַרְי"ן, חַיֵּי מוֹהֲר"ן וְשִׁבְחֵי מוֹהֲר"ן. "אִיךָ הָאֵב בְּאֲשֵׁי־נֵט דָּעַם רַעֲבָנִים זָאךְ מֵיט דִּי שִׁיחוֹת".

ה - קטו

אָמַר פֶּעַם מוֹהֲרַנְיָה ז"ל: יֵשׁ בְּנֵי אָדָם שֶׁחֲפָצִים לְהִיּוֹת אַנְשִׁים כְּשָׂרִים, אָבֵל יַחַד עִם כָּל הַתְּאוֹת, "זֵי וְיִלְן זֵיין עַרְלִיכֶע יוֹדוּ אָפֶער מֵיט אַלֶע תְּאוֹת".

ה - קטז

אמר פעם מוהרנ"ת ז"ל: נוהגים אנשי העולם לומר לאדם המשתדל לפרנסתו: אתה עשה והקדוש ברוך הוא יעזר לך, ואני אומר כשהי יעזר אז תוכל עשות. "די וועלט זאגט דו טוא און גאט וועט דיר העלפן, איך זאג אז גאט וועט העלפן וועט מען טאהן".

ה - קיז

אמר פעם מוהרנ"ת ז"ל בצחות: כששוכרים גבאי העיר רב שיבוא לכהן בעיר צריכים הם לשכר כנגדו גם משגיח שישגיח עליו שיתמיד בלמודו הלאה היטב וכהרגלו, ושלם יתבזבז בצרכי הרבים ויתבטל מלמודו.

ה - קיח

פרש פעם מוהרנ"ת ז"ל את הנאמר בתפלת 'ויהא רעוא' שבסוף הזמר הקדוש 'אזמר בשבחין' 'ויזמין ויתיהב לנא מזונא ופרנסתא טבא בלי צרה ועקתא', הינו שלא יהיה לנו פרנסה מהפדיונות שמביאים לנו להתפלל על צרות ישראל חלילה, רק שיהיה לנו פרנסה טובה בלא צרות, וזהו ופרנסתא טבא בלי צרה ועקתא של ישראל, חלילה.

ה - קיט

אמר פעם מוהרנ"ת לרבי נחמן מטולטשין ז"ל בשבח על רבי יצחק בער ז"ל ר' יצחק בער מתפלל במסירות נפש. פעם לרב יגיעתו בתפלה נפל

ה - קב

אמר פעם מוהרנ"ת ז"ל: אלולא הנה רבנו דר כל כף בקרוב מקום למקום מגוריו לא היתה לי שום אפשרות להתקרב אליו, וגם על זה הודה להשם יתברך המסבב כל הסבות שסבב סבוב נאה וטוב כל כף, כי המרחק מנעמירוב לברסלב הוא כששה עשר קילומטר בלבד.

ה - קכא

תכף לאחר קבורת רבנו, אחר סתימת הגולל אמר מוהרנ"ת: אפשר כבר לקיים עצת רבנו לומר על קברו העשירה מזמורים 'תקון הכללי', וכן עשו.

ה - קכב

כשעברה הלוייתו של רבי יצחק אייזיק יוסף דרדך בית מוהרנ"ת ז"ל, יצא מוהרנ"ת ז"ל ללויתו, ואמר בשבחו: הוא הנה שומר הברית אמת. "ער איז גיווען א אמתער שומר הברית".

ה - קכג

לְרַב הַכְּנָתוֹ וּתְשׁוּקָתוֹ שֶׁל מוֹהֲרַנְיָת ז"ל לְשַׁבֵּת הִיא נוֹהֵג לְהַזְמִין כָּבֵר בְּיוֹם
רֵאשׁוֹן יָרוֹת גְּדוֹלִים מִהַעוֹשָׁה זֹאת הַנִּקְרָא "לַעֲכָט צִיָּעֵר".

ה - קכד

אָמַר פֶּעַם מוֹהֲרַנְיָת ז"ל בְּשִׁבְח רַבּוֹ הָרַב מִבְּאֲרְדֵיטְשׁוֹב זצ"ל: הַפְּשָׁטִים
הַעֲמֻקִּים בְּגִמְרָא שְׁשִׁמְעֵתִי מֵרַבִּי הָרַב מִבְּאֲרְדֵיטְשׁוֹב זצ"ל כְּמַעֲט וְלֹא
רְאִיתִי כְּמוֹתָן וְכוּ'.

ה - קכה

בְּסִפּוּר חַיֵּי מוֹהֲרַיִן בְּכַתֵּב יָדוֹ שֶׁל מוֹהֲרַנְיָת ז"ל הִיא כְּתוּב שֶׁיִּגִּיעַ עוֹד עֵת
כִּזוֹ שֶׁיִּסְעוּ וְיָבֹאוּ מִכָּל הָעוֹלָם בְּעָרֵב רֵאשׁ-הַשָּׁנָה לְהַשְׁתַּטַּח עַל צִיּוֹן רַבְּנוּ
ז"ל וְיִהְיוּ עִם רַב כְּזֶה עַד שֶׁיִּצְטָרְכוּ לְהַעֲמִיד שׁוֹמְרֵי וְשׁוֹטְרֵי לְהַשְׁגִּיחַ עַל
הַצְּבוּר שֶׁלֹּא יִתְמַהֲמְהוּ יוֹתֵר מִדִּי וַיִּפְּנוּ מִקוֹמָם לְהַבְּאִים אַחֲרֵיהֶם.

ה - קכו

הַדְּלָקַת הַנֵּר תְּמִיד עַל צִיּוֹן רַבְּנוּ הַתְּחִילָה בְּעָרֵב רֵאשׁ חֹדֶשׁ שְׁבַט וּמוֹבָא
בְּסִפּוּר יָמֵי מוֹהֲרַנְיָת שֶׁיֵּשׁ בְּזֶה מַעֲשֵׂה שְׁלֵמָה, וּמְסַפְּרִים שֶׁזֶה הַשְׁתַּלְשֵׁל עַל-
יְדֵי שְׁיִלְדָה אַחַת יִצְאָה לְתַרְבוֹת רְעָה עַד שֶׁהַשְׁתַּמְדָּה ר"ל וַבָּא אָבִיהָ בְּבִכְיָה
לְרַבִּי נִתָּן וּשְׁאֵלוּ עֶצֶה מֶה יַעֲשֶׂה, אָמַר לוֹ מוֹהֲרַנְיָת שֶׁיִּקְבֵּל עַל עֲצָמוֹ לְסַפֵּק
אֶת הַשָּׂמֶן זֵית לְנֵר תְּמִיד שֶׁיִּדְלַק עַל צִיּוֹן רַבְּנוּ, וּכְדַבְּרֵי רַבְּנוּ ז"ל בְּסִפּוּר

הַמִּדּוֹת עַל-יְדֵי נֵר תְּמִיד נְצוּלִין מְגִזְרֵת שְׁמֵד. קִבֵּל עַל עֲצָמוֹ זֶה הַלָּה
לְהַתְמִיד בְּזֶה, וְאַכּוּ חִזְרָה בְּתוֹ לְמוֹטָב.

ה - קכז

אַחַר הַסְּתַלְקוֹתוֹ שֶׁל מוֹהֲרַנְי'ת אָמְרוּ עָלָיו מִתְלַמְּדֵי רַבְּנוּ בְּשֶׁבַח: הַתְּקַרֵּב
הוּא אַחֲרֵינוּ וְהַצְּלִיחַ וְעֲשֵׂה טוֹב יוֹתֵר מִכֵּלָנוּ. "עַר אִיז גִּיקוּמָעוֹן שְׁפָעֵטְעֵר
פּוֹן אֵינְז אֵוֹן גִּימֵאכְט בְּעֵסֶעֶר פּוֹן אֵוֹנְז".

ה - קכח

רַבְּנוּ ז"ל וְכֵן מוֹהֲרַנְי'ת וּבְנוֹ רַבֵּי שְׁכָנָא הָיוּ מוֹהֲלִים מִמַּחִים מְאֹד.

ה - קכט

בְּעֵינֵינוּ סֵדֵר כְּתִיבַת הַסְּפָרִים 'לְקוּיֵי הַלְכוֹת' יְדוּעַ שְׁכַתְּבָם לְפִי סֵדֵר לְמוֹדוֹ,
וְכִשְׁגָּמַר הַלְכָה א' עַל כָּל חֻלְקֵי הַשְּׁלַחַן עָרוּד, וְהַחֲלֵל לְלַמֵּד פְּעַם שְׁנִיָּה, הַחֲלֵל
לְחַדֵּשׁ עַל סֵדֵר הַהֲלָכוֹת אֶת הַלְכָה ב' וְכֵן הִלָּאָה. וְהֵינָה סֵדֵר זֶה הַחֲלֵל עוֹד
בְּחַיֵּי רַבְּנוּ וּבְאַמְצַע כְּתִיבַתוֹ הַלְכָה ב' נִסְתַּלַּק רַבְּנוּ ז"ל, וּמִשׁוּם כֵּן נִתֵּן
לְמַצָּא שְׁפָעַם כְּשֶׁהֶעֱתִיק דְּבָר בְּשֵׁם רַבְּנוּ כְּתַב בְּלִשׁוֹן "רַבְּנוּ נֵרוֹ יְאִיר",
וּפְעָמִים "הַרִינִי כַּפָּרַת מִשְׁכָּבוֹ" אוֹ "רַבְּנוּ ז"ל".

ה - קל

רבי שכנא בן מוהרנ"ת ז"ל חבר ספר על תכונה, כי היה לו מח חריף ביותר
ומוהרנ"ת החשיבו מאד, ומשום כן המריץ אותו ביותר שייכניס מחו בעיון
רב בדברי תורתו של רבנו ז"ל.

ה - קלא

בין המתנגדים על רבנו היו גם עמי הארץ ממש שמשום מה שמם הלך
לפניהם, אף-על-פי שלא היו בני תורה כלל וכלל, וכמו למשל מצאו מכתב
מאחד החולקים שכתב תבת 'מאזני צדק' בטעות כתיב 'מויזני צדק'.

ה - קלב

לא ראו אצל מוהרנ"ת ז"ל וכן אצל אנשי-שלומנו שנהגו חמרות גדולות
בבדיקת החמץ, אף-על-פי שעל רבי הירש לייב הרב מברסלב ז"ל
מספרים ספורים נפלאים על חמרותיו הגדולים בבדיקת החמץ, שארץ לו
זמן הבדיקה כמעט משך כל הלילה.

ה - קלג

בעת המחלקת הגדולה היה רבי שלמה, בנו החביב של הרב מסאנוראן
ז"ל, מגן ומליץ טוב על אנשי שלומנו, והיה אומר ומתנכח עם אביו בטענו
לפניו "מה הנדך רוצה מהם, הרי אנשים כשרים הם". הוא נפטר צעיר בחיי
אביו. הסתלקותו פגעה רבות באביו הרב, ומני אז נפסקה ההתנגדות

ה - קלד

בַּעַת הַמַּחֲלָקֶת, כְּשֶׁאָמְרוּ כִּמָּה מִהַחֹלְקִים לְרַבִּים מֵהַתְּרַעֲמֵת יֵשׁ לָכֶם עַל אֲנָשֵׁי חֲסִידֵי בְּרִסְלָב, הָרִי אֵינָם אֶלָּא מְתֵי מַעַט, בְּעוֹד שְׁלָכֶם מֵאוֹת מֵאוֹת חֲסִידִים, עָנָה וְאָמַר: נִכּוֹן הַדָּבָר, אֲבָל (חֲסִידֵי בְּרִסְלָב) עוֹבְדֵי ה' גְּדוֹלִים הֵם, בְּעוֹד שְׁאֲנָשֵׁי אֵינָם אֶלָּא בְּעָלֵי אַכְסֵנְיּוֹת וּבְעָלֵי בְּתֵי מְרִזְחַח (רַעֲנַדְאָרְעַס) וְאֲנָשִׁים פְּשׁוּטִים.

ה - קלה

יָדוּעַ שְׁמוֹהֶרְנִי"ת לֹא הָיָה הוֹלֵךְ לְצִיּוֹן רַבָּנוּ לֹא בְּרֵאשׁ חֲדָשׁ וְלֹא בַּחֹל הַמוֹעֵד וְכוּ', אִוְלָם הָיוּ מֵאֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁהִלְכוּ אֶפְלוּ בְּרֵאשׁ חֲדָשׁ וְחֹל הַמוֹעֵד. וְכֵן בַּיּוֹם הַפְּטִירָה שֶׁל רַבָּנוּ שֶׁחָל בַּיָּדוּעַ בַּחֹל הַמוֹעֵד סְפוֹת הָיוּ הוֹלְכִים לְצִיּוֹן הֵן בַּחֲצוֹת לַיְלָה כְּהַרְגֵלָם בְּכָל לַיְלוֹת הַשָּׁנָה, וְהֵן בְּמִשְׁךָ כָּל הַיּוֹם, וְהָיָה אִזּוֹ הַתְּעוֹרְרוֹת רַב מְאֹד, בְּהַסְתַּמְכָּם שְׁבִית צִיּוֹנוֹ מִשְׁמֵשׁ כְּבָר כְּמִקּוֹם תְּפִלָּה קְבוּעָה. וְרַק בְּרֵאשׁ-הַשָּׁנָה הַקְּפִידוֹ אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ לְבַלִּי לְלַכֵּת לְצִיּוֹן כָּלִל וְכָלִל.

ה - קלו

מִסְפָּרִים שֶׁכְּשֶׁהָרְאוּ פֶּעַם לְהַרְבֵּ בַּעַל הַצִּמְחָ צָדֵק אֶת חֲבוּרוֹ שֶׁל מוֹהֶרְנִי"ת ז"ל, הֵלֵא הוּא סְפָרֵי הַלְקוּטֵי הַלְכוֹת, אָמַר בְּהַתְּפַעְלוֹת בְּלִשׁוֹן הַכְּתוּב: "כְּלָנוּ בְּנֵי אִישׁ אֶחָד נְחַנוּ".

ה - קלז

המגיד מטרהויץ מגיד ז"ל היה לו בית אכסניא קבועה אצל עשיר אחד בעיר אומאן, ובכל עת פשהיה נוסע בעירות לומר דרשות וכדומה, היה מתאכסן אצל העשיר הזה. והנה כשרבנו עבר לדור באומאן ורצה המגיד להיות בסמוך לרבנו, השתדל להתאכסן בבית רבנו. שאלו העשיר מדוע משנה הרב את קביעותו ואינו מתאכסן בביתי כהרגלו? ענה לו המגיד שהוא לסבה הנ"ל מחמת שרוצה לשהות סמוך לרבנו. אמר לו הגביר בכעס ובחצפה: אם כן, התאכסן נא שם תדיר, פלט המגיד ואמר לו: 'הנך מדבר כחסר דעה', ירעדסט ווי א חסר דעה ואכן השתגע, רחמנא לצלן.

ה - קלח

אמר פעם המגיד מטרהויץ ז"ל בצחות: היכן שהשתמש רבנו במאמריו בלשון 'ודע' הרי הוא כהבזק מעולם האצילות, "אוואו דער רבי זאגט ודע, איז דאס א פינק פון אצילות". כל כך גבהים נוראים וקדושים הם.

ה - קלט

ר' אהרן הרב מברסלב ז"ל היה עושה סעודה לבני ביתו מדי שנה ביום ראש חודש אלול (כך משך תשע עשרה שנה), והיה אומר לבניו בשמחה ייש לקם אותי לעוד אחד עשר חדשי, ביצעו בבטחה שלא ימות אותה שנה, כי אמר לו פעם רבנו 'החדש שלך (הינו חדש פטירתך) הוא חדש אבי, "דיין חדש איז אבי", כאומר לו שבשנת פטירתו לא יחיה בחדש אבי, ועל-כן

כְּשֶׁנִּכְנַס חֹדֶשׁ אָב יָדַע בְּבִטְחָה שְׂיַחְיֶה כָּבֶד כָּל הַשָּׁנָה. וְאָכַן נִפְטָר בְּעָרֵב רֵאשִׁי
חֹדֶשׁ אָב שְׁנַת תַּר"ה, וְנִתְּנָה אֲנָשִׁי-שְׁלוֹמֵנוּ רְמֵז לְזֶה 'בְּאֶחָד בְּאָב מֵת אֶהְרֹץ'
(וּרְאֵה בְּחֻלְק א סִימָן שְׁמִ"ה).

ה - קמ

מִסְפָּרִים שֶׁהִתְמַחוּתוֹ הַגְּדוֹלָה שֶׁל רַבִּי אֶהְרֹן הָרַב מִבְּרֶסְלָב הִיְתָה בְּדִינֵי
נְזִיקִין וּמְמוֹנוֹת.

ה - קמא

סֵפֶר רַבִּי יוֹדִיל ז"ל שֶׁאַחַר חֲתֻנָּתוֹ כְּשֶׁהָיָה חַי אֶצֶל חוֹתְנָו לֹא הִרְגִישׁ טַעַם
בְּאֲכִילָתוֹ מִשָּׁד זָמוּ, כִּי לִפְנֵי חֲתֻנָּתוֹ הָיָה רָגִיל לֶאֱכֹל בְּכָבוֹד וְהָדָר כִּי הָיָה
מִמְשַׁפְּחָה מְכַבֶּדֶת, וְאַחַר חֲתֻנָּתוֹ עִם בֵּית הַצַּדִּיק רַבִּי לֵיב מִסְטָרְעָסְטִינְעָץ
ז"ל, וְהָיָה אוֹכֵל עַל שֶׁלְּחָנוֹ. וְהוּא מִחֻמַּת עֲנִיּוּתוֹ הָיָה מְשַׁתְּמֵשׁ בְּצִלְחוֹת
עַץ הַנוֹדְפוֹת רֵיחַ מְשַׁנְרֵי הָאֶכָל עַד שֶׁלֹּא הָיָה יָכֹל לֶאֱכֹל בָּהֶם מְרַב
אִיסְטָנְנוֹתוֹ. כְּשֶׁהִבְחִין בְּזֶה רַבִּי לֵיב הִזְמִינוֹ לֶאֱכֹל עִמּוֹ מִצִּלְחוֹתוֹ, וְכִשְׁאָכַל
עִמּוֹ הִרְגִישׁ בָּה טַעַם נִפְלֵא, וְשׁוֹב כְּשֶׁאָכַל לְעִצְמוֹ אוֹתוֹ מִאֶכָל בְּצִלְחוֹתוֹ שֶׁלוֹ
לֹא יָכֹל הָיָה לֶאֱכֹל, וְחִזַּר הַדְּבָר עַל עִצְמוֹ כְּמָה פְּעָמִים, עַד שֶׁאָמַר לוֹ רַבִּי
לֵיב: לֹא חֲשׁוֹב מֵה שְׂאוֹכְלִים וּבְמָה שְׂאוֹכְלִים, הַכֹּל תְּלוּי מִי הוּא הָאוֹכֵל.

ה - קמב

כְּשֶׁבָא פְּעַם אֶחָד מִהַחֻלְקִים לְשִׁבוֹת בְּאוּמָאן, בִּקֵּשׁ רַבִּי יוֹדֵל ז"ל מֵאֲנָשִׁי-
שְׁלוֹמֵנוּ שְׂיִרְאוּהוּ לוֹ. כְּשֶׁהָרְאוּהוּ לוֹ בְּעֵת עֲבָרוֹ מִרְחוֹב לְרְחוֹב, כְּשֶׁהִבִּיט בּוֹ

פֿלט וְאָמַר : מְאֹד מְאֹד רְחוּק, מְאֹד מְאֹד רְחוּק.

ה - קמג

כִּידוּעַ הָיָה רַבִּי נִתְנַאֵל תַּלְמִיד רַבֵּנוּ ז"ל קִמְצָן גְּדוֹל (רֹאה לַעִיל בַּח"א סַעִיף תַּרצ"ב; וַח"ב סַעִיפִים : קס, ו-תשנ"ב) וְאָף-עַל-פִּי-כֵן הִצְלִיחַ רַבִּי נַחֲמָן מְטוּלְטִישִׁין ז"ל בְּכַח דְּבָרָיו הַמְשַׁכְּנָעִים לְהוֹצִיא מִמֶּנּוּ פֶּעַם כַּמָּה רוֹבֵל עֲבוּר עֲנִינֵי רַבֵּנוּ ז"ל, אִוְלָם פֶּעַם אַחֲרֵת כְּשֶׁרָאָהּוּ רַבִּי נִתְנַאֵל אִידֵי שְׂרוּצָה רַבִּי נַחֲמָן לְבוֹא אֵלָיו שׁוּב, הִקְדִּים וְאָמַר לוֹ : אֲבָקֶשׁ מִמֶּךָ, הַנִּיחָנִי נָא לְנַפְשִׁי וְאַל תַּחַל נָא לְדַבֵּר עִמִּי עוֹד כָּלֵל וְכָלֵל. כִּי יָדַע שֶׁאִם יִתְחִיל לְדַבֵּר עִמּוֹ בְּיָדָיו יִשְׁכַּנְעוּ וְחֲשֵׁשׁ מְזָה לְרַב קִמְצָנוֹתוֹ.

ה - קמד

בְּסוּף יָמָיו שֶׁל רַבִּי חֵיִיקֵל ז"ל תַּלְמִיד וְחֵזֵן רַבֵּנוּ ז"ל בְּזִתָּה אוֹתוֹ אִשָּׁה אַחַת מְאֹד. עָנָה בְּכָאָב : רַבֵּנוּ אָמַר לִי פֶּעַם אֶתְּהָ כְּבָר לֹא תִהְיֶה חֲדוּשׁ בְּחַזְנוֹת, אֲבָל שְׂיַבְזוּ אוֹתִי כָּל כָּךְ לֹא אָמַר, וַיִּמְהִיכֵן בָּא לִי זֹאת.

ה - קמה

רַבִּי אֶפְרַיִם בֶּן רַבִּי נַפְתָּלִי תַלְמִיד רַבֵּנוּ ז"ל נִפְטַר זָקֵן בְּיוֹם עָרֵב סְכוּת בְּשַׁעַת שְׁמוֹנָה בַּבֶּקֶר אַחַר תַּפְּלַת שְׁחֲרִית כְּשֶׁעָדִין מְעַטֵּר הָיָה בְּטָלִית וְתַפְּלִין דְּרַבֵּנוּ תָּם אַחַר עָרִיכְתּוֹ תַקְוֹן חֲצוֹת וְעִבּוּדַת ה' שֶׁעָבַד כָּל הַלַּיְלָה וְאַחַר תַּפְּלַת שְׁחֲרִית כְּרָאוּי, בְּהִיוֹתוֹ לְמַעְלָה מִתְשַׁעֵּים שְׁנָה. הַתַּפְּלָאוּ אֲנָשִׁי הַחֲבֵרָא קִדִּישָׁא שְׂבָאוּ לְקַחְתּוֹ לְקַבוּרָה, שְׁהִיוּ מֵהֶם שְׁעָדִין עוֹד לֹא הִתְפַּלְלוּ תַפְּלַת שְׁחֲרִית, וְאָמְרוּ : אֲשֶׁרִיו, שְׂאָף בְּזַקְנוֹתוֹ וְחִלְשָׁתוֹ וּבְיוֹם הָאֲחֵרוֹן

לימי חייו זכה להסתלק מזה העולם עם עוד תפלת שחרית פראוי.

ה - קמו

רבי אפרים בן רבי נפתלי ז"ל אחר עלייתו לארץ-ישראל היה נוהג לנסע מדי שנה לאומאן לקבוץ אנשי-שלומנו שבראש-השנה, על אף זקנותו הגדולה שהיה בזה טרחא וטרדא עצומה שאין לשערה. כששאלוהו פעם: זקן כמוד נוסע לחוץ לארץ בטרחא כזאת? ענה: וכי מה? אפלו אם אמות בדרך ואקבר באיזה שהוא גן - "אינטער א פארק" גם טוב לי, העקר שהשתדלתי ונסעתי לאומאן לראש-השנה, כי מה כבר יכול אני להפסיד, הכי הרבה שלא זכיתי על אף נסיעתי להגיע לאומאן לראש-השנה? אבל הרי זכיתי והייתי בראש-השנה הקודם!! אולם לחיות כאן בעולם ולא להיות בראש-השנה באומאן גרוע לי יותר "אבער דא צו לעבן און אין אומאן אויף ראש-השנה נישט זיין איז מיר ערגער". (ועיין עוד הנוסח בספר "עין הארץ" להרב שמואל צציק ז"ל, עמ' לב).

ה - קמו

פעם אחרת כששאלוהו כמה מתושבי ירושלים על מנהגו זה שזקן כמותו נוסע לאומאן ובמסירות נפש כזו, ענה להם בחכמתו: נוסע אני לרגל מסחרי הענפים בחוץ לארץ, שנצרך אני לסדרם ולארגנם. הספיקו כבר עמו והבינו למנהגו באמרם לו 'נו, זה ענין אחר'. כי ידע והבין הנהוג בעולם שעבור צרכים הגשמיים מבינים העולם למסירות נפש של העוסק בהם, אף על פי שטורח ונוסע למרחקים ואף שמסתכן בנפשו וכל זה על ספק רוח מה שאין בו לזה שמוסר נפשו ומאדו עבור ענינים רוחניים, בפרט לענין רוחני גבה כזה כמו נסיעה לצדיק שתלוי בו כל ענין היהדות.

ה - קמח

כְּשֶׁהִגִּיעַ פֶּעַם רַבִּי אֶפְרַיִם בֶּן רַבִּי נִפְתָּלִי ז"ל מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל לְאוּמָאן לְשֹׁהוֹת שָׁם בִּימֵי רֹאשׁ-הַשָּׁנָה, הִלָּךְ רַנ"ט לְקִרְאָתוֹ לְקַבֵּל פָּנָיו וְקַבְּלוּ בְּשִׂמְחָה רַבָּה. כְּשֶׁקַּבְּלוּ בְּשִׂמְחָה רַבָּה כִּזֹּו נִעְנְה רַבִּי אֶפְרַיִם בֶּן רַבִּי נִפְתָּלִי ז"ל וְאָמַר לוֹ אִף הוּא בְּשִׂמְחָה וּבְצַחוֹת בְּלִשׁוֹן הַכְּתוּב: 'יִרְאֶיךָ יִרְאוּנִי וַיִּשְׂמְחוּ' אַכֵּן נִתְקַיֵּם בִּי, אָבֵל אֵיךְ זֹכִים לְקַיֵּם הַמִּשְׁךְ הַכְּתוּב 'לְדַבְּרֶךָ יַחְלִתִּי'. "א וּוְאוֹ נִעְמֵט מֵעַן דָּעַם 'לְדַבְּרֶךָ יַחְלִתִּי'."

ה - קמט

כְּשֶׁהָיָה פֶּעַם רַבִּי אֶפְרַיִם בֶּן רַבִּי נִפְתָּלִי בְּעִיר חֶאֲרָקוּב לְרַגֵּל מִסְחָרוֹ, שָׁהָיָה סוֹחֵר בְּזָהָב, רָאָהוּ אֶחָד מִיַּדְיָו עוֹמֵד בְּרְחוּב כְּשֶׁדְּמָעוֹת בְּעֵינָיו, נִגַּשׁ אֵלָיו וּשְׁאַלוּ: רַבִּי אֶפְרַיִם, אֵיזֹו צָרָה אֶרְעָה לָכֶם? שָׁמָא הִפְסַדְתֶּם בְּמִסְחָרְכֶם סְכוּם כֶּסֶף רַב? עָנְהוּ בְּלִשׁוֹן רַבְנֵנוּ ז"ל בְּפִרוּשׁוֹ בְּתוֹרָה ח' שֶׁבְּלִקוּטֵי מוֹהַר"ן חֶלֶק ב' "מִחְנֵה יִשְׂרָאֵל כִּמְהָ הָיָה בְּתִלְתָא פְּרָסָא", קָדְשָׁתוֹ שֶׁל יְהוּדֵי תְּלוּי בְּשִׁלְשָׁה מַחִין, עֵין שָׁם. וּבְכָה עַל זֶה שֶׁצָּרִיךְ לְסוֹחֵר בְּמִסְחָר, בְּרְחוּבוֹת הָעִיר, שֶׁצָּרִיךְ לְהִזְהַר וְלִשְׁמֹר הַיֵּטֵב הַמֵּחַ שֶׁלֹּא יִפְגַּם הַמֵּחַ חֲלִילָה, וְעַל זֶה עָמַד וּבְכָה. וְכִשְׁשָׁאָלוּ הֵלָּה שׁוּב: אִם כֵּן לָכוּ לְאֵיזָה פִּנָּה אוֹ לְבֵית הַמְּדַרְשׁ וְשָׁם תִּבְכּוּ כְּרָצוֹנְכֶם. עָנְה לוֹ רַבִּי אֶפְרַיִם שֶׁמִּחְמַת שְׂרַבְנֵנוּ אָמַר שֶׁתְּכַף כְּשֶׁנִּתְעוֹרֵר הָאָדָם בְּאֵיזָה הִרְהוּר תִּשׁוּבָה צָרִיךְ לְנַצֵּלוֹ בּוֹ בְּמִקּוֹם וְלַעֲשׂוֹת עִמּוֹ תְּכַף דְּבַר שֶׁבְּקָדְשָׁה, עַל כֵּן לֹא אָבָה לְדַחוּתוֹ וְהוֹצִיא כְּסוּפֵינוּ מִכַּח אֶל הַפְּעַל אִף בְּאִמְצַע הַשּׁוּק. וְרָאָה הַסְּפוּר בְּסִגְנוֹן אַחַר בְּחֶלֶק אֶסִּימֵן תִּרְעַח.

[א-תרעח

פֶּעַם-אַחַת מָצָא אֶחָד מֵאַנְי"שׁ אֶת רַבִּי אֶפְרַיִם בֶּן רַבִּי נִפְתָּלִי, שֶׁעָסַק בְּהַתְּבוּדוֹת בְּעֵת הַיָּרִיד בְּאִמְצַע עִיר קִיעֵב, כִּי מִסְחָרוֹ הָיָה עִם מְרַגְלִיּוֹת, וְנִכְנַס אָז בְּלִבּוֹ הִרְהוּר תִּשׁוּבָה, שֶׁשָּׂאֵל לְעַצְמוֹ: בְּמָה עוֹסֵק אֲנִי עַתָּה? וְכִי זֶה הוּא הַתְּכִלִּית? וְכִי בְּשִׁבִיל זֶה נִבְרָאתִי וְכוּי? וְהָיָה מִתְעוֹרֵר כָּל-כָּף עַד שֶׁנִּעְמַד בְּצַד הַדָּרֶךְ וּבְכָה לְפָנָי הַשֵּׁי"ת. שָׁאֵל אוֹתוֹ אֶחָד מֵאַנְי"שׁ: מִפְּנֵי מָה אַתָּה בּוֹכָה? וְהַשִּׁיב לוֹ. אָמַר לוֹ: וְכִי פָה הַמִּקּוֹם לְבָכוֹת? הוֹלְכִין לְבֵית-הַמְּדַרְשׁ וְשָׁם תִּבְכָּה. עָנְה לוֹ רַבִּי אֶפְרַיִם הַנִּ"ל: רַבְנֵנוּ הִקְדוּשׁ אָמַר (בְּלִיקוּטֵי מוֹהַר"ן תַּנִּינָא, סִימֵן קכ"ד): שֶׁבְּמִקּוֹם שֶׁמִּגִּיעַ לְאָדָם הִרְהוּרֵי תִּשׁוּבָה צָרִיךְ בְּאוֹתוֹ הַמִּקּוֹם לְהַתְּבוּדָה וְלְדַבְּרֵי דְבוּרִים לְפָנָי הַשָּׁם וְתִבְרַךְ, כִּי עַד שִׁילָךְ לְבֵית-הַמְּדַרְשׁ יִלְכוּ מִמֶּנּוּ הִרְהוּרֵי הַתִּשׁוּבָה, וּמִחְמַת כֵּן נִצְלַתִּי אֶת

ההתעוררות שהיה לי במקום הזה. (אבנ"ה ברזל, שם).

ה - קנ

פעם בראש-השנה בקש רבי אפרים בן רבי נפתלי מאנשי-שלומנו שיתנו לו להתפלל לפני העמוד תפלת המנחה, והתפלל בבכיות כאלו עד שלא יכלו הצבור לאחז עמו בתפלתו ואמרו לו אחר כך אנשי שלומנו: אין מלאכת החזנות עבורכם מחמת שאינכם יכולים לצמצם עצמכם מהתעוררות בעת תפלתכם ולהתפלל לפני הקהל כנצרך.

שיחות וסיפורים מתלמידי מוהרנ"ת זצ"ל

ר' נחמן מטולטשין זצ"ל

ה - קנא

כשהלך רבי נחמן מטולטשין אל רבי אבא'לה להתרימו עבור עניני רבנו ז"ל ודבר עמו לגדל חשיבות הענין, בפרט עבור הדפסת הלקוטי-הלכות וצרכי הקלויז שבאומאן, אמר לו בין דבריו: "ידידי ורעי, וכי אינו מהראוי שתמכר אף את פמוטי הכסף שלך עבור צרכי רבנו ז"ל?!" - "סי שטייט דיר נישט אהן צו פארקויפן דיינע זילבערנע לייקטער פארן רעבנס זאך?" ואמר רבי אבא'לה: "לולא הייתי אוהבו הייתי מקפיד עליו. כי ידע במעלתו של רבי אבא'לה שאף הוא כמוהו סובר שאין שום ערך לכל עניני העולם הזה נגד ענין המשכת קדשת דעת רבנו ז"ל בעולם.

ה - קנב

ספר רבי ישראל ויינבערג ז"ל שפעם כשבא לציון רבנו הקדוש שמע את רבי נחמן מטולטשין ז"ל שעומד וחוזר בין דברי תפלותיו ובקשותיו על התבות: "למה נגרע" עם גגון הטעמים שעליה בנעימה ובהתעוררות נפלאה כמה וכמה פעמים ובהשתפכות הנפש. והוא על פי המבאר בספר לקוטי הלכות, עגנו צעקת למה נגרע, עין שם.

ה - קנג

וכן ספר לרבי לוי יצחק ז"ל, שפעם בהיותו ילד קטן כשהסתובב ליד רבי נחמן מטולטשין פנה אליו רבי נחמן ואמר לו הפסוק "טוב לגבר כי ישא על מנעוריו", בנגון של מגלת איכה הידועה, וביארו לו זאת בשפת הלעז "טוב לגבר אז מטראגט דעם על פון דעם יוגנט", חדרו הדברים לנפשו כל כך, שכבר לא יכל היה לשכחו כל ימי חייו.

ה - קנד

וכן ספר שבהיותו ילד קטן, כשחזר פעם ביום ששי מהחדר נכנס לקלויז וכדרך הילדים עשה מעשה קנדס והפך הספסלים וכו' אחד אחר השני, וכשנכנס השמש, הלא הוא רנ"ט ז"ל ותפסו במעשהו, נגש אליו כשמניח ידו על כתפו הרך ואמר לו בחם ובנעם: שמא תרצה ואעזר לך בקשי עבודתך? נתביש הילד בעצמו והפסיק משובבותו. ומאז נמשך אחריו מאד. והפטיר: לו היה צועק עלי, לא היה פועל כלום.

ה - קנה

ספר רבי אליהו חיים רוזין שראה איזה מכתב בשבח ארץ-ישראל שכתב
רנ"ט ז"ל בשבתה של ארץ-ישראל בשמותו אז בה, ארץ-ישראל היתה
פעם ארץ זבת חלב ודבש וגם כיום היא כזאת.

ה - קנו

רבי נחמן טולטשינער ז"ל כשנסע להדפיס את הספר לקוטי-הלכות חלק
א', נסע במסירות נפש כזו עד שאפלו כדי הוצאה עבור שרוכי נעליו לא
היה לו, ובליט בררה היה קושרם בבלויי סחבות.

ה - קנו

מספרים שפעם כשלבש רבי נחמן מטולטשין ז"ל את אחד ממלבושיו של
מוהרנ"ת (לאחר הסתלקותו). נענה ואמר: בגד זה הוא בגד של ספר תורה
שנשרף.

מטשערין

הרב

ה - קנח

הַתְּבַטָּא פְּעַם הָרַב מְטַשְׁעָרִין בְּשִׁבְחַ עֲבוּדָתוֹ שֶׁל רַבֵּי פְּנַחֵס יְהוֹשֻׁעַ שְׁהִיָּה
מִתְּפִלָּל בְּכַחוֹת גְּדוּלוֹת וְאָמַר: כְּשֶׁאֲנִי נִכְנָס לְבֵית הַכְּנֶסֶת וְרוֹאֶה אֶת רַבֵּי
פְּנַחֵס מְרִים יָדָיו בְּתַפְלָתוֹ כְּלַפֵּי מַעְלָה נוֹפֵל עָלַי פֶּחַד וְרַעְדָּה. "אִזּוֹ אֵיךְ קוֹם
אֲרִיִּין אֵין שׁוּל אֹון אֵיךְ זָעָה ר' פְּנַחֵסִין הַיִּיבֵט אֹויף זַיינע הענט בַּיִם
דְּאוּינען פֶּאלט אֹויף מִיר אַ צִיטעֶרנִישְׁט".

ה - קנט

הָרַב מְטַשְׁעָרִין ז"ל הִטְעִים אֶת הַנְּאָמַר בְּמִשְׁנָה שְׁבָאָבוֹת: טוֹב תּוֹרָה עִם
דָּרֶךְ אֶרֶץ שְׂיִגִיעַת שְׁנִיָּהִם מִשְׁכַּחַת עוֹן. שְׁכַוְנַת הַמִּשְׁנָה לוֹמַר שְׁהִיָּצַר הָרַע
שֶׁל הָאָדָם יְהִיָּה לְכָל הַפְּחוֹת עֵינָי וַיִּגַע כְּבָר מַלְעֵשׂוֹת עֲבָרָה וְעוֹן בְּכָל נַפְשׁוֹ
וְכַחוֹ מַחֲמַת יִגִיעַתוֹ שֶׁל הָאָדָם בְּתוֹרָה וְדָרֶךְ אֶרֶץ. "חֲאֻטְשׁ אַ
פֶּאַרמְטעֶרֶטער יֶצַר הָרַע". וְאִזּוֹ תְּהִיָּה קֶלֶה יוֹתֵר תְּשׁוּבָתוֹ. וְזֶהוּ "שְׂיִגִיעַת
שְׁנִיָּהִם מִשְׁכַּחַת עוֹן".

ה - קס

הִיָּה אַחַד מֵאֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמִנוּ בְּזַמְנוֹ שֶׁל הָרַב מְטַשְׁעָרִין ז"ל שֶׁלֹּא הָיָה לוֹ שְׁלוֹם
בֵּית, וְהִיא בְּעִזּוּתָהּ הִיָּתָה מְבִישֵׁת אוֹתוֹ וְגוֹעֶרֶת עָלָיו אֶף בְּאִמְצַע הַשּׁוּק
וְהָרַחוּב שֶׁלֹּא כְּדָרֶךְ בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל הַכְּשֻׁרוֹת, וְהוּא בְּצַדִּיקוּתוֹ הִיָּה מוֹתֵר לָהּ
עַל דְּבָרֶיהָ הַנְּבִזִים, כִּי הָיוּ אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמִנוּ רְגִילִים לוֹמַר עַל כְּגוֹן דָּא הָרִי הִיא
הַעֲצָם שְׁלִי כְּמוֹ שְׁכַתּוּב זֹאת הַפֶּעַם עֲצָם מְעַצְמִי, וְאֵין לִי בְּרָרָה אַחֲרָת.
"דָּאֵס אִיז מִיִּין בֵּיִן". הַגִּיעָו הַדְּבָרִים עַד לִידֵי כֶּף שֶׁהָרַב ז"ל בְּעַצְמוֹ פָּנָה
וְאָמַר לוֹ: אִם הִיא מְיֻסָּרֶת אוֹתָךְ בְּבִיתָךְ וְהִנֵּךְ מוּכָן לְסַלַח זְכוּתָךְ הִיא,
אַבֵּל כְּשֶׁהִיא מִתְּנַהֶגֶת כְּךָ בַּשּׁוּק זֶה כְּבָר בְּזִיוֹן לְכָל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמִנוּ, וְאֵין
אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמִנוּ מְחַיְבִים בְּדָבָר, וְגִרְשָׁה. וּמַחֲמַת שֶׁלֹּא יִכְלָה לְהַנְשֵׂא שׁוּב,
הִיָּה מְפִרְנָסָה בְּטוֹב לְבוֹ עַד מוֹתָהּ.

שְׂיִחוֹת וְסִיפּוּרִים מִתְּלִמְיָדֵי מוֹהֲרַנִּית ז"ל

ה - קסא

רבי יהודה אליעזר ז"ל שנסע עם מוהרנ"ת לארץ-ישראל התקרב לרבנו בסוף ימיו בעת חליו, וכששח עם רבנו ורצה לפרש שיחתו ולהתודות לפניו. לא הניחו רבנו, רק אמר לו: דבר ושחח עם מוהרנ"ת ז"ל, אולם אל תתודה ותספר לו מאומה - ממה שעובר עליך, "אפער זאלסט איהם גאר נישט דערציילן".

ה - קסב

רבי גדליה בן רבי ישראל בן שרה בת רבנו ז"ל עזב את דרך רבנו ועשה עצמו למפרסם ונסעו אליו חסידים וקרא לעצמו שם חדש. פעם בעת יושבו בשלחן עם אנשיו החסידים החל לפתע לשחק ללא הרף עד שחשבו שיצא מדעתו. עזבוהו חסידיו ונפסק הדבר. ורבנו ז"ל כבר רמו בחייו ענין זה.

ה - קסג

פעם בחג השבועות הזמין רבי אבא'לה העשיר את כלל אנשי-שלומו שבעיר טשערין שיבואו אחר תפלתם ותפלת שחרית לסעד בביתו המהדר סעדה חלבית, כנהוג. והנה ביתו היה גדול ומרוח מאד מלא חדרים גדולים וארזים כארמון ממש (רבי לוי יצחק ז"ל עוד ראה את ביתו וספר שהיה ארוך כרחוב). והנה בין אולמות האורחים שהיו לו היה לו אולם אחד גדול ואחד קטן יותר ממנו, כשבא רבי אבא'לה עם אנשי-שלומו לביתו ראה איך שהכינה זוגתו לאורחים את האולם הקטן בעוד שאת האולם הגדול נעלה, הרים את קולו מעט בקפידה ואמר לה: לא טוב הדבר, וכי בשביל מי יש לי את כל מה שיש לי, וכי לא בשביל אנשי

שְׁלוֹמֵנוּ? "אִיבְעַר וְוַעֲמַעַן הָאֵב אִיךְ דָּאס אַלְעס נִישְׁט אִיבְעַר זַיִי". וְתַכְף
פְּתַחַה פְּרָצוֹנוּ אֶת הָאִוְלָם הַגָּדוֹל וְסַעְדוּ בּוּ בְּרוּחָהּ וּבְשִׁמְחָהּ.

ה - קסד

עֵנָה וְאָמַר פֶּעַם רַבִּי אַבְאֵלָה הָעֵשִׂיר לְחַבְרִי שְׁמַאֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנוּ: בְּוֵדַאי
חוֹשְׁבִים הֵנְכֶם שְׁטוֹב לִי מְאֹד מִחֲמַת עֲשִׁירוֹתַי וְכַדוּמָה. וְהָרִים אֶת שְׁנֵי
יָדָיו בְּגִנְחוֹ אֲנַחָה כְּבִדָּה לְרַב מְרִירוֹתוֹ וְאָמַר בְּכָאֵב בְּלִשׁוֹן הַפְּתוּב: "צָרוֹת
לְבָבִי הִרְחִיבוּ מִמְּצוּקוֹתַי הוֹשִׁיעֵנִי", בְּהִתְפַּנּוּ עַל צָרוֹת הַנֶּפֶשׁ וְהִנְסִיוֹנוֹת
הַקְּשִׁים הַעוֹבְרִים עָלָיו.

ה - קסה

רַבִּי אַבְאֵלָה ז"ל, תַּלְמִיד מוֹהֲרֵינֵי ז"ל, שֶׁהָיָה עֹשֶׂיר גָּדוֹל, אָמַר פֶּעַם
"לְהִתְאַנֵּחַ (בְּתַפְלָה) כְּמוֹ שְׁמִתְאַנֵּחַ רַבִּי נַחֲמָן מִטּוֹלְטָשִׁין ז"ל בְּתַפְלָתוֹ זֹאת
אֵינִי יָכוֹל", כִּי לֹא הָיָה דְחוּק וְחָסֵר בְּגִשְׁמִיּוֹת. "קָרַעְכָּן וְוִי רַבִּי נַחֲמָן
קָרַעְכָּט בַּיַּיִם דְּאוּוִינְעוּ דָּאס קָעוּ אִיךְ נִישְׁט".

ה - קסו

הִרְחִיב פֶּעַם רַבִּי יֶצְחָק בְּעַר ז"ל בְּדַבְרֵי רַבִּי מַגְדַּל הַקְּדֻשָּׁה שְׁצָרִיךְ כָּל אֶחָד
לְשֹׁמֵר קְדֻשָּׁתוֹ הַיָּטֵב, וְאָמַר הָרִי בְּתַפְלִין דְּמַאֲרִי עֲלֵמָא כְּתוּב בְּהֵם "וַיְמִי
כְּעַמְדָּה יִשְׂרָאֵל", כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ רַז"ל, מִזָּה יֵשׁ לְהַבִּין שְׁכֻפְפוּגִים חֲלִילָה פְּגָם
כָּל שֶׁהוּא בְּקְדֻשָּׁתוֹ הָרִי הוּא כְּפוּגִים בְּתַפְלִין שֶׁל הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ עַד
שֶׁיָּכוֹל אֶף לְפַסְלוֹ חֲלִילָה. וְהֵינּוּ שְׁפוּגִים בְּהִתְפַּאֲרוֹת שְׁמִתְפַּאֲרֵי בּוּ הַקְּדוּשׁ

ה - קסז

במאמרם ז"ל שאמרו גדולה שמושה של תורה יותר מלמודה, היה ר' משה ברסלבר ז"ל מנגן את תבת "שמושה" בהגעה שונה - "שמועסון" בלע"ז "שיחה", והינו גדולה השיחה והדבורים שמדברים ביניהם העובדי ה' יחד יותר מעצם למודה לבד. כי בכך יבואו לידי מעשה וקיום הלמוד שהיא עקר תכלית למוד התורה, וכמו שאמרו רז"ל תכלית חכמה תשובה ומעשים טובים.

ה - קסח

אחר שנתגרש רבי אברהם בערניו ז"ל נכד רבנו ז"ל מזוגתו בת משה חניקעס, אמר רבי בער מטשערין ז"ל, לזוגתו הצדקת: הרי פשר וחסיד גדול הוא וגם נכד רבנו ז"ל, הבה נשתדך אנו עמו ונתן לו חצי רכושנו. ואחר שחשש שמא לא יחפץ רבי אברהם בערניו ואמו מרת אדיל בשדוך זה, נסע מיחד לאומאן אל רבי נפתלי ז"ל שהוא אשר ישפיע בכחו על זה, וכך עשה ונסע עמו רבי נפתלי לברסלב ונגמר השדוך, ונתן לו כנדון בו במקום שני אלפים רענדלאך, שהיה הון עתק בעת ההוא.

ה - קסט

ר' אברהם בערניו נכד רבנו ז"ל שדך את בתו עם אחד מהחסידים מתושבי טאלנע, ובשבת של הקריאה לחתן נסע לשם, וקרבו הרבי רבי דוד מטאלנע ז"ל מאד והושיבו לידו על כסא מכבד. בין דבריהם שאלו

רבי אברהם בערניו: הרי אומרים העולם עליכם שאתם חולקים על סבי. מכה רבי דוד בדבר ואמר לו חלילה וחס, רק הם, בהתכוננו על אנשי שלומנו, בנסעם לראש-השנה לאומאן מתגרים בי ובאנשי עד שנגרם מחמת זה מריבות בין החסידים.

ה - קע

רבי אבא שוחט ז"ל סבו של רבי אבאליה העשיר המפרסם תלמידו של מוהרנ"ת ז"ל היה מגדולי תלמידי רבנו ז"ל והיה עני מרוד כזה שהרבה פעמים לא היה לו אפלו בגדים להחליף לכבוד שבת, וכשהיה הולך בערב שבת לטבל במקוה היה הופך את בגדיו מפנים לחוץ ולובשם, וכשהזר לביתו אומר היה בשמחה וחדנה 'לכבוד שבת'.

ה - קעא

רבי זלמן הרב ממעדוודיבקה ז"ל היה מסים מדי שנה בערב ראש-השנה את ארבעת חלקי השלחן ערוף עם פרוש הש"ך ושאר המפרשים, ורק אחר שעשה את הסיום עלה להשתטח על ציון רבנו הקדוש, כנהוג, בהטעימו פעם: עתה יש לי עם עוד משהו לבא אל רבנו, כי כשבאים אל רבנו צריכים לבוא אליו עם מה שיוותר" "צום רעבן דארף מען קומען מיט וואס מער". (וע"ע לעיל בח"ג, סעיף תקמ"ג).

ה - קעב

כשפרצה המחלקת הגדולה חזק ועודד רבי בער בן רבי שלמה מקארלין ז"ל (שנשא לאשה את בתו הצעירה של הצדיק רבי ברוך ממעזבוז זצ"ל)

אֶת חֲתָנּוֹ רַבִּי נַחֲמָן בֶּן חֲיָה בֵּת רַבְּנּוֹ ז"ל הַמְּכַנֶּה נַחֲמָן חַיִּילִיס ז"ל,
בְּהַדְגִישׁוֹ לוֹ אֶת מִשְׁמְעוֹת הַמְּדַרְשׁ שֶׁדָּרְשׁוּ רַבּוֹתֵינוּ זְכוֹרֵנָם לְבָרְכָה עַל
הַפְּתוּב 'וּמִשְׁמַע וְדוּמָה וּמִשְׁאֵ', שֶׁמַּע חֲרָפְתָּךְ וְדָם, וְסָבַל. "הָעַר אֹן שְׁוִיִּג
אֹן לִיִּד". כְּאוֹמֵר וּמְצָנָה לוֹ שֶׁזֶּוּ הָעֶצָה הַטּוֹבָה בְּיוֹתֵר כְּנֶגֶד הַמַּחְלָקָת וְאִין
שׁוּם עֶצָה אַחֲרָת לְנֶצְחָה.

ה - קעג

רַבִּי יֶצְחָק אֵיזִיק יוֹסֵף ז"ל תַּלְמִיד מוֹהֲרַנְיָת ז"ל הָיָה סוֹפֵר מִמַּחֲה מְאֹד
וְהַרְבֵּה מְאֻנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ הִדְרֹו לְקַחַת פְּרָשִׁיּוֹתָיו לְתַפְלִיָּהם, לְרַבִּי נְתָן
בְּיִטְלֵמַאכֶר ז"ל הָיָו עוֹד פְּרָשִׁיּוֹתָיו, וּבְעֵת שֶׁפָּרְחוּ אֻנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ מְעִיר
הַעֲתִיקָה בְּשָׁנָת תַּש"ח נִשְׁאַרוּ שָׁם.

ה - קעד

נֶעֱנֶה פְּעַם אֶחָד מְאֻנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ הַמְּכַנֶּה הַדִּיִּטְשֵׁל (הַגְּרַמְנִי) (הַמְּסַפֵּר מִמְּנוּ
בְּחֶלֶק ב' סִימָן תְּרִיח), בְּעֵת שֶׁיָּשַׁב בְּיַחַד עִם אֻנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ לְסַעֲדַת מְלִיָּה
מְלָכָה בְּבֵית רַבִּי נַחֲמָן קְרֵאסִינְשֵׁטִיין ז"ל, וְאָמַר: נוֹסַע אֲנִי כְּבָר זֶה
אַרְבָּעִים שָׁנָה לְהַשְׁתַּטַּח עַל צִיּוֹן רַבְּנּוֹ וְאֵף פְּעַם לֹא רָצִיתִי לְבַקֵּשׁ מִמְּנוּ עַל
פְּרֻנְסָה, וְכִי כְּלוּם כְּבָר לֹא חָסַר לִי רַק פְּרֻנְסָה? וְאָמַר זֹאת אַחֲרַי שְׁרָאָה אֵי
אֵלוּ מְאֻנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ הַמְּבַקְשִׁים בְּתַפְלָתָם עַל צִיּוֹן רַבְּנּוֹ לְהַתְּבַרֵּךְ בְּפְרֻנְסָה
בְּנֶקֶל. "אֵיךְ פֶּאָר שׁוֹין פֶּעַרְצִיג יָאָר צוּם רָעֵבֵן אֹן אֵיךְ הָאָב נָאָךְ קִיין מְאֹל
נִישְׁט גִּיבְעֵטֹן אוֹיף פְּרֻנְסָה, מְעַר פֶּעֲלֵט מִיר נִישְׁט נָאָר פְּרֻנְסָה?"

ה - קעה

כָּל כֶּדֶף חֲבִיב הָיָה רַבִּי נַחֲמָן בֶּן חִיָּה בֵּת רַבֵּנוּ עַל כָּל יוֹדְעָיו וּמְכַרְיוֹ, שֶׁפָּעַם
בָּעֵת שֶׁעָשָׂה בְרִית מִיֵּלָה לְאַחַד מִבְּנָיו הוֹדִיעַ עַל קִיּוֹם הַסְּעָדָה לְאַחַד מִגְדוּלֵי
חֲשׁוּבֵי חֲסִידֵי רַבִּי בְרוּךְ מִמְּעֻזָּבוֹ (זוּגְתוֹ שֶׁל רַבִּי נַחֲמָן הֵיטָה בְּתוֹ שֶׁל רַבִּי
דָּב בֶּן רַבִּי שְׁלֹמֹה מִקְרָלִין שֶׁהָיָה חֲתָן רַבִּי בְרוּךְ מִמְּעֻזָּבוֹ זַצ"ל). אָמַר לוֹ
הֵלֵךְ: לְבְרִית שְׁלֹף לֹא אֵלֶּךְ וְאָבֵא. כְּשֶׁשָּׁאָלוּ רַבִּי נַחֲמָן מִדּוּעַ, עָנָה לוֹ:
אֲמַרְתִּי שֶׁלֹּא אָבֵא, אוּלַם אֶגְחֹן בְּגוֹפִי וְאָבֵא כְּדֵי לְזָכוֹת לְהִיּוֹת אֶצְלֶךְ
בְּשִׁמְחַת בְּרִית הַמִּיֵּלָה.

ה - קעו

הַצְּדִיק רַבִּי פִּנְחָס נִכְדוֹ שֶׁל הַצְּדִיק רַבִּי פִּנְחָס מְקַאֲרִיץ זַצ"ל הָיָה פֶּעַם
בְּאִיזָה בְרִית מִיֵּלָה וְכַבְּדוֹ אוֹתוֹ בְּסִנְדְּקָאוֹת, וְאִז עָמַד שָׁם אֶחָד וְדָבַר נֶגְדַ
רַבֵּנוּ וְאָנְשָׁיו. תַּכְף נֶעְמַד וְהִכְרִיז עָלָיו בְּפָנָי כָּל הַקְּהָל שֶׁהוּא בְּנִדּוּי וְחָרָם,
וְאֵלְצוֹ לְלָכֶת וּלְקַבֵּל נְזִיפָה כְּדִין הַמְּבֻזָּה תַלְמִיד חֶכֶם. (ועי"ע לעיל בח"א,
סעיף תרע"ה).

[א-תרעה

פַּעַם-אַחַת הָיָה רַבִּי פִּנְחָס, נִכְדָּ הָרַב רַבִּי פִּנְחָס מְקַרִיץ עַל בְּרִית מִיֵּלָה,
שֶׁרַבִּי מֵאִיר מְטַעֲפֵלִיק זְכָרוֹנוֹ-לְבִרְכָה הָיָה בָּהּ מוֹהֵל, וְנִהְנָה מְאֹד מִהַבְּרָכָה
שֶׁבִרְךְ עַל הַמִּיֵּלָה, וְשָׁבַח מְאֹד אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוּמֵנוּ. (אֲבִנְי"ה בְּרִזָּל, שֵׁם
[סל"ט].)

שִׁיחוֹת וְסִיפּוּרִים מִרַבִּי אֲבָרְהָם ב"ר נַחֲמָן זַצ"ל

ה - קעז

אָמַר רַאבְרַי"נ ז"ל עַל זֶה הַמּוּבָא בְּלִקוּטֵי מוֹהַר"ן סִימָן כ"ה שֶׁצָּרִיכִין עֲתָה
לְכַנּוֹת אֶת הַבַּעַל דְּבָר בְּשֵׁם אַחַר, בְּשֵׁם מְדַמָּה, וְלֹא לְקִרְוָתוֹ עוֹד בְּשֵׁם יֵצֵר
הָרַע עֵינָן שָׁם, שֶׁהֵנָּה אָמְרוּ רַז"ל (סְכָה נב) שֶׁבַע שְׁמוֹת יֵשׁ לוֹ לַיֵּצֵר הָרַע: רַע,
עָרַל, טָמֵא, שׁוֹנֵא, מְכָשׁוּל, אָבֹן, צְפוּנִי, שֶׁהוּא כְּנֶגֶד הַשְּׁבַע סְפִירוֹת דְּקִדְשָׁה
שֶׁנִּכְלָלִים זֶה בְּזֶה עַד אַרְבַּעִים וְתִשְׁעַ שְׁעָרֵי קִדְשָׁה שֶׁכְּנֶגְדָּם הֵם אַרְבַּעִים

וּתְשַׁע שְׁעָרֵי טְמֵאָה. וְהָיָה כִּי־יִסָּפֵר אַחֲרַי שְׁזָכִינוּ לְקַבֵּל אֹרֶן הַצְּדִיק הוּא אֹרֶן
רַבֵּנוּ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ שְׁשֶׁבֶר אֶת הַיֵּצֶר לְגַמְרֵי וְזָכָה לְהַכְנִיעַ לְגַמְרֵי הַמִּיֵּט
שְׁעָרֵי טְמֵאָה וְלְהַתְעַלּוֹת לְגַמְרֵי בְּמִיֵּט שְׁעָרֵי קִדְשָׁה, שְׁעַל-כֵּן נִכְפַּל תְּבִיבָת נֹון
בְּשֵׁמוֹ "נִיחָמִי" וְהֵינּוּ מִח-נָן כִּידוּעַ, עַל-כֵּן כָּעֵת צְרִיךְ בְּאִמָּת לְכַנּוֹת אֶת
הַיֵּצֶר בְּשֵׁם אַחֵר, בְּשֵׁם 'מִדְמָה' שֶׁהוּא כְּנֶגֶד אֹרֶן הַבִּינָה אֹרֶן נֹון הַמְרָמֵז
בְּשֵׁמוֹ.

ה - קעח

הָיָה אוֹמֵר רַבְרַבִּי ז"ל: אֶחָד מִדְרָכָיו שֶׁל הַיֵּצֶר לְהַפִּיל אֶת הָאָדָם וּלְיִסְרוֹ
בְּשָׁנֵי הָעוֹלָמוֹת עַד כִּי־יִבְדּוּ חַיִּים, הוּא לְתַת לְאָדָם מָמוֹן, וְאִז מֵרַב
טְרִדְתּוֹ בְּמָמוֹן וּרְצוֹנוֹ לְהַתְעַשֵּׂר עוֹד וְעוֹד נֹוֹתֵן לוֹ זֶה הָאָדָם כָּבֵר בְּעַצְמוֹ
בְּחֶפֶץ וּבְרָצוֹן אֶת מֵיטֵב שְׁנוֹתָיו זָמְנוֹ וְעַתָּו, אַחֵר כִּי לֹוֹקַח מִמֶּנּוּ הַיֵּצֶר גַּם
אֶת הַמָּמוֹן, וְכִי נִכְרַת מִשָּׁנֵי הָעוֹלָמוֹת וְנִשְׁאַר עָרֶם וְחֶסֶר כֹּל בְּגִשְׁמִיּוֹת
וּבְרוּחָנִיּוֹת. אֲשֶׁר עַל-כֵּן צְרִיךְ הָאָדָם לְפַלֵּס דְרָכָיו וּלְזַהֵר הַיֵּטֵב לְבָלֵי
לְחַרְג חֲלִילָה אִף בְּזִיז כֹּל שֶׁהוּא מִדְרָךְ הַתּוֹרָה וּמְקַבְּיעַת עַתִּים לְתוֹרָה יוֹתֵר
וְיוֹתֵר, בְּעֵת אֲשֶׁר זֹרַח לוֹ אֹרֶן הַהַצְלָחָה, וְלְהַפְצִיר הַרְבֵּה לְהֵשֵׁם יְתַבְרָךְ
שְׁלֵא תִטָּהוּ עֲשִׂירוֹתוֹ מִדְרָךְ הַיְהוּדִיּוּת, וְשִׁיזְכָּה עַל-יְדֵי מָמוֹנוֹ לְפַזֵּר הַרְבֵּה
לְצִדְקָה וּלְהַחֲזִיק וּלְתַמּוֹד בְּלוֹמְדֵי תּוֹרָה עַד שִׁיְהִיָּה זְכוּת הַרְבִּים תְּלוּי בּוֹ
עַל-יְדֵי עֲשִׂירוֹתוֹ.

ה - קעט

אָמַר פֶּעַם רַבְרַבִּי בְּאִיזָה הַזְדַּמְנוֹת: לְכַבּוֹד שְׁבֵת צְרִיכִים לְהַשְׁתַּדֵּל
וּלְקַנּוֹת דְּגִים טְרִיִּים - "כְּרִישָׁע פִּישִׁי".

ה - קפ

הַפְּקִיד פֶּעַם רַאבְרִ"נ ז"ל בִּיַּדֵי רַבִּי יִשְׂרָאֵל כְּהֵן סְכוּם מְעוֹת שְׂאֲסָפוּ לְגַדֵּן עֲבוּר בִּתּוֹ, וְהַחֲבִיאוּ רַבִּי יִשְׂרָאֵל לְמַעַלְהָ מִהָאַרְבֵּה שְׁבִקְלוּיָז. אַחַר אֵיזָה זְמַן כְּשֶׁבִקְשׁוּ מִמֶּנּוּ רַאבְרִ"נ בְּחִזְרָה וְהִלְךְ רַבִּי יִשְׂרָאֵל לְקַחְתּוֹ, רָאָה שְׁנִשְׁרֹף. בְּלִית בְּרָרָה וּבְלֵב כְּבֹד סָפְרוּ לַרַאבְרִ"נ ז"ל. הַשְּׁתוּמִם רַבִּי יִשְׂרָאֵל שְׁלֹא רָאָה בְּפָנָיו שׁוּם שְׁנוּי שֶׁל צַעַר וְעִגְמַת נֶפֶשׁ וְלֹא הִקְפִיד עָלָיו כָּלֵל וּכְלָל, וְחָבְבוּ וְקָרְבוּ כְּמִקְדָּם.

ה - קפא

הַמְּשִׁיל פֶּעַם רַאבְרִ"נ אֶת הָאָדָם הָעוֹבֵד אֶת ה' בְּהִתְלַהֲבוֹת וּבְשִׂמְחָה כְּעֵסָה שְׂמֵעִסִים אוֹתָהּ עַל שֶׁלְּחַן מְשִׁמֵן שָׂאָז אֶפְשֶׁר לְעִסוֹת אוֹתָהּ הַיֵּטֵב, הַלָּחֵם הַנֶּאֱפָה מְעֵסָה כְּזוֹ טְעִימָה לְחִידָה, מִה שְׂאִין כֵּן כְּשִׂמְעִסִים אֶת הָעֵסָה בְּמִקוֹם יָבֵשׁ לֹא לְחִלּוּחִית קֶשֶׁה לְעִסוֹתָהּ וְעִבּוּדָתָהּ כְּפִילָה וּמְכַפְּלֵת וְאֵינָה נֶאֱפִית כְּדָבְעִי.

ה - קפב

הַתּוֹכַח פֶּעַם אֶחָד מֵאַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ עִם רַאבְרִ"נ ז"ל עַל שֶׁהִפְצִיר בּוֹ רַבִּי אַבְרָהָם שִׁישְׁתַּדֵּל בְּבָנוּ שְׂיִלְךָ בְּדָרְךָ טוֹבִים, עֲנָה לוֹ הֵלָה בְּעִקְשָׁנוֹת: מַה כְּבָר יֵצֵא מִבְּנֵי כְּשִׁישֵׁב וַיַּעֲסֵק בְּתוֹרָה, הֲרִי לֹא יֵצֵא מִמֶּנּוּ כִּי אִם בְּטָלוֹ, עֲדִיף שְׂאֲשַׁלְּחֵהוּ לְאוֹנִיבְרִסִיטָה שְׁבְּאוּדְסָה וַיִּשְׁתַּלֵּם שָׁם בְּלִמּוּדֵי חֵל, וְכֵן יוּכַל לְהִסְתַּדֵּר בְּחַיָּיו, וְאֶכֶן כֵּן עָשָׂה. לֹא עָבְרוּ יָמִים מְעֵטִים וְקָבַל מִכְתָּב מִהַנְּהַלֵּת הָאוֹנִיבְרִסִיטָה שְׁנִפְטָר שָׁם בְּנוֹ מִשׁוּם אֵיזָה חֲלִי שֶׁתִּפְסוּ לְפִתְעָה ר"ל.

ה - קפג

הבחינו ברבר"נ ז"ל שְהִיָּה זְהִיר מְאֹד בְּדַבְרָיו שְהִיָּה מְדַבֵּר עִם כָּל אֶחָד לְפִי עֶרְפוֹ וְלֹא דַבֵּר גְבוּהָה אִם אֲנָשִׁים שְׁלָאוּ בְר הָכִי הָיוּ, וְאֲדַרְבָּא לְאֲנָשִׁים שְׁקֻטָנִים בְּמַעֲלָה הָיָה יוֹרֵד לְמַדְרַגְתָּם לְדַבֵּר עִמָּהֶם וּלְעֲדָדָם וּלְחַזְקָם בְּדַרְגָתָם הֵם.

ה - קפד

בְּיָדוּעַ הָיָה רֵאבְר"נ ז"ל נִזְהָר מְאֹד בְּדַבְרָיו שְׁלֹא יִשְׁמְעוּ מִמֶּנּוּ הַשּׁוֹמְעִים שׁוֹם דְּבוּרִים שְׁאִינֶם לְפִי מְדַרְגָתָם. פֶּעַם בְּעֵת דְּבָרוֹ עִם כַּמָּה מְאֲנָשִׁי-שְׁלוּמְנוּ יָשָׁב שָׁם אֶחָד שְׁהִרְגִישׁוּ בּוֹ שְׁאִין זֶה בְּנַח לּוֹ יִשְׁיבְתוּ וְשְׁמִיעְתוֹ דְּבָרָיו, וְהַחֵל לְדַבֵּר מִהַמְבֹאֵר בְּתוֹרָה ס' בְּפִרוּשׁ מַעֲשֵׂה מַחוּנֵי הַמַּעֲגָל מִי אִיכָּא דְנִיִּים שְׁבַעִין שָׁנִין וְכוּ' אֲנָא עֲלָמָא בְּחֵרוּבָא אֲשַׁכְחֵתָהּ, וְכוּ', וְתַכְּף נָפֶל הֵלָה בְּשָׁנָה עֲמָקָה וּכְבָר לֹא הִפְרִיעַ לְשִׁיחְתּוֹ.

ה - קפה

בְּהַמְשָׁךְ לְסַפּוֹר הַמוֹבָא בְּחֶלֶק ג' סִימָן תַּקכ"ב - סִפֵּר רַבִּי מֹשֶׁה בְּעַר ז"ל שְׁבִזְמַן עֲרִיקְתּוֹ מִהַצָּבָא בָּרַח פֶּעַם לְאוּמָן, וּפֶעַם בְּהִיּוֹתוֹ עַל צִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל פָּגַשׁ שָׁם בְּרֵאבְר"נ ז"ל וּבָא אֵלָיו בְּחֶרֶדָה וּבְבִקְשָׁה: רַבִּי אַבְרָהָם, מַה יְהִיָּה אֵתִי? עָנָה לוֹ רַבִּי אַבְרָהָם: הֲרִי כָבֵר אֲמַרְתִּי "מֹשֶׁה בְּעַר לֹא יְהִיָּה חֵיל". "מֹשֶׁה בְּעַר וְוַעֲט קִיִּין סְאֵלְדָאֵט נִישְׁט זַיִין". וְהִנֵּה בְּאוֹתוֹ עֵת הָיוּ אֲנָשִׁי הַצָּבָא עוֹשִׂים פְּשִׁיטוֹת עֶצֶר עַל כַּמָּה רְחוּבוֹת וְעוֹצְרִים אֶת כָּל הָאֲנָשִׁים הַנִּמְצָאִים בְּאִזּוֹר בְּדַרְשָׁם הַצָּגַת תַּעֲדוֹת מְזֵהוֹת, וְכֵן תַּעֲדוֹת פְּטוֹר מִשְׁרוֹת צָבָאִי, וְכַדוּמָה. וְקָרָה שְׁבִאִיזָה יוֹם סָגְרוּ כַּמָּה רְחוּבוֹת סְבִיב הַקְּלוּזִי, נִגְשׁ שׁוֹב רַבִּי מֹשֶׁה בְּעַר לְרַבִּי אַבְרָהָם ז"ל שְׁשִׁתָּה אִז גַּם הוּא בְּקְלוּזִי וְשָׁאֵלוּ בְּמוֹרָא: רַבִּי אַבְרָהָם, מַה אַעֲשֶׂה כְּעֵת? אָמַר לוֹ רַבִּי אַבְרָהָם: אַל תִּירָא. לְקַח רַבִּי אַבְרָהָם אִיזָה סִפֵּר וְאָמַר לוֹ: בֵּא נָא וּקְרָא עִמִּי יַחַד בְּסִפֵּר. וְכַד כְּשֶׁרַבִּי מֹשֶׁה בְּעַר מְעִין עִמוֹ יַחַד בְּסִפֵּר הַחֵל רַבִּי אַבְרָהָם לְצֵאת כְּשֶׁהוּא מִבֵּיט כָּל הַזְּמַן בְּתוֹךְ הַסִּפֵּר יַחַד עִמוֹ, וְכַד עָבְרוּ יַחַד אֶת כָּל הַמְשָׁמְרוֹת וְאָף

אָחַד לֹא עָצַרְס וּשְׂאָלָם כָּלוּם, וְאִז כְּשֶׁעָבְרוּ מֵעֲלֵיהֶם אָמַר לוֹ רַבִּי אַבְרָהָם:
כַּעֲת לֵד וּבְרַח לְנַפְשְׁךָ, וּבְרַח וּמֵאִז לֹא נִתְפַס יוֹתֵר.

ה - קפו

בְּסוּף יָמָיו שֶׁל רַאבְר"נ ז"ל בָּעֵת חָלְיוֹ הִקְשָׁה שֶׁשָּׁכַב חוֹלָה רְתוּק לְמִטָּתוֹ
מִזְמַן רֵאשׁ-הַשָּׁנָה שְׁנַת תַּקְעִי"ט עַד רֵאשׁ חֹדֶשׁ טִבֵּת תַּרְעִי"ט שֶׁהָיוּ לוֹ אֶז
יְסוּרִים קָשִׁים וּמָרִים וְהָיוּ צָרִיכִים לַעֲשׂוֹת לוֹ מִדֵּי פֶעַם אֲמַבְטִיּוֹת חַמּוֹת
וְכַדוּמָה, הִתְבַּטָּא פֶעַם וְאָמַר: אֱלוֹ הַיְיָתִי זֹכָה לְשִׁמְעַ לְקוֹל אָבִי (בְּהִתְכַּוְּנוֹ
לְצוּוֵי שֶׁל אָבִיו שְׁצוּהָ לוֹ בְּיַלְדוּתוֹ לַעֲלוֹת לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, בְּאָמְרוֹ לוֹ: "אֲתָה
שִׁיךְ לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, חוּץ לְאֶרֶץ אֵינָה יְכוֹלָה לְסַבֵּל אוֹתְךָ"), לֹא הָיָה עוֹבֵר
עָלָי מָה שְׁעוֹבֵר עָלָי.

ה - קפז

אֵת חֲכָמָתוֹ וּפְקָחוֹתוֹ הִגְדוֹל שֶׁהָיָה לְרַאבְר"נ ז"ל, נֶצַל וְהִשְׁתַּמֵּשׁ בּוֹ בְּעֶקֶר
עָבוּר מִדַּת 'הַצֵּנֶע לְכַת' וְלִהְיוֹתוֹ מְסַתֵּר וְנֶעְלָם, שֶׁהָיָה בּוֹרַח וּמְעַלִּים עֲצָמוֹ
מֵעֵינֵי הַבְּרִיּוֹת בְּפִקְחוֹת עֲצוּמָה. וְסִפֵּר רַבִּי לִוִי יִצְחָק ז"ל שֶׁפֶעַם עָקַב אַחֲרָיו
בְּפוּרִים, וְהָיָה תַכְף אַחַר קְרִיאַת הַמְּגִלָּה וְהִתְפַּלֵּה כְּשֶׁהִחַל לִהְיוֹת מְעַט
שְׂמַח, הִבְחִין שֶׁכָּבֵר אֵינּוּ בְּנִמְצָא וְלֹא הִצְלִיחַ לְדַעַת הֵיכֵן שָׁהָה מְשֻׁךְ כָּל
הַיּוֹם, וְרַק לְפָנוֹת עָרַב חֹזֵר לְשִׁמְחָ עִם אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ יַחַד, וְכָל זֶה עָשָׂה
מִתּוֹךְ חִיּוּךְ וּבְפִשִׁטוּת וְעֲנָוָה עֲצוּמָה.

ה - קפח

דָּבְרוּ אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ בְּשִׁבְחַ מַעֲלֵתוֹ שֶׁל רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן רַבִּי נַחֲמָן ז"ל וְאָמְרוּ, שֶׁהָרִי כָמוֹ שֶׁכְּשֶׁאָדָם מִתְיַגֵּעַ לְהַשִּׁיג אֵיזָה דְבָר מְשֻׁדָּךְ כַּמָּה וְכַמָּה שָׁנִים, לְבִסּוּף מַשִּׁיג תּוֹחֲלֵתוֹ. כָּמוֹ כֵּן רַבִּי אַבְרָהָם ז"ל שְׁאַחַר שֶׁיִּגַע שָׁנִים רַבּוֹת כָּל כֶּךָ כְּשֵׁשִׁים שָׁנָה בְּמִדַּת הָעֲנָוָה וְהַשְׁפָּלוּת וְהִתְרַחֲקוּת מִפְּרָסוּם וְכַבּוּד זָכָה לָהּ בְּאֵמֶת, וְהָיָה נָקִי מִפְּרָסוּם וְחוֹן שֶׁל שֶׁקֶר כַּדְּבָעִי.

ה - קפט

הָיָה פֶּעַם רַבִּי לְוִי יִצְחָק ז"ל עִם רַאבְר"ן בְּבִאֲרָדִיטְשׁוֹב וְרָאָה אֶיךָ שֶׁטּוֹרַח מְאֹד רַאבְר"ן לְמַצָּא אֵיזָה מְטִבֵּעַ קִטְנָה שֶׁנִּפְלָה לוֹ וְחִפְּשָׁה מְאֹד. כְּשֶׁרָאָה רַבִּי לְוִי יִצְחָק שֶׁאֵין הַדְּבָר נוֹתֵן מְנוּחַ לְנַפְשׁוֹ, הִשְׁלִיל מִיָּדוֹ מְטִבֵּעַ דּוֹמָה וְהִרִימָהּ וְהִבִּיאָהּ לוֹ וְשָׂמַח עַל זֶה מְאֹד, וְרָאָה אֶז רַבִּי לְוִי יִצְחָק ז"ל כַּמָּה חֲשׁוֹב אֶצֶל הַיְרֵאִים מְמוֹנָם עַד שֶׁחָבִיב עֲלֵיהֶם כְּנַפְשָׁם מִמָּשׁ, וְכִמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל.

ה - קצ

רַבִּי רַאבְר"ן ז"ל הִגִּיעַ בְּפֶעַם הָאַחֲרוֹנָה מֵאַרְץ-יִשְׂרָאֵל לְאוּמָן בְּאַמְצַע חֹדֶשׁ אֶלוּל תַּרְע"ד, וְתַכְף בָּבוֹאוֹ כְּשֶׁרָאָה אֶת הַבַּחּוּרִים הַחֲדָשִׁים שֶׁהִקְדִּימוּ לְבוֹא לְפָנָיו בְּשַׁבּוּעִים יָמִים, כְּרַבִּי לְוִי יִצְחָק וְרַבִּי יִשְׂרָאֵל כֹּהֵן וְעוֹד, נִגַּשׁ אֲלֵיהֶם וְאָמַר לָהֶם בְּשִׂמְחָה שְׁלוֹם עֲלֵיכֶם, וְשָׂמַח עִמָּהֶם מְאֹד בְּהִבִּינוֹ שֶׁבַחּוּרִים בְּנֵי תוֹרָה הֵם וְיֻכַל לְשׁוֹחַח עִמָּהֶם, וְתַכְף נִדְּבָקוּ בּוֹ כָּל הַבַּחּוּרִים בְּקֶשֶׁר אֲמִיץ שְׁלֵא נִתְקַן כְּמִפְּרָסָם.

ה - קצא

אחת הסבות שפא ראבר"נ לאומאן לראש-השנה בשנת תרע"ד על אף חלשתו הגדולה, היה מחמת שרצה למצא חתן מאנשי-שלומנו עבור בתו ששהתה בארץ-ישראל, ואכן מצא בחור חשוב מאנשי-שלומנו שבעיר לובלין, והבטיח לו מזונות (קעסט) למשך כל השנים כדי שיוכל לישב רק על התורה והעבודה, על אף הקשי הגדול שהיה לו בהתחייבות זו לגדל עניותו הגדולה, אבל לא יצא הדבר לפעל.

ה - קצב

אחר שהתגרש ראבר"נ ז"ל מזוגתו מחמת חפצו לעלות לארץ-ישראל השתדד בבארדיטשוב עם בתו של רבי נפתלי כהן ז"ל, ובעת השדוד הבטיח רבי אברהם לרבי נפתלי ז"ל שישתדל תכף אחר הגיעו לארץ-ישראל לסדר עבורו ועבור כל בניו רשיונות עליה לארץ-ישראל. ואכן כד עשה, שתכף בעלותו השתדל להשיג עבורם הרשיונות על אף הטרחה והגיעה הגדולה שהיה לו עבור זה, ועלו כלם לארץ-ישראל והתישבו בה.

ה - קצג

כששאל פעם אחד מאנשי-שלומנו את ראבר"נ מדוע אינו לוקח את רבי לוי יצחק ז"ל לחתן, ענה בענותנותו "איני יודע אם הוא יסכים לזה".

ה - קצד

כשהיה ראבר"נ ז"ל חוזר מהשדה ששהה שם משך כל ימי השבוע היה מרבה לפיט ולנחם את זוגתו בדברי חזק ועידוד בעזרת ה' עוד תראי

שְׂהִיָּה טוֹב. עַד שְׂאֲמָרָה שְׁלוּלָא זֹאת לֹא יִכְלֶה לְהַחְזִיק מֵעַמְד.

ה - קצה

כָּל אֵלוּ מֵאַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁשָּׁמְעוּ לְקוֹלוֹ שֶׁל רַבְר"נ ז"ל לֹא לְהִשְׁאֵר בְּחוּץ לְאַרְץ וְעָלוּ לְאַרְץ, בְּנִיָּהֶם נִשְׁאַרוּ בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה כְּמוֹ רַבִּי מֵאִיר אֲנָשִׁין ז"ל וְרַבִּי יַעֲקֹב פִּילְמֶר וְרַבִּי גְדַלְיָה בְּעֶרְגָּעַר וְעוֹד רַבִּים, וְאֵלוּ שֶׁנִּשְׁאַרוּ רַבָּם לֹא נִשְׁאַרוּ בְּדֶרֶךְ הַתּוֹרָה כִּי תִנּוּעַת הַקּוֹמוֹנִיסְטִים סָחַפָּה אֶת כָּלֶם לְאַפִּיקוֹרְסוֹת עֲצוּמָה, וּמִתִּי מְעַט שֶׁנִּשְׁאַרוּ בִּיְהֻדוֹת הָיוּ צְרִיכִים לְהִלָּחֵם בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ עֲבוּר כָּל עֲנָן פְּעוּט שְׂבִיָּהֻדוֹת, וְלֹא כָּלֶם יִכְלוּ לַעֲמֹד בְּכָף.

ה - קצו

כְּשֶׁחֲזַר פְּעַם רַבְר"נ ז"ל מֵאַרְץ-יִשְׂרָאֵל לְאוּמָאן לִימֵי רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה פָּגַשׁ בְּאוּדְסָה אֶת יוֹסֵף בֶּנוֹ שֶׁל רַבִּי אֲבָרְהָם שְׁטְרִינְהַרְץ ז"ל. שְׂאֵלְהוּ רַבְר"נ: מַה עוֹשֶׂה הַנֶּךָ כָּאן בְּאוּדְסָה. עָנָהוּ שֶׁהוּא לּוֹמֵד כָּאן. שְׂאֵלְהוּ רַבְר"נ אֶצֶל מִי? עָנָהוּ אֶצֶל קְלוּיִזְנֶר (שְׂהִיָּה אֶפִּיקוֹרוֹס גְּדוֹל). נִבְהַל מְאֹד רַבְר"נ, וְתִכְף כְּשֶׁבָּא לְאוּמָאן וּפָגַשׁ בְּרַבִּי אֲבָרְהָם, אָמַר לוֹ: רַבִּי אֲבָרְהָם! אִם הַנֶּךָ רוֹצֶה שְׂיִשְׁאַרוּ לָךְ בְּנִים, סַע תִּכְף וּמִיָּד לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל, "וּוִילָסֵט קִינְדֵּעַר פֶּאָר קִיין אַרְץ-יִשְׂרָאֵל". עָנָה לוֹ רַבִּי אֲבָרְהָם: וּמַה אַעֲשֶׂה וְאִיךָ אֲבוֹא לְרֵאשִׁי-הַשָּׁנָה. עָנָה לוֹ רַבִּי אֲבָרְהָם: וְכִי אַתָּה חוֹשֵׁשׁ לָזֶה? צֵא וּלְמַד מִמֶּנִּי שְׂאֲנִי עֲנִי גְדוֹל בְּהַרְבֵּה מִמֶּךָ וּבְכָל זֹאת בָּא בְּכָל שָׁנָה לְקַבּוּץ, וְאַתָּה שְׂחַזֵּן הַנֶּךָ וּמִתְפַּרְנֵס מִמֶּנָּה לֹא כָּל שְׂכָן? יוֹסֵף זֶה נֶהְפֵּךְ אַחַר כָּף לְאַפִּיקוֹרוֹס וְקוֹמוֹנִיסְט גְּדוֹל מְאֹד רַחֲמָנָא לְצַלן.

ה - קצז

אמר ראברי"נ: כְּדִי שְׁנִזְכָּה לְהִיּוֹת אֲנָשִׁים כְּשָׂרִים נָתַן לָנוּ רַבֵּנוּ אֶת כָּל עֲצוּתוֹ הַקְּדוּשִׁים, אֲבָל כְּדִי לְהִיּוֹת אֲנָשִׁים כְּשָׂרִים בְּאֵמֶת בְּתַכְלִית הַשְּׁלֵמוֹת, צְרִיכִים לְהִתְגַּעֵגַע לְמַשִּׁיחַ, "דָּאֲרָף מְעַן זְאֵד פֶּאֲרַבְיִינְקֵעֵן נֶאֱדָּ מְשִׁיחוֹ" (רֵאָה עוֹד הַמּוּבָא בְּסִימָן ג - תצ).

ה - קצח

רבי נייחא נכדו של רבי אבא'לה, תלמיד מוהרנ"ת ז"ל, היה אדם מפנק מאד עד שלא יכל היה להתנעד עם שום אדם, ואף-על-פי-כן לרב אהבתו את ראברי"נ ז"ל היה יכל לשבת ולשוחח עמו זמן רב. הוא היה למדן ועובד ה' גדול ועשיר. בעת שהותו באומאן היה מתאכסן אצל רבי יונה פרענקל שהיה לו מקוה בביתו. פעם בהיותו באומן נחלה מאד במחלת הראות, ולרב הזהירות לא נתנו לאף אדם לגשת ולהפגס אליו. כשנודע מחלתו לראברי"נ ז"ל בא לבקרו, וכשהודיעו לו שאין נותנים לאף אחד להפגס אליו, אמר ראברי"נ להמטפל בו: לך ואמר לו שבנו של רבי נחמן מטולטשין רוצה לבקרו. כשהודיעו לו זאת צוה שתכף יכניסו אותו וכשנכנס שמה אצלו משך כמה שעות בדברם יחד בתורה ועבודה, כשנפרד ממנו ראברי"נ, שאלוהו הסובבים: מה דברת עם 'הזקן' הזה זמן רב כל כך, נענה ואמר: אתם אומרים 'זקן'? כל השבע חכמות מנחים אצלו ובקי בהם כבכף ידו. "אלע שבע חכמות ליגן ביי איהם אויף די דאלאניע".

ה - קצט

ספר רבי יעקב ברזסקי ז"ל שזוכר שבהיותו ילד קטן בא אליהם לפולניא ראברי"נ ז"ל וחלק לאנשי-שלומונו מעט מרמונים שהביא עמו מארץ-ישראל וכדי שיזכו גם הם לאכל מפרות ארץ-ישראל, ולשבע מעט מטובה.

ה - ר

בצחות לשונו החרף של רבי משה שמואל ז"ל, שאל פעם את ראבר"ן ז"ל: כָּבֵר זְכִיתֶם לְרֵאוֹת אֶת פְּנֵי רַבְּנֵנוּ בְּחֵלוֹם? עָנָה לוֹ יִשְׁנֵם דְּבָרִים גְּדוֹלִים מְזֵה.

ה - רא

ספר רבי לוי יצחק ז"ל שבישבו עמם יחד לדבר עמם בעבודת השם יתברך הבחינו בו איך שמתפיתל ביסוריו הקשים מאד, אבל לא הפסיק מחמת כן מלדבר עמם.

ה - רב

כידוע לכל היה רבי לוי יצחק ז"ל אדם זריז מאד בפרט בצעירותו וספר שעל אף זריזותו בהיותו פעם עם ראבר"ן ז"ל במקוה וטבל בזריזות כדרכו, אף-על-פי-כן הקדימו ראבר"ן ז"ל ויצא מהמקוה לפניו על אף שהיה כבר זקן. וכמובא בחלק ג-תקכט.

סיפורים מכלל אג"ש ז"ל

[אין מוקדם ומאוחר בתורה]

ה - רג

רבי סנדר מטיירהויצע ז"ל היה סוחר בדים, והיה רגיל לומר בכל נסיעותיו שנוסע, כגון לברדיטשוב או לשאר מקומות, לקנות סחורה: לאמת בכל נסיעותי נוסע אני לאומן, רק כבדרך אגב עובר אני במקומות ועיירות אלו ואלו, קרה פעם שסבב את דרכו לאומאן קדם שנסע עבור מסחרו למקומות הנ"ל, ובאותו זמן הגיע לאומאן גם אחד מאנשי-שלומנו שהשתוקק להתאבק בעפר הציון הקדוש של אדמו"ר זצוק"ל. כשהאיש הזה בא לבית ציונו הקדוש, מצא את רבי סנדר ז"ל בהתחלתו לומר את אמירת הייהי רצון' שקדם 'התקון הכללי' ואחז בהתבות "וימאוצר מתנת חנם חננו", ואמרם בשברון לב ובפשטיות ותמימות כאלו אין לו שום קיום רק מהאוצר מתנת חנם. והאיש הנ"ל התחיל לסדר את תפלותיו באמירת העשרה מזמורים והתבודדות והשתטחות כדרך אנשי שלומנו, וכשגמר תפלותיו שמע כי רבי סנדר עדין בהתבות וימאוצר מתנת חנם חננו. האיש יצא והלך לבית המדרש להתראות עם אנשי שלומנו, ואחרי כמה שעות השתוקק שוב פעם לעלות על ציונו הקדוש, ומה נשתומם ונבהל כשעלה בפעם שניה ושמע כי רבי סנדר עדין מחזיק בהתבות "וימאוצר מתנת חנם חננו". כזה היה קלסתר פניהם של גדולי אנשי-שלומנו ושברון לבם בפשיטות ותמימות. (מספר כפתור ופרח).

ה - רד

פעם נסע רבי סנדר ז"ל עם אנשי-שלומנו העניים על ראש-השנה לאומאן. מסתמא נסעו על עגלה קטנה עם סוס אחד, והעגלה הלכה לאט. באמצע הדרך פגשו בעשיר אחד מאנשי-שלומנו אשר שמו ידוע בין אנשי-שלומנו בשם רבי בונע, שהיו לו כפרים עם טחנות קמח ומאות פועלים, שנסע גם כן על ראש-השנה לאומאן עם עגלת צב עם ארבעה זוגות סוסים דוהרים כדרך העשירים. כשראה את אנשי-שלומנו ובתוכם את רבי סנדר ז"ל נעצר ורצה להעלות את רבי סנדר על עגלת צב שלו, ענה לו רבי סנדר: היות שאנשי-שלומנו עיפים מטרח הדרך, אז הוא מבקשו שיתן את עגלת צב שלו עבור אנשי שלומנו, והעשיר יבוא וישב אתו על העגלה קטנה היות ויש לו משהו לדבר אתו. הסכים העשיר ועבר לעגלתו של רבי סנדר. והיות שהיה עוד חמש-שש שעות נסיעה לאומאן, התחיל רבי סנדר לדבר אתו מהתכלית, איך שאין שום תכלית בעולם הזה רק לעסק בתורה ותפלה. באותו ערב ראש-השנה כשהגיעו לאומאן, חלק העשיר הנ"ל הרבה כסף לצדקה עבור אנשי שלומנו, ותפלתו היתה בבכיות ובהשתפכות הלב יותר

מִכָּל הַשָּׁנִים. לְפָנַי הִסְתַּלְקוּתוֹ כְּשֶׁשָּׁכַב עַל עַרְשׁ דָּוִי אָמַר לְאַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ:
רַק עֲכָשׁוּ אֲנִי מִבֵּין הַיֵּטֵב מֵהַ שְׂרָבִי סֵנְדֵר דְּבַר עֲמִי אֲז, וּמֵהַ מְאֹד צְדָקוֹ
דְּבָרָיו
(שם).

ה - רה

רַבִּי סֵעֲנֵדְעֵר טְרַהוּוִיצְעֵר ז"ל שֶׁהָיָה מִתְּפָרְנִס בְּמִסְחָר בְּדִים הָיָה נוֹהֵג לְבֹא
פְּעָמִים בְּחֹדֶשׁ לְאוּמָן כְּדִי לְהַשְׁתַּטֵּחַ עַל צִיּוֹן רַבְּנוּ, בְּעָרֵב רֵאשׁ חֹדֶשׁ
וּבְאַמְצַע הַחֹדֶשׁ. לְפָנַי הִלִּיכְתוּ לְצִיּוֹן רַבְּנוּ ז"ל הָיָה הוֹלֵךְ לְסוּחָר שֶׁהָיָה
קוֹנֵה אֶצְלוֹ אֶת הַבַּד וּמִשְׁאִיר לוֹ אֶת הָעֵגְלָה עִם רְשִׁימָה שֶׁל סוּגֵי בְּדִים
שֶׁחָפֵץ הָיָה לְקוֹנֵתָם וּבְבִקְשׁוֹ מִמֶּנּוּ שֶׁלְמַחֲרַת בְּשַׁעַה זֹו וְזוֹ תִּהְיֶה הַסְּחוּרָה
מוֹכְנָה וּכְדִי שֶׁלֹא יִצְטָרֵף לְשָׁהוּת זְמַן רַב עֲבוּר זֶה וְאַחַר הַזְּמִינֵנו אֶת
הַסְּחוּרָה הַלֵּךְ לַעֲסֵק בְּעִבּוּדְתוֹ הֵלֵא הִיא עֲבוּדַת תְּפִלָּתוֹ הַנּוֹרָאָה, וּלְמַחֲרָתוֹ
בְּלִקְחוֹ אֶת הַזְּמַנְתּוֹ אַחַר שֶׁהָיָה מְכִינֵם וּמְסַדְרֵם עַל הָעֵגְלָה. הָיָה פּוֹרֵעַ לוֹ
בְּכֶסֶף מְזַמֵּן אֶת כָּל חוּבוֹ בְּדִיּוֹק.

פַּעַם כְּשֶׁחָזַר וּבִדַּק אֶת הַסְּחוּרָה שֶׁהִזְמִין, רָאָה שֶׁהוֹסִיף לוֹ הַמוֹכֵר עוֹד
סְחוּרָה עַל הַזְּמַנְתּוֹ וּכְדִי לְהַשְׁלִים אֶת הַחֲשָׁבוֹן לְסֵף מְסִים וְגַם כִּי לֹא רָצָה
הַמוֹכֵר לְהַשְׁאִיר מְגָלִיל הַבַּד חֶלֶק קָטָן שֶׁנִּשְׁאָר אַחַר הַכִּינֵנו לְרַבִּי סֵעֲנֵדְעֵר
אֶת הַזְּמַנְתּוֹ. לֹא הִסְפִּים עִמּוֹ רַבִּי סֵעֲנֵדְעֵר בְּשׁוּם אֶפֶן בְּאַמְרוֹ לְסוּחָר: אֵין
לִי מְסִפִּיק כְּסָף עֲבוּר תּוֹסֶפֶת זֹו, וּבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ שֶׁיִּקַּח בְּחִזְרָה אֶת הַסְּחוּרָה
הַנּוֹסֶפֶת. אָמַר לוֹ הַסוּחָר: רַבִּי סֵעֲנֵדְעֵר, אַתָּה מְבִישׁ אוֹתֵנוּ, וְכִי אֵינִי
מְאַמִּינְךָ, וּמֵה דְאַגְתָּךְ, בְּפַעַם הַבֹּא כְּשֶׁתְּבוֹא כְּדֶרְכְּךָ תִּפְרָעֵהוּ לִי! מֵה גַם
שֶׁהוֹסֶפְתִּי לְךָ חֶלֶק קָטָן זֶה מִחֲמַת שֶׁהָיָה סוֹף הָאַרְיֵג וְחָבַל לִי לְהַשְׁאִיר
אַרְיֵג קָצֵר כְּזֶה לֹא הִסְפִּים עִמּוֹ רַבִּי סֵעֲנֵדְעֵר בְּשׁוּם אֶפֶן כְּשֶׁהוּא חוֹזֵר וְאוֹמֵר
לוֹ כְּמֵה פְּעָמִים: "כֶּף לְמִדְנוּ רַבְּנוּ שֶׁלֹא נִעְסַק בְּמִסְחָר יוֹתֵר מִהַכְּסָף שֶׁישׁ
לוֹ לְאַדָּם" וּבְזֶה מְקִים מְצוֹת "וְכָל מְאֻדָּךְ". (בְּסִפְר שִׁיחוֹת הַר"ן סִימָן
רפ"ט) וְלֹא עָזְרוּ וּכְוֹחִיו וְטַעֲנוּתָיו שֶׁל הַסוּחָר וְהָיָה מְכָרְח לְחֹזֵר וּלְהוֹרִיד
אֶת הַסְּחוּרָה מִן הָעֵגְלָה. "אַזּוֹי הָאֵט אוֹנָז אוֹנָזֵעֵר רַבִּי גִילְעָרְנֵט מִיר זְאֵלָן
נִישְׁט הַאֲנֵדְלֵעֵן מְעֵר וּוִיפִיל מְעֵן הָאֵט".

ה - הו

בשנת תרכ"ו כשעסק רבי סענדער מטרהויץ ז"ל בבניית הקלויז בפעם השנייה, נגש להתרים את רבי אברהם ציפרעס ז"ל שהיה עשיר גדול פיזי, ומרב דבוריו הנלהבים התרימו בסך הגון ונכבד שלא כמנהגו, כי לא היה פזרן בממונו כלל וכלל, משום שכח השפעתו של רבי סענדער היתה להפליא. אחר כך בערב ראש-השנה כשראה רבי אברהם איך שרבי סענדער רוצה לגשת אליו שוב, פנה הוא אליו ואמר לו ברחמים: הניחני נא ואל תגש אלי שוב. כי חשש פן רק יתחיל לדבר עמו ישכנעו לתרם עוד ועוד.

ה - הו

רבי סענדער טרהוויצער ז"ל שעבד את ה' בהתלהבות עצומה ובמסירות נפש נוראה היו יכולים למצאו מתפלל בספר 'לקוטי תפלות' משך כמה שעות בהתעוררות והתלהבות וכל זה לאור הלבנה.

ה - הו

דר היה רבי פנחס יהושע בטשערין ז"ל בדירה עלובה מאד, משפרת בסך חמשה רובלים לשנה. הגיע פעם שלרב עניותו לא היה לו לשלם שכר הדירה, וכך גדל חובו משנה לשנה, ושהה הדבר משך שבע שנים עד שהיה צריך לשלם סך שלשים וחמש רובלים לבעל הדירה. איים עליו בעל הבית שאם לא יפרעהו עד תאריך מסים יפנהו בכח מהדירה. בלית בררה ושא לא פדרכו הלך אל רבי אבאלה העשיר לבקשו נדבה. בהכנסו לביתו הענק והגדול נכנס ועבר מחדר לחדר עד הגיעו לחדר הפנימי שישב בו רבי אבאלה, ושטח לפניו את מר לבו. הוציא רבי אבאלה סך של חמשה רובלים ונתן לו, ואמר לו: את השאר החסר לך לך ואסוף משאר אנשי שלומנו. הודה לו ר' פנחס יהושע ולקחם וקם והלך. כשהגיע ביציאתו לחדר הסמוך, קראו רבי אבאלה ואמר לו בהרהור: קח עוד חמשה רובלים. לקחם ויצא. כשהרחיק ללכת עד לחדר השלישי, שמע שוב את

קולו של רבי אבא'לה הקורא לו, ונכנס אליו. אמר לו ר' אבא'לה שוב בהרהור: קח עוד חמשה רובלים. לקחם ויצא, וכשהרחיק עד הגיעו לחדר הרביעי שמע שוב את קולו הקורא לו, ושוב חזר הדבר, ונתן לו עוד חמשה רובלים, וכך חזר ונשנה הדבר עד שנתן לו את כל הסך של שלשים וחמשה רובלים, שהוא סך כל חוב דירתו. ואמרו אנשי-שלוֹמנו שרואים בזאת איך התגבר רבי אבא'לה בעצמו בכל פעם ופעם, שבכל פעם התגבר לשבר את הקמצנות שבו ולנדב שוב, וכמבאר הדבר בלקוטי מוהר"ן חלק ב' סימן ד' על הכתוב "ואת הערבים צויתי לכלפלך", עין שם.

ה - רט

עני מרוד כזה היה רבי פנחס יהושע מטשערין ז"ל, שכשהגיע זמן שהיה צריך להכניס את בנו למצוה ולקנות לו תפלין, לא היה לו שום פתח תקנה איך לקנותם. באותו זמן נפטר אדם אחד בעיר, ואמרו יורשיו לרבי פנחס יהושע: קח לך את התפלין של המנוח ובתמורה לזה תאמר אחריו קדיש משך כל השנה. הסכים וקבל זאת על עצמו. אחר זמן מה פנה עשיר אחד לבניו לפני פטירתו וצוה להם שאחר פטירתו יפרנסו את רבי פנחס יהושע מממונו משך שנה אחת, וברוח ובתמורה לזה יאמר עבורו רבי פנחס יהושע קדיש משך השנה הראשונה. כשנודע הדבר לבני ביתו, שמחו מאד שעתה ירוח להם בביתם. כשבאו אליו בניו להודיעו בשמחה על בשורה טובה זו, נענה ואמר להם תכף: הרי אני כבר אומר קדיש, בהתכוננו על הקדיש שהתחייב עבור התפלין שקבל, ולא עזרו בכייתיהם ותחננוניהם של בני ביתו, ולא הסכים לךך בשום אפן.

ה - רי

אף-על-פי שהיה רבי פנחס יהושע עני מרוד כזה היה פעם שמצאו גבאי בית הכנסת של אנשי-שלוֹמנו בקפת הצדקה בטשערין מטבע גדולה רענדל וחצי שהיה סך רב, והתפלאו מי הוא הנדבן שתתן סך גדול כזה עד שבברור אחר ברור נודע שהיה זה רבי פנחס שנדב סך זה, והיה לפלא.

ה - ריא

היו כאֵלֶּה עֲנִיִּים מְאֻנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנו כְּרַבֵּי פְּנִיחַס יְהוֹשֻׁעַ וְעוֹד שֶׁלֹּא הָיָה לָהֶם מִה לָּתֵת לְבַנְיָהֶם לֶאֱכֹל עַד שֶׁהָיוּ הַיְלָדִים בּוֹכִים מִחֲמַת רָעָבוֹן, וְאָף-עַל-פִּי-כֵן לֹא עָזְבוּ וְהִנִּיחוּ אֶת מִדַּת הַשְּׂמִיחָה וְהָיוּ מְנַחֲמִים אֶת נְשׁוֹתֵיהֶם וּבְנֵיהֶם בְּאִמְרָם לָהֶם: בּוֹאוּ וְנִוְדָה לָהֶם בְּרֵאוֹתֵינוּ שֶׁיֵּשׁ לְבַנְיָנוּ לְפָחוֹת תִּאֲבוֹן לֶאֱכֹל, כִּי יֵשׁ יְלָדִים בְּפֶרֶט בֵּין בְּנֵי הָעֲשִׂירִים שְׁגָם תִּאֲבוֹן לֶאֱכֹל אִין לָהֶם עַד שֶׁצָּרִיף לָצֵאת עִמָּהֶם חוּץ לָעִיר וּלְפַעֲמִים לְהִרְחִיק נֶדַד כְּדִי שֶׁיִּשְׁאַפוּ אוֹיֵר נָקִי וּבְרִיא וּכְדִי שֶׁיִּתְחַזֵּק אֲצֵלָם תַּאֲוֹת הָאֲכִילָה.

ה - ריב

בְּזִמְנוֹ שֶׁל רַבֵּי פְּנִיחַס קִיבְּלִיטְשֶׁר ז"ל הָיָה שׁוֹחֵט אֶחָד הָיָה בְּעִיר קִיבְּלִיטְשֶׁ שֶׁהָיָה מְבַזָּה אֶת סִפְרֵי רַבֵּנוּ לְמַאֲד שֶׁהָיָה קוֹרְעֵם וּמְשַׁתְּמֵם בָּהֶם לְצַרְכּוֹ וְכִדְוֹמָה, וְהָיָה מִצִּיק וְרוֹדֵף אֶת אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנו עַד חֲרָמָה, וְהָיָה מְבַזָּה חֲלוּל כְּבוֹד רַבֵּנוּ נוֹרָא, עַד שֶׁלֹּא הָיָה שֶׁיֵּד כָּלֵל לְדַבֵּר וּלְהִתְנַפֵּחַ אוֹ לְהוֹכִיחוֹ עַל מַעֲשָׂיו, צָוָה רַבֵּי פְּנִיחַס לְאֲנָשֵׁי חֲבוּרָתוֹ שֶׁיֵּלְכוּ לְטַבֵּל בַּמְּקוֹה וַיְכַוְּנוּ כְּנִגְדוֹ בְּשֵׁם "קִנְיָ" (הַעוֹלָה כְּמִסְפֵּר מְקוֹה), וְכָךְ עָשׂוּ. אַחַר כָּךְ בְּעָרַב יוֹם כְּפֹר בְּעֵת שֶׁעָמַד וְשָׁחַט הָעוֹפּוֹת לְצַבּוֹר הַתּוֹשְׁבִים נִצְרָף לָצֵאת לְנִקְבֵיו, וּבְעָמַדוֹ אֲצֵל בּוֹר הַשׁוֹפְכִין הִכִּישׁוּ עֶקְרָב וְהִרְגוּ, וְנִפְּל לְתוֹךְ הַבוֹר, כְּשֶׁהִתְמַהֵמָה כָּל כָּךְ פָּרְצוּ הָאֲנָשִׁים הַמְּמַתִּינִים לְשַׁחִיטָתוֹ אֶת הַדָּלֵת, וּמִצְאוּהוּ טְבוּעַ בְּבוֹר הַשׁוֹפְכִין, וּבִקְשֵׁי רַב הוֹצִיאֻהוּ, וְהָיָה מְטֻנֵף כָּל כָּךְ, שֶׁאֲפִלוּ לְטַהְרוֹ וּלְרַחֲצוֹ לֹא הָיָה בְּאִפְשָׁרוֹתָם, וּקְבְּרוּהוּ כָּךְ. כְּשֶׁנּוֹדַע אַחַר כָּךְ הַדָּבָר לְר' נַחֲמָן מְטוּלְטָשִׁין ז"ל אָמַר: אִין זֶה מְדַרְדֵּף רַבֵּנוּ לְנַהֵג כָּךְ, וְלֹא הִסְפִּים עִמָּהֶם בְּשׁוּם אִפֹּן. רַבֵּי לוֹי יִצְחָק ז"ל הִכִּיר עוֹד אֶת בְּנָיו וְהָיוּ מִתְבַּיְשִׁים מְאֻנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ בְּמַעֲשֵׂה אֲבֵיהֶם וּמוֹקִירִים אֶת אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ.

... רבי פנחס מקיבליטש ז"ל היה עוד בימי נעוריו עובד השם יתברך מיחד במינו, והיה גדול בתורה ועבודה בקדשה וטהרה שהיה מתפרנס מעשיית נרות. כשהגיע לפרק האיש מקדש, דברו לו שדוד עם אחד מחשובי עיר אומאן. השדוד נגמר בכי טוב, ואחרי חתנתו עבר לגור לעיר אומאן. הוא היה רגיל לנסע לצדיקי הדור, ולא ידע בכלל מאנשי-שלומו חסידי ברסלב. כשהכיר חותנו את יקר תפארת גדלתו, פחד פן יודע מאנשי-שלומו וירצה להתקרב אליהם, כי היה מתנגד גדול על אנשי-שלומו, ועל כן בכל יום ויום היה מרבה לדבר על לבו בגנות אנשי-שלומו והזהירו שלא יפנס לבית המדרש שלהם. ואף-על-פי שרבי פנחס ז"ל היה עונה לו מה כבודו רוצה ממני, הלא אינני הולך שם. בכל זאת לא הרפה ממנו והזהיר אותו תמיד כנ"ל. ורבי פנחס חשב לעצמו אם חותני מזוהירני כל כך מלהתקרב אליהם, חייב אני לבדק הדבר בעצמי, והחליט שצריך הוא להפנס לבית המדרש ולראות מה מתרחש שם.

כשנכנס לבית המדרש פגע בו רבי אברהם בן רבי נחמן מטולטשין ז"ל והבין רבי אברהם בראיתו הטהורה סערות לבו, ופנה אליו ברפות לשונו: אברך, בא ועלה אחרי לעזרת הנשים. ועלה עמו והחל ללמד עמו תורה כי שבלקוטי מוהר"ן ח"א הלא היא התורה הנשגבה "טי תקונין יקירין", ולמד עמו כמה שעות בצרוף ספור "המראה" השיך לתורה זו הנדפסת בספר חיי מוהר"ן. ותכף בו במקום נמשך רבי פנחס אחר אנשי-שלומו והבין טעות המחלקת, ותכף הלך להשתטח על ציונו הקדוש של אדמו"ר זצוק"ל, ונתקרב באמת לאנשי-שלומו. כששמע חותנו ממתנגדי אנשי-שלומו שחתנו נתקרב, התחילה התנגדות גדולה, ורבי נחמן טולטשינער ז"ל הבין שאם ישאר באומאן קיים חשש גדול אם יוכל להחזיק מעמד כנגד מחלקת קשה כזו ומי יודע מה יהיה הסוף, על-כן צוה עליו רבי נחמן ז"ל שישע לכפר סטאפאטשיק, ומסר בידו מכתב המלצה לאחד מאנשי-שלומו הגדולים מתלמידיו של מוהרנ"ת ז"ל שגר שם ורבי ישראל שמו, ובקש ממנו לתת לו אכסניא בביתו לתקופת זמן מה, כשהגיע לשם רבי פנחס ז"ל, היה זמן תפלת מנחה, וכבר שמע מרחוק את קולו של רבי ישראל הנ"ל אומר 'קרבנות' ואומר בהתעוררות גדולה תבות 'ולמה אין מערבין בה דבש מפני שהתורה אמרה', וכפל והדגיש כמה פעמים 'מפני שהתורה אמרה', כידוע התנועה אצל אנשי-שלומו. מהנ"ל רואים איך אנשי-שלומו התפללו בכל השנה בדבקות והתעוררות. כשמסר לו את המכתב אמר לו רבי ישראל: טוב, אז תלמד את נכדי תורה. אחר זמן אחר שנפטר חותנו חזר לאומאן, אולם לרב ההתנגדות עבר לדור לקיבליטש (מספר כפתור ופרח).

בבואו לקיבליטש לא ספר לאף אחד שהוא ממקרי אדמו"ר זצוק"ל. כששאלוהו אנשי העיר (כדרך העולם) במה הוא יכול להתפרנס ענה להם במלמדות, אף על פי שהיה למדן עצום, ונסו אותו ונתנו לו נערים ללמדם,

וכשעבר זמן מה ראו כלם גדל הצלחתו, כי כל הילדים והנערים קבלו ממנו התעוררות לתורה וליראת שמים אשר לא ראו כזאת עד עתה, כי אף הפרוטות שהיו הנערים מקבלים מהוריהם היו מחלקים אותם בצדקותם לצדקה, וכל אנשי העיר ראו בן תמחו. וכך עברו כמה שנים, ובכל עת שבא לאומאן הזהירו רבי נתמן ז"ל שלא לפרסם את עצמו, ומה שאומר להם מספרי רבנו זצ"ל יאמר סתם בשם ספרים, והודיעם בהצנע מדעת ודרך אדמו"ר זצוק"ל והתנהגו בדרךיו. כשראה שהרבה מתלמידיו הם מקרבים אליו בלב ונפש וכבר גדלו בשנים, התנישב איך יתנהג הלאה, והחליט הגיע הזמן שאגלה הסוד ומי שיזכה להתקרב ולהשאר ישאר. יום אחד כשהגיעו התלמידים לביתו אמר להם: הגיע הזמן לגלות לכם סוד, דעו לכם שאני מקרב להנימיחי מברסלב זצוק"ל, וכל הדבורים ששמעתם ממני כל הזמן לקוחים הם מספריו. כי הדרך אותם בהנהגת התפלה וההתבודדות ובשאר דרכי רבנו זצוק"ל. כששמעו זאת התלמידים וספרו לאבותיהם, נעשה רעש גדול בין הורי הילדים באמרם היתכן שנתן לבנינו שיהיו ברסלב רב חסידים, ונהפך להם ששונם ליגון, ורבים מן התלמידים עזבו את רבם רבי פנחס ז"ל, אולם שנים עשר ילדים דבקו בו והלכו אליו ללמד על אף ההתנגדות, ביניהם היה גם רבי אהרן ורבי חיים קיבלו שער ז"ל, והם היו המבחרים שבין החבריא קדישא שהיו דבוקים ברבם בלב ונפש. כשראו בני העיר שאי אפשר לנתק אותם מרבם, התועדו פעם ההורים והמתנגדים לחשב איזה עצה ותחבולה איך להציל את בנייהם מרבם פנחס ז"ל, והגיעו למסקנא שכל זמן שרבי פנחס יהיה אצלם אי אפשר לנתקם ממנו, לזאת חשבו יבואו מכות נפלאות עד שיברח מהעיר, אז יוכל להיות שבניהם ויקיריהם יחזרו בהם מדרךם. והנה הורי התלמידים כמו שאהבוהו מקדם אהבת נפש, בן עכשו שנאוהו בתכלית השנאה, על שגזל מהם בניהם היקרים (שם).

יום אחד התועדו יחד הורי הילדים עד שקבלו החלטה, היות שישנו בעיר קצב אחד הנקרא "חיים קצב" שלרב גברתו פנוהו התושבים בשם "חיים שיש בו", והיה גבור חיל ממש, וכלם פחדו ממנו, כי בהפאת זד אחת לכל היה להרג אדם, ובעד בצע כסף מוכן הוא לעשות הכל, וכשהוא יסלק את רבי פנחס ז"ל מן העולם יש עוד תקוה להציל את בניהם. אחרי האספה הלכו לחיים קצב והסיתו אותו, היות שכל ימיו חי חיים מגשמים ונלוזים, ועכשו יכול לזכות לעולם-הבא על-ידי שיטפל אל רבי פנחס ובנגיעה אחת יגמר אתו, כי רבי פנחס ז"ל היה איש חלוש מאד, כי היה איש נמוך קומה רזה וחלש וחיותו היתה ממש בנס. ובלשון אשכנז אמרו לו: "גיב איהם אשנעדל איבער דער נאז וועט מען פון איהם פטור ווערין" (יתן לו הפאה קטנה באף ונפטר ממנו), והבטיחו לו על זה עולם-הבא חוץ ממה שיקבל ממיטב כספים. חיים קצב הנ"ל קפץ על המציאה כי הוא מבטח גם כן שהוא בן עולם-הבא, והבטיחם שעוד בשבת הבאה בעת שיושב עם תלמידיו בשלש סעודות, יקיים בשלמות ובמלאו מה שקבל על עצמו ויחסל את רבי פנחס ז"ל, כי הסיתו אותו שזה מצוה גדולה אפלו בשבת (שם).

כְּשֶׁהִגִּיעַ הַשַּׁבָּת אַחֲרֵי שְׁנַת הַצְּהָרִים, קָם חַיִּים קֶצֶב, לָבַשׂ אֶת בְּגָדָיו
בְּשִׁמְחָה כְּהוֹלֵךְ לְקַיִם מִצְוַת גְּדוּלָה כַּנִּ"ל, וְהִתְמַהֵמָה עַד דְּמִדּוּמֵי הַחֲמָה
שֶׁלֹּא יִרְגִישׁוּ בּוֹ כְּשִׁפְנֵס לְבַיִת הַמְּדַרְשׁ. וְכֵן הָיָה, כְּשֶׁהִגִּיעַ כְּבָר הָיָה חֲשֹׁךְ,
וְרַבֵּי פְנִיחַס ז"ל הִתְחִיל לֹמַר תּוֹרָה מְדַבְּרֵי רַבְּנוּ זצ"ל. כְּשֶׁהִגִּיעַ לַפֶּתַח וְרָאָה
אֶת רַבֵּי פְנִיחַס, אָמַר חַיִּים לְעֶצְמוֹ: עִם אָדָם חָלוּשׁ כְּזֶה יֵשׁ לָךְ זְמַן גַּם אַחֵר
כֵּן לְסַלֵּק אוֹתוֹ, אֲשֶׁב כְּמָה רְגָעִים וְאַרְאֶה מֵה מְדַבְּרִים בְּכָאוּ. כְּשֶׁהִתְיַשֵּׁב
בְּצַד וְשָׁמַע מֵרַבֵּי פְנִיחַס ז"ל רַק כְּמָה דְּבוּרִים מְדַבְּרֵי רַבְּנוּ זצ"ל כִּי רַבֵּי
פְנִיחַס הֵבִין בּוֹ כְּשֶׁנִּכְנַס עֲבוּר מֵה הִגִּיעַ וְסִבֵּב בְּכוּנָה אֶת דְּבָרָיו הַמְּכֻוֹנִים
אֵלָיו וְקָרָא אוֹתוֹ אֵלָיו וְכִבְדוֹ שִׁיֵּשֵׁב אֲצֵלוֹ וְכֹל דְּבָרָיו הָיוּ כְּגַחְלֵי אֵשׁ וּמִי
שִׁישׁ בּוֹ יֵרָאֵת שְׁמִים דְּבָרָיו נִשְׁמָעִים, נִכְנָסוּ הַדְּבָרִים בְּלִבּוֹ כְּמוֹ חֲצִים
מִקְשֵׁת וּפְלָחוּ אֶת לִבּוֹ לֵב הָאָבֹן, עַד שֶׁשָּׂם לִבּוֹ לְאֵט לְאֵט לְדְּבָרָיו עַד
שֶׁהִתְחִיל לְהוֹרִיד דְּמַעוֹת כְּמִים אוֹלֵי גַם הוּא יָכוֹל לְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה.

בַּעַת שְׁלֹשׁ סְעֻדוֹת הָיָה חֲשֹׁךְ וְלֹא הִרְגִישׁוּ בּוֹ. אַחֲרֵי הַהִבְדָּלָה נִגַּשׁ לְרַבֵּי
פְנִיחַס וְדַמְעָתוֹ עַל לְחָיו, וּבִקְשׁוֹ אוֹלֵי גַם הוּא יָכוֹל לְחַזֵּר בְּתִשׁוּבָה וּמִבְקֵשׁ
שִׁימְחַל לוֹ עַל חֲטָאוֹ שֶׁחָטָא כְּנִגְדּוֹ. רַבֵּי פְנִיחַס קָרְבוּ בְּאַהֲבָה וְהִבְטִיחוּ
שֶׁבּוֹדָאֵי בְּכַח רַבְּנוּ זצ"ל יִזְכֶּה לְתִשׁוּבָה שְׁלֵמָה וּלְתַקֵּן כָּל חֲטָאֵיו. אֲבָל חַיִּים
עוֹד לֹא מִסְתַּפֵּק בְּזֶה רַק הוּא מִתְחַנֵּן וּבוֹכֶה רַבֵּי מַחֵל לִי עַל שֶׁחָטָאתִי נִגְדָּךְ.
וּמָה נִפְלָא הָיָה הַמְּרָאָה לְרֵאוֹת אֵיךְ שֶׁהִגְבִּיר אֵלִים שְׁפָעִיר שְׁכָל בְּנֵי הָעִיר
מִפְחָדִים מִמֶּנּוּ עוֹמֵד כְּאִזּוֹב אֲשֶׁר בְּקִיר וּמִתְחַנֵּן: רַבֵּי מַחֵל לִי, אֲנִי רוֹצֶה
לְשׁוּב בְּתִשׁוּבָה. רַבֵּי פְנִיחַס וְתַלְמִידָיו לֹא הִבִּינוּ אֵיזָה חֲטָא חֲטָא נִגְדַּ רַבֵּי
פְנִיחַס, כִּי אֵיזָה שְׂיִכוֹת יֵשׁ לְאִישׁ מוֹרָם מְעַם שְׁעוֹסֵק בְּתוֹרָה וְעַבּוּדָה עִם
חַיִּים קֶצֶב, עַד שֶׁהוֹדָה וְלֹא בּוֹשׁ, וְעָנָה וְאָמַר: תִּדְעוּ אִם הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ לֹא
הָיָה נוֹתֵן בְּדַעְתִּי שֶׁאַחֲכָה כְּמָה רְגָעִים וְלִשְׁמַע מֵה שְׁמִדְּבָרִים פַּה כְּבָר לֹא
הָיִיתֶם בֵּין חַיִּים, כִּי נִשְׁלַחְתִּי בְּפִשִׁיטוֹת לְהַרְגֵם אֶתְכֶם, כִּי נִשְׁפָּרְתִּי
מֵהַמִּתְנַגְּדִים לְבַצֵּעַ אֶת זֶה עֲבוּר עוֹלָם-הַבָּא שֶׁהִבְטִיחוּ לִי, וְאָמַר! עֲכָשׁוּ
רוֹצֶה אֲנִי לְרֵאוֹת מִי שִׁיעֵז וְיִגַּע בְּכֶם לְרָעָה (שָׁם).

בְּבִקּוֹר נַעֲשֶׂה רַעֲשׁ בְּעִיר אֵיךְ שְׁחַיִּים קֶצֶב הוֹלֵךְ עִם טְלִית וְתַפְלִין לְבַיִת
הַמְּדַרְשׁ וּבוֹכֶה בְּדַמְעוֹת שְׁלִישׁ וּמְרַבֶּה בְּתַחֲנוּנִים שְׁרוּצָה לְזָכוֹת לְתִשׁוּבָה
וְאוֹמֵר שֶׁלֹּא יִגְלַח יוֹתֵר אֶת זְקֵנוּ וּבְעֶקֶר שֶׁהִתְחַבֵּר לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְהוּא
מְזַהֵר בְּאַזְהָרָה חֲמוּרָה שֶׁהוּא רוֹצֶה לְרֵאוֹת מִי שִׁיגַע בְּאֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ לְרָעָה
וּבְפָרֵט בְּרַבֵּי פְנִיחַס ז"ל. הַמִּתְנַגְּדִים כְּשֶׁרָאוּ מֵה שֶׁנַּעֲשֶׂה מִחַיִּים קֶצֶב, לָבְשׁוּ
בוּשָׁה וּכְלָמָה, כִּי רָאוּ וְהִבִּינוּ גְּדֹל צְדָקָתוֹ שֶׁל רַבֵּי פְנִיחַס, אֵיךְ שֶׁבְּכַח רַבְּנוּ
זצ"ל גַּם מִי שֶׁהוּא בְּמִדְרָגָה הַכִּי שְׁפֵלָה יָכוֹל לְזָכוֹת לְתִשׁוּבָה (שָׁם).

ספר לי רבי משה טשנסטחוב זצ"ל שהיה בביתו של רבי חיים בסוף ימיו שהיה כבר כמה עשרות שנים אחרי המעשה שקבל על עצמו לשוב בתשובה, אבל אותו הרהור תשובה שקבל מרבי פנחס פעם הראשון לא זז ממנו כל ימי חייו, והיה תמיד בבחינה זו "שעכשו הוא מתחיל לחזר בתשובה", וממש ים של דמעות היה שופך מדי יום לפני קונו שימחל לו על חטאיו, והספר לקיטי תפלות ראה אצלו רבי משה טשנסטחוב שהיה תמיד רטב מרב דמעות ששפך בעת אמירת התפלות, ופניו היו תמיד מאירים עם זקנו הארוך והיה לשם דבר גדל הדרת פנים שלו, וספר כי מעת שקבל על עצמו לשוב בתשובה אינו יכול כבר להרים יד על שום בר ישראל אף כשפוגעים בכבודו. וחי כל ימיו בתשובה, והיה גם כן עוסק בתורה והרבה בצדקות, אשרי לו. (שם). (וע"ע לעיל בח"ג, סעיף תקל"א, ו-ת"ר).

ה - רטו

והנה אחר שנתקרב רבי חיים הנ"ל לאנשי שלומנו, ישב רבי פנחס ז"ל ועסק עם תלמידיו בתורה ועבודה בלי מפריע, ורבי אהרן מקיבליטש אף הוא נשאר מתלמידיו הנאמנים, והיה ידוע בין אנשי-שלומנו כאחד מהמפלגים במדת השמחה, כי אם רק דבר עם מישהו נתמלא הלה תכף שמחה, והיה רגיל מאד ברקודים והיה אומר: כשהבעל דבר אומר לי מה יש לך לשמח עכשו? אני עונה לו: "אני מלוה לעצמי רקוד, כי הרי יהיה זמן שיהיה לי במה לשמח, אז אני לווה עכשו רקוד מזמנים טובים אלו שיבואו" (שם).

ה - רטז

לגדל מדת האמת שבין העובדי ה' היה כל אחד עובד את ה' בדרכו הוא, והיו כאלה ששאגו בתפלה בכחות והתלהבות בעוד שאחרים היו מתפללים מעמקא דלבא אף שכלפי חוץ לא היה נראה הדבר, וכמו שמשפטים על רבי ברוך אפרים ז"ל בעל המחבר ספר "באבי הנחל" שהיה מתפלל מתחלת התפלה מלה במלה מעמק הלב ובדבקות נפלאה עד

שְׁכַשְׁהִיָּה מְגִיעַ לְיוֹבְרָךְ דָּוִד" רָאָה הַמִּתְבּוֹנֵן בּוֹ אֵיךְ שְׁלוֹהֵט מַחֵס עַד
שְׂאֵדִים הָיוּ עוֹלָיִם מֵהַטְּלִית הַעוֹטְפוֹ.

ה - רִיז

כְּשֶׁהֵלֵךְ פַּעַם רַבִּי מְנַדְּלִי לְצִיּוֹן רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ עִם עוֹד אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ,
וְהִתְנַפֵּל עֲלֵיהֶם אֶחָד מֵהַמִּתְנַגְּדִים בְּדַבְּרֵי בְּזִיּוֹן עַד שֶׁכָּנָה אוֹתָם בְּשֵׁם
כְּלָבִים, אָמַר רַבִּי מְנַדְּלִי לָזֶה שֶׁהֵלֵךְ עִמּוֹ בְּצַחוּת: אַכֵּן צוֹדֵק הוּא הַמִּתְנַגֵּד,
וּמִתְכַּנֵּן הוּא שְׂאֵנוּ כְּכֹלֵב בֶּן יִפְנֶה שֶׁהֵלֵךְ לְהַשְׁתַּטַּח עַל קְבְּרֵי הָאֲבוֹת בְּרַגְלוֹ
אֶת הָאָרֶץ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל, וְאוֹמֵר הַמִּתְנַגֵּד שֶׁנִּדְּעַ שְׂאֵף אָנוּ בְּהַלִּיכְתֵּנוּ
לְהַשְׁתַּטַּח עַל צִיּוֹן רַבְּנוּ הַקְּדוֹשׁ דּוֹמִים אָנוּ לְכֹלֵב בֶּן יִפְנֶה.

ה - רִיח

שָׁמְעוּ פַּעַם אֶת רַבִּי מְנַדְּלִי לִיטּוֹוֹאק ז"ל בְּעֵת הַתְּבוֹדָדוֹתוֹ שֶׁהִתְבּוֹדַד וְטָעַן
טְעוֹנוֹתָיו בְּתַפְלָתוֹ בְּלִשׁוֹן הַמוֹבָא בְּסִפּוּרֵי מַעֲשֵׂיֹת בְּמַעֲשֵׂה הַסַּחַר וְהָעֲנִי,
שֶׁכְּשֶׁשָּׂאֵל הַסַּחַר אֶת הָעֲנִי מִדּוּעַ אֲתָה עֹצֵב וּבּוֹכָה כָּל כָּךְ, הִשִּׁיבוּ הָעֲנִי "וְכִי
לֹא אֲבַכָּה, וַיִּמָּה נִשְׂאָר לִי, יֵשׁ שְׁנֵשְׂאָר לָהֶם הָעֲשִׂירֹת אוֹ בָּנִים, אֲנִי אֵין לִי
כְּלוּם, וְגַם אֲשֵׁתִי נִלְקַחָה מִמֶּנִּי, כְּשֶׁהוּא מְסִיִּם לְעֶצְמוֹ בְּבָכִי: "וְגַם אֶת
הָאִשָּׁה יִרְאֵת הִי אֵין לִי". כִּי הִזָּה רַבִּי מְנַדְּלִי חֲשׂוֹךְ בָּנִים וְעֲנִי, וְטָעַן
בְּתַפְלָתוֹ הַנִּיֵּל שֶׁלֹּא דִי לוֹ בְּכָל חֲסָרוֹנוֹתָיו, עוֹד גַּם אֶת מִדַּת יִרְאֵת שְׂמִיִם,
שֶׁהִיא בְּחִינַת אִשָּׁה יִרְאֵת הִי, אֵין לוֹ. וְכֵן חָזַר וְטָעַן בְּתַפְלָתוֹ כְּמָה וְכְמָה
פְּעָמִים.

ה - רִיט

לרב זהירותו של רבי מיכל בן רבי יצחק בן מוהרנ"ת ז"ל במצות הצדקה
היה מפריש מממונו פרוטות לצדקה כמעט לפני כל עשיית דבר מצוה, החל
בקימתו לעריכת תקון חצות לילה, וקדם הלמוד, וקדם התפלה, ולפני
ברכת המזון ולפני השנה וכו'. וכל זה כדי שיפתח לו פתח נכון לפעל מה
שצריך, וכמבאר בלקוטי מוהר"ן ח"ב סימן ד, עין שם.

ה - רכ

רבי שכנא אביו של רבי נשקע מטולטשין ז"ל נפטר בפתע פתאם בפתח
מזוזת הבית כששמע זאת דודו רבי מיכל בן רבי יצחק בן מוהרנ"ת ז"ל
אמר: הרי אמרו רז"ל 'מזוזות אותיות יזו מות', ואיך בא זאת שימות
במקום המזוזה אלא שבודאי המזוזה פסולה, בדקה ואכן מצאוה
פסולה.

ה - רכא

כשדברו פעם לפני רבי מיכלי בן רבי יצחק בן מוהרנ"ת ז"ל מעשיר אחד
גדול שערך רכושו עולה לסך גדול מאד, ענה ואמר: "עשיר אני יותר
ממנו", אני יש לי כבר קד וקד עשרות שנים (ונקב סכום מדק של כמה
עשרות שנים) שהתפלתי באומאן בראש-השנה יחד עם אנשי-שלומו
כצויו של רבנו ושנים עולה לסך רב הרבה מאד מכל עשירותו וממונו של
העשיר הלה.

ה - רכב

נענה פעם רבי מיכל בן רבי יצחק בן מוהרנ"ת ז"ל בסוף ימיו ואמר: מודה אני לה' על שהצילני מלהיות חזן לפני אנשי-שלומו בראש-השנה, וכל זאת על אף שהפצירו בו רבים מאנשי-שלומו שיקבל משרה זו ולא אבה בשום אופן, ומטעם חששו מגאות וכבוד ופרסום.

ה - רכג

דבר פעם רבי אברהם בן רבי נחמן בשבחו של רבי יצחק בן מוהרנ"ת ז"ל וספר שזכר שראהו בילדותו ובחרותו הולך לעבודתו בבית הדאר, והלך ברחוב דבוק בשרעפיו בדבקות וביראה נראה, וכל רואהו הבין שאדם נעלה הוא, וכל זה היה בדרך לבית הדאר, וכן בחזרה. כשהגיע למקום עבודתו עבד בפועל מסור ונאמן וכפקדת אביו אליו, כמספר לעיל חלק ב סימן א-תקפט.

ה - רכד

רבי געציל ז"ל קבל על עצמו ללבש תפלין קדעת השמושא רבאי מחמת שבעת ששרת בצבא חיבוהו פעם להרג איזה נכרי חייב מיתה ולא יכל היה להשמיט מזה בשום אופן עד כדי סכנת חייו הוא, והרגו. ואז קבל זאת על עצמו לתשובה על-פי המובא בספרים.

ה - רכה

פעם בהושענא רבא אחר גמר התפלה שהאריך בה רבי געציל ז"ל מאד נגש לרבי לוי יצחק ז"ל ואמר לו: עדין אין לי כלום עבור החג הקרב ואפלו לסעדת שחרית עכשו אין לי. השתומם רבי לוי יצחק ז"ל בחשבו עתה

כְּשֶׁכָּבַר סִימוֹ כָּל הַקְהָל אֶת הַתַּפְּלָה הַיְכֹן אֵלָיו וְאָסַף עֲבוּרוֹ מְעוֹת צְדָקָה, וּמִדּוּעַ לֹא הִזְדַּרְזוּ לְהוֹדִיעוֹ קִדְּם וְהָיָה בְּאִפְשָׁרוֹתָיו לְאָסֵף עֲבוּרוֹ בְּעֵת תַּפְּלַת הַקְהָל, וְהוּא רַבִּי גַעְצִיל לְרַב הַתְּעוֹרְרוֹתוֹ בְּעִבּוּדַת הַתַּפְּלָה לֹא דָּאָג וְחָשַׁב עַל זֶה כָּלל וְכָלל וְהַתַּפְּלָל בְּכַחוֹת כְּהַרְגָלוֹ וְרַק אַחֵר גָּמַר תַּפְּלָתוֹ הָאֲרָכָה נִזְכָּר בְּחִסְרוֹנוֹ. בְּלִית בְּרָרָה הֵלֵךְ רַבִּי לְוִי יִצְחָק ז"ל מִבֵּית לְבֵית עִם עוֹד אִיזָה בְּחוּר וְאָסְפוֹ עֲבוּרוֹ מְעַט לָחֵם וְכִדּוּמָה.

ה - רכו

סִפְרָה פְּעַם זִוְגָתוֹ שֶׁל רַבִּי גַעְצִיל (בִּתּוֹ) שֶׁל רַבִּי נַחֲמָן בֶּן רַבִּי אֶפְרַיִם בְּנוֹ שֶׁל שָׂרָה בֵּת רַבִּינוֹ) שָׂרְאָתָה אֶת רַבִּינוֹ בְּחִלּוּם, וְשָׂאָלָה "וְוִי אִיז בְּרוּךְ", הַיְכֹן חֲתָנְךָ בְּרוּךְ? עֲנִתָהּ לוֹ: הוּא מִתַּפְּלֵל. עָנָה לָהּ רַבִּינוֹ בְּהַדְּגָשָׁה: "יִוְדַע אֲנִי שֶׁהוּא מִתַּפְּלֵל, יִוְדַע אֲנִי שֶׁהוּא מִתַּפְּלֵל". כִּי אֲכֹן הָיָה רַבִּי בְּרוּךְ מִתַּפְּלֵל וְשׂוֹאֵג בְּתַפְּלָתוֹ כָּל תְּבָה וְתְבָה, וּמִתְבַּת "הוֹדוּ לָהּ" עַד תְּבַת "קִרְאוּ בְּשֵׁמוֹ" לְקַח לוֹ מִשְׁדֵּךְ זָמַן, וְכֵן מִתְבָּה לְתְבָה עַד סוֹף הַתַּפְּלָה מִשְׁדֵּךְ כַּמָּה וְכַמָּה שָׁעוֹת רְצוּפוֹת, וְכַחֲסִידִים הָרַאשׁוּנִים, מֵה גַם שֶׁהָיָה צָרִיךְ לְהַפְסִיק וְלָלֶכֶת לְטַפֵּל בִּילְדֵי הַקְּטַנִּים וּבְזוּגָתוֹ הַחוּלָה, וְכֵן זֶה מִתּוֹךְ עֲנִיּוֹת נוֹרָאָה וְיִסּוּרִים נוֹרָאִים שְׂאִינָה נִתְּנָת לְתַאֵוֹר כֵּיוֹם כָּלל וְכָלל. וְכֵן מִדֵּי יוֹם בְּיוֹמוֹ מִשְׁדֵּךְ כַּמָּה וְכַמָּה שָׁנִים, אֲשֶׁרִי לוֹ.

ה - רכז

רַבִּי גַעְצִיל אָף-עַל-פִּי שֶׁבְּכָל יָמוֹת הַשָּׁנָה הָיָה נוֹהֵג לְהַתַּפְּלֵל בְּכַחוֹת וּבְצַעֲקוֹת נוֹרָאוֹת, מִתַּפְּלֵל הָיָה בְּרֵאש־הַשָּׁנָה בְּנַחַת וּבְמִנוּחָה בְּהִטְעִימוֹ בְּלִשׁוֹן הַכְּתוּב: "אֵל תִּתְּהַדָּר לִפְנֵי מִלְּךָ", וְהוּא גַם עַל-פִּי הַמְּזָכֵר בְּתוֹרָה כִּי בְּלִקּוּטֵי מוֹהַר"ן חֵלֵק א' וְהַנְּאָמֵר בְּרֵאש־הַשָּׁנָה, וְתִכְף לְמַעְרִיב שֶׁל מוֹצָאֵי רֵאש־הַשָּׁנָה שָׂאֵג שׁוּב בְּתַפְּלָתוֹ וְכַהֲרָגְלוֹ.

ה - רכח

פעם באיזה שנה אחת הגיע מפולגניא לקבוץ אנשי-שלומנו אביו של רבי בן-ציון אפטרער ז"ל, והוא בשמעו מגדל עבודותיו של רבי געציל חפץ היה לראותו בעבודתו והתאכזב, אחר כך כששמע אותו מתפלל תפלת מעריב של מוצאי ראש-השנה שהתפלל אותה בצעקות וכחות כדרכו, התפעל כל כך עד שאמר: אלו לא באתי לאומן אלא לשמע תפלה כזו היה כבר כדאי.

ה - רכט

אחר הסתלקותו של רבי געציל ז"ל נשארה זוגתו לרבי נחמן קארסינסקע ז"ל. הוא היה איש אמיד ולא הייתה חסרה אצלו שום דבר (לא כבעלה הראשון רבי געציל שהיה עני מרוד), אף-על-פי-כן כשבאה פעם לאומן אמרה לחברותיה: אמר לכם את האמת לא חסר לי שום דבר, אבל זה לא געציל.

ה - רל

עובדי ה' שהיו בחבורתו של רבי ברוך חתן רבי געציל ז"ל היו מתפללים יחדו מלה במלה בכל הכחות, ומחמת כן האריכו מאד מאד בתפלתם. וספר רבי לוי יצחק ז"ל שפעם ביום כפור שלח את רבי ברוך שיתפלל כשליח צבור לפני העמוד עד 'המלך' והאריך כל כך עד שהקפידו עליו אנשי-שלומנו על זה ששלחו.

ה - רלא

רבי געציל ז"ל נפטר מחלי הראה שדבקה בו, הוא היה עובד הי מפלג במעלה מאד. בימות החורף היו ידיו זבות דם מפצעי קר, וכשהיה הולך עם כפפות להגן על ידיו, היו נדבקים הכפפות לידי מרב הדם והקר. ואף-על-פי-כן כשהלך לטבל במקוה היה תולשם מעל ידיו מתוך פאבים עצומים במסירות נפש עצומה, וכדי שלא יבטל חלילה טבילת המקוה.

ה - רלב

ספר פעם רבי ברוך חתן רבי געציל ז"ל. ראיתי את חמי בחלום וכששאלתי לשלומי אמר לי: "מה אמר לך, לא רע לי, אבל יכלתי לעשות טוב יותר", "סיאיז מיר ניט שלעכט אבער איך האב גיקענט מאכן בעסער", וזאת אחר שהיה עובד הי נפלא מאד שאין להבין כלל יגיעתו וטרחתו ונוסף לעניותו וחולאתו הקשה.

ה - רלג

כשנודע לאביו של רבי אהרן שבנו דבוק ברבו רבי פנחס קיבליטשער ז"ל ונעשה לחסיד ברסלב, פלט מלה מפיו מתוך רב כעסו ואמר: כל זמן שאני חי הוא לא יהיה חסיד ברסלב, ואכן באותו יום עצמו נפטר, והיה לפלא. רבי אהרן היה אז ילד חתן כבן שתים עשרה שנה, ותכף לקחו חותנו המיעד לביתו וגדלו ותמך בו ונתן לו להמשיך ללמד אצל רבי פנחס עד נשואיו שהתחתן בגיל צעיר מאד, כבן שלש עשרה - ארבע עשרה.

ה - רלד

אחר שגייס רבי אהרן קיבל יטשער ז"ל לצבא ונלקח לשירת במחנה צבאי בעיר זיטאמיר, הלך חותנו רבי יעקב ישעיה ז"ל לפעל שחרורו אצל קציניו. בליל שבת אחד נכנס רבי יעקב משה למחנה, וכשהלך לחפש את חתנו לא ידע היכן למצאו, כי היו שם עשרות אלפים חיילים, וכך סבב והלך משך זמן. לפתע שמע מרחוק אחד שר בקולי קולות וחוזר על התיבות "עזר, עזר עזר עזר, עזר לשובתים בשביעי וכו'" שפפזמון כול מקדש שביעי כפי הנסח הידוע בין אנשי שלומנו, והבין שחתנו הוא השר זמירות השבת, שהיה איש שמח מאד פידוע. אחר כך פשהלך לקציניו לדבר עמהם בענין שחרורו, תכף ענו לו הקצינים: על מי אתה מדבר, על אדון שווארץ? (כן היה שם משפחתו), אין לך מה לחשב על זה כלל וכלל, וכי אותו אנו יכולים לשחרר? הוא הרי מבדח לנו את כל המחנה, ואיך אפשר לשחררו. ולא עזר לו שום השתדלות, וחזר לביתו.

אחר זמן מה נכנס פעם רבו רבי פנחס קיבל יטשער ז"ל לביתו כדי לעודד ולחזק את זוגתו שנשארה לבדה עם תינוק קטן, ומצאה בוכה וטענה לפניו בבכי רב: מה אעשה עתה לבדי כל משך זמן שרותו משך חמשה שנים (כן היה אז משך זמן השרות), ומי יגדל את הילד? נחמה רבי פנחס ואמר לה: מבטיח אני לך שתוך שנה יחזר הוא לביתו, אם אני אהיה עוד אז בין החיים או לא אני יודע, אבל הוא בודאי יחזר. ואכן באותה השנה ישב פעם המלך ניקולאי עם שריו באיזה אספה. באמצע הישיבה התנגעגע לראות את בנו התינוק ויצא מהאספה והלך לביתו והשתעשע עם התינוק. בעת שעשועיו פנתה אליו המלכה ושאלה אותו: אמר נא מלכי, אתה יש לך בן, וכשהנך מתגעגע אליו הולך אתה לראותו, אולם מה יעשו החיילים שלנו שמחוץ לביתו המתגעגעים אף הם לתינוקותיהם? השפיע הדבר על המלך, ובאותו שנה חקק חק שכל חיל שיש לו בן בביתו הרי הוא משחרר מהשרות. וחזר רבי אהרן לביתו, אולם רבי פנחס כבר לא היה בין החיים, שנפטר באותו השנה כדבריו בהיותו צעיר לימים פחות מגיל ארבעים. ת.נ.צ.ב.ה.

ה - רלה

רבי אהרן קיבל יטשער ז"ל שהיה שוהה פידוע בהתבודדותו ימים שלמים מחוץ לעיר, וכמעט שלא היה מתפרנס משום דבר, אף-על-פי-כן בחזרו לביתו היה משרה בה אורית שמחה כזו עד שנדמה היה שנותו להם כל

טוב ומאומה אינם חסרים, ומחמת מדת השמחה והעליצות שבו היו בניו
ובנותיו מוקירים אותו מאד מאד. פעם אמר לו חברו רבי חיים: איני
מבין ואיני יודע משום מה אני שאני כן משתדל לספק לבני ביתי ולצאת
ידי חובתי כלפיהם כפי יכלתי ואף יותר מזה, אף-על-פי כן איני מצליח
בזה, ואתה שאינך יוצא ידי חובתך כלפיהם, אף-על-פי-כן מכבדים הם
אותך כל

ה - רלו

רבי אהרן קיבל שער ז"ל היה נוסע בצעירותו הרבה פעמים לשהות
בשבת אצל רבי נחמן מטולטשין. ורנ"ט היה מחבבו מאד בגלל מדת
השמחה שהיתה בו, כי מדת השמחה שהיתה בו היה לשם דבר, עד
שרבים מאנשי-שלומנו היו מקנאים בו על כך שאף-על-פי שעני ואביון
צוים הוא, אף-על-פי-כן אדם שמח הוא מאד.

ה - רלז

הפצירה פעם זוגתו של רבי אהרן קיבל שער בו ואמרה לו: מדוע בין
תפלותיך הרבות שאתה מתפלל לא תתפלל גם על זה שיזכו בנותינו
שיהיה להם פרנסה ולא יסבלו חרפת רעב כמונו. ענה לה רבי אהרן: על
פרנסתם לא אתפלל, כי איזה מזל שיש להם כך יתפרנסו, אולם כל
תפלותי עליהם אתפלל שיהיו נשים פשרות וצנועות וילכו בדרך התורה
ויזכו לבעלים טובים. ואכן זה אשר ארע להם.

ה - רלח

ספֵּרָה זוגתו של רבי אהרן מקיבליטש ז"ל: פעם התחתנו איזה זוג עניים בקיבליטש, ולרב עניותם שלא היה להם מה להכין לחתונה. הלכו להם צבור הקרואים תקף אחר החפה עד שנשארו שניהם לבד, ולרב צערם החלו לבכות על שאין להם אף מי שישאר עמם לישבע הברכות. באו איזה אנשים לרבי אהרן לספר לו זאת, הזדעזע, ותקף קם בזריזות ואמר: עד כדי כך? והלך ואסף מעות עד שהכין להם סעודה, והחל לרקד לפניהם ברקודים עליזים בממחיות מיחדת שהיתה לו, עד ששמחם מאד. וכך התאספו כבר צבור הגון, לשמחם כראוי. כי ידעו בעיר שכשנדרש לשמח מאן דהוא אין טוב יותר מרבי אהרן. פעם כשאמרו לו שיבוא לחתונת עשירים לשמחם, אמר בניחותא: לא, לא, שם הרי יש בשר ודגים והם כבר ישמחו את הצבור ואת החתן והכלה, אולם במקום שאין בשר ודגים שם אכן אלך.

ה - רלט

רבי אהרן קיבליטשער ז"ל היה נוהג לנסע הרבה אל רבי משה ברסלבר ז"ל לעיר טשערין כדי לשמע ולקבל ממנו התעוררות והתחזקות לעבודת ה', שם בטשערין היה דר אחיו המבגר בשם רבי אברהם (הם גם השתדכו ביניהם דהינו שרבי יעקב לייב ברבי אהרן השתדף עם בתו של רבי אברהם) הם שניהם התקרבו לדרך רבנו בלמדס בחדר אצל רבם רבי פנחס מקיבליטש המפרסם (ראה לעיל סעיף רי"ג). כשנפטר רבי אברהם לא נודע הדבר לרבי אהרן רק לאחר זמן מה, ונסע משום פן לטשערין, ואז באותה עת נפטר רבי משה ברסלבר ז"ל תלמיד מוהרנ"ת ז"ל בגיל ראש חודש שבט, שחל אז ביום ב', והיה אז רבי אהרן אצלו בהסתלקותו ואז ראה איך שכל הלילה למד לעצמו התורה בלקוטי מוהר"ן סימן ריג המיסד על הכתוב, איתה סיתר ליי, וחזר הרבה על תבות אלו 'אתה סתר לי מצר תצרני'.

ה - רמ

רבי אהרן קיבל יטשער ז"ל, לרב מדת השמחה שהיתה לו, היה מרקד הרבה עד שחבר לעצמו תנועות רקוד מיוחדות, והיה רוקדס בזמנים מיוחדים. בכתובתו של חתנו רבי לוי יצחק ז"ל רצה לרקד לפניו מרקודים אלו, אולם בנותיו מנעוהו מזה, כי היו הם רקודים עם תנועות מיוחדות הדורשות הרבה פח וגיעה.

ה - רמא

בלילה האחרונה לימי חייו של רבי אהרן קיבל יטשער ז"ל דרש בעקשנות מבני ביתו שיקחוהו ממטת חליו ויעלוהו וישכיבוהו על התנור שבבית ולא הבינו מדוע, והעלוהו לשם ואמר שם את התקון חצות כהרגלו, והבחינה בתו שאומר את התקון כפי הסדר שאומרים בשבת, הינו תקון לאה. וכשהעירה לו בתו על כך ענה לה: 'אני יודע' 'אני יודע', והמשיך באמירתו ולאחר דקות ספורות לאחר שגמר התקון עלתה נשמתו לגנזי מרומים. והבינו אחר כך שרצה בכונה שיניחוהו על התנור ולהסתלק במקום קדוש זה שבו היה מבלה לילותיו משך עשרות שנים משנות ימי חייו מדי לילה בלילה.

ה - רמב

בהלכותו של רבי אהרן מקיבל יטש ז"ל פרצה זוגתו בבכייה רבה ואמרה: אני הפרתי! אני ידעתי מי היית! משך ארבעים שנה לא החסרת לילה אחד מהקימה בקצות.

ה - רמג

נודע פעם לרבי מרדכי באבריניצער ז"ל שבקויב נמצאים כמה בחורים הצריכים חזיק ואפשר לדבר על לבם להתקרב להשם יתברך. לא הרהר הרבה ונסע לקויב ושבת עמם שבת אחת, והיתה לו שבת קשה מאד שלא היה לו מה לאכל רק לחם שחור ללא לחם משנה וללא דגים וכיו, והיתה לו עגמת נפש רבה מאד משבת זה, מה גם שבין הבחורים היה גם בחור חפשי אחד שבכל עת אכילתם ודבורם שרק שריקות לעצמו כדי להפריע לו בדבוריו הנלהבים. והרהר רבי מרדכי לנפשו ואמר: אלו ידעו בני איזה שבת יש לי פה בקויב לא היו נותנים לי כלל לנסע והיו מלעיגים עלי, כי הוא היה בעל הבית חשוב ועשיר ובעל יכלת, ומעולם לא שבת שבת כזו, אבל הצליח בדבר ולראש-השנה הביא עמו שני בחורים, ונתקרבו לאנשי שלומנו, ושאל מזה מלא חפנים שמחה ונחת עד שחשב ואמר לעצמו "היה כדאי".

ה - רמד

פעם כשהשתטח רבי ישראל בן רבי מרדכי באבריניצער על ציון רבנו ז"ל קבל על עצמו להכניס את רבנו לשתף בעסקו, דהינו שהחליט בנפשו שמכל הרוח הנכנס יפריש חציו לטובת ענייני רבנו ז"ל. ואכן חפץ ה' בידו הצליח וברכת ה' היה במעשיו, וכהבטחתו היה מדי פעם שולח טלגרמה לרבי לוי יצחק ז"ל שיבוא לקחת את הממון. וספר רבי לוי יצחק ז"ל שהיה נוסע בחזרה עם פיסים מלאים שטרות כסף, ובחששו מפני גנבים עטף את השטרות סביב כל גופו, ואף-על-פי-כן היה נראה כאדם שמן. וכך התפרנסו ממעות אלו עשרים וחמשה משפחות, וכך נמשך הדבר משך זמן. פעם בהיות רבי לוי יצחק ז"ל בביתו הורידו למרתף ביתו והראה לו תחת הקורות איך מנחים שם שורות שורות של מטילי זהב, כאומר לו: כל זה בזכות השתפות שהכניס למסחרו. יעץ לו רבי לוי יצחק ז"ל שטוב ונכון שיפזר ממונו בעוד מקום, כי מי יודע מה ילד יום, ושמע לקולו ושלח מטילי זהב לאומאן והחביאם רבי לוי יצחק ז"ל בביתו. והנה בעת עליית הקומוניסטים לשלטון שהחרימו את הכל לטובת הממשלה התדפקו באיזה יום שוטרם בביתו של רבי מרדכי וכשפתח להם את דלת ביתו אמרו לו: כך כפי שאתה עומד מולנו לבוש בבגדיך בלבד צא מביתך ועקר עצמך למקום אחר. וברח לעיר קראנאראק והתפרנס מהזהב ששלח קדם לאומאן.

ה - רמה

באיזה שנה לפני פסח נענה רבי ישראל בן רבי מרדכי מבאבריניץ ז"ל ואמר לרבי לוי יצחק ז"ל בדעתי לתת לך מטיל זהב שתחלקו לצדקה לאנשי-שלומנו עבור הוצאות החג בנוסף על משלח הצדקה הרגילה. כששמע זאת אביו רבי מרדכי, אמר לבנו: לדעתי זה יותר מדי. ותקף בעוד לא פסק לומר זאת תפס את עצמו וגדף וגער בעצמו: אהה אהה, איך אומר אני זאת למנע מאנשי-שלומנו תמיכה. וכל כך חרה לו הדבר עד שנקמד בצד כשהוא פורץ בבכי (איך עלה על דעתי לחשב כך חליקה). ותמד בבנו ועודדו על מחשבתו הטובה.

ה - רמו

רבי נחמן נעמירובער היה נשאר בעשרת ימי תשובה באומאן עד לאחר יום הכפורים, והיה משמש כשליח צבור גם ביום כפור, כי רבי אברהם סופר החזן היה חוזר לביתו תכף לאחר ראש-השנה, והיה רבי נחמן נוהג ללכת מדי יום לציון רבנו ז"ל ושקה שם אחר התפלה משך כמה וכמה שעות באמירת תהלים תקון הכללי שערי ציון והתבודדות בנעימות כזה שאין לשער.

ה - רמז

ספר רבי איזיק קראסינשטיין ז"ל שזוכר איך שהיו כמה מאנשי-שלומנו מתאספים בכל מוצאי שבת בבית אביו לערף סעדת מלוגה מלכה, כי היה גם בעל הבית מכבד. ולשם היה גם בא הדייטשיל המספר ממנו בחלק ב סימן תריח. והיו שרים הזמירות בהתעוררות, ואחר כך מדברים ביניהם בעבודת השם יתברך, וכדרך אנשי שלומנו. ומחמת זקנותו וחלשתו היה שוכב על מטה סמוכה ומקשיב לדבורם, ושמע איך שהתבטא פעם ואמר:

אָנִי כָּבֵד בֶּן אַרְבָּעִים שָׁנָה. וְכִשְׁשָׁאָלוּהוּ הָרִי זָקֵן אֶתָּה בְּהֶרְבֵּה מֵאַרְבָּעִים,
עָנָה לָהֶם: כָּבֵד אַרְבָּעִים שָׁנָה שֶׁאֲנִי נוֹסֵעַ לְאוּמָאן לְקַבּוּץ אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמִינוּ
בְּרֵאש�ׁ-הַשָּׁנָה מֵאִזְ חֲזַרְתִּי בְּתִשְׁבֵּה, וְהֵם הֵם הַנְּחֻשְׁבִים יָמֵי וְשָׁנֹתַי.

ה - רמח

רַבִּי מִתְתַּיְהוּ פִּהוּ ז"ל, עַל אֵף עֲנִיּוֹתוֹ הַגְּדוֹלָה וְהָאִימָה, לֹא בִקֵּשׁ אֵיזָה
טוֹבָה וְעֲזָרָה עֲבוּרוֹ מִשּׁוּם אָדָם רַק בְּהֶכְרַח גְּדוֹל מְאֹד מְאֹד, וְאֵף-עַל-פִּי-כֵן
לְטוֹבַת זִוְגָתוֹ לֹא הִקְפִיד עַל מְנַהֲגוֹ וְדָאָג עֲבוּרָה אֵף שְׁלֹא לְפִי כְבוֹדוֹ. פֵּעַם
בְּאֲמִצֵּעַ הַחֹרֶף הִקְשָׁה פָּנָה אֶל צְבוּר אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמִינוּ אַחֵר תִּפְלַת הַשְּׂבֵת וְאָמַר
לָהֶם: זִוְגָתִי שׁוֹכְבַת חוֹלָה בְּבֵיתִי וְהִקָּר בְּבֵיתִי אִים וּבְלִתִּי נִסְפָּל, וְאֵנָּה
מִכֶּם בּוֹאוּ לְעֲזָרְתָּהּ. תִּכְף נִתְעוֹרְרוּ אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמִינוּ וְדָאָגוּ לָהֶם לְעִבְרַת לְבֵית
אַחֵר חָס וְטוֹב יוֹתֵר.

ה - רמט

חָלָה פֵּעַם רַבִּי מִתְתַּיְהוּ פִּהוּ ז"ל בְּאֵיזָה מַחְלָה פְּשׁוּטָה וְהִלָּךְ לְטַפֵּל אֶצֶל
רוֹפְאִים, וְכִשְׁשָׁאָלוּ אֶחָד הָרִי אֵינּוּ כְּדַעַת רַבְּנֵי, עָנָה לוֹ: חֲבַל לִי עַל הַזְּמַן
לְהִמָּתִין עַד שֶׁאֲתַרְפָּא בְּעֲצָמַי שְׁלֹא עַל-פִּי הַרוֹפְאִים, כִּי הִיָּה מִתְמִיד גְּדוֹל
וּמְפָלֵג כְּפִדוּעַ, וְכֹאֹמֵר שֶׁהִיסוּרִים מִבְּטוּל הַתּוֹרָה שֶׁיְהִיָּה לוֹ קִשְׁיִים לוֹ יוֹתֵר
מִיִּסוּרֵי הַגּוּף.

ה - רנ

לְרַבִּי אֵלִיָּהוּ חַיִּים רוֹזִין ז"ל נִפְטְרוּ, לִיעַ, כְּמָה מִיְלָדוֹ בְּהִיוֹתָם קִטְנִים.
פֵּעַם נִכְנַס אֵלָיו רַבִּי מִתְתַּיְהוּ פִּהוּ לְבִקְשׁוֹ אֵיזָה טוֹבָה וְשְׁלִיחוֹת, וְאָז שְׁכַבָּה

בתו הקטנה חולה מסכנת. פנה רבי אליהו חיים ז"ל אליו ואמר לו בצעקה: רבי מתתיהו! ראה נא, כבר כמה ילדים נפטרו אצלי ועתה גם היא פאחיה חולה מסכנת, ומה אעשה? ענה לו רבי מתתיהו בניחותא, אבל בפסקנות פשהוא רוקע ובוטע ברגלו במנורות הנפט מרב התעוררותו וכאב לבו: "נו, אני אומר לך שהיא כבר תחיה, ואתה לך ועשה נא שליחותי. ואכן הבריאה שלא כדרך הטבע.

ה - רנא

היה לומד רבי מתתיהו כהן ז"ל בהתלהבות ובהתעוררות כזו, עד שלא פעם שמעוהו מתפלל באמצע למודו לעצמו: רבוננו של עולם, רחם עלי בזכותו של רבי עקיבא ושאזכה להיות איש פשר באמת בזכותו של אביי וכדומה.

ה - רנב

הלך פעם רבי מתתיהו כהן ז"ל עם רבי משה שמואל לקבץ נדבות, ונכנסו לאדם אחד שנדב לשניהם לכל אחד סך מסים, והבחין רבי מתתיהו שנתן לו סך גדול יותר ממה שנתן לר' משה שמואל. שאלו רבי מתתיהו על זה, וענה לו שנתן לו יותר מחמת שהוא תלמיד חכם ועוסק בתורה. ענה לו רבי מתתיהו ז"ל: נמצא שאתה נותן לי צדקה עבור התורה שאני לומד, וכי עבור התורה אקח מעות? והחזיר לו התוספת ולא אבה לקחתו בשום אופן.

ה - רנג

כְּשֶׁהִתְקַרַּב רַבִּי מֹשֶׁה צְדוּק ז"ל הַמְּסַפֵּר מִמֶּנּוּ בְּחֶלֶק ד סִימָן תַּקְסָא אָמְרוּ
תּוֹשְׁבֵי הָעִיר בְּזִלְזוּל עַל אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ הֵינָה גַם הַרוֹצֵחַ מֹשֶׁה צְדוּק שׁוֹהֶה
אֶצֶל הַבְּרִסְלָבִים, וְאַחַר כֵּן נֹכַחוּ אִיךָ שֶׁזָּכָה אֶת הַתּוֹשְׁבִים בְּמִקְוֵה מִתּוֹךְ
מְסִירוֹת נֶפֶשׁ עֲצוּמָה עַד כְּדֵי מִיתָה מִמֶּשׁ, וּבְהַכְנָסֵת אוֹרְחִים שֶׁהָיוּ בָּאִים
הָרַעֲבִים לֶאֱכֹל אֶצְלוֹ, וְכֹל זֶה מִתּוֹךְ מְסִירוֹת נֶפֶשׁ עֲצוּמָה, וְאַף רַבִּי אַבְרָהָם
סוֹפֵר הִיָּה נִכְנָס אֶצְלוֹ לֶאֱכֹל בְּעֵת הָרָעָב. וְאִזּוֹ נֹכַחוּ כֻּלָּם בְּצַדֻקָת אֲנָשֵׁי-
שְׁלוֹמֵנוּ לְבָלִי לְהַתְנַאֵשׁ וּלְיֵאֵשׁ חֲלִילָה שׁוּם אִישׁ יִשְׂרָאֵל הֶחֱפֵץ בְּאַמֶּת
לְהִתְקַרֵּב לְדָרְךָ הַתּוֹרָה.

ה - רנד

רַבִּי נַחֲמָן שְׁטֵרְקֵס ז"ל הִיָּה בְּחוֹר מְבֻגָּר וּמְשׁוּם מָה לֹא רָצָה לְהִתְחַתֵּן.
הִתְאַוֵּן אַחֲיו רַבִּי נַחוּם לְפָנָיו רַבִּי לְוִי יִצְחָק ז"ל עַל כֵּן. דָּבָר עָמוּ רַבִּי לְוִי
יִצְחָק וְעוֹרְרוּ עַל זֶה, וְהִתְאַרְס עִם בִּתּוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹסֵף חֲזָן שֶׁהָיָה מְשַׁמֵּשׁ
כַּחזָן בְּעִיר. בְּשַׁבַּת הַשְּׁנִיָּה לְאַרוּסָיו יָשַׁב עָמוּ רַבִּי רַ' אַבְרָהָם מִשְׁדָּךְ כָּל יוֹם הַשַּׁבָּת
וְדָבָר עָמוּ זְמַן רַב, כְּשֶׁבְּכֹונְתוֹ לְמַנַּע מִמֶּנּוּ לְצִאת לְטִיֵּל עִמָּה בְּרַחוּבוֹת קְרִיָּה.
וְהָיָה רַבִּי נַחֲמָן מְסַפֵּר זֹאת כָּל פְּעַם, וְהָיָה אוֹמֵר שֶׁאֵין יָכוֹל לְשַׁכַּח
הַדְּבוּרִים שֶׁדָּבָר עָמוּ אִזּוֹ בְּשַׁבַּת זוֹ עַד שֶׁהָיוּ הֵם לוֹ לְהוֹרָאָה לְכָל יְמֵי חַיָּיו.

ה - רנה

רַבִּי בְּעָרֶל וְאוֹרְשֵׁיוֹעַר הִי"ד הִיָּה בֵּין הָעַשְׂרִים וְשִׁבְעֵי מְאַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ
שֶׁנִּלְקָחוּ לְמַאֲסָר וְלֹא נוֹדַע אֵימָם. בְּעֵת הַחֲקִירוֹת שֶׁחֲקְרוּהוּ עָנּוּ אוֹתוֹ בְּאִפְסָן
מִבְּהִיל עַד שֶׁהַחֹקְרִים בְּעֲצָמָם שֶׁאֲלוּהוּ מֵאֵין שׁוֹאֲבִים אֲתָם כַּח כְּזוֹ לְעַמּוּד
אֵיתָנִים בְּחֲקִירוֹת קְשׁוֹת כְּאֵלוֹ, וְעוֹד גַּם לֹא לְסוּר כְּלוּם מִדְּרָךְ הַתּוֹרָה
וְהַמְצוּוֹת. הַפְּשִׁיל לְפָנֵיהֶם רַבִּי בְּעָרִיל אֶת מַעֲיָלוֹ וְגִלְהָ לְהֵם אֶת צִיּוּתוֹ
וְתַפְסָם וְהִרְאָם לְפָנֵיהֶם וְאָמַר: מֵהֵם שׁוֹאֲבִים אָנוּ אֶת כַּח עֲמִידָתָנוּ.

ה - רנו

בְּעָרְבֵי רֵאשֵׁי-הַשָּׁנָה שְׁנַת תר"פ הִגִּיעַ שְׁלִיחַ מְרַב הָעִיר הַנִּבְחָר מִטַּעַם הַשְּׁלֵטוֹנוֹת לְאַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ בְּאָמְרוֹ: הַיּוֹת שְׁנוֹדַע לְרַב שְׁמַחַר תַּעֲרֹךְ בֵּין הַפְּלָגִים הַשּׁוֹנִים בְּעִיר קָרֵב עֶקֶב מַדָּם, עַל-כֵּן מִצְוָה שֶׁלֹּא יִתְפַּלְלוּ הַקְּהָל כִּי אִם כְּוִתִּיקִין וְכִדֵּי שְׁיִגְמְרוּ הַצְּבוּר אֶת הַתְּפִלָּה מִקִּדְּם וְיִזְדַּרְזְּוּ לְהַתְחַבֵּא כָּל אֶחָד בְּמַחְבּוּאוֹ. כְּשֶׁשָּׁמַע זֹאת רַבִּי שְׁמִשׁוֹן בְּאַרְסָקִי ז"ל עָנָה וְאָמַר: הַתְּקַבְּצוֹת אֲנִשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ בְּרֵאשֵׁי-הַשָּׁנָה עֲנִינוּ שֶׁל רַבְּנוּ הוּא, וְאִין אָנוּ יְכוּלִים לְהַחְלִיט לְחַדֵּשׁ בָּהּ שׁוּם נְהַג חֲדָשׁ, וְעַל כֵּן נִתְפַּלֵּל בְּסֻדָּר וְכַרְגִּיל כָּל הַשָּׁנִים.

וְאִכּוֹ הַתְּפִלָּלוּ כַּרְגִּיל וְכָל הַזְּמַן עָפּוּ כַּדּוּרִים בְּעִיר מִצַּד זֶה לְצַד זֶה, וְלֹא אֲרַע שׁוּם דְּבָר לֹא לְאַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ וְלֹא לְבֵית הַמִּדְרָשׁ. לְפָנָי הַתְּפִלָּה שְׁלַח רַבִּי שְׁמִשׁוֹן שְׁלִיחַ לְרַבִּי לְוִי יִצְחָק ז"ל שֶׁהוּא יִתְפַּלֵּל לְפָנָי הָעַמּוּד כְּשֶׁלִּיחַ צְבוּר, וְנִחְרַד רַבִּי לְוִי יִצְחָק וְלֹא רָצָה בְּשׁוּם אֶפֶן. שְׁלַח אֱלִיּוֹ רַבִּי שְׁמִשׁוֹן שׁוּב שְׁלִיחַ שְׁיִתְפַּלֵּל וְלֹא יִכַּל הָיָה יוֹתֵר לְסָרֵב, וְסִפֵּר רַבִּי לְוִי יִצְחָק ז"ל שֶׁהַתְּפִלָּל בְּכִזָּה פָּחַד וְרָעָדָה שְׁאִין לְשַׁעַר, כִּי הָיָה בָּזֶה סַכָּנַת נַפְשׁוֹת עֲצוּמָה, וְהָיוּ אֲנִשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ בּוֹכִים וְצוֹעֲקִים בְּתַפִּלָּתָם עַד לֵב הַשָּׁמַיִם מִגְדָּל הַמּוֹרָא שֶׁהָיָה עֲלֵיהֶם כִּי חִיֵּיהֶם הָיוּ מִמֶּשׁ תְּלוּיִים לָהֶם מִנְּגִד בְּכָל רִגַע וּבִסְיַעֲתָא דְשְׁמַיָא עֵבֶר הַכֹּל כְּשׁוֹרָה לְלֹא שׁוּם נֶזֶק לְאֵף מִתְפַּלֵּל, וְשֶׁלֹּא כְּדָרְךָ הַטַּבֵּעַ כָּלֵל וְכָלֵל.

ה - רנז

כְּשֶׁתְּפִסּוּ אֶת רַבִּי מִשָּׁה שְׁמוּאֵל ז"ל לְתַפְּיֶסָה וּלְקַחוּהוּ שָׁם לְחַקִּירוֹת, שְׁאַלְהוּ הַשׁוֹפֵט מִדּוּעַ אֵינּוּ עוֹבֵד וְעוֹסֵק בְּמִלְאכָה כְּמַתְחִיב בַּחֵק, נִגַּשׁ אֶל הַשׁוֹפֵט וְאָמַר לוֹ בְּאָזְנוֹ חֲרִישִׁית: יָדַע לָךְ שְׁאָנוּ מִהַמְּבַחְרִים שְׁבַעִים, מִצְּאָצְאֵיהֶם שֶׁל בְּנֵי שֶׁבֶט הַלְוִי שְׁעוֹסְקִים רַק בְּעִבּוּדַת הַמִּלְכָּה וְאֲסוּר לָנוּ לְעַבֵּד עֲבוּדוֹת חִלְוִין. רָאָה הַשׁוֹפֵט עִם מִי יֵשׁ לוֹ דִּין וּדְבָרִים, וּפְטָרוֹ.

ה - רנח

רבי נחמן מטולטשין המכנה בשם 'נשקעי' הדפיס בעיר חרקוב את הספר ספורי מעשיות, וכן את הסדור עם ההוספות הנקראים בשם 'דרך החיים' שהם קצור הלכות פסוקות לכל ימות השנה בשפת האידיש המדברת, ומחמת האסור שאסרו השלטונות להדפיס ספרי יהדות היה חייב לנסע לחארקוב למשרדי הצנזור לבקש אשור על הדפסתם, אף-על-פי שלא היה שום סברא שאכן יקבל את האשור, מה גם שרבים מחסידי חב"ד מנעוהו מפיץ מאד באמרו לו: אל תלך לבקש את האשור כי מסתכן אתה בסכנה חמורה עד כדי שלוח לסיביר לבלי חזר, כי אף להדפיס סתם ספר קדוש היה אצלם לדבר חמור מאד עד להשחית, כל שכן סדור המצורף לזה הלכות ליום יום. בפילה שלמחרתו היה צריך ללכת למשרד הצנזור עבור קבלת האשור חלם שראה את סבו מוהרנ"ת ז"ל וכן את אביו רבי דוד צבי עם עוד שני בני דודים שלו, וראה איך שמוהרנ"ת ז"ל מוזג יין בגביע ונותן לזה מעט ולזה מעט, ופנה גם אליו מוהרנ"ת ז"ל ואמר לו: נחמן, ה' יעזר לך! דבר זה עודדו וחזקו, ולמחרת נגש למשרד הצנזור ובקלות נתנו לו את הרשיון, אף-על-פי שבעת הליכתו הספידוהו חביריו שהנה הולך הוא לבלי שוב.

ה - רנט

והנה שם בחארקוב המתין אחד מחסידי חב"ד בשם הרב גינזבורג שרצה אף הוא להדפיס סדור קטן לשחרית מוסף ומנחה, ואמר לר"נ: על הדפסת הסדור הקטן שלי יש לי ספק גדול אם יאשרו לי את הדפסתו, כל שכן אתה שמדפיס את הספורי מעשיות עם סדור דרך החיים עם ההלכות וכו' הרי בודאי שלא יאשרו לך ומסתכן אתה לחנם. ולמעשה להרב גינזבורג הנה לא אשר ההדפסה ולרבי נחמן אכן אשר, והיה לפלא.

ה - רס

הָיָה פָּעַם רַבִּי נִשְׁקַע מִטּוֹלְטָשִׁין ז"ל בְּעִיר חֲאָרְקוֹב בְּאֵיזָה שָׁבֶת וּכְשֶׁלֹּא
הָיָה לוֹ הֵיכָן לְהִתְאַכְסוֹ נִשְׁאַר אַחַר הַתְּפִלָּת עַרְבִית בְּבֵית הַמְדָרֶשׁ. אַחַר
הַסְּעֻדָה כְּשֶׁנִּכְנַס דִּין הָעִיר לְבֵית הַמְדָרֶשׁ וְרָאָהוּ, אָמַר לוֹ בְּהִתְנַצְלוֹת: וְכִי
עֲדִין לֹא אָכַלְתָּ, סָלַח לִי וּבֵא לְבֵיתִי אֶף-עַל-פִּי שְׂאִין לִי בְּבֵיתִי כִּי אִם מְעַט
חָלָה וּדְבַשׁ. וּלְקַחוּ לְבֵיתוֹ וְאָכַל. וְכֵן הִחְלוּ לְדַבֵּר בְּיַחַד וּנְמַשְׁדָּ דְּבוּרִים כַּמָּה
וְכַמָּה שְׁעוֹת וְכֵן נִתְקַרַב לְדָרְדֵךְ רַבְּנוּ ז"ל, וְהָיָה בָּא מִדֵּי שְׁנָה בְּשָׁנָה לְקַבּוּץ
אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ בְּרֵאש�ׁ-הַשָּׁנָה.

ה - רסא

סֵפֶר רַבִּי נַחֲמָן הַמְּכַנֶּה נִשְׁקַע מִטּוֹלְטָשִׁין ז"ל שְׂזוֹכֵר שְׁבִילְדוֹתוֹ הָיָה רוֹאֶה
אִיךָ שְׂיֹשְׁבֵים רַבִּי מִיכָל וְאָחִיו רַבִּי דָּוִד צָבִי וּמַדְבָּרִים יַחַד בְּהִתְלַהְבוֹת
מְשֻׁדָּ זְמַן רַב, וְלֹא הִבִּין, וְכִי מָה יֵשׁ לָהֶם לְדַבֵּר כָּל כֶּךָ הַרְבֵּה. עַד שֶׁגִּדַל
וְשָׁמַע וְהִבִּין שְׂמַדְבָּרִים יַחַד בְּעִבּוּדַת ה' וְחִדּוּשֵׁי תוֹרָה כְּשִׁיחַת חֲבָרִים
הַמְּקַרְבִים לְצַדִּיק, וּמַדְבּוּרִים אֵלּוּ שְׂאָבוּ יַחַד הַתַּחֲזִיקוֹת וְהַתְּעוֹרְרוֹת לְעֶסֶק
בְּתוֹרָה וְתַפְלָה כְּדָבָעֵי.

ה - רסב

הִבְחִינוּ בְּרַבִּי נִשְׁקַע מִטּוֹלְטָשִׁין ז"ל שְׂכַשְׁנִשְׂאֵל לְאֵיזָה עֶצָה שְׁהָיָה מְכָרָח
לְהַחֲלִיט בְּדַבֵּר, הַלֵּךְ קִדָּם לְטַבֵּל בְּמַקּוֹה.

ה - רסג

אַחַר שְׁחִזֵר רַבִּי נִטֵע גּוּרְלִיק מִהַפְּלָא כַּמְסַפֵּר לְעִיל ח"ד סִימָן תַּקְסָב נוֹדַע
לוֹ שְׁרַבּוּ הַצַּדִּיק נִתְפָּס וְנִכְלָא בְּבֵית הַפְּלָא שְׁלִיד מוֹסְקָבָא מַחֲמַת

הַשְׁתַּדְּלוּתוֹ וְעִסְקָנוּתוֹ לְטוֹבַת הַדָּת, וְרָצָה לְנַסֵּעַ אֵלָיו לְהַשְׁתַּדֵּל בְּשַׁחְרוּרוֹ,
וּכְשֶׁהִתְיַעֵץ עִם רַבֵּי לְוִי יִצְחָק ז"ל יַעֲזֹר לוֹ רַבֵּי לְוִי יִצְחָק ז"ל לְבָלִי לְנַסֵּעַ,
בְּאִמְרוֹ לוֹ: הַשֵּׁם יִתְבָּרֵךְ יַעֲזֹר לוֹ בַּדְּרָכִים שְׁלוֹ, לְךָ אֲסוּר לְנַסֵּעַ לְשֵׁם. אוֹלָם
הוּא לָרַב דְּבִקּוּתוֹ בְּרַבּוֹ לֹא יָכַל הָיָה לְהִתְאַפֵּק וְנַסֵּעַ, וְתַכְּף כְּשֶׁפָּנָה לְשִׁלְטוֹן
בֵּית הַסֵּהר לְדַבֵּר בְּטוֹבָתוֹ שֶׁל הָרַב הַחֲלוּ לְחַקְרוֹ וְנוֹדַע לָהֶם שֶׁכָּבֵר יֵשֵׁב
בְּמַאֲסָר, וּכְשֶׁרָאָה שְׁמֵת־חִילִים לְחַקֵּר אוֹתוֹ יוֹתֵר מְדִי בָּרַח מֵהֶם וַיְרוּ עָלָיו
בְּרַגְלוֹ, וְתִפְסוּהוּ וְדָנּוּ אוֹתוֹ לְהַשְׁלִיחַ לְסִיבִיר עוֹד שְׁמוֹנָה יָמִים, וְלֹא נוֹדַע
מֶה עָלָה בְּגוֹרְלוֹ, הִי"ד.

ה - רסד

בְּעַת הַלְוִיָּתוֹ שֶׁל רַבֵּי אֵיזִיק מְאוּמָאן ז"ל רָצוּ אֲנָשִׁי-שְׁלוֹמֵנו לְכַבְּדוֹ בְּכָבוֹד
גָּדוֹל וְלְהַכְנִיסוֹ לְפָנִים בֵּית הַמְּדָרֶשׁ מִחֲמַת חֶלְקוֹ הָרַב וְהַעֲקָר שֶׁהָיָה לוֹ
בְּבִנְיָן בֵּית הַקְּלוּיָז, אוֹלָם רֹאשׁ הַחֲבֵרָא קְדִישָׁא בְּשֵׁם רַבֵּי בּוּנְיָא לֹא נָתַן
לָהֶם בְּטַעְנוֹ לֹא הָיָה רַבֵּי אֵיזִיק חֲסִיד בְּרִסְלָב, וְזֹאת מִחֲמַת שֶׁבִּסּוּף יָמָיו
הָיָה דָר בְּעִיר הַחֲדָשָׁה שְׁבְּאוּמָאן רְחוֹק מִהַקְּלוּיָז וְהָיָה מִתְפַּלֵּל בְּבֵית
הַמְּדָרֶשׁ הַכְּלָלִי. כְּשֶׁהַחֲלוּ אֲנָשִׁי-שְׁלוֹמֵנו לְהִתְנַכַּח עִמּוֹ, נִגַּשׁ רַבֵּי הִירֶשׁ לֵיב
בְּנוֹ שֶׁל רַבֵּי אֵיזִיק לְרַבֵּי לְוִי יִצְחָק וְאָמַר לוֹ: הֲרִי הַפְּרָתָה אֶת אָבִי ז"ל וְיִדְעָתָה
כְּמָה לֹא סָבַל אָבִי שׁוּם רִיב וּמַחְלָקָת. תַּכְּף נִגַּשׁ רַבֵּי לְוִי יִצְחָק ז"ל וְהַשְׁקִיט
הָרִיב וְיִתְרוֹ אֲנָשִׁי-שְׁלוֹמֵנו וְלֹא הֶעֱבִירוּהוּ דְרָךְ הַקְּלוּיָז. אַחַר זְמַן קָצָר קָבַל
רַבֵּי הִירֶשׁ לֵיב מִכְּתָב מֵאֲחִיו רַבֵּי מִשָּׁה שֶׁהָיָה דָר בְּזִאֲסֵלָב וּשְׁאֵלוֹ בְּמַכְתָּבוֹ
מֶה שְׁלוֹם בּוּנְיָא, כִּי חֲלַמְתִּי שֶׁרָאִיתִיו בְּחֵלוֹם צוֹעֵק מֶרֶה "מִדּוּעַ הֵייתִי
צָרִיךְ לְהִתְעַרֵּב בְּהַלְוִיָּת אֲבִיכֶם?" וְכֵן חָזַר וְאָמַר כְּמָה פְּעַמִּים, וּבִקֵּשׁ אֲחִיו
עֲנֵה נָא לִי מֶה שְׁלוֹמוֹ. לֹא עָבְרוּ יָמִים מוֹעֲטִים וְעָנָה לוֹ רַבֵּי הִירֶשׁ לֵיב
בְּמַכְתָּב שְׁנַפְטָר רַבֵּי בּוּנְיָא וְהִלְךְ לְעוֹלָמוֹ.

ה - רסה

הַתְּאַרְחַ כְּמָה שְׁנִים רַבֵּי אֵיזִיק קְרֵאֲסִינְשְׁטֵיין ז"ל לְסַעֲדַת לַיִל הַסֵּדֵר אֲצֵל
רַבֵּי לְוִי יִצְחָק ז"ל, כִּי אֲצֵל בְּנָיו לֹא הִרְגִישׁ בְּנוּחַ לְהִתְאַרְחַ מִחֲמַת עֲזִיבָתוֹ
מֵעַט אֶת דְּרָךְ הַתּוֹרָה. וְסִפֵּר רַבֵּי לְוִי יִצְחָק ז"ל שֶׁהָיָה אוֹמֵר אֶת הַהֲגָדָה

בְּכֹה הַתְּעוֹרְרוּת וּבַהֲשֵׁת־פְּכוּת הַנֶּפֶשׁ לְהַפְּלִיא עַד שְׂאִין יְכוּלִים לְשַׁכַּח זֹאת.

ה - רסו

סֵפֶר רַבִּי לֹוי יִצְחָק ז"ל שֶׁסֵּפֶר לוֹ רַבִּי אֱלִיָּהוּ מִיִּזְעֵס ז"ל, שֶׁבְּהִיּוֹתוֹ בְּאוּמָאן וְשָׁמַע מֵאַנְשֵׁי-שְׁלוֹמְנוֹ ז"ל מִגְדָּל מַעְלַת הַהִתְבּוֹדָדוֹת רָצָה לְחַזוֹת וְלִרְאוֹת בְּעֵינָיו אֶת הַנוֹהֲגִים כִּן בְּלִכְתָּם חוּץ לְיִשׁוּב לְהִתְבּוֹדָד, הֵלֵךְ וְעָקַב בְּחֹשֶׁאֵי אַחַר רַבִּי חֲיִים בְּנִימִין בְּרוּד ז"ל בְּעֵת לְכַתּוֹ לְהִתְבּוֹדָד. וְסֵפֶר וְאָמַר לְרַבִּי לֹוי יִצְחָק ז"ל: מִתְּבַיֵּשׁ אֲנִי מִפְּנֵיו, וְאָמַר בְּהַפְּלֵגַת לְשׁוֹן: "אֵיךְ שֶׁהוּא דִּבֶּר וְהִשְׁתַּפֵּךְ בְּתַפְלּוֹתוֹ כֹּל כֶּף לְה' יִתְבַּרֵךְ, וְאֲנִי כֹל כֶּף רְחוּק מִזֶּה, וְאֵף גַּם מִחֻשְׁבוֹת שֶׁל תַּפְלוֹת כְּאֵלוֹ אֵין לִי, וּמֵאַיִן בָּא לִיהוּדֵי בְּעַל מְלֶאכֶה כְּמוֹהוּ דְּבוּרֵי תַפְלָה אֲמַתִּיִּים וְחַמִּים כְּאֵלוֹ שֶׁהִמְיִסוּ אֶת לְבָבִי? מֵאַיִן?"

ה - רסז

רַבִּי נַחֲמָן בֶּן רַבִּי יִצְחָק לֵיב ז"ל וְכִן רַבִּי נֶתָן בֶּן רַבִּי לֵיבֵל רְאוּבֵן ז"ל בְּרַחוּ לְיֵאֵס שְׁבְרוּמְנִיָּה מִפְּחַד גְּזֵרַת הַהִתְיַצְבוֹת לְצַבָּא, וְשָׁם הִתְחַבְּרוּ אֶל רַבִּי אוּרִי מִיֵּאֵס ז"ל תַּלְמִיד רַבֵּנוּ ז"ל שֶׁהִיָּה דָר שָׁם מְכַבֵּר.

ה - רסח

רַבִּי נֶתָן בֶּן רַבִּי נַחֲמָן בֶּן מוֹהֲרַנ"ת ז"ל עָלָה לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל בְּחֹדֶשׁ אֱלוּל בְּהִיּוֹתוֹ בְּגִיל שְׁבַעִים שָׁנָה, וְהָיוּ אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמְנוֹ מִתְּפִלָּאִים עָלָיו עַל עֲזִיבָתוֹ אֶת אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמְנוֹ בְּאֲמֻצֵּי חֹדֶשׁ אֱלוּל וְלֹא נִשְׂאָר לְשָׁהוֹת עִמָּם בְּקַבּוּץ בְּאוּמָן בִּימֵי רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה. וּכְשֶׁשָּׁאֲלוּהוּ עַל זֶה עָנָה לָהֶם: בְּטוּחִים אַתֶּם בְּזֹאת שֶׁאַזְכֶּה וְאֶהְיֶה בְּאַרְץ-יִשְׂרָאֵל, וְכִי בִיכְלִתְכֶם לְהַבְטִיחַ לִי זֹאת? וְנִסַּע.

וְאָכַן נֶפֶטֶר מִיַּד בַּחַל הַמוֹעֵד סְכוּת תִּכְּף לְבִיאָתוֹ, וְנִטְמָן בְּהַר הַזֵּיתִים.

ה - רסט

פֶּעַם כָּתַב מִכְתָּב רַבִּי אֵיזִיק קְרֵאֲסִינְשְׁטֵיין ז"ל לְבִנּוֹ רַבִּי הִירֶשׁ לֵיב ז"ל. בֵּין דְּבָרָיו כָּתַב לוֹ: בְּנֵי מָה אִמְרָ לָךְ, אִם תִּזְכֶּה וְתִקּוּם בְּחֻצוֹת לַיְלָה וְתִלְמַד אַחַר כֶּף תּוֹרָה אַחַת בְּלִקּוּטֵי מוֹהֲר"ן וְלֹא תַחְרִיךְ תֵּאמַר אֶת הַתַּפְּלָה שֶׁעָלְיָה שְׂבִסְפֵר לִקּוּטֵי תַפְּלוֹת, אִזּוֹ יִקְיָם בְּךָ עוֹלָמָךְ תִּרְאֶה בְּחִיָּד.

ה - ער

פֶּעַם בָּעַת הַקְּבוּץ בְּרֵאש־הַשָּׁנָה כְּשֶׁנַּעֲשֶׂה רַעַשׁ מִהֶאֱנָשִׁים שֶׁדְּבָרוֹ בִּינֵיהֶם בְּקִלּוּזֵי בֵּין הַתַּפְּלוֹת, עָלָה רַבִּי פֶּסַח זְסֶלְבְּסְקִי ז"ל לְבִימָה וְהִכָּה בְּכַפוֹ עַל הַבִּימָה וְצָעַק בְּקוֹלוֹ: "הַרְבֵּי כָּאן, הַרְבֵּי כָּאן", "דְּעַר רַבִּי אִיז דָּא, דְּעַר רַבִּי אִיז דָּא", וְתִכְּף נָפַל חֲרָדָה עַל הַקְּהָל וְשָׁקֵטוֹ, כִּי הִרְגִּישׁוּ בְּקוֹלוֹ שֶׁאָכַן כֶּף הוּא.

ה - רעא

כְּשֶׁגָּמַר רַבִּי אֵיזִיק אֵיזִינְשְׁטֵיין מְאוּמָן ז"ל לְבָנוֹת אֶת הַקְּלוּזֵי, בָּעַת הַשְּׂמִיחָה וְהַרְקוּדִין שֶׁרְקָדוּ אֲנָשִׁי-שְׁלוּמְנוֹ לְשִׂמְחַת חֲנֻכַּת הַבַּיִת, עָנָה וְאָמַר בְּהַתְּרַגְּשׁוֹת: "מְשִׁיחַ עוֹד יִתְפַּלֵּל בְּבֵית כְּנֻסָתָהּ זֶה". כְּשֶׁסָּגְרוּ הַשְּׁלִטוֹנוֹת אַחַר כֶּף אֶת הַקְּלוּזֵי אָמְרוּ אֲנָשִׁי-שְׁלוּמְנוֹ בְּבִטְחָה: הַקְּלוּזֵי בּוֹדְאֵי יַחֲזֹר אֵלֵינוּ אִף רַק כְּדֵי לְקַיֵּם אֶת בְּרַכְתּוֹ וּבְקִשְׁתּוֹ שֶׁל הַצַּדִּיק רַבִּי אֵיזִיק ז"ל.

ה - ערב

רבי לייבל צערטנער ז"ל ואחיו רבי זושא, נתפסו שניהם על ידי שוטרי הגבול אחר הברחתם את הגבול מרוסיה לפולניא אחר שהותן בקבוץ אנשי שלומנו, והחזירום שופטי המאסר לכלא שבזיטאמיר, וכששאלום בחקירות אם יש להם שום ידיד היכול למסר פרטים ולהמליץ עליהם שום דבר, נתנו את שמו של רבי לוי יצחק ז"ל, וקראו לו לפני השופט כששאלו השופט לאמר מה דעתו על שני אנשים אלו, ענה ואמר: שני אנשים אלו פרושים הם כל כך מהויות עולם הזה, עד שאין יודעים ומבינים כלל מהו המשג גבול, והמליץ עליהם עוד בדברים כאלו, ושחררום.

ה - רעג

ספר פעם רבי אבא לישינסקי בשבח מעלתו של רבי נחמן נעמירובר-חזן, שהיה מנהל חשבונות, שפעם כשהתארח אצלו בשבת, ראה איד ששר את הזמר 'אזמר בשבחין' בהתלהבות והתעוררות כזו, עד שלרב התעוררותו זלגו מעיניו דמעות רבות שנבעו מהתעוררותו העצומה, ואמר: מזה הבנתי מהיכן שואב הוא את ערבות התפלה והמלאה רגש והתעוררות שמתפלל בראש-השנה כשליח צבור, וכשספר זאת לאנשי שלומנו, אמרו לו: על רבי נחמן אין בכך שום חדוש.

ה - רעד

ספר רבי לייב צערטנער ז"ל בגדלת מדת השלום והאמת של אחד מאנשי שלומנו, שאף-על-פי שהיה עמו ועם בני חבורתו בופוח קשה, אף-על-פי-כן פעם בעת הרעב הקשה והנורא ששרר אז, הזמינו לביתו אחר תפלת

מְעָרִיב, וְנָתַן לוֹ לֶאֱכֹל מֶרֶק וְלֶחֶם כְּשֶׁהוּא מֵאֵיץ בּוֹ כָּל הַזֵּמַן: הִנֵּה נִרְאָה
חֶלֶשׁ, אֲכַל עוֹד, אֲכַל עוֹד.

ה - ערה

אֲבָרָךְ אֶחָד מֵעִיר צוֹזְמִיר שֶׁבְּפּוֹלְנִיָּא הִתְקַרַּב לְאִנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוּ, וְנָסַע וּבָא
לְאוּמָאן. הוּא הָיָה אֲבָרָךְ יֵרָא שְׁמִיִם גְּדוֹל וְחָשׁוּב מְאֹד. הוּא שָׁהָה אֵיזָה
מְשֻׁדָּה זְמַן בְּאוּמָאן, וְיָנֵק הִרְבֵּה תוֹרוֹת וְשִׁיחוֹת וְדַרְכֵי עֲבוּדָה וְיִרְאֵת שְׁמִיִם
מֵאִנְשֵׁי-שְׁלוֹמְנוּ הַיְקָרִים. אַחֲר־כֵּן חָזַר לְבֵיתוֹ, וְהִחֵל לֹמַר תוֹרוֹת
וּמֵאֲמָרִים מְסֻפְרֵי רַבְּנוֹ וּלְהַתְנַהֵג כַּמְּפָרְסָם, וְלֹא גָלָה לָהֶם מֵאֵין יָנֵק כָּל
מַעֲיֵנוֹתָיו, וְכֵן הִפְדָּה לְרַבֵּי וּמְפָרְסָם, כְּשֶׁחֲסִידִים נִלְהָבִים לְהוֹטִים אַחֲרָיִךְ
דְּבָרוֹ בְּחֻשְׁבָּם שֶׁדְּבָרֵי תוֹרוֹתָיו הֵם חֲדוּשָׁיו שְׁלוֹ.

ה - רעו

בְּצִחוֹת הָיָה אוֹמֵר רַבֵּי פֶּסַח זְסַלְבֻּסְקִי ז"ל לְאִנְשֵׁי-שְׁלוֹמְנוּ הַחֲזָנִים
הַמְתַּפְּלִלִים בֵּימֵי הַקְּבוּץ הַקְּדוֹשׁ שֶׁבְּרֵאש־הַשָּׁנָה "וְכִי חוֹשֵׁב הִנְךָ שְׂאֵתָה
מְתַפְּלִל? וְכִי בְּכַחַד לְהִיּוֹת שְׁלִיחַ שֶׁל כָּל הַצְּבוּר הַגְּדוֹל הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה? לֹא
וְלֹא, רַבְּנוֹ הוּא הַמְתַּפְּלִל וְהַפּוֹעֵל יְשׁוּעוֹת, וְאַתָּה עֲבוּרְנוֹ אֵינְךָ אֶלָּא כַּמְקַל
הַמוֹצֵיא קוֹל בְּלִבְד.

ה - רעז

כְּשֶׁהִתְאַרַח פֶּעַם בְּלִיל הַסֻּדָּר אֶחָד מֵאִנְשֵׁי-שְׁלוֹמְנוֹ אֶצֶל רַבֵּי יַחִיאֵל חֲתָן
רַבֵּי נַחְמָן מְטוֹלְטְשִׁין ז"ל רָאָה אֵיךְ שֶׁקֹּדֶם הִתְיַשְׁבוּ לְעֵרִיכַת הַסֻּדָּר, לְרַב
שְׂמִחָתוֹ בְּשִׂמְחַת מִצְוֹת הַחֵג, תַּפְּס בְּמִצְוֹת וְחֻבְּקָם וְנִשְׁקָם, וְאָמַר לוֹ אַחֲרָיִךְ

ה - רעח

שָׁמַע פֶּעַם רַבִּי לְוֵי יִצְחָק ז"ל דְּבִוּר שֶׁבַח מֵרַאבְר"נ ז"ל עַל רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַדָּר בְּעִיר לְאֲדִיזִין (רֵאָה לַעִיל בַּח"ג, סַעִיף רַע"א), וּבְהַזְדַּמְנוּת כְּשֶׁהָיָה בְּדַרְכּוֹ סָמוּךְ לְלֹאֲדִיזִין הַחֲלִיט לְכַנֵּס אֶצְלוֹ, וְסָפַר בְּהַתְפַּעְלוֹת אִיךָ שֶׁכְּשֶׁנִּתְעוֹרַר בְּחֻצוֹת לֵילָה כְּהַרְגֵלוֹ רָאָה אִיךָ שִׁיּוֹשֵׁב כְּבָר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְהוֹגָה בְּתוֹרָה כְּשֶׁעָרַמְתָּ סְפָרִים לְיָדוֹ. כְּשֶׁשָּׁאָלוּ רַבִּי לְוֵי יִצְחָק, לָמָּה לֹא הֵעַרְתָּ אוֹתִי, עָנָה: אֲנִי חָיֵב לְדַאֵג לְגוּפִי וְלֹא לְנַשְׁמָתִי. הוּא עֲצָמוֹ הָיָה סוֹחֵר בְּמַקְצוּעוֹ, וְאָמַר לוֹ אִזּוֹ הַכֶּנֶס נָא אֵלַי לְחִנוּתִי מִחֵר אַחֵר הַתְּפִלָּה. וְאָכַן לְמַחְרַת כְּשֶׁנִּכְנַס אֵלָיו מִסֵּר לוֹ חֲבִילַת צְדָקָה, בְּאִמְרוֹ לוֹ חֶלֶק זֶה תִּתֶּן לְרַבִּי אֲבָרְהָם וְחֶלֶק זֶה לְזֶה וְכוּ' וְכוּ', וְכָל זֶה מִתּוֹךְ פְּשִׁיטוֹת וְתַמְיִמוֹת וְחוֹן דְּקִדְשָׁה לְהַפְלִיא.

ה - רעט

סָפַר רַבִּי הִירֶשׁ לֵיב בֶּן רַבִּי אִיזִיק מְאוּמָן ז"ל שֶׁפֶּעַם כְּשֶׁהִיָּתָה בְּתוֹ מִקְשָׁה לֵילֵד מְאֹד, בְּתוֹךְ יְסוּרֵיהָ נִרְדְּמָה וְחָלְמָה שֶׁבָּא אֵלֶיהָ סָבָה רַבִּי אִיזִיק ז"ל וְאָמַר לָהּ: יְלָדְתִי, אֲמָרִי נָא הַפְּסוּק 'שָׁמַע ה' וְחִנְנִי ה' הִיָּה עוֹזֵר לִי. וְאָמְרָה זֹאת כְּמָה פְּעָמִים, וְכַבְדָּרְךָ נִס יְלָדָה לְשָׁלוֹם לְמַעַלָּה מִדָּרְךָ הַטָּבַע.

ה - רפ

רַבִּי הִירֶשׁ לֵיב בֶּן רַבִּי אִיזִיק קְרֵאֵסִינְשְׁטֵיין ז"ל הָיָה עוֹבֵד ה' גְּדוֹל בְּמַעַלָּה וּמְחַמֵּת שְׁהָיָה בַּעַל רִגְשׁ חֲזָק מְאֹד שֶׁהָיָה גוֹרֵם לוֹ לְבַכְיָה רַבָּה, הָיָה מְשַׁתְּדֵל לְהִיּוֹת עַל הַצִּיּוֹן בְּזִמְנוֹ שֶׁלֹּא נִמְצְאִים שָׁם בְּנֵי אָדָם וְכִדִּי שִׁיּוּכָל לְפָרֵשׁ

שִׁיחָתוֹ וּתְפִלָּתוֹ בְּהַתְּבוּדָּדוֹתָיו לְפָנָי ה' כְּהִגּוֹ. בְּמִקְצוֹעוֹ הָיָה פִּקִּיד בְּבִנְיָן,
וְנִרְצַח בְּמִלְחָמָתָהּ הָעוֹלָם הַשְּׂנֵינָה, הַיִּיִד.

ה - רפא

רַבִּי יִשְׂרָאֵל כְּהֵן וַיִּזְנַף לְדִי הַיִּיִד, הָיָה בְּחֹר חָשׁוּב מְאֹד הֵן בְּתוֹרָה וְהֵן
בְּיִרְאָה, וְרָצוּ לְהַשְׁתַּדֵּף עִמּוֹ רַבָּנִים וּמְפָרְסָמִים, כִּי כָּל רוֹאֵיו הִבִּינוּ
שֶׁלְּגִדּוֹלוֹת יִגְדֵל. וְהָיָה רַבִּי מְפָרְסָם אֶחָד מִבְּאֲרֵי טָשׁוּב שְׂרָצָה כָּל כָּף
לְהַשְׁתַּדֵּף עִמּוֹ, עַד שֶׁאָמַר לוֹ: תּוֹכֵל אַחֵר נִשׁוּאֵיךָ אֵף לְהַמְשִׁיךְ לְדוֹר
בְּאוֹמָאן בֵּין אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֶךָ חֲסִידֵי בְּרִסְלָב כְּרָצוֹנְךָ, וְלֹא יֵצֵא הַדָּבָר לְפַעַל,
בְּחֻשׁוֹ שִׁיפְרִיעַ לוֹ הַדָּבָר לְעִבּוּדָתָהּ ה' כְּרָצוֹנוֹ.

ה - רפב

אֶת רַבִּי יַעֲקֹב זִיטְאֵמִיר ז"ל הָיוּ מְכַנִּים בְּשֵׁם רַבִּי יַעֲקֹב שְׂרִייעֶר, רַבִּי יַעֲקֹב
'הַצֶּעֲקוֹ', כִּי הָיָה מִתְּפִלָּל בְּהַתְּלַהֲבוֹת וּצִעֲקוֹת נוֹרְאוֹת, וְהָיָה יָכֹל לְצַעֵק
בְּנִעִימָה וּלְהַתְּמַהֵמָה בְּצִעֲקוֹתָיו בְּפֶרֶק צוֹר יִשְׂרָאֵל וְכוּ' בְּמִשְׁדָּ שְׁעָה וַיִּוְתֵר.
וְכֵן כְּשֶׁהָיָה קוֹרֵא 'סְפוּרֵי מַעֲשֵׂי־וֹת' הָיוּ הַיּוֹשְׁבִים לְצַדּוֹ מִתְּלַהֲבִים מְכֹל
תְּבָה שְׁקוֹרֵא עַד שֶׁהָיוּ קוֹרְאִים עִמּוֹ כָּל מְלָה בְּמִלָּה בְּהַתְּעוֹרְרוֹת עֲצוּמָה,
וְלֹא הָיוּ נִצְרָכִים לְשׁוֹם תּוֹסֶפֶת דְּבוּרִים.

ה - רפג

רַבִּי יַעֲקֹב בֶּן רַבִּי צְחָק בֶּן רַבִּי נִתָּן בֶּן רַבִּי נַחֲמָן בֶּן רַבִּי מוֹהֲרֵנִיִּית ז"ל הָיָה
בְּחֹר חָכֵם וְלִמְדוֹ וִירָא שְׂמִים וְנִשְׁתַּדֵּף עִם בֵּת טוֹבִים אַחַת. פֶּעַם כְּשֶׁבָאָה
הַכֶּלֶה לְבֵית הַחֲתָן וּבִקְשָׁה מֵהוֹרֵי הַחֲתָן שֶׁבְּרָצוֹנָה לְהַפְגִּישׁ עִם אֲרוּסָה,

אמר לה אבי החתן: שאין הם נוהגים לתת לחתן להפגש עם הפלה לפני החתונה, אבל בכל זאת מאחר שכבר באת אכלי אצלנו סעדת שבת. אף-על-פי-כן חזרה ודרשה להפגש עם החתן, והיה זאת אצלו כחצפה. חרה הדבר לאבי החתן, וכשבא אביה לראש-השנה לקבוץ אנשי-שלומנו ופנה ואמר בשמחה לאבי החתן 'שלום עליכם מחתן', ענה לו רבי יצחק: כבר לא מחתן, 'שוין נישט קיין מחתן'. ואף שהלכו ובאו אליו כמה מאנשי שלומנו, ביניהם גם רבי לוי יצחק, להפציר בו שיחזר בו, כי היתה ממשפחה מכבדת ואין מהראוי לנהג כך, אף-על-פי-כן לא הסכים בשום אופן. היא עצמה ירדה אחר כך מדרך הנהגות, והוא, החתן, נהרג על-ידי מפת חשמל יחד עם רבי מרדכי באבריניצער ז"ל, וכמספר לעיל בחלק ד סימן תנג.

ה - רפד

כשפעם כאבו שניו של רבי משה שמואל ז"ל, אמר בצחות: נהוג בעולם לומר על האדם העומד ומתנפח וצועק וזועק, וכששואלים את העומדים סביבו על מה כל הרעש, אומרים בבדיחותא 'צועק הוא על שניו הפואבות', אם כן אקיים זאת בפשיטות. והלך לציון רבנו הקדוש וצעק שם להשם יתברך בקולי קולות, ואכן נרפא ללא שום טפול תרופתי, והיה לנס.

ה - רפד-*

באיזה הזדמנות של דברים אמר פעם רבי זאב המכנה רבי וועפּטשע מטעפליק ז"ל לאחד מאנשי-שלומנו החשובים שיזעע בו שנכשל והביט מעט בספרי חקירות: לך אין אמונה ברבנו כמוני. שאלו הלה מדוע? ענה לו: משום שאתה הבטת בספרים שאסר רבנו להביט בהם ולקרואם (אף שנעשו מגדולי ישראל). ואני לא הבטתי בהם מחמת אמונתך בדבריו ז"ל, והסכים עמו.

ה - רפה

רבי נחום קאהן בן רבי שלמה נתן (רבי שלמה נתן זה היה תלמיד מוהרנ"ת ז"ל, ואף הוא היה בן לאחד מתלמידי רבנו ז"ל). היה דר בטעפליק והיתה לו שם חנות, והיה קביעות לכמה מאנשי-שלוֹמנו להפגש שם מדי יום באמצע היום בעת ששוק הקונים חלש, וכדי ללמד ולדבר יחד בעבודת השם ותבונה, והיו סוגרים את תריס החנות מבפנים, ואף רבי אלטער טעפליקער היה מזדמן לשם, וכך קבעו לעצמם סדר לשיתת חברים. בצעירותו נמשך מאד להשפלה כשאר צעירי העיר שרבים מהם ירדו מדרג התורה על-ידי משכיל אחד בעל בית מרקחת, והוא מחמת שהיה בעל פשרון השקיע בו הרוקח הרבה עבודה כדי לצרפו אליו. ובעזרת ה' יתברך בדיוק באותו זמן פגש בראבר"ני, והוא אשר הצליח להוציאו מדרג קלקלת זו ונעשה לחסיד ועובד ה' גדול. הוא נפטר בליל א' של סכות לפנות בקר, וכל הלילה עמד וצפה בכליון עינים שיאיר כבר היום ויוכל לקיים מצוות נטילת ארבעה מינים, אולם לא זכה לכך. איזה זמן קדם הסתלקותו ענה ואמר לאחד מאנשי-שלוֹמנו שהציץ לפעמים בספרים חיצוניים: אם למדתי כפי הנצרך בספרי רבנו ז"ל איני יודע, אולם היכן שהזיחנו רבנו לבלי ללמד ולהביט (דהינו ספרי ההשפלה), את זה אכן קימתי. והשאיר אחריו בנים פשרים שהלכו בדרך הטובה.

ה - רפו

רבי מאטיל פאליסקער ז"ל (מאנשי-שלוֹמנו היקרים הדבקים ברבי שמשון בארסקי ז"ל) לרב שמחתו שהיה לו מארוח האורח היה נוהג לרקד עם אורחיו אחר כל מאכל ומאכל שהגיש לשלחנם.

ה - רפז

ספר רבי הירץ ז"ל אביו של רבי אברהם שטריןהרץ ז"ל שפשעלה לארץ-
ישראל לחונן עפרה. הלך לפגש את אנשי-שלומנו תושבי ארץ-ישראל
וכשהלך לבקר את רבי נתן בן רבי ליבל ראובן, פגשו איך יושב בצל בגנתו
באמצע הקיץ הלוחט מביט השמימה בערגה ובכסופין ובישוב הדעת
נפלא עד מאד, עד שנפלא הדבר כל כך בעיני רבי הירץ ז"ל שלא יכל היה
לשכחו וְהִיא מִסְפָּרָה בְּהִתְלַבְּבוֹת.

ה - רפח

רבי נחמן אלשיך ז"ל (בי"ר דוד צבי נכד מוהרנ"ת ז"ל). היה מפרש ומרמז
בכתוב הנאמר באברהם ויטע אשיל, ואמרו רבותינו זכרונם לברכה
שבמדת הכנסת אורחים של אברהם היה מקרבם תחת פני השכינה
בערךם להודות לה' הן ומפרינס. שזה מרמז בתבת אשיל, שהוא ראשי
תבות אישפך ליפניו שייחי, והינו שהיה אברהם מעוררם להודות
ולתפלל ולשפך שיח לפני מי שאמר והיה העולם והוא היה הנה ויהיה,
ובנטיעה זו של תפלה והודאה לה' היה כבר בטוח בשלמות אמונתם לעד.

ה - רפט

ספר רבי אהרן יוסף ז"ל (בן אחיו או אחותו של רבי יחזקאל העשיל ז"ל)
על רבי חיים מאיר ז"ל הוא אחד מאנשי-שלומנו תושבי עיר טעפליק
שהיה מתפרנס ממכירת דגים מלוחים, שהיה דרכו לנסע ליריד המזדמן
ועומד כל היום בשוק למכר את הדגים. פעם באמצע ימות החורף הקשים
החזירוהו לביתו כשהוא נקפא כמעט למות באמצע דרכו חזרה לביתו
לרב הקר הגדול ששרר אז, ותכף השכיבוהו בני הבית וחממוהו כפי
היכלת, והזדרזו לקרא לרופא עבורו כשהגיע הרופא ובדקו, אמר בצער
לבני ביתו: לצערי הרב אחרתם את המועד ואין לי כבר מה לעשות.
כששמע זאת רבי אהרן יוסף ז"ל שאף הוא טפל בו ונוכח במקום חזר
והלך לביתו כמכין עצמו לבשורה המרה.

כשקם באמצע הלילה חשב אלך שוב לביתו של רבי חיים מאיר ז"ל, אולי
אעזר שם מעט לבני ביתו. כשהתקרב לביתו הבחין באור הבוקע מביתו

אמר לנפשו בצער, בודאי הדליקו כבר בני ביתו ינרות נשמה עבירו, ומה יהיה עתה עם ילדיו היתומים הקטנים. כשהתקרב ונכנס לביתו מצא את רבי חיים מאיר יושב ליד השלחן עם שלחן ערוך הגדול ועוסק בתורה בהתמדה אחר שכבר ערך תקון חצות כהרגלו, וכאלו לא ארע דבר. ועמד משתומם וכמעט שלא האמין למראה עיניו. ונחקק דבר זה בלבו עד שהיה מספרו בהתלהבות כל ימי חייו. מפלגים וענקים כאלה היו "סוחרים" אנשי שלומנו, אשרי להם.

ה - רצ

כשהתחילו הבחורים הפולנים להתפלל תפלה הסדורה בציון רבנו ז"ל, גער בהם רבי נחמן אלשיך ז"ל באמרו להתפלל: ברצונך להתפלל, לך והתפלל בקלויז, שם הוא המקום לתפלה הסדורה ולא בציון.

ה - רצא

ר' בנימין פארבער ז"ל היה נוהג מדי לילה אחר קומו לערוך תקון חצות ללכת להתבודד אצל בית ציונו הקדוש של הרב מבארדיטשוב, שהיה קופץ בדרך בזריזות מעל גדר בית הקברות והולך להשתטח על הציון, והיה דרכו לעמד כך אצל הציון הקדוש והתחיל לגנח גניחות רבות אחת אחר השנייה, וכך היה מתלהב ומתרגש עד שלפתע היה מתפרץ בבכי רב ושופך דמעות כנחל.

ה - רצב

כְּשֶׁרָאָה רַבִּי בְּנִימִין הַצַּבֵּעַ (פֶּאֶרְבָּעֵר). ז"ל אִידֵי שְׂרָבִי בְּרוּךְ בְּאֶרְדִּיטְשׁוֹבֵעֵר ז"ל עוֹמֵד וּמִתְפַּלֵּל בְּכַחוֹת עֲצוּמוֹת בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ שֶׁבְּעִיר בְּאֶרְדִּיטְשׁוֹב וְרָאָה אֶת גְּדֹל רְצִינּוֹתוֹ וְכִסּוּפֵיּוֹ לְדָרֶךְ הַקִּדְשׁ, אָמַר כְּאִלּוּ לְעֲצָמוֹ בְּלִשׁוֹן הַמּוֹבָא בְּסִפּוּרֵי מַעֲשִׂיּוֹת (מַעֲשֵׂה י"ג): הַלֵּב הִזָּה שֵׁיךְ לְמַעַן הִזָּה, "דָּאס הָאֶרֶץ גִּיהֶעֶרְט צוֹ דַּעַס קְוּוּאַל", כְּאוֹמֵר שֶׁלֵּב כּוֹסֵף לֵה' כְּזֶה נֶכּוֹן שֶׁיִּתְקַרֵּב לְמִקּוּרוֹ, הוּא רַבְּנֵי הַקִּדּוּשׁ נִחַל נוֹבֵעַ מִקּוּר חֲכָמָה, וְהִחַל לְהִתְחַבֵּר אֵלָיו, וְכֵן מִיּוֹם לְיוֹם הִתְקַרֵּב.

גָּמַר הִתְקַרְבוּתוֹ הִזָּה עַל-יְדֵי רַאבֵּר"נ ז"ל, שֶׁבְּאוֹתוֹ עֵת הִגִּיעַ לְשֵׁם בְּדִרְכּוֹ מֵאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל לְאוּמָן שֶׁהִזָּה נוֹהֵג אֲזִי לְבַקֵּר אֶת אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנו הַדְּרִים בְּפִזּוּרֵי הָעִירוֹת. אָמַר אֲזִי רַבִּי בְּנִימִין לְרַבִּי בְּרוּךְ שֶׁיָּבֹא לְסַעֲדָה שְׁלִישִׁית לְאָכֵל עִמָּהֶם, וְכֵן הִתְלַהֵב וְנִמְשָׁךְ לְבוֹ, עַד שֶׁבְּרִקּוּד שֶׁרְקָדוּ אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנו אַחֵר דָּבַר תּוֹרָתוֹ עָמַד בְּצַד וּבְכָה לְרַב הַתְּרַגְּשׁוּתוֹ. נִגַּשׁ אֵלָיו רַבִּי בְּנִימִין וְאָמַר לוֹ: רַבִּי בְּרוּךְ אַתָּה בְּוֹדָאֵי רְאוּי שֶׁתֹּאמַר אֲנִי בְּוֹדָאֵי אֲשָׂאֵר כָּאֵן, אֲבָל אִידֵי זֹכִינְךָ לְהַבִּיא לְכָאֵן אֶת כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם שֶׁיִּטְעֲמוּ גַם הֵם מִנַּעַם צוּף אִמְרֵי תּוֹרָתוֹ שֶׁל רַבְּנֵי הַקִּדּוּשׁ. וְהוּא עַל-פִּי הַלְשׁוֹן הַמּוֹבָא בְּסוּף הַמַּעֲשֵׂה מְזַבּוֹב וְעַכְבִּישׁ רְאָה שָׁם, "אִידֵי וְוַעַל שׁוֹיִן בְּוֹדָאֵי זִיין אַ יוֹד, וְוִי נַעֲמִט מְעַן דִּי גֵאָנְצֵעַ וְוַעֲלִט". וּמֵאֲזִי וְהִלָּאָה הִתְקַרֵּב בְּתַכְלִית לְאֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנו, וְעָלָה וְנִתְעַלָּה

כְּאֶחָד

הַגְּדוֹלִים.

ה - רצג

עֲנִי אֶחָד הִזָּה בְּאוּמָאן וְעָשָׂה בְּאִיזָה שֶׁבֵּת 'שְׁלוֹם זְכָר' לְשִׁמְחַת לְדַת בְּנוֹ, וְכִמְזָלוֹ הָעֲנִי נִתּוֹסֵף לוֹ מְזָל עַל מְזָלוֹ שֶׁלֹּא הִתְאַמֵּץ שׁוּם אֶחָד לְבֹא לְשִׁמְחַת הַשְׁלוֹם זְכָר, כִּי בִימֵי הַחֲרָף הַקְּשִׁים הִזָּה, אוֹלָם רַבִּי יִשְׂרָאֵל טְרַהוּיִצֵּעֵר ז"ל כְּדִרְכּוֹ בְּקִדְשׁ הַשְּׁתַדָּל לְבֹא אֵלָיו, כִּי הַקְּפִיד לְלַכֵּת וּלְבֹא לְכָל הַשְּׁמֵחוֹת שֶׁבְּעִיר. וְהִנֵּה בְּבֹאוֹ לְבֵיתֶם מֵאַחַר בְּלִילָה אַחֵר גָּמַר סַעֲדָתוֹ וְכִשְׁהִקִּישׁ עַל דְּלַת בֵּיתֶם לֹא פָתְחוּ לוֹ אֶף כְּשֶׁהִקִּישׁ בְּחִזְקָה. הַבִּין וְאָמַר הֲלֹא דָּבַר הוּא, וְהִלֵּךְ וְעוֹרֵר כְּמָה שֶׁכְּנִים עַד שֶׁפָּרְצוּ אֶת הַדְּלַת וּמִצְאוּ אֶת בְּנֵי הַבַּיִת שׁוֹכְבִים מְעַלְפִים, כִּי כְּשֶׁרָאוּ שֶׁאֵף אֶחָד לֹא בָּא הֲלָכוּ לִישׁוֹן, וְכֵן בְּיָשְׁנָם הִחֲלָה הָעֲשָׂשִׁית לְהַפִּיחַ עֵשׂוֹן מִחֲנִיק עַד שֶׁנִּתְעַלְפוּ, וְלוֹלֵא שֶׁבָּא רַבִּי יִשְׂרָאֵל הָיוּ מִתִּים כָּלֶם חֲלִילָה, וְנִעְשָׂה מִזָּה רַעַשׁ גְּדוֹל בְּכָל הָעִיר, וְהַבִּינוּ כָּלֶם שֶׁזְכוּת צְדָקָתוֹ שֶׁל רַבִּי יִשְׂרָאֵל הִיא שֶׁהֲצִילְתֶּם, שֶׁזְכָּה מִחַמַּת הַרְגָלוֹ הַטוֹב הַנִּי"ל לְהַצִּיל כְּמָה נִפְשׁוֹת מִמּוֹת בְּטוּחַ.

ה - רצד

לְרַבִּי דָּוִד צָבִי דְאֲשִׁיּוּסְקָע ז"ל הָיָה אָח קָטָן מִמֶּנּוּ בְּאַרְבַּע שָׁנִים אָף הוּא זָקֵן מְאֹד בְּשֵׁם רַבִּי יוֹדֵל ז"ל, עַל שֵׁם סָבוֹ רַבִּי יוֹדֵל תְּלַמִּיד רַבֵּנוּ ז"ל. מְטַבְּעוֹ קִפְדּוֹ הָיָה וְהָיָה גוֹעַר מִפְּעַם לְפַעַם בְּאַבְרָכִים הַצְּעִירִים. פֶּעַם שְׁמָעוּ אִידֵי שְׁמַתְבוּדָד בְּצִיּוֹן רַבֵּנוּ וְאוֹמֵר בְּתַפְלָתוֹ: רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, מָה אָנִי רוֹצֶה מֵהֶם, הֲלֹא אַבְרָכִים כְּשָׂרִים וְזָפִים הֵם. וּמְדוּעַ פּוֹעֵס אָנִי עֲלֵיהֶם. הוּא נִפְטָר בְּשָׁנוֹת הַתְּרִי"פ.

ה - רצה

הַתְּפִלָּה פֶּעַם רַבִּי יִצְחָק בְּאַבְרָיִימָא עָרַב לְפָנָי הַצְּבוּר תְּפִלַּת הַמְּנַחָה שֶׁל עָרַב רֵאש־הַשָּׁנָה וְהַתְּפִלָּה בְּכֹאֲלוֹ בְּכִיּוֹת נוֹרָאוֹת עַד שֶׁלָּרַב בְּכִיּוֹתוֹ לֹא יָכַל הָיָה לְסַיֵּם תְּפִלָּתוֹ. בְּאוֹתָהּ שָׁנָה בִּימֵי הַקִּיץ מֵת בָּנוּ הַיָּקָר רַבִּי יַעֲקֹב ז"ל בְּמִיתָה חֲטוּפָה מִמַּכַּת חֲשָׁמַל. ת.נ.צ.ב.ה.

ה - רצו

הָיָה אוֹמֵר רַבִּי חַיִּים קִיבְּלִיטְשֶׁעֶר ז"ל: עֲנִין רַבֵּנוּ עֲנִין גְּדוֹל הוּא מְאֹד מְאֹד, אִם אֵינְךָ רוֹצֶה לְקַבֵּל מִמֶּנּוּ לֹא תִקְבֵּל, אָבֵל אִם תִּאָּבֶה וְתִחַפֵּץ לְנֹק מִמֶּנּוּ תִקְבֵּל הַרְבֵּה מְאֹד. וְהָיוּ גַם אֲנָשִׁי-שְׁלוּמֵנוּ אוֹמְרִים עַל מִשְׁקָל זֶה: עֲנִין רַבֵּנוּ הוּא נַחַל נוֹבֵעַ מְקוֹר חֲכָמָה הַנוֹבֵעַ לְלֹא הַרְף, אָבֵל חַיִּבִים לְפָחוֹת לְהִתְאַמֵּץ לְשֹׂאב מִמֶּנּוּ, וְאִם לֹא יִפְסִידוּהוּ אָף כְּשֶׁהוּא גוֹאֵה עַל גְּדוּלָּתוֹ.

ה - רצז

התבטא פעם רבי חיים קיבליתשער ז"ל ואמר: אם רוצה האדם באמת לטעם טעם אור רבנו הקדוש, צריך הוא לעזוב את העולם הזה לגמרי ולהתבטל אליו בתכלית, "דארף מען זאך אין גאנצין אוועק לייגן".

ה - רחצ

רבי חיים קיבליתשער ז"ל היה למדן גדול מאד הרבה יותר מחברו רבי אהרן קיבליתשער ז"ל, ואף-על-פי-כן היו מרבים לדבר יחד בעבודת השם ותברך, עד לבלי הכר לאדם העומד מהצד בגדלותו ועליונותו שיש לאחד על פני חברו.

ה - רצט

שהה פעם רבי חיים קיבליתשער ז"ל אצל חותנו באיזה שבת, ואז התארח שם אדם אחד שהיה מתנגד גדול, והיה מציק ומקנטר כל עת סעדת ליל שבת את רבנו ואנשיו, והחריש לו רבי חיים כל עת הסעדה, ולא ענהו דבר. למחרת בעת סעדת שחרית של שבת שוב הציקו וקנטרו בדבורים בוטים מאד על שמקרב אל דרך רבנו, ושוב החריש לו רבי חיים. כשחזר הדבר שוב בסעדה שלישית, שוב לא יכל היה להתאפק, עד שהתפרץ ואמר להקה: נשבע אני בקדשת השבת שעברת עברה זו וזו (הוא בעל נדה ל"ע בליל ש"ק). ותכף החויר הלה ושתק שתיקה כזו שהיתה כהודאה.

ה - ש

בַּיָּמִים שֶׁלִּפְנֵי רֵאש־הַשָּׁנָה תר"פ הָיוּ הַבּוֹלְשֵׁבִיקִים רוֹצְחִים כָּל יְהוּדֵי שְׁפָגְשׁוּ בְּדֶרֶכָם. וְרַבִּי לױ יִצְחָק ז"ל וְעוֹד כַּמָּה מְאֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁמְטַעֲפְלִיק בִּינֵיהֶם גַּם רַבִּי יִצְחָק מְנַדֵּל רוֹטְנֵבֶרְגַּז ז"ל יַחַד שְׁבַע אֲנָשִׁים נִסְעוּ בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ מִמֶּשׁ וְהִצְלִיחוּ לְבֹא לְאוּמָן בְּעֶרְב־רֵאש־הַשָּׁנָה. וְסָפַר רַבִּי לױ יִצְחָק: בְּבוֹאֵי פָגַשְׁתִּי אֶת כָּל אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ שׁוֹכְבִים בְּבֵית הַמְדָרֶשׁ חוֹלִים בְּטִיפּוֹס רַחֲמָנָא לְצִלּוֹ, וְלֹא יָדַע אִיךָ יַעֲבְרוּ אֶת הָרֵאש־הַשָּׁנָה. וְלִקְחוּ תִּכְף רַבִּי מִתְתַּיְהוּ ז"ל וְהֶאֱכִילוּ וְהִשְׁקוּ וְהִלְבִּישׁוּ הֵיטֵב בְּבִגְדִים מְכַבְּסִים וְלִקַּח נֶעְלִי בְּנוֹ שֶׁשָּׁלְחוּ אֵלָיו מֵאֵן דָּהוּ וְנִתְּנוּ לְרַבִּי לױ וְכָךְ הִתְחַזַּק רַבִּי לױ יִצְחָק ז"ל, כִּי אֵף הוּא נֶחְלַשׁ מְאֹד, וְהֵנָּה בְּבוֹאוֹ לֹמֵר אֶת הַסְּלִיחוֹת רָאָה אִיךָ שֶׁכֻּלָּם בְּרִיאִים מְאֹד לֹלָא שׁוּם חֲלִי וּמְכָאוּב. וְהָיָה זֹאת לְנִס מְפָרָס.

ה - שא

מְחֻמַּת רַב הַטְּרָדוֹת וְהַסְּכָנָה הַגְּדוֹלָה שֶׁבְּדֶרֶךְ לֹא הִגִּיעַ אֶז רַבִּי אַבְרָהָם שְׁטְרִינְהַרֶץ ז"ל לְאוּמָן. רַבִּי יַעֲקֹב כַּהֵן בְּרִזְסָקִי ז"ל הִגִּיעַ בְּאַמְצַע רֵאש־הַשָּׁנָה. רַבִּי אִיזִיק אִיזִינְשְׁטֵיין שָׁכַר בְּשִׁלְמוֹנִים הַגּוֹנִים וּבְקָשֵׁי רַב בַּעַל עֲגָלָה מִיַּחַד שֶׁיִּקְחָהוּ מִהַעִיר אוּמָן לְהַקְלוֹיז, וּכְשֶׁהִפְצִירוּ בּוֹ וְאָמְרוּ לוֹ הֲרִי הָרוֹצְחִים מְסַתּוֹבְבִים בְּרָחוּב, עָנָה לָהֶם: אֵף אִם אָמוֹת לֹא אֹתֵר לְבָלִי לְשָׁהוֹת עִם אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁבְּקְלוֹיז, וְנִסַּע, וּבִנְס לֹא קָרָה לוֹ שׁוּם דָּבָר. וְאֵז הַחֵל רַבִּי לױ יִצְחָק ז"ל לְהַתְּפִיל לְפָנָי הָעֵמוּד וְהַתְּפִיל מְנַחָה וְעַרְבִית שֶׁל לַיִל א' וְתַפְּלַת הַמוֹסָפִין שֶׁל שְׁנֵי הַיָּמִים.

ה - שב

רַבִּי חַיִּים קִיבְּלִיטְשֶׁר הָיָה מִתְּפָרְנִס מְמַלְמְדוֹת שֶׁשָּׁמַשׁ בָּהּ בְּעִיר טְשֶׁעְרִין פַּעַם כְּשֶׁפָּגְשׁוּהוּ מִתְּגַלְגַּל עַל הַשָּׁלַג בְּרִצּוֹתוֹ לְצִיר לְעֲצֵמוֹ הֵיטֵב אֶת יוֹמוֹ הָאַחֲרוֹן וְשָׁאֲלוּהוּ עַל כָּךְ, עָנָה כְּבִדְרָךְ אָגַב: הֲרִי צְרִיכִים לְהַתְּכַוֵּן לְשִׁכְבְּתֵנוּ בְּקֶבֶר שָׁם הֲרִי קָר מְאֹד.

ה - שג

בְּלִיל שְׁבוּעוֹת אַחַר גְּמַר אֲמִירַת הַתְּקוּן כְּנֶהוּג הָיוּ אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמְנוּ מְרַבִּים בְּרִקּוּדִין מְאֹד. הָיָה פֶּעַם שֶׁרְקֹד רַבִּי בְּרוּךְ חֲתָן רַבִּי גַּעְצִיל ז"ל עִם בְּנֵי חֲבוּרָתוֹ בְּהַתְּלַחֲבוֹת מְשֻׁדָּה כָּל הַלַּיְלָה עַד שֶׁהִגִּיעַ עֵת הַתְּפִלָּה.

ה - דש

רַבִּי יִשְׂרָאֵל טְרַהוּוֹיֶצֶר ז"ל הָיָה אָדָם מוֹרֵם מְעַם, וְסִפְרוֹ מִמְּנוּ כַּמָּה מוֹפְתִים גְּלוּיִים שְׁעָשָׂה. הוּא הֶעֱבִיר פֶּעַם סִכִּין שֶׁל מִיֶּלֶה עַל אֶחָד שֶׁנִּתְאַלֵּם וְחִזַּר הֵהוּא לְדַבּוּרוֹ (וְכַמוּבָא סִגְלָתוֹ בְּסִפְרֵי הַמִּדּוֹת). וְרַבִּים שֶׁלֹּא מְאֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמְנוּ הָיוּ בָּאִים עִם פְּדִיוֹנוֹת שְׂתֵיפִיל עֲלֵיהֶם.

ה - שה

אֶחָד מֵהַמְּקַרְבִּים שֶׁבָּא מִפּוֹלְנֵיָה לְאוּמָאן. שְׁמוֹ הָיָה אֵיתָמָר. הוּא נִחְלָה מִשׁוּם מָה וְשָׁכַב בְּאוּמָאן בְּבֵית הַחֹלִים שֶׁל הָאָדוֹן פְּרַעֲנִקֵּל, וְאַחַר כֵּן שָׁכַב בְּקְלוּז וְנִפְטַר שָׁם. לִפְנֵי פְּטִירָתוֹ אָמַר בְּנֶעַם פִּיּוֹ לְכַמָּה שֶׁבָּאוּ לְבַקְרוֹ וּלְעַדְדוֹ 'הוֹלֵךְ אֲנִי מֵהָעוֹלָם בְּשִׁמְחָה' "אֵיךְ גָּעַה פְּרִיילֵאד" כִּי בְּאֶמֶת הָיָה אַבְרָהָם מֵיחָד עִם מִדּוֹת גַּעְלוֹת שֶׁלֹּא כְּרַגִּיל. ת.נ.צ.ב.ה.

ה - שו

ר' פנחס בן רבי בן ציון אפטרער הי"ד, למד בוינא אצל הרבי מבויאן. וספר רבי בן ציון, שפעם כשבקר אצל בנו בישיבה שאלו הרבי: שמעתי שחסיד ברסלב הנד. ענה לו רבי בן-ציון ז"ל: אכן כן. שאלו הרבי: נו, אם בן תאמר לי מה מרמוז רבך בספרו הקדוש על חדש תמוז? ואמר לו המובא בדברי רבנו (ליקו"מ תו' רי"ז) שהוא ראשי תבות זיכרו תורת משה. שאלו הרבי ומה עוד, ולא זכר רבי בן ציון. הזכירו הרבי שהוא גם ראשי תבות ז'מן מיתן תורתנו. והתפלא מאד רבי בן-ציון. שאלו הרבי: מדוע אתה מתפעל כל כך? ענה לו רבי בן ציון: כי ידוע בעולם שהנכם מתנגדים על דרך רבנו ז"ל. לקחו לחדרו והראה לו שיש לו לקוטי מוהר"ן, ויאמר לו: גם בבית הורי הצדיקים היו מעינים בספר קדוש זה, וכל הדבורים והשמועות דבורי הבל וסרק הם.

ה - שז

היו אנשי-שלומונו בקיאים כל כך בלשונות שבספרי רבנו, בפרט בספר המדות ובספרי מעשיות וכדומה עד ששאלתם ותשובתם, שיהם ושיגם ודברי צחותם וחכמתם, היה משלב ומתבל בלשונות אלו, ולדגמא פעם לנה אחד מאנשי-שלומונו איזה סכום מרבי משה ירוסלבסקי ז"ל עבור הוצאות שבת, אחר זמן מה לא זכר הלה כמה פרע לו, ונגש לשאל זאת את רבי משה בעצמו, ענה לו רבי משה בנעם, בלשון העברי טייטש המובא בספרי מעשיות במעשה ממלך וקיסר, שמספר שם שאצל הגזלנים הכל רשום כל גזלה וגזלה ואף תאריף הגזלה, ופתח תכף את פנקסו והביט לראות אם נשאר חוב אם לאו.

ה - שח

כשספר פעם הרב מחארקוב ז"ל בהתפעלות בשבח אחד מגדולי החסידים והרבנים שמעיר אוסטודוב, שפעם בשמחת תורה שתה שלש כוסות יין שזכר שהיה בחזק אלכוהול 96 ואחר כך הקיא שתיתו והתישב

וְאָמַר כִּמְהָ שְׁעוֹת תּוֹרָה בְּהִלְכָה וְאֶגְדָּה וְחִסְדוֹת וְכוּ' עַד לְהַפְלִיא, עֲנוּ לוֹ אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ בְּצַחוֹת בְּלִשׁוֹן הַמּוֹבָא בְּסִפּוּרֵי מַעֲשֵׂיֹת בְּמַעֲשֵׂה מִמְלֶךְ וְקִיסָר "יִפֶּה מֵאֵד הָיָה, רַק אִם הָיוּ מְדַבְּרִים זֹאת בְּלִתֵּי פֶה שְׁתוּי", הֵינּוּ שְׂלֵא בְּשַׁעַת שְׁכָרוֹת, עַיִן שָׁם, כְּשֶׁבִכְוֹנְתֶם לְהַדְגִּישׁ שְׂאִין זֶה לְשִׁבַח הַתּוֹרָה לֹמַר תּוֹרָה בְּפֶה שְׁתוּי, וְלֹא כֶּךָ מְגַלִּים וְאוֹמְרִים תּוֹרָה.

ה - ש ט

סֵפֶר הַרְבֵּי מַחֲאָרְקוֹב ז"ל לְרַבֵּי לְוֵי יִצְחָק ז"ל שֶׁפָּעַם דָּבַר עִם תַּלְמִיד חֶכֶם אֶחָד בְּהִלְכוֹת טְמֵאָה הַשֵּׁיף לְסִגִּית הַגְּמָרָא בְּמַסְכַּת חֵלִין פָּרָק הָעוֹר וְהַרְטָב, בֵּין דְּבוּרִם הַתְּעַרְב בְּחוּר צָעִיר אֶחָד וְרָאוּ שְׁשׁוּלֵט הַיֵּטֵב בְּגְמָרָא עַד שֶׁלְרַב הַתְּפַעְלוּתוֹ שְׁאַלְוֵהוּ מֵאִין יוֹדֵעַ כֶּךָ טוֹב אֶת הַגְּמָרָא. עָנָה לָהֶם שֶׁהָיָה נוֹהֵג לְלַמֵּד עִם מְגִיד שְׁעוֹר כֹּל יוֹם דָּף גְּמָרָא אֶחָד, וְהָיָה מְנַהֵגוּ לְהַכִּין הַדָּף קִדְמָה הַשְּׁעוֹר, וְהָיָה חוֹזֵר עָלָיו שְׁלֹשׁ פְּעָמִים, וְאַחֵר הַשְּׁעוֹר הָיָה שׁוֹב חוֹזֵר עַל הַדָּף שֶׁלֹּמֵד עִם רַבּוֹ שְׁלֹשׁ פְּעָמִים, וְאַחֵר כֶּךָ הָיָה חוֹזֵר עַל כֹּל הַנְּלָמֵד גַּם שְׁלֹשׁ פְּעָמִים, וְכֶךָ לְמַד אֶת כֹּל הַש"ס, וְנִמְצָא שֶׁלֹּמֵד בְּדָרְךָ זֶה תִּשְׁעָה פְּעָמִים כֹּל הַש"ס, וּמִשׁוּם כֵּן זֹכֵר אֶת הַנְּלָמֵד. וְהַשְּׁתוּמָמוּ אֵיךְ שֶׁבְּסִדְרָא נִכּוֹן בְּלַמּוּד הַתּוֹרָה אֶפְשָׁר בְּקַל לְהֵיוֹת בְּקִי בַש"ס כָּלוּ, אִף בְּחוּר צָעִיר כְּמוֹהוּ.

ה - ש י

ר' מְרַדְכֵי קִנְלִסְקֵי הַמְּכַנֶּה 'מַעֲטִיעֵ' יָצָא בְּיוֹם הַפּוּרִים מִבֵּיתוֹ שֶׁבְּעִיר טְשֶׁעֵרִין לְסָגֵר אֶת תְּרִיסֵי הַבַּיִת, וּמִשׁוּם מָה לֹא חִזַּר, וְחִפְשׁוּהוּ בְּנֵי בֵּיתוֹ וַיִּדְיֵדוּ הַלּוֹף וְחִפְשׁ בְּכָל הָעִיר וְלֹא מִצְאוּהוּ עַד שֶׁנּוֹדַע לָהֶם שֶׁנֹּסַע לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל וְחִזַּר לְעִירוֹ בְּעָרֵב פֶּסַח וְסֵפֶר שֶׁכְּשָׂרְאָהוּ רַאבֵּר"נ ז"ל אֵיךְ שֶׁהִגִּיעַ לְלֹא שׁוֹם חִפְצִים וּמִשְׁאֹת שֶׁלֹּא כְּדָרְךָ הַנּוֹסְעִים שֶׁל אֵז, וְלֹא בָּא כִּי אִם עִם מְזוּדָה קֶלֶה בְּלִבָּד, הָרִים רַאבֵּר"נ בְּאַצְבָּעוֹ אֶת מְזוּדָתוֹ הַקֶּלֶה וְהַפְּלִיג לְהַעוֹמְדִים סְבִיבוֹ בְּהַתְרַגְּשׁוֹת וְאָמַר: רָאוּ אֵיךְ יְהוּדֵי נוֹסַע לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל בְּמִשְׁאֵ קַל כְּזֶה. כֶּךָ צְרִיכִים לְפָרַח וְלַעֲלוֹת וְלָבֵא לְאַרְץ חֲמִדַת אָבוֹת.

ה - שיא

כְּשֶׁשָּׂאל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ אֶת רַבִּי לִוִי יִצְחָק ז”ל מִדּוֹעַ בְּדַבּוּרָיו בְּגִדְל מַעֲלַת הַהִתְבוֹדָדוֹת וְחַיּוּבָה מִדֵּי יוֹם, כְּמִבְּאֵר בְּסִפְרֵי רַבֵּנוּ, אֵינוֹ מְדַגֵּישׁ אֶת זְמַן הַהִתְבוֹדָדוֹת, דְּהֵינּוּ קְבִיעוֹת שֶׁל שְׁעָה אַחַת מִדֵּי יוֹם, כְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ז”ל, רַק מֵרְחִיב הַדְּבִיר עַל עֶצֶם מַעֲלַתָּהּ וְחַיּוּבָהּ, וְעֵנְהוּ מְשׁוּם שְׁחוּשֵׁשׁ שְׂמָא כְּשִׁישְׁמַע הַשׁוֹמֵעַ שֶׁצָּרִיךְ לְקִיָּמָה בְּמִשְׁךְ שְׁעָה יַחֲלֹשׁ דַּעְתּוֹ כְּלָל מִלְּקִיָּמָה, וְאִם יִקְיָמָה יַחֲלֹשׁ דַּעְתּוֹ שֶׁלֹּא קִיָּמָה כְּהִגּוֹ, וְשְׂמָא מִתּוֹךְ כֶּדֶּ יִנְיַחְנָה לְגַמְרֵי, עַל-כֵּן מֵרְחִיב הַדְּבִיר רַק מִגִּדְל מַעֲלַת הַדְּבִיר וְחַיּוּבָהּ לְפִי דַעַת רַבֵּנוּ, וּבְמִשְׁךְ הַזְּמַן לְרַב הַתְּמִידוֹת בְּקִיּוּמָה יִקְיָמָה הַמְּקִיָּמָה בְּשִׁלְמוֹת וְכָרְאוּי, וְכָרְצוֹן רַבֵּנוּ ז”ל.

ה - שיב

הִיא פְּעַם עֲצִירוֹת גְּשָׁמִים חֲמוּרָה בְּרוֹסִיאָ שְׁעַד אֲמֻצַּע הַקִּיץ עֲדִין לֹא יִרְדּוּ גְּשָׁמִים כְּרְאוּי (אָף-עַל-פִּי שְׁהִיא חוֹרֵף מְשֻׁלָּג וְקָר) וְהִלְכוּ כָּל אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ לֹאמַר תְּהִלִּים בְּצִיּוֹן רַבֵּנוּ כְּאֲשֶׁר רָמַז בְּסִפְרֵי הַמִּדּוֹת, לִימְטֵר הַיְשָׁמִים תִּישָׁתֶּה מַיִם - רְאוּשֵׁי תִבּוֹת תְּהִלִּים, וְכָבֵד בְּאֲמֻצַּע אֲמִירְתָם הַחַל לְרִדְת גְּשָׁם שׁוֹטֵף, וְהִיא הַדְּבִיר לְנֶס.

ה - שיג

כְּשֶׁבַז פְּעַם מִתְנַגֵּד אֶחָד עַל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ כְּשֶׁרְאוּהוּ פּוֹנֵה בְּתַפְלָתוֹ לְשֵׁם יִתְבָּרֵךְ וּמְשִׁיחַ לְבוֹ כְּדַבְּרֵי אִישׁ אֶל רַעְהוֹ וְאוֹמֵר אֵלָיו: ”רְבוֹנוֹ שֶׁל עוֹלָם

רחם עליי, אָמַר לוֹ: מַה מִּפְּטַט אַתָּה בְּדַבּוּרִים. עֲנֵה לוֹ זֶה מֵאֲנָשִׁי שְׁלוֹמִנוּ: אָכֹן, אָכֹן, זֶה הָעֵשֶׂר וְהָאוֹצָר הַגָּדוֹל שֶׁהִנְחִילָנוּ רַבְּנוּ, שֶׁלְּמִדְּנוּ שְׂאֵף אִם אָנוּ כְּמוֹ שְׂאֵנוּ, יֵשׁ בִּיכְלֵתֵנוּ לְפָנוֹת אֱלֹו יִתְבָּרַךְ וְלִהְפָצִיר בּוֹ תְּמִיד כְּרָצוֹנֵנוּ, בְּכָל יַעַת וּבְכָל שְׁעָה בְּאֵיזָה דְרָגָא וְאִפֹּן שְׂאֵנוּ נִמְצָאִים.

ה - שיד

כְּשֶׁשָׁמַע פֶּעַם אֶחָד מִחֲשׁוּבֵי הַרְבָּנִים אֵיךְ שֶׁמִּדְּבָרִים כְּמָה מֵהַמְתַּנְגְּדִים דְּבָרֵי בְּזִיוֹן עַל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, נִעֲנֶה וְאָמַר בְּצָחוֹת לְשׁוֹנוֹ: עֵדִין לֹא רָאִינוּ וְלֹא שָׁמַעְנוּ וְלֹא מִצָּאנוּ שֶׁמִּבְּנֵי בְּנֵיהֶם שֶׁל הָאֶפִיקוֹרְסִים וְהַלִּיצָנִים לְמָדוּ תוֹרָה, וְהִתְפַּלְלוּ בְּהִתְלַהֲבוֹת, וְעִסְקוּ בְּגִמְלוֹת חֲסָדִים וְצַדִּיקָה, וְנִחְבָּאִים אֶל הַפְּלִים, וּמִדְּקָדְקִים בְּמִצּוֹת הַתּוֹרָה קָלָה כְּבַחְמוּרָה, וְקָמִים לְתַקּוֹן חֲצוֹת וּמִתְפַּלְלִים כְּוִתִּיקוֹן, מִי יִתֵּן וְהָיוּ כָּלָם כְּמוֹתֵם.

ה - שטו

בְּאוֹמָאן דָּר אֶחָד בְּשֵׁם רַבֵּי דָּוִד ז"ל, הוּא הָיָה סוֹחֵר בְּדוֹלָרִים בְּשׁוּק הַשְּׁחוֹר, וּבָא לְשֵׁם מַעִירוֹ הַיִּיסוּן מִחֲמַת שְׂאֵחַר שְׁנַתֶּפֶס בִּיַּדֵי הַשְּׁלִטוֹנוֹת נִקְנֵס לְמַאֲסָר בֵּית לְמִשְׁדָּה שְׁלֵשִׁים וְשָׁלֹשׁ שָׁנִים, וּבָחַר לְעַצְמוֹ לְשֵׁהוֹת בְּמַאֲסָר זֶה בְּעִיר אוֹמָאן. וְכֵן הִתְקַרַב לְאֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ בְּתַמִּימוֹת וּבְאִמָּת. וְסִפֵּר רַבֵּי לוֹי יִצְחָק ז"ל שֶׁפֶּעַם בְּלִמְדָם בֵּין מִנְחָה לְעַרְבִית מִגְדָּל הָעֵנָן אֵיךְ שֶׁצָּרִיךְ לְהַזְדַּרֵּז וְלַחֲטוֹף הַטוֹב הַנִּמְצָא כָּל יוֹם וַיּוֹמוּ, רָאָה אֵיךְ שֶׁהַזְדַּרְזוֹ עֲצָמוּ רַבֵּי דָּוִד וְהַלְדָּה בְּזַרְיזוֹת לְחַלֵּק צַדִּיקָה, בְּאִמְרוֹ וְהַדְּגִישׁוּ בְּשִׁמְחָה: הִבָּה וְנִזְכָּה לְחַטֹּף עוֹד וְעוֹד טוֹב וּבִיּוֹם זֶה דִּיקָא.

ה - שטז

הגיע פעם לאומן מקרב חדש שהיה במקצועו שוחט בעיר הארטינווע, והתחבר עם אנשי-שלומו העובדים הגדולים, וספר לאנשי-שלומו שפעל את עירו מחמת רב מחללי שבתות הדרים שם. באיזה יום החל לשחט עבור צרכי אנשי שלומו. כששמע זאת רבי לוי יצחק ועוד כמה מאנשי-שלומו הודיעו והכריזו ברבים שהם לא יאכלו משחיטתו עד שילך לקבל היתר לשחיטתו מחמשה רבני העיר שיתנו הסכמתם לשחיטתו כנהוג. והוא בעקשנותו לא הסכים והמשיך בשחיטתו ללא רשות רבני העיר.

והנה תקנה היתה בעיר אומאן שלא ישחטו בהמות ביום טוב מחשש שימכר בעצם היום. איך שהוא נודע לרבני העיר ששוחט זה שחט חמשה בהמות בעצם חג השבועות, ובאו כל חמשה הרבנים והדיינים ביום השני של שבועות אל הקלויז ומחו לפני אנשי-שלומו על חריגתו ממנהג המקום וגם על זה ששחט ללא נטילת רשות. ורבי לוי יצחק ז"ל ועוד כמה מאנשי-שלומו הצדיקים והצטרפו למחאתם. בכעס הרב דרשו הרבנים שלפחות כעת יראה להם את ספין שחיטתו ולא אבה בשום אופן, עד שהכריחוהו לכך, והלכו והביאו את הספין מביתו שהיה תחוב שם במזון ומצאוה פגומה, והבשר כבר חלק בעיר ביום האתמול. סופו היה שפעל את העיר בבשת פנים. כשחזר פעם לעיר תפסה אותו המשטרה ונשלח יחד עם העשרים ושבעה האנשים שנשלחו להבלתי ידוע, הי"ד.

ה - שיז

כל כך היו אנשי-שלומו במעקב תחת משטרה של הקומוניסטים שפעם בליל ראש-השנה אמר בלעג קרין רדיו מוסקבא. "כעת נכנס נשיא ארץ-ישראל לבית הכנסת שבאומן להתפלל", בהתכוננו לחזן ההולך להתפלל.

ה - שיח

אמר אחד מאנשי-שלומו - בשכבו על ערש דווי לפני פטירתו - לחברו הקרוב אליו "בנדאי אחר שאפטר מן העולם יספר בני בשבחי ויאמר "אבי היה רם מעלה כזה וכזה", "אבי היה אומר כך וכך", האמת אמר

לך: התנגעתי וטרחתי הרבה עם יצרי הרע ובקשי נצלתני.

ה - שיט

כשהתרברב וקנטר אחד מהלצים את אחד מאנשי-שלומו באמרו לו: "אצל הרבי שלנו התאספו ובאו כל כף הרבה אנשים ממש שהיה סכנת נפשות, ומה כבר היה יכל להיות אצלכם בחבורתכם? ענה לו זה מאנשי שלומו: "אצלנו היה מחיה נפשות".

ה - שכ

היה רבי שמואל הורביץ ז"ל אומר בשם ספרים כמו שאמרו רז"ל שערי דמעות לא ננעלו, כמו כן שערי תודה והודאה לא ננעלו ומקבלים אותה בכל עת.

ה - שכא

חלם אחד מחשובי אנשי-שלומו (רלוי"צ ז"ל) שראה את חברו הטוב (גיסו ר' משה טשנסטחובער) בחלום, ואמר לו: כאן בעולם הבא ענין רבנו חשוב הוא מאד אולם כשמתכוננים לזאת באמת.

ה - שכב

את בית הכנסת של אנשי-שְׁלוֹמֵנוּ שְׁבֹאוֹמֵן אָטְמוּ הַשְּׁלֹטוֹנוֹת אַחַר אֲטִימָתָם אֶת כָּל בְּתֵי הַכְּנֶסֶת שְׁבַעִיר, וּמְשׁוֹם כֵּן הִבִּיאוּ גִבְאֵי בְּתֵי הַכְּנֶסֶיּוֹת אֶת סִפְרֵי הַקְּדָשׁ שְׁלָהֶם לְבֵית הַכְּנֶסֶת שְׁלָנוּ וְנֶאֱסָפוּ כָּךְ כ-700-800 סִפְרֵי תוֹרָה. וּבְלִית בְּרָרָה וּמְחֹסֶר מְקוֹם הַנִּיחּוּם בְּשִׁקְעִים שֶׁל חֲלוּנוֹת הַקְּלוּיז, וּסְגוּרֹם בְּמִדְּפֵי עֵץ. וְאַחַר כָּךְ כְּשֶׁאֲטְמוּ אֶף אֶת הַקְּלוּיז, גָּזְלוּם הַרְשָׁעִים יַמַּח שְׁמֵם וְעָשׂוּ מֵהֶם עוֹרוֹת לְנַעֲלִים, וְאֶת סִפְרֵי הַקְּדָשׁ, כְּגַמְרוֹת וְחֻמְשֵׁים, הִשְׁתַּמְשׂוּ בָהֶם לְנִיר עֲטִיפָה וְאַרְיֵזָה בְּחֻגְיוֹת הָעִיר.

ה - שכג

בְּעַת עֲלִית הַקּוֹמוֹנִיסְטִים לְשִׁלְטוֹן הִיָּתָה אֲזִי עַת צָרָה גְּדוֹלָה מְאֹד עַד שֶׁחֲשָׂשׁוּ אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁכָּל עֲנָנֵי רִבְנוּ עוֹמֵד חֲלִילָה לְפָנֵי כְּלוּן, כִּי עָצְרוּ וְשָׁלְחוּ הַרְבֵּה מֵאֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ הָעוֹבְדֵי ה' לְמְקוֹם בְּלִתֵי נוֹדָע, וְרַבִּים נִמְקוּ בְּכֹלָא זְמַן מְמֻשָּׁד. וּבְפֶרֶט אַחַר כָּךְ בְּעַת מְלַחֲמַת הָעוֹלָם הַשְּׁנִיָּה שֶׁנֶּרְצְחוּ וְנַעֲקְדוּ רוֹב אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ עַל קְדוּשַׁת ה' הֵן בְּפוֹלְגֵיָא וְהֵן בְּרוֹסְיָא, וְהָיָה אוֹמֵר רַבִּי לִוִי יִצְחָק ז"ל שֶׁנֶּרְאָה כִּיּוֹם בַּחוּשׁ אֵיךְ שָׂרַק בְּזִכְרוֹת הַבְּטָחָתוֹ שֶׁל רִבְנוּ שֶׁאָמַר "הָאֵשׁ שְׁלִי עוֹד תּוֹקֵד עַד בִּיאַת הַגּוֹאֵל", מְמֻשָּׁד אוֹרוֹ לְזֶרַח וְעוֹד בְּיַתֵּר שְׂאֵת וּבְיַתֵּר עוֹ.

ה - שכד

רְאוּ בְּעֵלִיל שְׂאֵלוֹ הָעוֹבְדֵי ה' הַגְּדוֹלִים שֶׁהָיוּ קַפְדָּנִים לֹא הִצְלִיחוּ בְּדַרְכָּם, כִּי כְּשֶׁהִגִּיעוּ הַיָּמִים הַקָּשִׁים לֹא הָיָה בְּכֹחַם לְסַבֵּל וְלַעֲבֹר וּלְדַלֵּג עַל כָּל הַדְּבָרִים הַקָּשִׁים וְנִפְלוּ מֵהָר, וְלִהְפֹךְ הָאֲנָשִׁים הַסְּבֻלָּנִים.

ה - שכה

לקבוצ אנשי-שְׁלוֹמֵנו בְּרֵאש־הַשָּׁנָה הָיוּ מְגִיעִים וּבָאִים מְמַרְחָקִים אֶפְלוּ מְעָרֵי קוּוֹקָאז הַרְחוֹקָה מְאֹד, עוֹד יוֹתֵר מֵהַמְרָחֵק שֶׁיֵּשׁ מֵאַרְץ-יִשְׂרָאֵל לָשֵׁם, וְהָיוּ נוֹסְעִים וּבָאִים עַל אֵף גֹּדֵל הַטֵּלֵטוּלִים הַקָּשִׁים וְהַנְּסִיעָה הָאַרְכָּה כָּל כָּךְ.

אֵף בְּאוֹמֵן עֲצָמוּ לֹא הָיָה בְּנִמְצָא סִפְרֵי רַבָּנוּ בְּשִׁפְעַ כְּלָל וּכְלָל, בְּפֶרֶט סִפְרֵי לְקוּיטֵי-הַלְכוֹת הָיָה בְּצִמְצוּם גְּדוֹל כָּל כָּךְ, שֶׁלֹּא הָיָה שָׁם רַק שְׁלֹשָׁה סִדְרֵי לְקוּיטֵי-הַלְכוֹת שְׁלֵמִים וְאֵף זֹאת אֵצֶל אֲנָשִׁים פְּרֻטִיִּים, וְהָיוּ מְכַרְחִים לְשָׂאֵל אוֹתָם עַל-יְדֵי מִשְׁכָּן וְלַהֲחִזִּירָם לְזִמּוֹן קָצוּב, וְכֵן שְׂאֵלוּ וְלָמְדוּ כִּרְדָּ אַחֵר כִּרְדָּ, שְׂיִדְעוּם עַד שְׂיִדְעוּם הֵיטֵב.

ה - שכז

רַבִּי לִוִי יִצְחָק בְּנֵדָר ז"ל הִשְׁתַּדֵּל בְּהִיוֹתוֹ כְּאֵן בְּאַרְץ-יִשְׂרָאֵל בְּהַדְפָּסֶת לְקוּיטֵי-הַלְכוֹת חֵלֶק יוֹרָה יְדָעָה. בְּעֵת שֶׁטָּרַח בְּדַבָּר וְהִלָּךְ לְהַשְׁפִּיעַ עַל כַּמָּה אֲנָשִׁים שֶׁיִּתְנַדְּבוּ כָּל אֶחָד בְּהַדְפָּסֶת גְּלִיוֹן אֶחָד, פָּנָה גַם לְאִשָּׁה אֶלְמָנָה עֲשִׂירָה שֶׁבַעֲלָה הָיָה יְדִידוֹ וּמְכִירוֹ וְעוֹרֵר אוֹתָהּ שֶׁתִּתְנַדֵּב אֵף הִיא לָזֶה, וְלֹא הִסְכִּימָה עִמּוֹ וְנִתְּנָה לוֹ אֵד סֵד מְעֻט. אַחֵר כַּמָּה יָמִים חֲזָרָה אֵלָיו וְנִתְּנָה לוֹ אֵת כָּל סְכוּם הוֹצָאוֹת הַדְפָּסֶת גְּלִיוֹן אֶחָד, כְּשֶׁמְסַפְּרֵת לוֹ שֶׁזֶה מִחֲמַת שֶׁבָּא אֵלֶיהָ בַּעֲלָהּ בַּחֲלוּם וְאָמַר לָהּ: "עָבוֹר דְּבַר גְּדוֹל כְּזֶה תִּנִּי וּפְזִירִי מְמוֹנָךְ מֵהַ שְׂיוֹתֵר".

ה - שכח

בְּאֵ פַעַם בַּעַל הַיְבִית יִשְׂרָאֵל מְגוּר ז"ל לְבִרְכַת "שֶׁבַע בְּרָכוֹת" שֶׁל אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנו שֶׁהִתְקַיֵּם בְּלִיל שַׁבָּת וְהָיָה כְּכֹר חֲשָׁד וְשָׁמַע אֵת רַבִּי אַבְרָהָם סוֹפֵר שֶׁטְרִינְהָרֵץ לוֹמֵד תּוֹרָה בְּלְקוּיטֵי מוֹהֲר"ן בַּעַל פֶּה כְּדַרְכוֹ, נֶעְמַד בְּצַד וְשָׁמַע דְּבוּרָיו. אַחֵר כֵּן כְּשֶׁהִלָּךְ חֲזָרָה נֶעְנָה לְמַלְוִיו: אֵינִי מִבִּין מִדּוּעַ קוֹרִים בְּנֵי הָעוֹלָם לְחִסִּידֵי בְּרֶסֶלֶב "חִסִּידִים מֵתִים", וְכִי מֵתִים הֵם?

ה - שכט

היה פעם בראש-השנה ששהחל רבי אברהם שטריןהרץ ז"ל את הקטע "מסוד חכמים ונבונים" בנסח אחר מהמרגל וכפי נסחתו של רבי אהרן הרב מברסלב ז"ל, ומחו על זה אנשי-שלומו עד שהכרח להתפלל כמקבל.

ה - של

ספר רבי אברהם שטריןהרץ ז"ל מגדל הקדשה ששררה בביתו, שלמחרת נשואיו בשבע ברכות כשנדמה היה לאביו רבי הירץ שמביט על פלתו, תכף הוריד לו סטייה הגונה וגער בו: 'כבר מביט הנד', 'שזין קוקסטו'.

ה - שלא

רבי אברהם שטריןהרץ ז"ל ורבי מרדכי שוחט ז"ל ברצונם לקיים בפשיטות עצת רבנו לדבר אחד עם חברו ביראת שמים, כמבאר בלקוטי מוהר"ן סימן לד, היו מקפידים להפגש מדי יום ביום בזמן ובמקום מיוחד, ושם היו מדברים יחדו בדרכי עבודת ה'. וספר רבי מרדכי, שביום כפזיר כשהגיע זמן פגישתם הרהר לנפשו האם אלך למקום קביעותנו אף ביום זה, כי היה זה באמצע התפלה בסדר העבודה שבתפלת מוסף, והרהר האם קבלתם לקביעות הנהגה זו חל הדבר גם על יום זה, אף-על-פי-כן התחזק והלך למקום ההוא בחשבו אני אעשה את שלי. כשהגיע למקום ההוא ראה איך שכבר עמד שם רבי אברהם וממתין ומחכה לו, ונהגו במנהגם הקבוע אף ביום זה, אשרי להם. הם היו מחתנים, שכן רבי

אברהם רבי נתן ז"ל נשא את בתו של רבי מרדכי שוחט ז"ל.

ה - שלב

ספר רבי אברהם שטרין הרץ ז"ל בשם חמותו (היא היתה בתו של רבי יוסף יונה בן מוהרנ"ת ז"ל) שהיתה מספרת בשם אביה שכשהגיע חדש אלול הזה אומר בצחות "הנה עתה מגיעים הימים ימי אלול הקדושים ויפסיקו היראים והחסידים ללמוד ולהתפלל", כי לרב רצונם לחטף הרבה טוב תשובה ומעשים טובים מזניחים את התורה והתפלה הפשוטה לרב התלהבותם. והיה מסיים רבי לוי יצחק ז"ל בספרו זאת שכן נוהג הדבר גם ביום הששי וערבי חג כשמכינים עצמם היראים ואנשי מעשה לקבל קדשת השבת, ושוכחים שאין טוב מלקבל קדשת שבת מלשבת ולעסק בתורה ותפלה בהתמדה, ועוד יותר משאר הימים.

ה - שלג

אמר רבי שלמה וועקסלר ז"ל בסוף ימיו: מתחרט אני על ששאלתי את ראברי"נ ז"ל אם אסע מארץ-ישראל לאומן אם לאו, וחבל.

ה - שלד

רבי שלמה וועקסלר ז"ל היה אדם קדוש ופרוש כזה, שכשהיה נוסע להשתטח ולהתפלל בקבר רחל אמנו, היתה זוגתו מכינה לו חבילות של כסף כשהיא אומרת לו צרור זה תתן לרכב מספר זה, וצרור זה לרכב מספר זה. ולא פעם קרה לו שעל אף זאת היה מחליפם. וישב כל ימיו רק על התורה והעבודה, ועל-כן כששאל פעם את ראברי"נ ז"ל אם יסע מארץ-

ישראל לאומן, ענה לו ראבר"נ שאין בזה ברור הלכה, כי הבין ראבר"נ ז"ל שאדם פרוש כזה לא יוכל לסבל את יסורי הדור, בפרט לנסע משך זמן בתערובות עם ערלים על האנחה, שהם בשבילו כדי פקוח נפשות ממש.

ה - שלה

כשנפטר רבי שלמה וועקסלר שאל נכדו את רבי אברהם שטרינהרץ ז"ל איך ינסח נסח המודעה על פטירתו. אמר לו רבי אברהם: אל תדפיס מודעות ואל תכתב שבחים על מצבתו, שכן נהגו אנשי-שלומנו ז"ל.

ה - שלו

כשהיה צריך הרב החסיד רבי שלמה וועקסלער ז"ל להשיא את בתו, ולרב ענייתו לא היה לו כלל וכלל להוצאות החתונה, שאלה אותו זוגתו: רבי שלמה, מה יהיה ואיך נשיא את בתנו בעניות כזו. נחמה רבי שלמה כל הזמן ואמר לה: ה' יעזר, עוד יהיה טוב. ואכן עזר לו השם יתברך בדורו פלא, ומעשה שהיה כן היה, בדיוק באותה עת הגיע לארץ-ישראל יהודי אמיד מגרמניה, והחליט בנפשו להפריש סכום הגון לצדקה לעני הראשון שיפגש בירושלים. בהכנסו לעיר העתיקה פגש ברי שלמה, והחל לדבר עמו והבין שנצרך גדול הוא, אבל משום מה הסתפק בנפשו אם עני הגון הוא (כידוע הקפיד רבי שלמה ז"ל לבלי לנגע בזקנו כלל וכלל, ומחמת כן נעשה זקנו קשרים קשרים קלועים, ומחמת כן היה נראה משנה קצת), עם ספק זה עלה להתיעץ עם רבי יוסף חיים זאננפלד ז"ל. נחמו רבי יוסף חיים ואמר לו: עזרך ה' ואכן מצאת את העני הגון שבירושלים. ונתן לו את כל הסכום, והיה בה די כדי להשיא את בתו.

ה - שלז

רמז פּעם רבי נפתלי פּהן ז"ל לענגן המובא בשיחות הר"ן מה שאמר רבנו למוהרנ"ת: הרי אתה פן מדבר עם אנשים, יש לך לשאלם "מה" וכו', עיי"ש בסיומן רפ"ו, שזה שאמר הכתוב "מה ה' אלקיך שואל מעמד כי אם ליראה", שהקדוש ברוך הוא שואל ומבקש ממך שתתירא ממנו, כי אם תביט ותתבונן היטב היטב תראה שהכל מה הוא - הכל וכלום, וכך תוכל לזכות ליראה שהיא עקר החשיבות, פּמוּבא בְּדַבְרֵי רַבְנֵנוּ. (ליקו"מ סימן ה').

ה - שלח

פּעם ראה רבי נפתלי פּהן ז"ל ביום השבת לפני תפלת מוסף איך שמתכונן רבי יחיאל גרינוולד ז"ל ללכת מבית הכנסת של אנשי-שלומו שבעיר העתיקה שהתפלל בה תפלת שחרית להשלים את תפלת המוסף בפתל המערבי, גער בו ואמר לו: להתפלל מוסף ותפלל פאן בבית המדרש יחד עם כל אנשי שלומנו, ואחר התפלה תלך לכתל לומר תהלים ולהתבודד וכיוצא, כי אין לשער גדל מעלת התפלה בצבור יחד עם אנשי שלומנו, ושמע לו.

ה - שלט

רבי נפתלי פּהן ז"ל הנה אומר בצחות "לחם חקי - הטריפני" (הנאמר בזמירות שבת על הכתוב הטריפני לחם חקי) 'לחם חקי', הינו הפרנסה והיגיעה אחריה הטריפני וטמאני.

ה - שמ

ר' משה טשנסטחובער ז"ל ה'ה מ'שך כ'מה ש'נים מעורר א'ת א'נשי-ש'לומנו לחצות, והתנדב ל'זה א'ף-על-פ'י ש'סבל מ'חמת כ'ן ב'זיונות ש'ונים. כ'ש'רא'ה א'י א'לו מ'אנשי-ש'לומנו המ'אריכים ב'דברים א'חר מ'עריב, ה'יה מעיר ל'הם ב'צחות ל'שוננו: ה'תכוננו נ'א ל'רבי ה'צדיק ש'עומד ל'הגיע. וכ'ש'תמהו ו'ש'אלו אותו מ'י הוא ה'רבי ה'זה, ה'יה ע'ונה ל'הם: "ר' חצות", וע'וד מ'עט י'גיע ו'ימצא א'תכם י'שנים ח'לילה. הוא ה'יה נו'הג ב'עת א'ספו מ'עות ל'צדקה ל'הקפיד ל'בלי ל'הביט ב'סכום נ'תינתו ש'ל ה'לה א'ם ר'ב או מ'עט, כ'י לא ר'צה ל'הפ'של ב'שום ח'נפה ו'חן ש'ל ש'קר ו'התרפ'סות ל'זולת, וכ'ן לא ה'יה ש'ם ל'ב א'ם נ'ותנים לו א'ם לאו ו'היה א'צלו ה'כל ש'וה.

ה - שמא

פעם ה'גיע א'חד מ'אנשי-ש'לומנו ש'התפ'רנס מ'מכירת ס'פריס ל'איזה ב'ית מ'דרש ב'צפת ע'ם מ'זנדה מ'לאה ס'פריס, וכ'דרכו ה'ניח ס'פריס על ה'ש'לחן ל'מכירה, וב'תוכם כ'מה מ'ספרי ר'בנו ז"ל. ש'ם ב'בית המ'דרש ל'מדו כ'מה א'ברכים י'קרים, א'ולם מ'תנגדים ג'דולים, ו'תכף ח'בר א'לו א'חד ו'אמר ל'מוכר: ב'מטותא מ'מד, א'רו ח'פציד ו'הסת'לק מ'כאן. לא ה'יתה לו ב'ררה ו'אסף א'ת ס'פריו ו'החל ל'לקת. א'ולם לא ע'זבו ז'ה ה'לה ו'זרו עוד וע'וד ש'יסת'לק. ב'היותו כ'בר ב'מדרגות, פ'נה א'לו ז'ה מ'אנשי-ש'לומנו ו'אמר לו: וב'כן, מ'ברך א'ני אותך ש'תז'כה ל'בנים וב'ני ב'נים ח'סידי ב'רס'לב. ו'אכן כ'ך ה'יה ש'זכה ש'נתקרב ב'נו ל'אנשי ש'לומנו, ומ'כל צ'אצ'איו לא נ'ש'ארו ד'בקים ב'תורה ו'יראה א'לא א'לו ה'דבוקים ב'דרך ר'בנו ה'קדוש, כ'י ש'אר ב'ניו ע'זבו א'ת ד'רך ה'יהדות ו'יצאו ל'תרבות ר'עה.

ה - שמב

ס'פר ר'בי מ'שה ב'ער רו'זנפלד ז"ל ס'פור פ'לאי, ש'נסע ס'וחר א'חד ל'יריד ש'התקיים ב'יום רא'שון ו'יצא מ'ביתו ת'כף ל'אחר ה'שבת כ'ש'בכונתו ל'הגיע מ'קדם ל'יריד, וכ'ך ב'אמצע ה'נסיעה ש'ר ל'עצמו ז'מירות ש'ל מ'וצאי ש'בת

וְכַשְׁעֲמַד בְּאֲמֻצֵּי הַדֶּרֶךְ לְפִוּשׁ קִמְעָה שֶׁר לְעֲצֻמוֹ הַזָּמֵר "אֲדִיר אֵימ וְנוֹרָא"
וְהַרְגִישׁ וְשָׁמַע כְּאִלוֹ שׁוֹמֵעַ מִרְחוֹק אֶחָד עוֹנֶה לוֹ: "בְּצַר לִי לָךְ אֶקְרָא".
וְחָזַר עַל זֶה שׁוֹב, וְשׁוֹב שָׁמַע כְּזֹאת וְכֵן הַמְשִׁיךְ עוֹד כְּמָה קִטְעִים מִהַזָּמֵר,
וְשָׁמַע קוֹל הָעוֹנֶה מִרְחוֹק בְּתִבּוֹת הַזָּמֵר וְנִפְלָא הַדָּבָר בְּעֵינָיו עַד שֶׁהִלֵּךְ אַחֵר
הַקוֹל הָעוֹנֶה עָדִי הִגִּיעוּ לְמָקוֹם וְרָאָה שֶׁשָׁכַב שָׁם מִתּוֹ מִצְוָה, וְתִכְף שָׁם אוֹתוֹ
עַל הָעֵגְלָה וְדָאג וְהִבִּיאוּ לְקַבֵּר יִשְׂרָאֵל.

ה - שִׁמְעָה

רַבֵּי הִירֶשׁ לֵיב לִיפֵל ז"ל הַתְּפָרְנִס מְשִׁיךְ כְּמָה שְׁנַיִם עַל-יְדֵי הַצְּדָקָה שֶׁתָּרְמוּ
לוֹ אֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנו, וּמַעֲשֵׂה שֶׁהִיָּה כֵן הִיָּה: בְּלֵיל הַשְּׁבַע בְּרִכּוֹת לְאַחַר חֲתֻנְתּוֹ
שֶׁהִתְקִיָּמָה בְּעָרֵב שַׁבָּת, שֶׁרְקָדוּ אֲנָשִׁי-שְׁלוֹמֵנו עִמּוֹ בְּמוֹצָאֵי שַׁבָּת רְקוֹדִין
נְלֵהָבִים מְשִׁיךְ כְּמָה וְכְמָה שְׁעוֹת - קָם בְּאֲמֻצֵּי אִישׁ אֶחָד מֵאֲנָשִׁי שְׁלוֹמֵנו,
שָׁעַן בְּמַקְצוֹעוֹ, וְקָרָא לְאֲנָשִׁי-שְׁלוֹמֵנו וְאָמַר לָהֶם: "אַתֶּם כְּעַתְּ שְׂמֵחִים,
אוּלַּם לְמַחֵר מָה יַעֲשׂוּ וּמָה יֵאָכְלוּ זֶה זֶה?" . תִּכְף הַתְּעוֹרְרוּ אֲנָשִׁי-שְׁלוֹמֵנו
מִדְּבָרָיו, וּבְרָאשׁוֹם רַבֵּי לֵוִי יִצְחָק, לְאַסֹּף מְעוֹת עֲבוּרִים, וּמָה עוֹד שֶׁשָׁעַן זֶה
הַתְּחִיל בְּמִצְוָה וְתָרַם סְכוּם הַגּוֹן, וְלִקְחוּ מְעוֹת אֵלָיו וְהִתְקִידוּם בְּשִׁתְּפוֹת
בְּעֶסְקוֹ שֶׁל רַבֵּי חַיִּים בֶּן רַבֵּי שַׁבָּתִי ז"ל וְהַתְּפָרְנִסוֹ מִהַרוּחַ הַנִּכְנָס מְשִׁיךְ כְּמָה
שְׁנַיִם. וְאָף זֶה הִיָּתָה עֲצָתוֹ שֶׁל הַשָּׁעַן הַנ"ל.

ה - מִדַּשׁ

כְּשֶׁרָצָה רַבֵּי הִירֶשׁ לֵיב לִיפֵל ז"ל לְעוֹדֵד אֶת אֲנָשִׁי-שְׁלוֹמֵנו בְּשִׁבְחַת אֶרֶץ-
יִשְׂרָאֵל כָּתַב בְּמַכְתָּבוֹ לְרַבֵּי לֵוִי יִצְחָק ז"ל בְּשִׁנַּת הַתְּרַצ"ה: "יֵישׁ בְּאֶרֶץ-
יִשְׂרָאֵל שֶׁפַע כְּזֶה עַד שֶׁמֵּהשִׁירִים שֶׁנִּשְׁאָר לוֹ מִהַסְּעָדָה שְׁלִישִׁית שֶׁל שַׁבָּת,
יִסְפִּיק לוֹ לְרַבֵּי לֵוִי יִצְחָק לְהִסְתַּפֵּק כָּל הַשַּׁבָּת". וְסִיִּם וְכָתַב "אֲבָל גַּם זֹאת
אוּדָה לָךְ שֶׁאֵת הָאֲרֵבַע הָאֲמוֹת הַקְּדוּשׁוֹת שֶׁל צִיּוֹן רִבְנוּ שֵׁישׁ לָכֶם שָׁם
בְּאוֹמָאן, זֹאת אֵין לִי בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל".

ה - שמה

רבי אלחנן ספקטור ז"ל גדל בבית סבו כי התייתם מאביו בהיותו ילד קטן בהיות אביו רחוק מביתו ולא הכיר את אביו. פעם בשקבו על מטתו בא אליו אדם אחד ואמר לו: יודע אתה שאביך אני ובני אתה. וכשהתעורר לראותו מקרוב נעלם כלא היה, ורץ לסבו וספר לו זאת, ושאלו סבו למראה האיש ותאם האיש למראה אביו. אשר לו סבו הדבר באמרו לו: בְּאֵמֶת הֵיחָה דָמוֹת אָבִיךָ ז"ל.

ה - שמו

היה מספר בצחות הרב החסיד רבי יחיאל גרינוולד ז"ל: נפגשתי פעם עם אנשי החברא קדישא בעת לוויתם נפטר אחד מחוץ לעיר, ושאלתיים בין דברי כמה לניות יש לכם מדי יום? ענוהו: כתשעה לניות מדי יום. כשפנה ללכת מהם נגש אליו אחד מאנשי-שלומנו שהיה מאנשי החברא קדישא, טפח לו על כתפו ואמר לו בצחות: יחיאל, וכי חושב הנדך שאכן תשעה מתים נפטרים מדי יום בלובלין? לא ולא, מדי יום ביומו מתים כל אנשי עיר לובלין, אולם מחמת שאין ביכלתנו להוציא את כלם ביחד קוברים אנו אותם לאט לאט, כתשעה נפטרים ביום.

ה - שמו

היו בין אנשי-שלומנו אנשים יקרים כאלה שהיה להם לב נשבר ורגש כזה, כמו למשל רבי יוחנן גלנט ז"ל שהיה הולך מדי יום להשתטח על ציון רבנו ז"ל למשך זמן, והיה מרטיב בדמעותיו כל כך את ציון רבנו ז"ל, עד שהיו הבאים מבחינים על הציון אם כבר בקר בה, לרב הלחלוחית מדמעותיו הרבים שהיו מרטיבים ממש את ציון רבנו הקדוש.

ה - שמח

ספר רבי ישראל נחמן אנשין ז"ל, שנסע פעם באוטובוס ושמע איך שני אנשים זקנים משיחים ביניהם לפי תמם, בין דבריהם ספר אחד לחברו שפעם - לערך בשנת תר"פ שעה במירון, וישן שם בציון רבי אלעזר, ובאמצע הלילה ראה איך שנכנס יהודי אחד, והחל להתפלל שם, וטען כאלו טענות לפני השם-יתברך, ודבר כאלו דבורים של תפלה בהשתפכות הנפש כזו ובבכיות כאלו, עד שהזדעזע כל-כך שכל היום שאחריו היה סהרורי לגמרי, ולא היה יכול לאכל כלל לרב הרגשו והתעוררותו, ורק לערב כשנסע לביתו לחיפה טעם משהו, ובהיותו שוב במירון בפעם אחרת שאל על האיש הזה ועל מעשהו, ונודע לו ששמו רבי דוד שטעפער ז"ל מאנשי-שלומנו היקרים, ומתפרנס בעירו תל-אביב מתפירת ומלוי שקים בצמר. וסיים ואמר לחברו: "האמת אמר לך, שמעתי כבר הרבה מגידים ודרשנים; אבל מה שדבורי תפלות אלו שדבר גרמו לי, לא זכיתי להתעוררות כזו מאף מגיד ומגיד ודרשן".

ה - שמט

כשבקש פעם רבי אברהם יעקב גולדרייך ז"ל את רבי נתן בייטלמאכער ז"ל שילמדו לנגן על כנור אחר שזרזו רבי לוי יצחק ז"ל באמרו לו: בעל מנגן כמוד מהראוי שישים לב לנגונים שלנו, כי ידע רבי נתן לנגן היטב על הכנור, ענהו רבי נתן בצחות: הרי ידעת מה שאמר כבר רבנו שמשח יגלה בעולם דרך חדש בנגינה, ואם כן מה לך ללמדו.

ה - שנ

רבים היו מאנשי-שלומנו עובדי ה' גדולים ובעלי מדרגה עד שכל לילותם ורב ימיהם היו קדש לתורה ועבודה, אף-על-פי שהיו עניים מרודים ממש והשתדלו להתפרנס מיגיע כפם אף שלא לפי כבודם, כמו רבי יעקב בארדיטשובער ז"ל שהיה מתפרנס ממכירת גרות והיה עומד אף בערב יום כפור באמצע הרחוב ומוכר גרות לכבוד יום הקדוש, על אף שהיה איש מורם מאד, וכמו שספר רבי דוד שעכטער ז"ל על אחד מאנשי-שלומנו שהתפרנס ממכירת שתי קרה באמצע הרחוב והבחין בו איך שעומד דבוק בשרעפיו עד כדי התפעלות, כי הלה ברצותו להנות דוקא מיגיע כפו, לא השגיח על כבודו כלל וכלל. וכך היו רבים מאנשי שלומנו.

ה - שנה

ספר רבי מרדכי גלניק ז"ל ששמע בעצמו מאיש אחד ששאל פעם את הצדיק הרבי רבי מטאש זצ"ל אם יכול ללמד בספר משיבת נפש, ענה לו: בודאי, הרי הרבי מצאנו אף היה אומר לקוטי תפלות.

ה - שנה

וכן ספר ששמע פעם מאחד שפעם התאכסן בבית אביו הרבי מסאכטשוב זצ"ל, ובין דבורם בקש הרבי זצ"ל את אביו שיתן לו איזה ספר ללמד, ונתן לו את הספר 'לקוטי-הלכות' ולמד והגה בה משך כל הלילה, אחר כך הבחין בנו של בעל הבית הנ"ל שהרבי מכבדו מאד, ושאלו: מה ראה הרבי לכבדני כל כך? ענה לו הרבי: משום שאביך נתן לי ללמד בספר נפלא כזה.

ה - שנה

הצדיק הרב מבארניב ז"ל, רבי אברהם שמחה הורביץ מחבר הספר
"חמרא טבא", היה עוסק הרבה בסוף ימיו בספרי רבנו והיה מפליג מאוד
בשבחם, והיה מזכיר הרבה בדרשותיו מתורות רבנו ז"ל.

ה - שנד

אחות זוגתו של רבי לוי יצחק ז"ל הייתה פעם אצל בעל החזון איש ז"ל
לבקשו שיתפלל על איזה ישועה שנצרכה לה, בין דבריה שאלה היכן היא
דירה, ואמרה לו שדירה בשכונת קטמון, ענה לה: וכי עבור מה נסעת ובאת
אלי, הרי יש לך שם בקטמון שבירושלים את רבי שמואל שפירא ז"ל.

ה - שנה

פרש פעם בצחות רבי שמואל שפירא ז"ל את המשנה: "הפסח" -
בגימטריא נחמן, "אינו נאכל אלא בליה" - שאז עקר העבודה שבעבודת
ה', כמובא בספר שיחות הר"ן, "ואינו נאכל אלא שלי" - מלשון צלותא
ובעותא לשון תפלה, "ואינו נאכל אלא עד חצות" - שבו תלוי הכל, וממנו
התחלת כל העבודה.

ה - שנו

הדגיש פעם רבי שמואל שפירא ז"ל לאחד האברכים: דע לך ששמירת
הבית הוא המפתח לכנס דרכו לכל המדרגות ולכל העולמות.

ה - שנו

פנה פעם אברך אחד לאחר חתנתו אל החסיד רבי שמואל שפירא ז"ל בבקשו שידבר עמו ויחזקו בעבודת השם יתברך, היה זאת בערב שבת קדש בעת שישב רבי שמואל ואמר לעצמו קפיטל ק"ז "הודו לה' כי טוב" זמן הרבה לפני ביאת קהל המתפללים, לא ענהו רבי שמואל שום דבר כדרך בחסכו בדבורים, רק זאת שקשהגיע לתבות "ויזעקו", "ויזעקו", הדגישם וכפלים חזר והדגש, והבין האברך תרוץ מעצמו לשאלתו.

ה - שנח

רבי פישל דין ז"ל, אף-על-פי שהיה נכדו של החולקים על אנשי שלומנו, נמשך מאד בסוף ימיו לדעת רבנו וללמוד ספרי רבנו הקדוש, ואמר פעם בכאב לרבי דוד שכטער ז"ל שהיה יוצא ונכנס אצלו לשמשו: מתחרט אני על שלא זכיתי בצעירותי לראות ולהרגיש גדלת ספרי רבנו.

ה - שנט

פעם הגיע נכדו של רבי גדליה בן רבי ישראל בן שרה בת רבנו ז"ל (אמו של רבי גדליה היתה בתו של הצדיק רבי אהרן בנו הגדול של רבי מרדכי מטשורנוביל זצ"ל) לאומאן להתפלל עם אנשי-שלומנו בימים הנוראים והלך בבגדי משי כמפרסם, כי נהגו בבית אביו באדמו"רות כמספר כבר (לעיל קס"ב), וצוה רבי שמשון לקרבו מטעם היותו נכד רבנו ז"ל.

ה - שס

בְּנֹאֲרָשָׁא הָיָה דָר אַחַד מֵאַנְשֵׁי-שְׁלוֹמְנוּ שְׁהָיָה עוֹבֵד הִי גְדוֹל וְהָיָה קָם מֵדִי לִילָה בְּחֻצוֹת לִילָה וְעוֹסֵק אַחַר כֶּף בְּתוֹרָה, אוֹלָם הָיָה עָנִי מְרוֹד כָּל כֶּף עַד שֶׁשָּׂאֵלוּ אוֹתוֹ בְּנֵיוֹ: הָרִי אָמְרוּ רַז"ל: כָּל הַלּוֹמֵד תּוֹרָה בְּלִילָה נִמְשָׁךְ עָלָיו חוּט שֶׁל חֶסֶד בַּיּוֹם, וְאִם כֵּן הֵיכֵן הַחוּט שֶׁל חֶסֶד שֶׁנִּמְשָׁךְ לָךְ? עֲנֵה לָהֶם: זֶה שֶׁאֲנִי זֹכֵה לְקוּם שׁוֹב בְּחֻצוֹת לִילָה בְּלִילָה הַשְּׁנִיָּה זֶהוּ הַתּוֹצְאָה וְהַשְּׂכָר הַנִּמְשָׁךְ לִי מִהַחוּט שֶׁל חֶסֶד מִחֲמַת קִימַתִּי בְּחֻצוֹת בְּלִילָה הַקּוֹדֵם. כִּי מֵה שֶׁיֵּךְ חוּט שֶׁל חֶסֶד גְּדוֹל יוֹתֵר מִלְּזָפוֹת לְקוּם עוֹד לִילָה בְּחֻצוֹת? (ע"ע לעיל בַּח"ד, סעיף שצ"ב; ולהלן בַּח"ו, סעיף רפ"ט).

ה - שסא

הִיְהוּדִים תּוֹשְׁבֵי אוֹקְרַאִינָה בְּכָלֵל וְתוֹשְׁבֵי אוּמָן בְּפָרְט לְרַב פְּשִׁיטוּתָם וְעִנְיָנוּתָם שְׁמַטְבָּעִם, רְחוּקִים מְאֹד הָיוּ מִלְּתַת תְּנַאֲרֵי כְבוֹד אַחַד לְחֻבְרוֹ. וְסֵפֶר רַבִּי לִוִי יִצְחָק ז"ל שֶׁכְּשֶׁבָא לְאוּמָן וַיְכַבֵּר קִדְּם לְבִיאָתוֹ שָׁמַע הַרְבֵּה בְּשִׁבְחוֹ שֶׁל רַבִּי אֶלְטֵעַר טְעַפְלִיקֵעַר ז"ל (בַּעַל הַמְּחַבֵּר וְהַמְּלַקֵּט הַסְּפָרִים הַחֲשׁוּבִים הַשְּׁתַּפְּכוֹת הַנֶּפֶשׁ, מְשִׁיבַת נֶפֶשׁ, מִי הַנַּחַל וְעוֹד). אֵיךְ שְׁפוּנִים אֶלְיוֹ כָּל מְכִירָיו גְּדוֹלִים וְקִטְנִים בְּשֵׁם 'אֶלְטֵעַר' לְבַד, וַיִּשְׁתַּעֲרֵר לְכַמָּה עַל כֶּף עָנּוּ לוֹ: נוֹ, אֶתְּהָ רוּצָה כְּבָר לַעֲשׂוֹת כְּאֵן רַבִּיִּים? לְכַנּוֹתוֹ בְּשֵׁם רַבִּי וְכַדוּמָה, אֵין דְּבָר זֶה נוֹהֵג בְּמִקּוּמְנוּ.

ה - שסב

אַחַד מִהַגְּרִים שֶׁנִּתְגַּיְרוּ וְהִתְקַרְבּ לְאַנְשֵׁי-שְׁלוֹמְנוּ נִתְּנוּ לוֹ הַשְּׁלֹטוֹנוֹת אֵיזָה עֲבוֹדַת פְּקִידוֹת בְּמִשְׁרָד וְלֹא קָבְלוּ מִחֲמַת הַכְּרַחֲיוֹת שֶׁבְּעֲבוּדָה לְחַלֵּל אֶת הַשְּׁבֵת, וְנִתְּנוּ לוֹ לַעֲבֹד בְּעֲבוּדָה קָשָׁה שֶׁל חֲתוּף עֲצִים שֶׁנִּשְׁרָוּ קִדְּם בְּמִים, וְנִחְלָה מְזָה מְאֹד, וְכָל צוּרְתוֹ הַשְּׁתַּנְתָּה מִחֲמַת כֵּן. כְּשֶׁשָּׂאֵלָה אוֹתוֹ זוּגְתוֹ הָרִי זֶה פְּקוּחַ נֶפֶשׁ? עֲנֵה לָהּ: וְכִי נַעֲשִׂיתִי יְהוּדִי כְּדִי לְחַלֵּל אֶת הַשְּׁבֵת? וְלֹא עָבְרוּ יָמִים מוֹעֵטִים וּמַת. הִי"ד

ה - שסג

הגיע פעם מקרב חדש בעל הדרת פנים אל אנשי-שְלֹמֹנו שְבֹאוֹמֵאן וְכִנָּה עֲצָמוּ בְשֵׁם רַבִּי יַעֲנֹקֵל וְאַף אֶחָד לֹא הִפִּירוּ וְלֹא יָדַע מֵאִין מְקוֹמוֹ. לֹאֵט לֹאֵט כָּבֵשׁ מְקוֹם בֵּין אַנְשֵׁי-שְלֹמֹנו וְהַחֵל אֵף לְדַרְשׁ בְּרַבִּים וְהָיָה מְדַבֵּר בְּדַרְךְ גְּדֻלוֹת כְּרַב גְּדוֹל, וְאַף הִתְנַהֵג בְּמִנְהָגִים מְשֻׁנִּים, וְלִמְשָׁל כְּשֶׁקְרָאוּ לוֹ לְעֵלוֹת לְתוֹרָה וְרָצָה הַחֲזֹן לומר עֲבוּרוֹ 'מִי שֶׁבֵרַךְ' לֹא אָבָה וְלֹא מָסַר בְּשׁוֹם פֶּעַם שֵׁם אָמוֹ. הוּא הָיָה יוֹדֵעַ לְרַקֵּד רְקוּדִים מִיַּחְדִּים כְּשֶׁחָקוּן קֶרֶקֶס. פֶּעַם אָמַר בְּהִלָּצָה עַל הַכְּתוּב וַיֵּרָא בְּלֶק - הַיּוֹם רָאִיתִי אֶת בְּלֶק. פֶּעַם עָלָה לְבִימָה וְאָמַר עַל עֲצָמוֹ: אֲנִי סָתַם שֶׁקְרוֹן וְאַשְׁמַדַּי אֲנִי וְכוּ'. מֵצַד שְׁנֵי הָיָה עוֹסֵק הַרְבֵּה בְּצַדִּיקָה וְהָיָה הוֹלֵךְ לְהַתְרִים אַנְשִׁים וְלֶאֱסֹף לְחֵם לְחַלְקִים אַחַר כֶּף לְעַנְיִים. וְהֵנָּה רַב אַנְשֵׁי-שְלֹמֹנו הִתְמַיְמִים לֹא הִפִּירוּ וְהִבְחִינוּ בְּחִסְרוֹנוֹ שְׂאִינוֹ אֶלָּא כְּלִי רִיקוֹן וְלֹץ גָּמוּר. וְרַק כְּמָה בּוֹדְדִים מִמֶּשׁ וּבְרָאֵשׁ רַבִּי לְוִי יִצְחָק ז"ל עֲמָדוֹ לוֹ בְּדַרְכּוֹ וְלֹא חָגְגוּ עִמּוֹ בְּחִגִּיגוֹתָיו. וְגַם רַבִּי שְׁמִשׁוֹן בְּאַרְסָקִי ז"ל הִבִּיט עָלָיו בְּעֵין לֹא טוֹבָה. וְהָיוּ גּוֹעְרִים אֵלּוֹ מֵאַנְשֵׁי-שְלֹמֹנו בְּרַבִּי לְוִי יִצְחָק ז"ל בְּהַקְשׁוֹתֵם עָלָיו מֵדִיעַ נִטְפֵּל הוּא לְבַעַל צַדִּיקָה כְּמוֹהוּ וּמְדַקְדֵּק בְּחִסְרוֹנוֹת.

פֶּעַם הַחֵל לְרַקֵּד רְקוּדִים עֲלִיזִים וְנִפְלְאִים עַל סִפְסָל צַר מְאֹד, וּבָאוּ רַבִּים מִתּוֹשְׁבֵי הָעִיר, אַנְשִׁים וְנָשִׁים, לְרֵאוֹת פְּעֻלוֹתָיו, עַד שֶׁהַחֵל לְהִיּוֹת תַּעְרוּבוֹת סְבִיבוֹ הֵלֵךְ רַבִּי לְוִי יִצְחָק וְדָחַף בְּרִגְלוֹ אֶת הַסִּפְסָל בְּכַדֵּי שְׂיִפֵּל, תִּכְף הִתְרַגְּזוּ עָלָיו אֵיזָה אַנְשִׁים מִתּוֹשְׁבֵי הָעִיר וְהִעִיפוּ לוֹ אֶת כּוֹבְעוֹ וְאַף רָצוּ לְהַכּוֹתוֹ מִמֶּשׁ וְכִדּוּמָה. וְנִמְשָׁךְ כֶּף הַדְּבָר עוֹד זְמַן רַב עַד שֶׁקָּם אֶחָד הַמֵּיַחַד מֵאַנְשֵׁי-שְלֹמֹנו רַבִּי אֶהֱרֹן יוֹסֵף גְּעַרְשִׁינָאוּ ז"ל וְהִרְעִים בְּקוֹלוֹ לְפָנָי אַנְשֵׁי-שְלֹמֹנו עַד כְּדֵי דְמַעוֹת בְּטַעֲנוּ לְפָנֵיהֶם אֵיךְ נֹתְנִים לְלֹץ כְּמוֹהוּ לְהַשְׁאֵר בֵּין אַנְשֵׁי שְלֹמֹנו. וְהִי הָיָה בְּעֶזְרָם שֶׁבְּאֵיזָה יוֹם אֶחָד נִכְנַס לְקִלוּיֹז אֶדָם אֶחָד מֵעִיר פְּרָאֶסְקָאוּ, וְתִכְף כְּשֶׁרָאָהוּ יַעֲנֹקֵל זֶה בָּרַח כְּנִשׁוּף נָחַשׁ וְלֹא רָאוּהוּ יוֹתֵר. וְסִפֵּר זֶה הָאֶדָם שֶׁהִמְשִׁטָּרָה מִחִפְשֵׁת אַחֲרָיו אַחַר עֲשׂוֹתוֹ בְּעִירוֹ כְּמָה וְכְמָה מַעֲשִׂים רָעִים וּמְכַעְרִים. לְבִסּוֹף מֵת יַעֲנֹקֵל זֶה בְּעִיר גְּזִילְרֵדַע הַסְּמוּדָה לְטִשְׁקֵנֵט עַל-יְדֵי שְׁנִשְׂרָף בְּמִטָּתוֹ שֶׁנִּדְלָקָה מִתְּנוּר דּוּלֶק. גַּם אֶחָד מֵאַנְשֵׁי-שְלֹמֹנו שֶׁנִּתְחַבֵּר עִמּוֹ מְאֹד בְּשֵׁם הַרְשֵׁל תִּפְסָה אוֹתוֹ הַמְשִׁטָּרָה בְּקִיּוֹב עַל עֲבֵרוֹת מְשֻׁמְעוֹת, כְּאִסְיַת כְּסָפִים וְכִדּוּמָה, וְנִשְׁלַח לְמְקוֹם לֹא יָדוּעַ וְלֹא חִזָּר מִשָּׁם יוֹתֵר.

ה - שסד

מספר רבי ישראל בער אודער שפעס שעה עם רבי ישראל מקארדאן ז"ל במירון, והתפלל אז רבי ישראל בכזה התלהבות ובכזה חמימות, ואמר אז את התקון הכללי מלה במלה מעת קדם הצהרים עד סמוך למנחה, ואף-על-פי שהיה אז יום קר מאד מאד, עד שלא היה יכל רבי ישראל לעמד ולשהות מחוץ לציון, אף-על-פי-כן היה דומה שסביב רבי ישראל מקארדאן דולק תנור אש לרב החמימות ששפע ממנו.

ה - שסה

ספר רבי ישראל קארדונער ז"ל: כששהיתי בגאליציה (בהשתדלותו אז להדפסת ספר ספורי מעשיות) נגש אלי יהודי אחד באמצע הרחוב שלא הכרתיו כלל, ואמר לי "אם האדם מאמין באמת בהקדוש-ברוך-הוא ויש לו פחד ממנו איך שיך שיעלה על לבו מחשבות גאות והתנשאות?"

ה - שסו

רבי ישראל קארדונער ז"ל לרב התקשרותו לרבי משה ברסלבר ז"ל היה מכנהו בשם 'אבא'. והוא על-פי מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה: כל המלמד בן חברו תורה כאלו ילדו. כי הוא קרבו ולמדו דרך רבנו ביותר.

ה - שסז

שָׁמַע פְּעַם אֶחָד אֶת רַבִּי יוֹנָה לְבַל ז"ל עוֹמֵד מִשָּׁדָּךְ זְמַן רַב בְּמִירוֹן בְּצִיּוֹן
הַרְשָׁבִי בּוֹכָה וְצוֹעֵק פְּעַם אַחַר פְּעַם מֵעַמֶּק לְבוֹ: "רְבוּנוּ שָׁל עוֹלָם! מַה
יְהִיָּה עִם הַיָּמִים וְהַשָּׁנִים שְׁלִי שְׁעוֹבְרִים וְחוֹלְפִים בַּחֲשָׁדָּךְ?" - "וּוֹאֵס וּוֹעֵט
זֵיין מֵיִינע טֵעג און יֶאָרן וּוֹאֵס זֵיִי גֵיִיעֵן אִין דָּער פֿינֶצְטֵערֶנִישְׁט?"
חֲדָרוּ הַדְּבָרִים לְלִבּוֹ שֶׁל זֶה הַשׁוֹמֵעַ כָּל-כָּךְ, עַד שֶׁמָּאזְ שָׁנָה אֶת דָּרְךָ חֲיִיו,
כְּשֶׁאֱלוֹ הַדְּבוּרִים מְצַלְצְלִים בְּאָזְנוֹ, וּמְהוּיִם לוֹ כְּאֲבוּקָה בַּחֲשָׁדָּךְ הַסּוֹבֵב
אוֹתוֹ.

ה - ששח

הָיָה רַבִּי אֶפְרַיִם ז"ל בַּעַל מַחְבֵּר הַסֵּפֶר "עֲנֵג שֶׁבֶת" אָדָם עֲדִין וְרָגִישׁ כָּל כָּךְ,
שֶׁפְּעַם כְּשֶׁנִּשְׁלַח אֵיזָה חֲבִילַת בְּגָדִים לְאֶחָד מֵעַנְיֵי אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ וּבִתּוֹכָם
זוּג נְעָלִים עֲבוּר יֶלְדָם הַקָּטָן, וְשָׁמְחוּ מְאֹד בְּנֵי הַבַּיִת עַל זֶה הַדְּבָר, הַשְׁתַּתַּף
רַבִּי אֶפְרַיִם בְּשִׂמְחָתוֹ שֶׁל הַיֶּלֶד כָּל כָּךְ, עַד שֶׁהַיֶּלֶד עֲצָמוֹ הִתְפַּלֵּא עַל
הַשְׁתַּתַּפּוּתוֹ בְּשִׂמְחָתוֹ כָּל כָּךְ, וְנִשְׁאַר חֲקוּק בְּזַכְרוֹנוֹ תְּדִיר.

ה - שסט

אָמַר פְּעַם רַבִּי אֶפְרַיִם ז"ל בַּעַל הַמַּחְבֵּר סֵפֶר "עֲנֵג שֶׁבֶת": כָּל מִי שֶׁאֹמֵר אֶת
הַ"תְּקוּן הַכְּלָלִי" נִחָשֵׁב בְּזֶה לְבַד כְּבָר כְּמִקְרָב לְרַבּוֹנוֹ ז"ל.

ה - שע

כְּשֶׁהָיָה רַבִּי אֶפְרַיִם ז"ל בַּעַל הַמַּחְבֵּר סֵפֶר "עֲנֵג שֶׁבֶת" מְזַכֵּיר אֶת חוּץ-לְאֶרֶץ
הָיָה אוֹמֵר 'לְהַבְדִּיל'. וְכָל זֶה מִחֲמַת רַב חֲבָתוֹ לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל. כְּשֶׁאֹמְרָה לוֹ
פְּעַם זוּגָתוֹ שֶׁמִּשׁוּם מָה מְבַחֵינָה הִיא שְׁבַחוּץ-לְאֶרֶץ הָיָה מְרַגֵּישׁ טוֹב יוֹתֵר,

הקפיד על דברים אלו ואמר: "חס-ושלום", "חס-ושלום". שחשש פן חלילה יהיו נחשבים דבריה כהוצאת דבה על ארץ-ישראל.

ה - שעה

שאל פעם אחד מגדולי הרבנים את רבי אפרים ז"ל בעל ספר ענג שבת, בפרוש הדברים הכתובים בספרי רבנו מגדל מעלותיו ושבתיו ששבח רבנו את עצמו כל כך. ענה לו בצחות: הרי נפסק בהלכה שתלמיד חכם הפא למקום שאין מכירין אותו צריך לפרסם את עצמו, כן הדבר לענין רבנו ז"ל, שכאן בעולם הזה שאין מכירים אמתיות מעלתו של רבנו, משום כן נהג בהלכה ופרסם את עצמו, ומי שיודע מעלת אמונת חכמים וחיובה שמחייבים אנו להאמין בהם יאמין בו.

שיחות וסיפורים מרבי לוי יצחק בנדר ז"ל

ה - שעה

ספר רבי לוי יצחק ז"ל שזכר שבעירו גראדזיסק שדרו שם כמה אלפים משפחות לא היה שם כי אם שני רופאים וחובש אחד, ואינו זוכר שום פעם שהיו עומדים ומחכים בתור כדי להכנס אליהם, ורב הזמן היו אף בטלים ממלאכתם. עד שמוכח הדבר שכל מה שנתרבים הרופאים מתרבים המחלות.

ה - שעה

וספר : אף-על-פי שהיו רבים מאנשי-שלומנו עניים הגונים וחסרי כל, אף-על-פי-כן השמחה והחיות שאפף אותם בהרגישם באמת את נחת אור תורתו של רבנו הקדוש ותלמידו עלה בהרבה הרבה על חסרונם המשוע, והיו שמחים בעניותם הרבה יותר מהעשירים בעשרם, והיה הדבר בולט ונפר לכול מפריהם.

ה - שעד

פעם ספר בשבת אנשי-שלומנו ואמר : כמעט ולא ראיתי משך כל זמן היותי בין אנשי-שלומנו היקרים שיכנס אחד לתחום חברו לחקר אחריו ולפשפש במעשיו של הזולת כולל וכלל, מה גם לדון בהם ולהרהר אחריהם, וכל שכן לדבר מזה עם אחר וכדומה. כי כל אחד שהתקרב מעט לדרך רבנו באמת ידע והבין תכף ומיד שהלואי ויספיק מה שצריך להספיק ולתקן הוא בעצמו לנפשו, ומה לו להרהר ולחקר ולחשב על חסרונות חברו, ומהיכן יקח זמן לחשב על זולתו ומה גם לדבר מזה עם אחר.

ה - שעה

כששעה רבי לוי יצחק ז"ל בגרמניה פגש שם בבחור אחד שהיה מילידי עיר ליזענסק, וספר לרבי לוי יצחק ז"ל שלפני שנכנסו הגרמנים לעיר הלכו רבים רבים מתושבי העיר להשתטח על ציון הקדוש של הרב רבי אלימלך זצ"ל ובכו שם בדמעות שלישי. אחר כך פשנכנסו הגרמנים ספרו להם הגוים שכני היהודים שהיהודים שהו הרבה בבית החיים על קברו של הצדיק ביום האתמול ובדאי התביאו שם גם את ממונם והלכו הגרמנים ופתחו את הקבר. כשנודע לו הדבר הלך זה הבחור לרב העיר שהיה מחבא באיזה מקום וספר לו מה שעשו הגרמנים. אמר לו הרב מבטיח אני לך שתנצל ולא יאנה לך כל רע אם תשוב ותכסה את הקבר ותסדרו כראוי. ואכן הלך וסכן עצמו עבור זה עד שהחזיר את הקבר לקדמותו וספר לרבי לוי יצחק נסי נסים שארעו לו עד שנצל בבטחה

למעלה מדרך הטבע, וכברכתו והבטחתו של הרב.

ה - שער

בא פעם רבי לוי יצחק ז"ל אל רבי הירש ליב בנו של רבי איזיק קראסינשטין ז"ל, למקום עבודתו שעבד כפקיד בבנק לבקש ממנו איזה טובה, ומצא את הדלפק שלו נעול, כששאל עליו אצל שאר הפקידים ענו לו: אם הדלפק שלו נעולה בודאי מברך הוא כעת ברכת המזון, כי היה מברך בכונה ובמתינות ואינו רוצה שיפריעהו מאן דהוא ומשום כן נועל את הדלפק.

ה - שער

אנשים תמימים להפליא היו בין אנשי-שלומנו כמו למשל שספר רבי לוי יצחק ז"ל: נכנסתי פעם לבקר את רבי משה שוסטר ז"ל שהיה רצון במקצועו, שאלני רבי משה בתמימותו האם אני שידי ממשמשות תדיר בנעלים לתקנם האם מתר לי אז להתפלל לקדוש ברוך הוא ולשים לפניו את אשר בלבבי?

ה - שער

וכן כשנכנס פעם אליו לבקשו שיתקן לו את מנעלו, ולא הבחין רבי משה בכניסתו, ראה רבי לוי יצחק ז"ל איך שיושב בדבקות נפלאה באמצע עבודתו עד שנפלא בעיניו כל כך שפחרט הדבר בזכרונו כל ימי חייו.

ה - שעט

כְּשֶׁבִקֵּשׁ פֶּעַם רַבִּי לְוֵי יִצְחָק ז"ל מֵרַבִּי נַחֲמָן נְעַמִּירוּבָּעֵר הַחֲזָן שֶׁיִּלְמְדֵהוּ נִסְחַת הַתְּפִלָּה שֶׁל יָמִים הַנּוֹרָאִים, אַחֲרֵי שֶׁבִקֵּשׁ מִמֶּנּוּ רַבִּי נַחֲמָן עֲצֹמוֹ שֶׁיִּסְיֵעַ לוֹ בְּסֻדְרֵי הָעֲבוּדָה שֶׁל יוֹם כְּפוּר, עָנָה לוֹ בְּצִחוֹת: נִסְחַת? בְּצִיּוֹן רַבְּנוֹ לֹא מְדִים נִסְחַת, כִּי לֹא הָיָה נֶכוּן לִפְנֵי אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ לְשַׁבֵּת וּלְלַמֵּד נִסְחַת, כִּי אָמְרוּ מִי שֶׁמִּכְשָׁר לָזֶה יֵדַע זֹאת מֵעֲצֹמוֹ לְפִי חוּשׁוֹ, וְסִפֵּר רַבִּי לְוֵי יִצְחָק שֶׁכְּשֶׁעָמַד אֲצִלוֹ לְסִיֵּעַ לוֹ, לֹא הָיָה יָכוֹל לְסִיֵּעַ לוֹ כָּלֵל וְכָלֵל לְרַב הַדְּבָקוֹת וְהַתְּאֻמָּצוֹת שֶׁבַתְּפִלָּתוֹ.

ה - שפ

סִפֵּר רַבִּי לְוֵי יִצְחָק ז"ל שֶׁבָּוֵאוֹ לְרֵאשׁוֹנָה לְאוּמָאן (בְּחֻדְשׁ אֱלוּל תַּרְע"ד) הִשְׁתַּוּמַם מִמַּחְזֵה הַנּוֹרָא שֶׁרָאָה אִיךָ שֶׁבִקְלוּיֹז צוֹעֲקִים וְשׂוֹאֲגִים אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ בַּתְּפִלָּתָם, בְּפֶרֶט רַבִּי גַּעְצִיל וְחִבּוּרֵי הָעוֹבְדִים, וְשָׁמַע שֶׁסָּם אֶת הַצְּעָקוֹת וְהַשְּׂאֲגוֹת מִהַמְּשַׁתְּטָחִים עַל צִיּוֹן רַבְּנוֹ הַקְּדוֹשׁ, וְכִשְׁשָׁהָה עַל הַצִּיּוֹן שָׁמַע הַצְּעָקוֹת מִהַקְּלוּיֹז עַד שֶׁכָּל הַמְּקוֹם שֶׁמִּסְבִּיב רָעַשׁ וְגַעַשׁ מְקוֹלוֹת תְּפִלוֹת אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, וְכָל זֶה הָיָה נִדְמָה כְּמַרְקָחָה לֹא הִטָּת שְׂאֵי אֲפֹשֶׁר לְסַפְּרוֹ וְאֵי אֲפֹשֶׁר לְשַׁכְּחוֹ כָּלֵל וְכָלֵל.

ה - שפא

סִפֵּר, שֶׁבַּחֲקִירוֹת שֶׁחֲקָרוּהוּ הַמְּשַׁטְרָה הַרוֹסִית עַל פְּעֻלוֹתָיו בְּעַת יוֹשְׁבוֹ בְּכֶלֶא, שֶׁאֱלוֹהוּ שְׂאֵלוֹת עַל כְּמָה שְׁנִים קָדָם לָכוֹ, וְהוּא לֹא יָדַע כָּלֵל שֶׁהוּא נִמְצָא בְּמַעְקֵב עֲקֵבֵי כָּל כָּד, כִּי הָיוּ שׂוֹלְחִים אֶל אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ אַנְשֵׁים מַחְפְּשִׁים בְּזָקוֹן וּפְאוֹת לְחַקֵּר וּלְבַלֵּשׁ אַחֲרֵיהֶם, וְהַרְבֵּה מֵאַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ בַּתְּמִימוֹתָם דָּבְרוּ מֵהַשְּׂלֵא צָרִיךְ, וּמִשׁוּם כֵּן נִשְׁלַחוּ לְהַבְלִיתִי יְדוּעַ, וְרַבִּי לְוֵי

יִצְחָק וְרַבִּי אֱלִיָּהוּ חַיִּים רוֹזִין ז"ל שֶׁנִּזְכָּרוּ וְלֹא דִבְרוּ עִמָּהֶם כָּלֵל, הוֹעִיל לָהֶם שְׁתִּיקוּתָם.

ה - שפב

סֵפֶר פְּעָם, כְּשֶׁהִתְפַּלֵּלְתִּי פְּעַם רִאשׁוֹנָה בְּרֵאש�ׁי-הַשָּׁנָה תְּפִלַּת שְׁחִרִית כְּשֶׁלִּיחַ-צְבוּר וְצִעֲקוֹתֵי אֶת "הַמְּלִד" שֶׁבְּתְּפִלַּת שְׁחִרִית כְּנֶהוּג, נָפַל עָלַי פֶּחַד וּמוֹרָא כְּזֶה שֶׁלֹּא יִדְעוּתִי אִיךָ הִגַּעְתִּי מִמְּקוֹם הַבֵּימָה (שֶׁשָּׁם אוֹמֵר הַחֲזוֹן אֶת 'הַמְּלִד') לְעֵמוּד הַתְּפִלָּה, עַד שֶׁהִיָּה זֶה עֲבוּרוֹ כְּנֶס מִמֶּשׁ.

ה - שפג

פְּעַם אַחַת אַחַר שֶׁהִתְפַּלֵּל רַבִּי לְוֵי יִצְחָק ז"ל בְּרֵאשִׁי-הַשָּׁנָה כְּשֶׁלִּיחַ-צְבוּר, נִגַּשׁ אֵלָיו רַבִּי הִירֶשׁ לוֹבְבֵי אֶרְסֵקִי בֶן רַבִּי זְלַמֵּן ז"ל נִכְדוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל וְאָמַר לוֹ: כְּשֶׁהִתְפַּלֵּלְתָּ חֲשַׁבְתִּי שֶׁרַבִּי נִחְמָן מְטוֹלְטָשִׁין מִתְּפִלָּל, כִּי קוֹלְךָ דוֹמָה הִיָּה מְאֹד לְקוֹלוֹ, שֶׁהִתְפַּלֵּל מְלֵא הַרְגָּשׁ כְּמוֹהוּ.

ה - שפד

סֵפֶר רַבִּי לְוֵי יִצְחָק ז"ל שֶׁכְּשֶׁהִיָּה בְּטִשְׁקֵינֵט שֶׁהָה שָׁם גַּם הָרַב קוֹפְלֵמָאן (מְכֵהוּן פִּיּוּס בְּרַבְּנוֹת בְּשׁוּיָצ), וְעָשָׂה שָׁם סִיּוּם, וְכִשְׁסִיּוּם לְמוֹד הַגְּמָרָא אָמַר: עַד כָּאן לְמַדְנֵנו תּוֹרַת אֲמֵת, עֲתָה נִרְחִיב וּנְדַבֵּר מִהַדְּמִיוֹנוֹת שֶׁלָּנוּ, וְהַחֵל לְדַבֵּר פְּלִפּוּל אַרְךָ. וְסֵפֶר זֶה אֶת רַבִּי לְוֵי יִצְחָק כְּשֶׁבַח עָלָיו שֶׁנֶּהְיָה מְמַדֵּת הָאֲמֵת שְׁבוּ, שֶׁכִּנָּה אֶת פְּלִפּוּלָיו כְּנֶגֶד הַגְּמָרָא הַקְּדוּשָׁה בְּשֵׁם דְּמִיוֹנוֹת.

ה - שפה

ספר פעם איך זכה להיות בקי כל כך במשניות, כי בעת הרדיפות שהיו אחריו היה אסור לו לדור במוסקבא, ודר ברחוק ממוסקבא באיזה כפר, והיה צריך מפאת עבודתו לנסע מדי יום הלוך וחזור שלקח לו משך ששה שעות, וכל הזמן עסק בלמוד משניות, כי את למוד המשניות לא אסרו השלטונות, ונמר כך עשרות עשרות פעמים את המשניות עד שזכרם בעל פה עם לשון הרע"ב ממש, כידוע וכמפורסם.

ה - שפו

בשנת תרע"ט בעת פרעות הבולשביקים נכנסו בליל שבת אחת כמה מהרוצחים לבית רבי אהרן מקיבליטש ושגאו כנגדו כשפלי קרב שלופות בדיהם: תנו כסף אם לא נהרג אתכם. רצה בתו ותפסה בידי הרוצח וצעקה לו: אל תעשה זאת. נענה לה חברו הרוצח ואמר לה: הזרי ממנו, הוא ירצח אותך. רבי לוי יצחק ז"ל עצמו התחבא אז תחת המטה וכשראה שאכן הולכים הם לבצע זממם בחותנו, יצא מתחת המטה, ותכף בראותם אותו רצו אליו וצעקו לו כמו כן 'תן כסף'. אמר להם: הנה כבר אביא לכם. והנה היה אז לרבי לוי יצחק סך מעות מהנדן שלו ושמר אותם חצי מהמעות בתוך ספר אחד וחצי בספר אחר, והיה אז חשך בחדר ולא ראה היכן בדיוק באיזה ספר החביאם, ובדרך הלוכו לחדר הפציר בתפלה ונעשה לו נס שהספר הראשון שפתח מצא בו הממון ונתן להם תקף. שאלוהו מהיכן לקחת זאת, כי חשדו שמא החביא לעצמו עוד מעות, והראה להם את הספר. והם בראותם את העניות האימה השוררת בביתם האמינו בו שאין להם יותר והלכו להם, ובזכות ישוב דעתו לפזר את הממון בשני ספרים נשאר להם ממון לזמן מעט לפרנסתם.

ה - שפיז

שָׁמַע פְּעַם רַבִּי לְוִי יִצְחָק ז"ל אֶת אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי-שְׁלוּמֵנוּ הַמוֹכִיחַ אֶת חֲבֵרוֹ בְּעֵת שְׁכָרוֹתוֹ בְּיוֹם הַפּוֹרִים הַקָּדוֹשׁ: אָמַר נָא לִי חֲבֵרִי הַיָּקָר, אֵיךְ זֹאת שְׁנִשְׂאֵת אִשָּׁה זֶה כַּמָּה זְמַן, וְעַדִּין טְלִיתִךָ חֲדָשׁ וְנִקִּי? אֵיךְ זֹאת שְׂאִין טְלִיתִךָ מְלַכְלַכֶּת עַדִּין בְּזַעַה לְרַב יִגְיַעֲתִךָ בְּתַפְלָה? אֵיךְ?

ה - שפח

בְּעֵנְיָן הַסֵּפֶר יִמֵּי מוֹהֲרַנְי"ת שֶׁכָּנְהוּ מוֹהֲרַנְי"ת יִמֵּי וְלֹא יְחִי"י, כְּהַסְפֵּר יְחִי"י מוֹהֲרַנְי"ן, כְּמַבְאָר בְּסֵפֶר אֲמוּנַת עֲתִיד, עֵינֵי שָׁם, הִזָּה אוֹמֵר שְׂאֵנוּ בְּדוֹרְנוֹ אֵינְנוּ כְּבָר יְכוּלִים לְקַרְא לְסִפּוֹר חֵינְנוּ לֹא יְחִי"י וְלֹא יְחִי"י, כִּי הַלּוֹאֵי וְנִזְכָּה לְחִטּוֹף אֶף כַּמָּה רְגָעִים טוֹבִים עָלֵי אֲדָמוֹת, וְאִם נִזְכָּה נוּכַל לְקַרוֹת לְסִפּוֹר חֵינְנוּ "רְגָעִי" כֹּל אֶחָד כְּפִי שְׁמוֹ, כִּי עָלֵינוּ מִמֶּשׁ אָמַר הַכְּתוּב "לְרְגָעִים תִּבְחָנֵנוּ", שְׂאוֹתֵנוּ בּוֹחֲנִים וּמְנַסִּים בְּרְגָעִים מִמֶּשׁ, וְלִמְשָׁל: כֵּן לְדַבֵּר, לֹא לְדַבֵּר, לְהַבִּיט חֲלִילָה בְּדַבְרֵים הָאֲסוּרִים אוֹ לֹא, וְכֵן בְּשֵׂאֵר הַמְצָאוֹת. וְכֹל נְסִיווֹת אֱלֹהִים הֵם מְבַחֲנִים וְנְסִיווֹת שֶׁל רְגָעִים וּשְׂנִיּוֹת.

ה - שפט

אָמַר פְּעַם רַבִּי לְוִי יִצְחָק ז"ל: מְסַפְּרִים בְּעוֹלָם שְׁפַעַם נִכְנָסָה אִם הַגֵּר"א אֱלֹוֹ וְאָמַרָה לוֹ: בְּנֵי הַיָּקָר, מָה אָמַר וְאָטַעַן בְּעוֹלָם הַבָּא לְזְכוּתֵי? עָנָה וְאָמַר לָהּ: תִּאמְרִי שְׂשִׁבְתָּ אֶלְמָנָה מְשֻׁדָּה שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וַיֵּשׁ בָּזָה דֵּי וְהוֹתֵר לְהִגּוֹן עָלֶיךָ וְלַעֲמֵד לְזְכוּתֶךָ. וְסִיִּים רַבִּי לְוִי יִצְחָק ז"ל וְאָמַר: כְּשִׂישְׂאָלוֹ אוֹתֵנוּ דִּין וְחֶשְׁבוֹן לְמַעַלָּה, נֹאמַר שְׁחִינְנוּ כִּיהוּדִים וְהַקְפָּדְנוּ עַל דֵּינֵי הַתּוֹרָה מְשֻׁדָּה שְׁלֹשִׁים שָׁנָה תַּחַת שְׁלֹטוֹן הַקּוֹמוֹנִיסְטִים הָעֲרִיצִים.

ה - שצ

כְּשֶׁשָּׂאל פֶּעַם אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ אֶת רַבִּי לְוִי יִצְחָק ז"ל הֵיכָן הֵם בְּדוֹרֵנוּ
אָנוּ הַצְּדִיקִים הַגְּדוֹלִים שֶׁמְדַבֵּר מֵהֶם רַבֵּנוּ כָּל כָּךְ, עָנָה לוֹ: לְכָל מְלֻךְ יֵשׁ
שָׂרִים וּמַמְנִים, מֵהֶם גְּלוּיִים מֵהֶם נְסֻתָּרִים, וְלֹאמֶת הַמַּמְנִים וְהַיּוֹעֲצִים
הַנְּסֻתָּרִים הֵם אֵלּוּ שֶׁמְנַהֲיִגִים אֶת הַמְּדִינָה, וְכִמוֹ כֵּן בְּיָדָי נִמְצְאוּ
צְדִיקִים גְּדוֹלִים בְּמַעֲלָה בְּכָל דּוֹר, אוֹלָם נְסֻתָּרִים הֵם וּבּוֹרְחִים מְכַבּוּד
וּמְפָרְסוּם, וְעַבְדֻתֵנוּ הִיא לְחַפְשׁ הַרְבֵּה אַחֲרֵיהֶם, וְאַשְׁרֵי הַזֹּכֶה לְמַצָּאם
וְלַהֲתַחֲבֵר עִמָּהֶם.

ה - שצא

רַבִּי לְוִי יִצְחָק ז"ל וְרַבִּי אֵלִיהוּ חַיִּים ז"ל הָיוּ אֲסוּרִים בְּבֵית הַסֵּהַר מִשָּׁךְ
חֲמִשָּׁה עָשָׂר שָׁבוּעוֹת וַיֵּצְאוּ לְחַפְשֵׁי לְשַׁבַּת פְּרֻשֵׁת שְׁקָלִים שְׁנַת תַּרְצִ"ו וְהָיָה
בְּזֶה מַעֲשֵׂה פֶלֶא שֶׁתִּכְף אַחַר שֶׁנֶּאֱסְרוּ אָמַר רַבִּי נִתָּן ב"ר שְׁכָנָא (ב"ר נִפְתָּלִי
הַיֵּרֶץ אָבִי רַבִּי אֲבָרְהָם סוֹפֵר. רַבִּי שְׁכָנָא וְרַבִּי אֲבָרְהָם הָיוּ אַחִים מֵאֵב אֶחָד
וְלֹא מֵאִם אַחַת, אָמְרוּ שֶׁל רַבִּי שְׁכָנָא הִיָּתָה בְּתוֹ שֶׁל רַבִּי שֶׁמְשׁוֹן מֵהַיַּעַר
כִּיָּדוּעַ): אֲתָה תִרְאֶה שֶׁלְּשַׁבַּת פְּרֻשֵׁת שְׁקָלִים הֵם יֵצְאוּ לְחַפְשֵׁי. וְהָיָה הַדְּבָר
לְצַחוֹק לְאֲבִיו מֵאִין לֹוֹקֵחַ הוּא לֹוֹמֵר דְּבָרִים אֵלּוּ בְּבִטְחָה כְּזוֹ עַד כִּדִּי
נִקְיַבַּת זָמַן. כְּשֶׁהִגִּיעַ לֵיל שַׁבַּת לִפְנֵי הַשַּׁבַּת פְּרֻשֵׁת שְׁקָלִים הִקְנִיטוּ אָבִיו
וְאָמַר לוֹ: רֵאֵה אֵיךְ שֶׁדְּבַרְתָּ הַבְּלִים שֶׁעָדִין לֹא יֵצְאוּ לְחַפְשֵׁי כְּהַבְטַחְתָּךְ.
אָמַר לוֹ הַבֵּן: אֲתָה תִרְאֶה שֶׁלְּשַׁבַּת יִשְׁחַרְרוּ. אַחַר כֵּן בִּבְקָר הִלְךְ רַבִּי נִתָּן
לְעַבֵד כְּמִנְהַגוֹ וַיִּשְׁחַזֵר הַקְּנִיטוֹ שׁוֹב כְּנִ"ל. וְאָמַר לוֹ רַבִּי נִתָּן שׁוֹב כְּנִ"ל.
וּמִמֶּשׁ לִפְנֵי בֵּין הַשְּׁמֻשׁוֹת שֶׁחַרְרוּם לְחַפְשֵׁי כְּמֵאֲמָרוֹ, וְלֹא נֹודַע מֵאִין הָיָה
לוֹ עֲנָן זֶה, וְהָיָה הַדְּבָר לְפָלֵא.

ה - שצב

בַּעַת מַעְצָרוֹ שֶׁל רַבִּי לְוִי יִצְחָק ז"ל עָקְבוּ הַשְּׁלִטוֹנוֹת עַל כָּל אָדָם שֶׁרַק נִגְשׁ
לְבֵיתוֹ אִף רַק לְהִסְתַּכֵּל. וּמִשׁוּם כֵּן חִשְׁשׁוּ מְאֹד אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ מִלְּקַחַת
לְבֵיתוֹ אִף כִּדִּי לְדַאֵג לְזוּגָתוֹ עִם יְלָדֶיהָ. וְרַק רַבִּי יַעֲקֹב זִיטְאָמִיר הֵי"ד הוּא

אֲשֶׁר הַשְּׁלִיךְ נַפְשׁוֹ מִנְּגִיד וְהִלֵּךְ וְדָאָג לְכָל מַחְסוֹרָה וְלֹא הִסְתַּכֵּל עַל עַצְמוֹ
כָּלֵל. וְלוֹלֵא הַשְּׁתַּדְּלוּתוֹ הָיוּ גּוֹזְעִים מֵרַעַב לֵלֵא שׁוּם גְּזֵמָא.

ה - שצג

אֲנָשִׁי-שְׁלוֹמְנוּ בְּעֵת שְׁכָרוֹתֵם בְּפוֹרִים הָיוּ פּוֹעֲלִים בְּבִרְכָתְכֶם יְשׁוּעוֹת רַבּוֹת,
וְיָדוּעַ בְּזֶה הַרְבֵּה סְפוּרִים. וְסִפֵּר רַבִּי לְוִי יִצְחָק ז"ל, שֶׁפָּעַם עוֹד בְּהִיּוֹתוֹ
בְּאוּמָאן בָּא אֵלָיו אֶחָד שֶׁלֹּא הִפְרִירוֹ לְהַזְמִינּוֹ עַל סִנְדְּקָאוֹת, וְרַבִּי לְוִי יִצְחָק
ז"ל לֹא הִפְרִירוֹ, וְשָׁאֵלוּ: מִי אַתָּה וּמַדּוּעַ אַתָּה מְכַבְּדֵנִי בְּזֶה, עָנָה לוֹ הֵלֵךְ:
בְּעֵת שְׁכָרוֹתְכֶם בְּיוֹם הַפוֹרִים בְּקִשְׁתִּי מִכֶּם בְּרַכָּה לְבֹן זְכָר שֶׁלֹּא זָכִיתִי לָזֶה
כְּבָר כַּמָּה שָׁנִים, וְאָכֹן יִתְקַף אַחַר פּוֹרִים נִפְקָדְנוּ לְטוֹבָה וּבִטּוּחַ אֲנִי
שֶׁבִרְכָתְכֶם הִיא הִיא שְׁהוֹעִילָה לִי.

ה - שצד

סִפֵּר רַבִּי לְוִי יִצְחָק ז"ל אִיךְ שֶׁזָּכָה וְנִתְקַרַב עַל יְדוֹ יְהוּדֵי חִלוּנֵי אֶחָד שֶׁבְּעֵת
שֶׁהוֹתוֹ בְּמוֹסְקָבָא עָרְךָ אֶת הַסְּדֵר בְּלִיל הַפֶּסַח עִם עוֹד כַּמָּה אֲנָשִׁים,
בִּינֵיהֶם יָשַׁב חִלוּנֵי אֶחָד שֶׁבִקֵּשׁ שְׁרוּצָה לְהַצְטָרֵף עִמָּם לְסֵדֵר, וְהֵנָּה
הַצְטָרְפוּתוֹ לָהֶם הָיָה קָשָׁה לְרַבִּי לְוִי יִצְחָק, כִּי הוּא הָיָה מְחַלְלֵ שֶׁבֶת
בְּפִרְהוּסְיָא וְהָרִי יֵינוּ יֵין נִסְךְ, בְּפִרְט כְּעֵת בְּלִיל הַסְּדֵר עִם הַדִּי כּוֹסוֹת יֵין
וְכוֹי, וְלֹא רָצָה לְפָגַע בּוֹ לְבָלִי לְתֵת לוֹ לְהַצְטָרֵף עִמָּהֶם, עַל-כֵּן הִכְרִיז וְאָמַר
שֶׁנְּהוּג בְּלִיל הַסְּדֵר שֶׁאֶחָד מוֹזֵג אֶת הַכּוֹס עֲבוּר כֶּלֶם, עַל-כֵּן הוּא יִמְזַג אֶת
הַיֵּין לְכֶלֶם, וְהִבִּין זֶה הַחִלוּנֵי סִבֵּת אוֹמְרוֹ כֵּן, וְאָף-עַל-פִּי-כֵן בְּגִלְלֵ הָאֲוִירָה
הַטּוֹבָה וְהַחֲמִימוֹת וְהַחֲבִיבוֹת שֶׁהֶעֱנִיק לוֹ בְּשִׁלְחוֹן שָׁנָה אֶת דְּרָכּוֹ לְאֵט לְאֵט,
וְעָזַב אֶת מְלֶאכְתּוֹ שֶׁחִלַּל בָּהּ שֶׁבֶת עַד שֶׁנַּעֲשָׂה לְבַעַל תְּשׁוּבָה.

ה - שצה

בְּשֶׁבֶת פָּרַשְׁת וַיֵּצֵא שְׁנַת תַּרְעִי"ה הַתְּאָרַח רַבִּי לְוִי יִצְחָק ז"ל אֶצֶל רַבִּי
מֵאֲטִיל שׁוּחַט ז"ל שֶׁהָיָה שׁוּחַט בְּמִקְצוֹעוֹ, וְכֵן אָבִיו כְּמוֹהוּ, וְאַחַר עָרִיכְתָם
וְאַמִּירְתָם תִּקְוִן חֲצוֹת הַתְּחַבְּרוּ יַחְדָּו לְלַמֵּד בְּסִפְר לְקוּטֵי-הַלְכוֹת הַלְכוֹת
מִתְּנָה הַלְכָה ד, אַחַר כֵּן בְּסִעְדָּה שְׁלִישִׁית דָּרְשׁוּ רַבִּי מֵאֲטִיל לְפָנָי הַצְּבוּר
עִם תּוֹסֵפֹת מְרַבָּה בְּהַתְּעוֹרְרוֹת וּבְהַתְּלַהְבוֹת נִפְלְאָה. וְכָל כֵּן הַתְּלַהֵב רַבִּי
לְוִי יִצְחָק ז"ל מִלְּמוּדוֹ עָמוּ עַד שֶׁלֹּא שָׁכַחְס כָּל יְמֵי חַיָּו. הוּא נִרְצַח עַל-יְדֵי
הַפּוֹרְעִים הַבּוֹלְשֵׁבִיקִים, הַי"ד. ת.נ.צ.ב.ה.

ה - שצו

כְּשֶׁהִגִּיעַ רַבִּי לְוִי יִצְחָק ז"ל לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הִפְגִּישׁוּ רַבִּי יִצְחָק מֵאִיר קוֹרְמֵן
ז"ל עִם הָרַב הַרְצוּג ז"ל. בֵּין דְּבוּרָם שֶׁאָלוּ הָרַב הַרְצוּג אִם יֵשׁ בְּרִצּוֹנוֹ
שְׂיִמְנָהוּ לְרַב בְּעִיר בְּאֵר שֶׁבַע, שֶׁעֲדִין הִיְתָה פְּנוּיָה שֶׁם מִשְׁרַת הַרְבְּנוֹת, עָנָה
לוֹ רַבִּי לְוִי יִצְחָק ז"ל: הֲרִי אֲמָרוּ רַז"ל אֲוִירָא דְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל מְחֻכִּים, וּבְכֵן
נַעֲשִׂיתִי מִבֵּין, וּמִבֵּין אֲנִי עֲתָה שְׂאִין זֶה בְּשִׁבְלִי לְהַתְּמַנּוֹת לְרַב, מֵה גַם
שְׁחָפְצִי מֵאִז לְדוֹר דְּוָקָא בְּעִיר הַקֹּדֶשׁ יְרוּשָׁלַיִם.

ה - שצז

כְּשֶׁפָּנָה פְּעַם אֶחָד מִהָאֲבָרְכִים לְרַבִּי לְוִי יִצְחָק ז"ל בְּשֶׁאֲלָה 'מֵה יְהִיָה עִם
מְשִׁיחַ', כְּאֹמֵר מְתִי יָבֹוא כְּבָר הַמְּשִׁיחַ, עָנָה לוֹ בְּצַחוֹת: דוֹאָג אַתָּה
לְמְשִׁיחַ? לְמְשִׁיחַ טוֹב, וְאִין לָךְ מֵה לְדָאָג עֲבוּרוֹ, אִם לְדָאָג צְרִיכִים אָנוּ
לְדָאָג מֵה יְהִיָה עִמָּנוּ, וּמֵה אָנוּ עוֹשִׂים כְּדִי שֶׁלֹּא יִתְעַכֵּב בִּיאָתוֹ עַל יְדֵינוּ אָנוּ.

ה - שצח

אהוב מאד היה רבי לוי יצחק ז"ל על כל מכיריו אף על המתנגדים. בעת שהותו בסאמרקאנד בחג הפסח ביחד, הזמינוהו המתנגדים שיבוא ויספר לפניהם המעשה מנסיעת הבעל שם טוב לארץ-ישראל, שנהוג אצל החסידים לספרו ביום שביעי של פסח, וכשלא אבה הפצירו בו ואמרו לו: ספרו נא אתם את המעשה, כי אתם תספרו אותו נכון יותר, וספר להם.

ה - שצט

בהיות רבי לוי יצחק ז"ל בעיר טעפליק יסד לאנשי-שלומנו מנגן מיוחד לתפלה, כי בין אנשי העיר היו הרבה משפילים וליצנים, והפריע הדבר לאנשי-שלומנו שהתפללו עמם, והיתה התפלה בכזה התעוררות, עד שפעם כשבקר שם רבי ברוך חתן רבי געציל ז"ל אמר בהתפעלות לאנשי טעפליק: התפלה אצלכם עולה בהתלהבותה על התפלה שאצלנו באומאן.

ה - ת

ספר רבי לוי יצחק ז"ל מנסיעתו בפעם הראשונה אל אנשי-שלומנו שבבארדיטשוב, היה זה בערב שבת, וכשחפש את אנשי שלומנו, אמר לו אחד מהתושבים: בודאי מחפש הנד את החסידים המתים ידי טויטע חסידים, לך לסוף העיר שם נמצא הבית המדרש שלהם. הלך לשם ומצא בית כנסת השקוע חציו באדמה, כשצורתו החיצונית היא לבלי הכר שכאן נמצא בית כנסת. לפנות ערב באו אנשי-שלומנו ותושבי העיר לתפלה והחלו להתפלל בחיות ובהתלהבות כדרךם בקדש. אמר התפלה הזמינו אחד מאנשי-שלומנו לאכל אצלו. למחרת התחנן לפניו רבי ברוך בארדיטשובער ז"ל שיבוא לאכל אצלו סעדת שבת, וספר רבי לוי יצחק שאינו יכול לשפח את סדר הזמירות שלו ששר אותם בהתלהבות וחיות שאין לשער. רבי ברוך נפטר ביום י"ד אדר תרפ"א.

ה - תא

אמר פעם רבי לוי יצחק ז"ל: עוד זכיתי ראיתי והפירתי את אנשי-שלוֹמנו היקרים הזקנים שמדור הקודם ואין לשער את הישוב הדעת הנכון שהיה להם, ואת מדת השפלות והדרך ארץ והכבוד שנהגו זה בזה, שלא לומר לפגע ולזלזל בזולת חס ושלום, עד שקשה עלי לתארו ולבארו בימינו אנו.

ה - תב

כשנתפס רבי לוי יצחק ז"ל לבית הסהר בשנת תרצ"א חלם לו איך שראה את אביו שנפטר בשנת תרע"ח, ובכה לפני אביו על צרתו וכו' אמר לו אביו: "אויבן חלאפטשט מען זאך פאר אייך מען זאל אייך באפרייען, דיר איז גרינגער דעם אנדערין איז שווערער". "למעלה מתנגעים וטורחים עבורכם שישחררו אתכם. עבורך קל יותר עם השני קשה יותר". השני היה רבי אליהו חיים רוזין ז"ל שאחת מהאשמות שהיה עליו היה על שעסק בדולארים שהיה נגד חק הממשלה, מה שאין פן רבי לוי יצחק שפל האשמות שלו היו רק מיחסות לענין רבנו, כך הבין רבי לוי יצחק את דברי אביו. את אביו לא ראה רבי לוי יצחק ז"ל משך כל השנים מאז הסתלקותו. עד אותו לילה ולמחרת אכן שחררו שניהם. גם זוגתו חלמה שראתה את אמה שלה שנפטרה בשנת תקפ"א ובכתה זוגתו לפנייה על צרת בעלה שכמעט שידונוהו למיתה וכו' ואמרה לה בחלומה: כל הצדיקים השוכנים בטבריה פועלים לטובת שחרורו. גם את רבי שמעון בארסקי ראה אז רבי לוי יצחק בחלום וכשפרש צערו לפניו אמר לו רבי שמעון: "צריכים הרבה להתפלל" "מען דארף אסאך גאט ביטן, מען דארף אסאך גאט ביטן", והיה לפלא.

ה - תג

כְּשֶׁנִּסְעַר רַבִּי לְוֵי יִצְחָק לְאוּמָן בְּתַחֲלַת הַתְּקָרְבוֹתוֹ שֶׁהָיָה בְּלוּבָלִין בְּסוֹף חֹדֶשׁ
אָב כְּשֶׁמוֹנֶה יָמִים, וְאָז רָאָה אֶת רַבִּי יִצְחָק בְּרִיִּטְעֵר ז"ל. לְאֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ
הָיָה בֵּית כְּנֻסֵת לִיד הַבַּיִת הַקְּבָרוֹת שֶׁהָיוּ קְבוּרִים שָׁם הַחוּצָה מְלוּבָלִין וְעוֹד
צְדִיקִים זְצ"ל. וְשָׁם רָאָה אֶת רַבִּי יִצְחָק בְּרִיִּטְעֵר אִידָּ שֶׁמִּתְפַּלֵּל כְּוַתִּיקִין
וְהַתְּפִלָּה בִּיחִידוֹת כִּי לֹא הָיָה מִנְּגוֹן מִיַּחַד לְוַתִּיקִין וְרַבִּי יִצְחָק הָיָה מִתְּפַלֵּל
מְלֶחֶה בְּמֶלֶח עִם מוֹרָה בְּאֶצְבַּע "טִיטִיל" בְּיָדוֹ, וְהָיָה מִתְּפַלֵּל שָׁם בְּמָקוֹם כְּזֶה
כְּדִי לְהִיּוֹת מְסֻתָּר מִבְּנֵי אָדָם.

ה - תד

רַבִּי לְוֵי יִצְחָק ז"ל הֶעֱתִיק לְעֲצָמוֹ פֶּעַם מִכְּתָב יָדוֹ שֶׁל רַבִּי אֶלְטֵעֵר
טְעֶפְלִיקֵעֵר אֶת הַקּוֹנְטְרָס "אֲנָשֵׁי מוֹהֲר"ן" שֶׁכְּתָבְם עֲבוּר רַאבֵּר"ן ז"ל וְהָיוּ
בּוֹ הַרְבֵּה שְׁנוּיִים מִמָּה שֶׁנִּמְצָא לָנוּ כְּיוֹם.

ה - תה

פָּגַשׁ פֶּעַם רַבִּי לְוֵי יִצְחָק ז"ל בְּקִיּוֹב אֵיזָה רַב שֶׁהָיָה מִתְּנַגֵּד גָּדוֹל עַל אֲנָשֵׁי
שְׁלוֹמֵנוּ, וְקִנְטְרוּ הֵלָּה מְאֹד שֶׁאָמַר לוֹ בֵּין דְּבָרָיו: מִכִּיר אֲנִי אֶתְכֶם הֵיטֵב,
בְּהַתְּכֹנְנוֹ עַל כָּלֵל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ. עָנָה לוֹ רַבִּי לְוֵי יִצְחָק ז"ל: וְאֵת עֲצָמָךְ גַּם
מִכִּיר אֶתָּה? וְסַתֵּם פִּי.

ה - תו

כְּשֶׁשָּׁאֵל פֶּעַם מֵאֵן דְּהוּא אֶת רַבִּי לְוֵי יִצְחָק ז"ל אִם לְלַמֵּד אֵיזָה סֵפֶר מְסֻסִים,
שֶׁחָשַׁשׁ הֵלָּה לֹא לְלַמְדוֹ מִחֲמַת שֶׁהוֹלֵךְ קֶצֶת בְּדַרְכֵי הַחֲקִירוֹת וְכוּ'. עָנָה לוֹ
רַבִּי לְוֵי יִצְחָק ז"ל: אֵינִי יוֹדֵעַ מַה לֹּמַר לָךְ לֹא לְלַמֵּד, אוּלָּם אוּכַל לֹמַר לָךְ

בְּוֹדָאוֹת אֵי אֵלוֹ סִפְרִים שֵׁשׁ כֵּן לְלַמֶּדֶם וּבְוֹדָאוֹת, וְהֵלֵא הֵם תַּנּוּיִךְ, גְּמָרָא,
מִשְׁנֵיּוֹת, טוֹר, שְׁלַחַן עֲרוּךְ וְזֶהָר, מְדַרְשֵׁים, סִפְרֵי מוֹסֵר וְסִפְרֵי הַבַּעַל שֵׁם
טוֹב וְתַלְמִידָיו, סִפְרֵי רַבְּנֵי וּמוֹהַרְנֵי"ת ז"ל וְעוֹד וְעוֹד, שֵׁשׁ בָּהֶם דִּי וְהוֹתֵר
כְּדֵי לְקַיֵּם מִצְוֹת תַּלְמוּד תּוֹרָה.

ה - תז

הַתְּבַטָּא פַּעַם רַבִּי לְוֵי יִצְחָק ז"ל בְּסוֹף יָמָיו וְאָמַר: כְּשֶׁעָלִיתִי לְאֶרֶץ
הַיְהוּדִים בְּעֶצְמִי בְּמִי אֲקַיֵּם כָּאֵן בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל (צוּי הַתּוֹרָה) "וְאֵת יְרֵאֵי
ה' יִכְבְּדוּ", עַד שֶׁקִּבַּלְתִּי עַל עֶצְמִי לְקַיֵּם זֹאת בְּרַבִּי שְׁמוּאֵל שְׁפִירָא, וְתוֹדָה
לְאֵל שְׁמַרְתִּי עַל כֶּךָ מִשָּׁד כָּל שְׁנוֹת הַכְּרוּתִי יְהוּדֵי יִקָּר זֶה.

ה - תח

כְּשֶׁכָּתַב פַּעַם אֶחָד מֵאַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ בְּשִׁבְחוֹ שֶׁל רַאבְר"ן וְכִנָּה אוֹתוֹ בְּתַאֲר
"הֶעֱנֵנו הָאֲמֵתִי" לֹא הִסְכִּים לָזֶה רַבִּי לְוֵי יִצְחָק ז"ל וְאָמַר: אֵיךְ אֶפְשֶׁר
לְכַתֵּב תִּבְת "אֲמֵתִי"? וְזֹאת לְאַחַר שֶׁעָקַר שְׁבַחוֹ שֶׁל רַאבְר"ן בְּפִיו שֶׁל רַבִּי
לְוֵי יִצְחָק ז"ל הִיָּה תַּדִּיר בְּמִדָּה זו.

ה - תט

בַּעַת שְׁהוֹתוֹ שֶׁל רַבִּי לְוֵי יִצְחָק ז"ל בְּקִיבְלִיטָשׁ, הִיָּה זֶה בְּיוֹם ט"ו בְּשַׁבָּט
בְּאֲמִצַּע הַחֲרָף הַקָּשָׁה בַּעַת חֲצוֹת לַיְלָה, רָצָה לְלַכֵּת לְטַבֵּל בְּמִקְוָה, אוּלָם
הַמִּקְוָה הִיָּתָה קָרָה בְּיוֹתֵר כִּי נִשְׁבַּר אֲזִי תַקְרַת הַמִּקְוָה וְשָׁלַג רַב הִיָּה בְּפָנִים
וְהִיָּה צָרִיךְ לַעֲמֹל הַרְבֵּה לְפָנֹת אֶת הַשָּׁלַג הַרַב כְּדֵי שְׁיֻכַּל לְטַבֵּל בּוֹ, וּלְרַב
הַעֲבוּדָה הַקָּשָׁה שְׁרָאָה שֵׁשׁ לוֹ בְּגִין כֶּךָ, הִסְתַּפֵּק כְּבָר לְגַמְרֵי אִם יִלְךְ לְטַבֵּל

אם לאו, והלך משם ונכנס בדרכו לבית אבי חמותו רבי יעקב ישעיה ז"ל שלא היה מאנשי-שלומנו והיה זהיר מאד אף הוא באמירת התקון מדי לילה בעת חצות, הוא היה אדם גדול במעלה בצדקות וחסידות, והצטין במיוחד במדת הכנסת אורחים, וכך בין דבוריו פתח רבי ישעיה בדבריו כמעצמו, וספר לו שפעם באיזה שנה אחת בחדש אלול שעה בעיר יהודי אחד והבחין בו רבי יעקב ישעיה שזהיר הוא מאד בטבילת מקוה ומצא חן בעיניו עד שהזמינו להתאכסן בביתו, וספר לו האורח בין דבריו ספור זה: הייתי פעם חולה ברגלי מאד מאד, עד שהחלה רגלי לרקב ממש, והיה חשש שכל גופי תרעל ממנה, ונסעתי כל עוד נפשי בי לוינה לאיזה רופא גדול, אמר לי הרופא: אין שום בררה אלא תכף ומיד לכרת את הרגל, שאלתי את הרופא אולי אפשר להתמהמה עם נתוח זה עד למחרת, ענה לי הרופא למחרת כבר לא יהיה למי לניתח.

אף-על-פי-כן התעקשתי ואמרתי לעצמי הנה כעת כשהולכים כבר לכרות לך את הרגל ותשאר כל ימי חייך ללא רגל, לפחות לך וטבל במקוה עם הרגל לפני כריתתה, ובכן התגברתי בכל כחי והלכתי למקוה וטבילתי בו מתוך יסורים קשים ונוראים, תיכף ביצאתי מהמקוה הרגשתי הקלה ושנוי ברגל ההרגשה היתה חזקה כל כך עד שאמרתי לעצמי אני לא הולך יותר לרופא, למחרת הלכתי שוב ביסורים קשים ונוראים לטבול במקוה ואחר הטבילה שוב הרגשתי שנוי ממש וכך הלכתי כמה ימים למקוה ובכל יום הרגשתי טוב יותר עד שנירפאתי לגמרי. ומשום כך זהיר אני כל כך במקוה. וסים כיום אני עני כי בעת חוליי כשכל הרופאים התיאשו מרפואתי וחשבתי שהולך אני למוות חילקתי את כל הונני ורכושי בין יורשי ולא נשאר לי כלום. ואני נדד כעת מעיר לעיר וכששמע ר' לוי יצחק ז"ל את הספור מיד רץ לטבול בשמחה ללא כל שהיות.

והברקות

מימרות

ה - תי

פרש פעם בצחות רבי מרדכי מורה צדק בעיר סאקלוב ז"ל הפסוק "והשעיר אשר עלה עליו הגורל לה' ועשהו חטאת", שכן הדבר נוהג שזה האיש הכשר שגורלו לה' חושש תמיד בעצמו שאינו יוצא כלפי שמיא כדבעי, ואדרבא רואה תמיד רק איך שהוא מלא חטאים וחסרונות ומאשים עצמו תדיר על כל חסרון וחטא, לא כן "השעיר אשר עלה עליו הגורל לעזאזל יעמד חי", הוא תמיד שמח בהוללות ואינו דואג על תכליתו, ונראה כאלו עומד חי, וכך זה הוא רק עד שמגיע יומו שאז נופל

ה - תיא

בדברם בגדל מעלת הלמוד זכות שיש על כל אחד מישראל, ושכך צריך להסתכל ולהביט כל אחד על חברו, הביאו ראיה לזה שהנה אף-על-פי שבתורה עצמה נכתבו ענשי מיתה בפרטיות על עברות החמורות, אף-על-פי-כן בית דין שהרבה פעם לשבעים שנה נקראת בית דין קטלנית, כמו שאמרו רז"ל (מכות ז.), הרי שנמצנו למדים שכשבאים לדון את האדם למעשה צריך לזה שבע בדיקות ושבע חקירות היטב היטב.

ה - תיב

אומרים בעולם בצחות: מה בין הקפיטל "אשרי יושבי ביתך" לבין הקאפיטל "אשרי תמימי דרך", שקאפיטל "אשרי יושבי ביתך" מסיים בפסוק "תהלת ה' ידבר פי וכו'", וקאפיטל "אשרי תמימי דרך" מסיים בפסוק "תעיתי כשה אובד". כי זהו החלוק בין זה השרוי בביתו לבין זה המטלטל בדרכים.

ה - תיג

פרשו אנשי-שלומונו בדרך צחות את הפסוק שבתהלים (פרק ב) "יושב בשמים ישחק", הינו דוקא זה האדם 'היושב בשמים' שאינו חושב כלל בעניני עולם הזה כי אם על התכלית הנצחי שבעולם הבא הקרב ובא, זה האדם שוחק מכל יסורי עולם הזה ואינו מתפעל ומתרגש מכל התאוות המדמות והחולפות שבעולם הזה. וזהו יושב בשמים - ישחק, שאף-על-

פי שְׁנַמְצָא הוּא כָּאן בְּעוֹלָם הַזֶּה כֹּל זֶה אֵינוֹ כִּי אִם לְכַאוֹרָה, וּלְאַמֶּת יוֹשֵׁב
בְּשָׂמַיִם הוּא וְשׁוֹחֵק עַל כָּל הַצְּחוּק הַגָּדוֹל שֶׁבְּעוֹלָם הַזֶּה, וְרַק לְבִנֵי הָאָדָם
שֶׁמְסַבִּיבוּ נִדְמָה הוּא כְּנִמְצָא כָּאן בְּעוֹלָם הַזֶּה.

ה - תיד

דִּיקוּ אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ בַּפְּסוּק (תְּהִלִּים קכח, ב) יְגִיעַ כְּפִיךָ כִּי תֹאכַל אֶשְׂרִיף
וְטוֹב לָךְ, וְהֵינּוּ שָׂאֵם הָאָדָם עוֹבֵד לְפָרְנֶסְתּוֹ רַק בִּיגִיעַ כְּפִיו וְאֵינוֹ מְשַׁקִּיעַ
בְּרִדִּיפַת פָּרְנֶסְתּוֹ גַּם אֶת מֶחֱוֹ וְדַעְתּוֹ וּמַחְשַׁבְתּוֹ וּרְצוֹנוֹתָיו אֲלֵא עוֹבֵד רַק
בְּכַפְּיוֹ לְפָרְנֶסְתּוֹ, אַזִּי נֹאמֵר עָלָיו 'אֶשְׂרִיף וְטוֹב לָךְ'. מֵה שָׂאִין כֵּן כְּשֶׁשֶׁקוּעַ
בְּתַאוֹת הַמָּמוֹן וּמְשַׁקִּיעַ בָּהּ אֶת כָּל דַּעְתּוֹ וּמַחְשַׁבְתּוֹ וּרְצוֹנוֹתָיו הֲרִי זֶה
מִקְלָלֵת חֲטֵא אָדָם הָרֵאשׁוֹן שֶׁנֹּאמַר לוֹ (בְּרֵאשִׁית ג, יט): "בִּזְעַת אִפְּךָ
תֹּאכַל"

ה - תטו

הִזֶּה מִפְּרֵשׁ רַבִּי שֶׁמְשׁוֹן בְּאַרְסָקִי ז"ל בְּכּוֹנֵת מְאֻמָּרִם ז"ל (פסחים פח).
אֲבָרְהָם קָרָא לְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא הֵר, יִצְחָק קָרָא שְׁדָה, יַעֲקֹב קָרָא בֵּית
וְכוֹי' (כְּמִבְּאֵר בְּאוּרוֹ בְּתוֹרָה י' ח"א), שְׁיֵשׁ בְּכּוֹנֵת הַדְּבָרִים שֶׁאֲבָרְהָם גָּלָה
אֶלְקוּתוֹ וְהֵאֱמוּנָה בְּהֵשֵׁם יִתְבָּרַךְ בְּבַחֲיִנַת הֵר שֶׁהוּא מִפְּשֵׁט יוֹתֵר וְכוֹי', וְהֵינּוּ
שֶׁמְעַלֵּת יַעֲקֹב אֲבִינוּ הִזֶּה שֶׁגָּלָה אֶלְקוּתוֹ לְכָל בְּאֵי עוֹלָם שֶׁיִּדְעוּ שֶׁגַּם
בְּבַחֲיִנַת בֵּית, דֵּהֵינּוּ הַדְּבָרִים הַסְּמוּכִים לָאָדָם וְכָל מֵה שֶׁנַּעֲשֶׂה עִמּוֹ לְטוֹב
וְלָרַע הַכֹּל הוּא מַעֲשֶׂה ה', וְזֶהוּ שֶׁאֲמָרוּ שֶׁיַּעֲקֹב קָרָא בֵּית שֶׁהַכְּנִיס גְּלוּי
אֶלְקוּתוֹ אֶף לְתוֹךְ בֵּיתוֹ וּפְנִימִיּוּתוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד שֶׁיִּדְעוּ שֶׁכָּל פֶּרֶט וּפְרֵט
הַנַּעֲשֶׂה עִם הָאָדָם הוּא בְּהִנְהָגָתוֹ יִתְבָּרַךְ לְבַד.

ה - תטז

דִּיקוּ אֲנָשִׁי-שְׁלוֹמֵנוּ בְּמָה שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (פסחים קיט.): קְשִׁים מְזוֹנוֹתָיו שֶׁל אָדָם כְּקָרִיעַת יָם סוּף וְקֶשֶׁה זְוִיגוֹ כְּקָרִיעַת יָם סוּף, שֶׁבְּתֵבַת "מְזוֹנוֹתָיו" וְ"זְוִיגוֹ" שֶׁנִּקְטוּ רַז"ל רָצוּ לְהַדְגִּישׁ שֶׁדִּיקָא מְזוֹנוֹתָיו שֶׁלוֹ וְזְוִיגוֹ שֶׁלוֹ הוּא הַקֶּשֶׁה לְהַמְצִיא וְזֹאת לְסִבַּת רֵב פְּגָמָיו וְחִסְרוֹנוֹתָיו שֶׁמַּחֲמַת זֶה קֶשֶׁה לוֹ לְאָדָם לְמַצֵּא נַחַת וְהִרְחָבָה בְּפִרְנֻסָתוֹ וְזְוִיגוֹ. וְזֶהוּ 'מְזוֹנוֹתָיו' וְזְוִיגוֹ שֶׁלוֹ דִּיקָא, כֹּל אֶחָד לְפִי קִדְשָׁתוֹ. וְעַל-כֵּן לֹא אָמְרוּ בְּסֵתֵם 'קְשִׁים מְזוֹנוֹת' וְ'קְשִׁים זְוִיגִים', וְנִקְטוּ בְּדוּקָא מְזוֹנוֹתָיו, וְזְוִיגוֹ, וְכַמְבָּאָר.

ה - תיז

בְּמֵאֵמֶר חַז"ל שֶׁאָמְרוּ: כֹּל הַדֶּר בְּחוּץ לְאֶרֶץ דּוֹמָה כְּמִי שֶׁאִין לוֹ אֱלוֹק, דִּיקוּ אֲנָשִׁי-שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁלְכַאוּרָה קֶשֶׁה הָרִי רֵב צְדִיקֵי הָעוֹלָם שֶׁהוּ בְּחוּץ לְאֶרֶץ וְאִידָּ נֹאמֵר עֲלֵיהֶם כְּמִי שֶׁאִין לָהֶם אֱלוֹק חֶסֶד-וְשֵׁלוֹם? וְאָמְרוּ שֶׁבְּאֵמֶת הַצְּדִיקִים אָף-עַל-פִּי שֶׁנִּמְצְאִים בְּחוּץ לְאֶרֶץ, אָף-עַל-פִּי-כֵן אֵינָם דָּרִים בְּחוּץ לְאֶרֶץ, כִּי כֹל יִשְׁיבְתֵם שֵׁם הוּא רַק כְּבִדְרָךְ אֲרַעִי, כִּי מְצַפִּים הֵם בְּכָל עֵת עַל הַגְּאֻלָּה הַשְּׁלֵמָה וְלִצְאֵת מִחוּץ לְאֶרֶץ, וְכֹל מַחְשַׁבְתֵּם וְדַעְתֵּם קְבוּעָה תְּדִיר רַק בְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל הַקְּדוּשָׁה. וְזֶהוּ שֶׁאָמְרָה הַגְּמָרָא: כֹּל הַדֶּר בְּחוּץ לְאֶרֶץ, הֵינּוּ שְׂדֵר וְקוֹבֵעַ שֵׁם מְקוֹם יִשְׁיבְתוֹ הָרִי זֶה כְּמִי שֶׁאִין לוֹ אֱלוֹק, מַה שֶׁאִין כֵּן הַצְּדִיקִים וְהִזְרָאִים הַנִּזְ"ל, וְכַעֲיֵן מַה שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ ז"ל (חגי מוהר"ן קנו) הֵיכֵן שֶׁאֲנִי הוֹלֵךְ וְנוֹסֵעַ הַכֹּל הוּא לְאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, וְלִפִּי שְׁעָה אֲנִי רוֹעָה בְּבִרְסָלָב

ה - תיח

עַל זֶה שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (סוטה לו.): כְּשֶׁנִּכְנַס יוֹסֵף לַעֲשׂוֹת מְלֶאכֶתוֹ - דְּמוֹת שֶׁל אָבִיו רָאָה וְכוּ', וְשׂוֹאֲלִים אִם כֵּן מַהוּ הַנְּסִיּוֹן שֶׁהָיָה לוֹ, וּמִתְרַצִּים כְּמָה תְּרוּצִים, וְרָאָה לְקוּטֵי מוֹהַר"ן סִימָן קנ. וְהָיוּ אֲנָשִׁי-שְׁלוֹמֵנוּ אוֹמְרִים שֶׁמִּזֶּה נִלְמַד לְהִבִּין שֶׁכֹּל אֶחָד כְּפִי קִדְשָׁתוֹ וּפְרִישׁוֹתוֹ וְעִבּוּדָתוֹ כֵּן זוֹכָה לְרֵאוֹת דְּמוֹת דִּיקוֹנוֹ שֶׁל אָבִיו, וַיֵּשׁ שְׂזוּכָה לְרֵאוֹתוֹ אַחַר שֶׁחָטָא וְאִז נִשְׁבַּר

לבו בקרבו יותר ויותר ונופל לגמרי, אבל יוסף לגדל קדשתו זכה לראותו בעת הנכון עד שנצל ממנה לגמרי. וזה שבחו שאף שהיה בארץ מצרים הטמאה שנקראת ערות כל הארץ, שמר על קדשתו עד שזכה אף שם לראות דמות דיוקנו של אביו, ועוד אף קדם להתגברות היצר עליו. וזה שנצל מחמת ראותו דמות דיוקנו של אביו היה לרב יגיעתו וקדשתו שקדם לה.

ה - תיט

פרשו אנשי-שלומו בכונת מאמרם ז"ל שאמרו באבות "התקן עצמך בפרוזדור כדי שתכנס לטרקלין", שבכונתן גם על ימי הפחרות והנערות, שצריך להשגיח האדם היטב בשנות בחרותו ושנות נערותו על כל מעשיו, מנהגיו ודרכיו, כדי שבעת שיזקין ויתבגר יהיה מתקן ולא יפל ויתבלבל מימי הזקנה הקשים. והנסיון הוכיח שאלו שהתמידו בצעירותן ועסקו בעבודת השם יתברך החזיקו מעמד ונתעלו אף בזקנותם.

ה - תכ

במאמרם ז"ל שאמרו (בשלחן ערוך): טוב מעט בכונה מהרבה שלא בכונה, אמרו אנשי-שלומו שזה המעט בכונה היא תוצאה מזה שאמרו הרבה שלא בכונה, וזהו טוב מעט בכונה - מהרבה שלא בכונה. כי כשירגיל עצמו לעסק בתפלה הרבה, אף שיהיה בהם הרבה שלא בכונה הראויה, יזכה שיתפלל מעט בכונה הרצויה, אבל אם יאמר רק מעט, אפשר שלא ישאר אף מעט בכונה, על-כן צריך לעסק הרבה בתפלה וכדי שיזכה למעט בכונה מבררת.

ה - תכא

פֶּרֶשׁ רַבִּי שְׁמִשׁוֹן בְּאַרְסָקִי ז"ל אֶת מֵאֵמֶר הַחַז"ל שְׁאַמְרוּ: אֵיזָהוּ יְסוּרִין שֶׁל אֲהָבָה? כָּל שְׂאִין בָּהֶם בְּטוֹל תּוֹרָה וּתְפִלָּה. וְהֵינּוּ מְתֵי הַיְסוּרִין הֵם יְסוּרִין שֶׁל אֲהָבָה, הֵינּוּ מִחֲמַת אֲהָבַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ אֶת הָאָדָם? דּוֹקָא בְּעַת שְׂאִין הָאָדָם עוֹשֶׂה לְמִנְעָם שׁוּם מַעֲשֶׂה גְשָׁמִי וְדָרָךְ הַטְּבַע כִּי אִם רַק עַל-יְדֵי תּוֹרָה וּתְפִלָּה לְבַד. וְזֶהוּ: אֵיזָהוּ יְסוּרִין שֶׁל אֲהָבָה? כָּל שְׂאִין בָּהֶם בְּטוֹל תּוֹרָה וּתְפִלָּה, כִּי מִשְׁתַּמֵּשׁ נֶגְדָם רַק בְּרַבּוּי יוֹתֵר שֶׁל עֲבוּדַת ה' הֵן בְּתוֹרָה וְהוּן בְּתְפִלָּה.

ה - תכב

דִּיקוּ אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ בְּזֶה שְׁמַצִּינוּ הַמוּנְבָא כְּמָה פְּעָמִים בְּסִפְרֵי הַזֵּהר שְׁקָדָם הַתְּגִלּוֹת הַתּוֹרָה וְהַסּוּדוֹת שְׁגִלָּה רַשְׁבִּי לְתַלְמִידָיו פָּנָה אֵלֵיהֶם בְּלִשׁוֹן אֲהָבָה וְחֲבִיבוּת כְּמוֹ חֲבִיבָא דְנַפְשָׁאֵי וְכוּ', רַחֲמֵימָא דְנַפְשָׁאֵי וְכוּ', שְׂבָא הַדְּבָר גַּם לְרַמְזוֹ שְׁדִיקָא מִחֲמַת מִדַּת אֲהָבָה שְׁהִיָּה בִּינֵיהֶם זְכוּ שְׁיִתְגַּלָּה לְהֵם כְּאֵלוֹ סוּדוֹת תּוֹרָה גְבוּהִים וְכִמוֹ שְׁאַמְרֵי רַשְׁבִּי "אֲנִי בְּחֲבִיבוּתָא תְּלִיא", וְעוֹרְרוּ אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ וְאַמְרוּ שְׁכִמוּ-כֵן גַּם הַחֲבָרִים הַמְּקַרְבִּים לְרַבְּנֵנוּ כְּפִי מִדַּת הָאֲהָבָה שְׁהִיָּה בִּינֵיהֶם כֵּן יוּכְלוּ לְזַכּוֹת יוֹתֵר וְיוֹתֵר לְקַבֵּל וְלִנְקֵי מְאוֹר תּוֹרָתוֹ שֶׁל רַבְּנֵנוּ חֲדוּשִׁים נִפְלְאִים וְנוֹרָאִים יוֹתֵר וְיוֹתֵר מִהָרְאוּי לֹו.

ה - תכג

הַרְחִיבוּ אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ בְּנֵאמָר בְּתְפִלַּת יָמֵים הַנוֹרָאִים 'כִּי זוֹכֵר כָּל הַנְּשִׁכּוֹת אֶתְהָ הוּא 'מַעוֹלָם' וְדִיקוּ וְאַמְרוּ: אֵלּוֹ הַדְּבָרִים וְהַמְצוּוֹת שְׁמִשְׁתַּדֵּל הָאָדָם לַעֲשׂוֹתָן בְּהִסְתֵּר וּבְהַצָּנֶע וְחִפְץ בְּעֵלוּמָם וְכַדִּי שֶׁלֹא יִתְפָּרֶסֶם וַיִּפֹּל לְגֵאוֹת חָלִילָה, אוֹתָן הַדְּבָרִים הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא זוֹכֵר בְּיוֹתֵר. מִחֲמַת שְׂאֵלוֹ הַדְּבָרִים הֵם הַדְּבָרִים שְׂאֵף אֶחָד לֹא יוֹדֵעַ אוֹתָן מְלַבְּדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְהֵם הֵם הַנִּקְרָאִים בְּאַמְתַּת נְשִׁכּוֹת, כִּי אִין יוֹדְעִין מִמֶּנָּה בְּנֵי אָדָם וְעַל זֶה אָנוּ מְשַׁבְּחִים אוֹתוֹ שְׂאוֹתָן הַדְּבָרִים הַנְּשִׁכּוֹתִים זוֹכֵר הוּא

אותם לבדו. וביום הדין מצרפם ללמוד זכות, ואף שאלו הדברים נשפחו
כבר מהאדם עצמו ואינו מלקטם ומצרפם אולם הקדוש ברוך הוא זוכר
כל הנשפחות ועל זאת אנו משבחים אותו יתברך.

ה - תכד

על המובא בסוף תורה כ"א בלקוטי מוהר"ן חלק א' ליבושה ויתשחק
ליום אחרון ראשי תבות אלול, אמרו אנשי-שלומו שעל פן אם יזכה
האדם להתעורר בחדש זה כראוי וכנכון אכן יתלבש בלבוש חדש ולא
יפירוהו המקטרגים ביום הדין במעשיו הרעים, כי סגלת חדש זה לקבל
ולהחליף מלבושים ובגדים חדשים אם יטיב מעשיו כראוי בחדש זה.

ה - תכה

לענין מה שכתב רבנו ז"ל על הכתוב "בשמעו את רנתם", בלקוטי מוהר"ן
סימן כ"ז בסופו, עין שם, הקפידו אנשי-שלומו שלא לשיר את נגון
והמנון מלכות רוסיא, וזאת לטעם כי הנגונים הישנים התיסדו בימי
הצאר שהיה איש מאמין, אולם ביום שנגונייהם נתיסדו נגד כלל מדת
האמונה, אין נכון לזמרם.

ה - תכו

על המובא בלקוטי מוהר"ן סימן סו מענין שצריך להמשיך האמת
מבחינת עלמא דאתי וכו', כמבאר שם, שאלו אנשי שלומו: וכי איך
אפשר לזכות לכה אמת?! ואמרו: רבנו הקדוש בתורותיו ועצותיו כבר
המשיך לנו אמת ברור וצח כזה, שאף ביום, אף שאנו כמו שאנו, יכולים

אנו בכח זכותו שהשאיר אחריו להמשיך זאת, אם רק נחפץ באמת במדת האמת.

ה - תכז

אמרו, שבחינת השבעים פנים שיש בתורה (המבאר ממנו בלקוטי מוהרן סימן ל"ו) השיך לאנשים כערבנו למעשה, הוא בזה שנתחדש בתורה יותר ויותר בפרט על-פי דרכי עצותיו של רבנו הקדוש, כי בחינת השבעים פנים שבתורה הוא ענין החדוש החדש שיש בפרושי התורה, ולנו שיך הדבר כפי מדת ההתחדשות בפשוטם בקיומם של הדברים למעשה, ומיום ליום נתעלה עד ששיג ונבין לאמת סודות השבעים פנים שיש בתורה.

ה - תכח

בהמבאר בלקוטי מוהר"ן סימן ל"ח על הכתוב כל הנחלים הולכים אל הים שהוא הדבור וכו', אמרו אנשי-שלומנו שמזה נבין ונלמד שכל העבודות והמעשים טובים של האדם הכל תלוי ועומד כפי דבורו, שפני תקונו בשמירת פיו ולשונו כן יש להם שלמות ולהפך להפך, חלילה. שאם עוסק בתורה ועבודה אם אינו שומר וחוסיס פיו ולשונו כראוי אין להם חשיבות.

ה - תכט

אמרו בצחות על המובא במעשה מהבערגיר ועני (בספרי מעשיות מעשה י'), במה שמספר שם שהחביא עצמו הבערגער עם אשת העני בשבעה מימות, ואחר כך מספר שגם הרוצח הגזלן החביא עצמו עמה בשבעה

מימות, שְׁמִיזָה נִלְמַד שְׁאֵף-עַל-פִּי שְׁעָשָׂה כְּמַעֲשֵׂה הַבְּעֵרָגֶעַר הַכָּשֶׁר, אֵף-עַל-פִּי-כֵן הָרִי לְאֵמֶת הוּא גִזְלָן וְרוֹצֵחַ, הַפֶּדָּה הַבְּעֵרָגֶעַר הַצַּדִּיק וְהַחֲסִיד, כִּי הַכֹּל הוֹלֵךְ אַחֵר הַכְּוֹנָה, וְזֶה לְעֵמֶת זֶה עָשָׂה אֱלֻקִּים, וְכַמוֹבָא בְּדַבְרֵי רַבְּנֵי ז"ל שְׂיִכּוּלִים לְהִיּוֹת חֲלִילָה לְמַדּוֹן וְרָשָׁע גָּמוֹר, הִיִּי.

ה - תל

אָמְרוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמֵנו: אֵלּוּ הָעֲשָׂרָה הַמְזֻמְוֹרִים הַנִּקְרָאִים תִּקּוּן הַכְּלָלִי שְׁגָלָה אוֹתָן רַבְּנֵי הֵם הֵם בְּחִינַת הָעֲשָׂרָה כְּחוֹת שְׁהִיָּה לְהַבְּעֵטְלִיר שְׁבִלָא הַיְדִים שְׁמוֹצִיאִים הָעֲשָׂרָה חֲצִים שְׁפָגְעוּ בְּהַבַּת מַלְכָּה הַמְסַפֵּר בְּהַמְעָשָׂה מִשְׁבְּעָה בְּעֵטְלִירָס.

ה - תלא

עַל הַמוֹבָא בְּסוּף הַמְעָשָׂה מִהַשְׁבְּעָה בְּעֵטְלִירָס שְׁלֵא סִימוֹ רַבְּנֵי ז"ל, וְאָמַר שְׁמִשִּׁיחַ יְסִימוֹ, אָמְרוּ אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנו שְׁעַל כֵּן כְּשִׁיבּוֹא מְשִׁיחַ יִבְקָשׁוּהוּ אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנו שְׁיִסִּים לְפָנֵיהֶם אֶת סְפוּר הַמְעָשָׂה, מֵה שְׁאִין כֵּן אַחֲרִים שְׁהִיָּה לָהֶם חֲדָשׁוֹת וּלְתַעֲנוּג עוֹלָם הַבָּא עִצָּם יְדִיעַת הַסְּפוּרֵי הַמְעָשִׁיּוֹת.

ה - תלב

עַל מֵאֲמָרוֹ ז"ל שְׁאָמַר עַל עִצְמוֹ "אֲנִי נָהָר הַמְטָהָר מִכָּל הַכְּתָמִים", אָמְרוּ אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמֵנו בְּצַחוֹת: אֲבָל כְּדִי לְהַטָּהָר בְּנָהָר קְדוֹשׁ זֶה צָרִיךְ אָדָם לְהַתְּפַשֵּׁט מִהַרְגָּלָיו וּלְהַכְּנִס וּלְטַבֵּל בְּנָהָר הַקְּדוֹשׁ הַזֶּה כָּל כָּלוּ.

ה - תלג

אָמְרוּ בְּצַחוֹת לְעַנְּנֵי תִּקּוּן הַכְּלָלִי וְהַתְּפִלָּה שְׁלֵאֲחֲרֶיהָ, שְׂכֵמוֹ שֶׁשָּׁעוּשִׁים נִתְּנוּ לְחֹלָה צָרִיד אַחֲרֶיהָ לְהַשְׁגִּיחַ הַיֵּטֵב עַל הַשְּׁטִיפָה וְהַנְּקִיוֹן, כֵּן הוּא הַתִּקּוּן הַכְּלָלִי שֶׁהוּא עֵצֶם הַנְּתוּחַ, אָבֵל צָרִיד אַחַר כֵּן הָאָדָם לְנִקּוֹת אֶת עֲצָמוֹ הַיֵּטֵב מִסָּבִיב, וְהוּא הַתְּפִלָּה וְהַתְּשׁוּבָה וְהַחֲרָטָה וְהַקְּבָלָה לְעֵתִיד שֶׁל הַמִּתְפַּלֵּל.

ה - תלד

אָמְרוּ אֲנָשִׁי-שְׁלוֹמְנוּ בְּצַחוֹת : זֶה מְאֲנָשִׁי-שְׁלוֹמְנוּ כְּשִׁיגִיעַ יוֹמוֹ לְאַחַר מָאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנוֹת חֲזִיוֹ כְּשֶׁתַּעֲלֶה נִשְׁמָתוֹ לְעוֹלָם הָאֵמֶת, אֲזִי אִם לֹא הָיָה מְקָשָׁר הַיֵּטֵב לְרַבְּנוֹ וְעֲצוּתוֹ וְלִמּוּד סִפְרָיו וְכוּי' וְהָיָה רַק חֲסִיד בְּשֵׁם הַמְּשָׁאֵל, אֲזִי יִטְעוּ אוֹתוֹ כְּמִדָּתוֹ וְיִרְאוּ לוֹ אָדָם שֶׁנִּקְרָא גַם הוּא בְּשֵׁם הַמְּשָׁאֵל רַבִּי נַחֲמָן, וְיִחַשְׁבֻּ שֶׁאֵכֶן בָּא לְרַבְּנוֹ, אוֹלָם אִם בָּקִי הוּא בְּסִפְרֵי רַבְּנוֹ לֹא יוֹכְלוּ לְהִטְעוֹת אוֹתוֹ, כִּי כְּשִׁדְּבַר מִתּוֹרוֹתָיו שֶׁל רַבְּנוֹ יוֹכֵל לִידַע לְנִכּוֹן אִם נִכּוֹן וְאֵמֶתִי הוּא.

ה - תלה

אָמְרוּ אֲנָשִׁי שְׁלוֹמְנוֹ : הַפְּרָסוּם שֶׁל שְׁקָר הַמְּלוּוָה אֶת הָאָדָם חֲמוּר הוּא מְאֹד מְאֹד, כִּי כָל דְּבַר שֶׁעוֹשֶׂה בְּתוֹרָה וּבַתְּפִלָּה וְכַדּוּמָה הַכֹּל מְלַבֵּשׁ עִם חוֹן שֶׁל שְׁקָר וְאִין הָאָדָם עֲצָמִי כָּלֵל, וְכַמְעַט שְׂאִין שִׁיב לֹא תִּקּוּן אִם לֹא שִׁישְׁפִּיל דַּעְתוֹ בְּאֵמֶת וְיִתְחַיֵּל בְּכָל פֶּעַם הַתְּחִלָּה חֲדָשָׁה בְּאֵמֶת וְיִכְסֹף לְאֵמֶת בְּכָלֹת.

ה - תלו

אָמְרוּ: מַחֲמַת שֶׁבִּפְעַל מִמֶּשׁ אֵין לָנוּ רַבִּי וּמִנְהִיג אֲזִי הַסִּפְנָה בְּעֵינֵי הַפְּרָסוּם קָשָׁה וְכָבֵד יוֹתֵר כִּי בְּקַל מִקְבֵּל תִּקְוָה וְעוֹז לְחַלֵּק עַל חֲבָרוֹ שְׂאִינוֹ מִתְנַהֵג בְּשׂוֹרָה לְפִי דַעְתּוֹ. וְכִתּוּצָאָה מִכָּד בָּאִים הַמַּחְלֹקוֹת וְהַדְּעוֹת שְׂאִין בֵּינָם לְבִין דַּעַת רַבְּנוּ הַזֶּה וְהַנְּקִי הַשָּׁלֵם וְהַטְּהוֹר וְלֹא כְּלוּם.

ה - תלוז

אָמְרוּ בְּשָׁעָה שֶׁהָאָדָם מִתְפַּלֵּל עַל אֵיזָה דְבָר אֶף-עַל-פִּי שְׂעֵדִין לֹא נִתְמַלֵּא בְּקִשְׁתּוֹ וְלֹא נוֹשֵׁעַ הָרִי שְׂכָבֵר נִמְשָׁכִים אַחֲרָיו הַתְּקוּנִים וְהַהֲכָנוֹת שֶׁל הַדְּבָר, וְאָכֵן פָּעַל כָּבֵר בְּתַפְלָתוֹ בְּשֶׁרֶשׁ הַדְּבָר. אֶף-עַל-פִּי שְׂאִינוֹ נִרְאָה לְעֵינַיִם, וְחִזּוֹן לְמוֹעֵד אִם יִזְכֶּה וְיִרְבֶּה בְּתַפְלָה עוֹד וְעוֹד יִרְאָה בְּעֵינָיו תּוֹחֲלָתוֹ וְיִשׁוּעָתוֹ. וְיֵשׁ דַּעָה שְׂעֵנֵן זֶה אָמְרָה רַבְּנוּ ז"ל בְּעֶצְמוֹ.

ה - תלח

הָיוּ אוֹמְרִים: הַסִּימָן הָרֵאשׁוֹן לְהַבְחִין בְּאָדָם אִם מִתְכַּוֵּן הוּא לְהַתְקַרֵּב לַה' יִתְבָּרַךְ בְּאֶמֶת הוּא בְּזָה שְׂאִינוֹ מִחֲפֵשׁ שׂוֹם חֲסָרוֹן עַל שׂוֹם אָדָם מִיִּשְׂרָאֵל וְאִינוֹ מְדַבֵּר עַל שׂוֹם בֵּר יִשְׂרָאֵל חֲלִילָה, וְאֶף כְּשֶׁרוֹאֶה שׂוֹם חֲסָרוֹן בְּחֲבָרוֹ לֹא יִשְׁתַּעֲשַׁע בּוֹ אֶף בֵּינוֹ לְבִין עֲצָמוֹ וְכָל שְׂכָן לְפָנֵי אַחֲרִים, לְהַפְחִית בְּכַבּוּדוֹ כִּדִּי שְׂיִתְעַלֶּה הוּא בְּזָה חֲלִילָה, כִּי אִם מִתְכַּוֵּן בְּאֶמֶת לְהַתְקַרֵּב לַה' יִתְבָּרַךְ יוֹדֵעַ בְּאֶמֶת הֵיכֵן מְקוֹמוֹ הוּא, וּמִבֵּין לְנִכּוֹן מֵאֲמָרִם ז"ל 'קִשְׁט עֲצָמָה'.

ה - תלט

היו אומרים: כמו שפדרכו של רבנו בחיי שהיה מסתתר מאד במעשיו מבני העולם כמו כן אף היום נסתר הוא מאד. ואף מאתנו המקרבים כפר אם לא נשתדל לרוץ ולחפש אחריו נפסידו. כי כבר אמר רבנו ז"ל אותי צריכים לחפש. "מיר דארף מען זוכן". ואמר הרי אני אוצר של יראת שמים מדוע אינכם מחפשים אחרי? ועקר החפוש הנכון הוא רבוי הלמוד בספריו הקדושים וקיומם למעשה יותר ויותר.

ה - תמ

אמרו אנשי שלומנו: המעלה החותמת כל מעלותיו הטובות של האדם היא מעלת התפלה, דהינו מה שמרבה מאד בתפלה ובשיחה בינו לבין קונו ומפרש שיחתו לפני ה' על כל דבר, כי בלא זה הרי אמר רבנו שנקרא האדם פזיז ומבהל, שאינו עוסק בעבודת ה' בלישוב הדעת השלם, ודומה הוא כעגול הכתוב סביבו מעלות רבות, ולכל מעלותיו מחבר לו תבת 'מבלבל' משגע' הנמצא באמצע העגול, נמצא שהוא למדן-מבלבל, צדיק-מבלבל, חסיד-מבלבל, כי כפי למוד התורה שלומד, בן צריכה להיות כנגדה התפלה שלא יהיה בבחינת "חכמתו מרבה ממעשיו", שהוא עבודת התפלה, וכדברי ראב"ן בזה, אשר על-כן המעלה המשלימה את כל מדותיו הטובות היא מדת התפלה.

ה - תמא

אנשי-שלומנו בדברם בענין התכלית הקרב ובא היו מרבים בדבורים פשוטים אלו אף לפני הרפים והקטנים בשנים, בהדגישם שאף הם צריכים לדעת מציאות האמת ושיזדו להתעלות כדבעי. וכמו שראינו ברבנו בעצמו שדבר עם ילד קטן והרחיב לו הדבורים בענין זה, כמובא

ה - תמב

אָמְרוּ אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמְנוּ בְּשִׁבְחַ מַעֲלֵת הַהִתְבּוֹדָדוֹת וְהַיְשׁוּב הַדַּעַת שְׁחִיבְנוּ רַבְּנוּ לְקִימוֹ מְדֵי יוֹם, שֵׁישׁ בָּזָה שְׁנֵי כַחוֹת וּמַעֲלוֹת נִשְׁגָּבוֹת, הֵן לְהִרְאוֹת וּלְהוֹדִיעַ לְאָדָם עַל מַחֲלוֹת הַנִּפְשׁ הַקְּשׁוֹת שֶׁסּוֹבֵל מֵהֶם, כָּל אֶחָד וּמַחֲלָתוֹ, וְהֵן לְדַעַת אֶת הַרְפּוּאוֹת הַנִּכּוֹנוֹת עֲבוּרוֹ וְהִיכָן לְמַצָּאָם וְאִיךָ לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בָּהֶם, כִּי בְּרַבּוּי הַתַּפְּלוּת וְהַשִּׁיחָה בֵּינוֹ לְבֵין קוֹנוֹ בְּפְרוֹטְרוּט עַל כָּל דָּבָר וְעַל כָּל אֲשֶׁר עַל לְבוֹ וּמַצָּא מַפְעֵם לְפַעֵם בְּבִדְיָקָה אַחַר בְּבִדְיָקָה עוֹד וְעוֹד דְּבָרִים הַצָּרִיכִים תַּקּוּן וּבְרַבּוּי בְּקִשׁוֹתָיו וְהַפְּצוּתָיו בְּתַפְּלָה יַעֲזְרֵהוּ הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַצָּא רְפּוּאוֹת אֲמֵתוֹת לְנַפְשׁוֹ.

ה - תמג

חֲלוּקוֹת הָיוּ הַדַּעוֹת בֵּין אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמְנוּ עַל עֲנָן זֶה שְׁזָכָה מוֹהַרְנֵי"ת ז"ל לְקַבֵּל מְרַבְּנוּ יוֹתֵר מִשְׁאָר כָּל הַתַּלְמִידִים, שֶׁחֲלַק אָמְרוּ מְשׁוּם שְׁרַבְּנוּ עֲצָמוֹ בְּהַפִּירוֹ גְּדֵלֶת נַפְשׁוֹ הַתְּגַלָּה לְפָנָיו יוֹתֵר מִשְׁאָר הַתַּלְמִידִים, וְאַחֲרֵים אָמְרוּ שֶׁהַכֹּל הָיָה בְּזָכוֹת יְגִיעָתוֹ וְטָרְחָתוֹ שֶׁל מוֹהַרְנֵי"ת ז"ל עֲצָמוֹ שֶׁיִּגַע וְטָרַח יוֹתֵר מִכָּל מַכְלָם בְּהַתְּבַטְּלוֹתוֹ לְרַבְּנוּ ז"ל וּלְצוּוּיוֹ, וְרַק מְשׁוּם כֵּן זָכָה לְמָה שְׁזָכָה, כִּי הָעֵקֶר תְּלוּי רַק בִּיגִיעוֹת וְטָרְחוֹת, יְהִי מִי שֶׁיְהִי אִיךָ שֶׁיְהִי, וְכַמוֹבָא בְּסֵפֶר שִׁיחוֹת הַר"ן.

ה - תמד

אָמרוּ מִשָּׁל עַל עֲנָן מַעֲלַת הַהִתְבּוֹדָדוֹת, שְׁכֵמוֹ אֶחָד שָׁיֵשׁ לוֹ בְּבֵיתוֹ קִמָּח, שְׁמֹן וּבִיצִים וְעוֹד מִטְעָמִים, אוֹלָם דָּבָר אֶחָד חָסֵר לוֹ - אֵשׁ, שֶׁנִּמְצָא שְׁאָף-עַל-פִּי שָׁיֵשׁ לוֹ הַכֹּל, לְמַעֲשֵׂה אֵין לוֹ מָה לְאָכַל אֲכִילָה הַגּוֹנָה. כִּמוֹ כֵּן הוּא עֲנָן הַהִתְבּוֹדָדוֹת שְׂדוּמָה הוּא לְאֵשׁ הַמְבִשֵּׁל וְהַמְטֵגֵן וְהַמְשַׁלֵּים וְהַמְחַבֵּר בְּשָׁלְמוֹת אֶת כָּל הַמַּאֲכָלִים הַטּוֹבִים הֵם הַמְצוֹת וּמַעֲשֵׂיו הַטּוֹבִים שֶׁל הָאָדָם.

ה - תמה

הַבְּהִירוֹ אֲנִישֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ לְעֲנָן הַמַּחֲלֶקֶת שֶׁהָיָה עַל הַבַּעַל שֵׁם טוֹב וְכֵן עַל רַבְּנוֹ וּמוֹהֲרַנְיִית ז"ל שֶׁהָרִי הֵם מִצָּדָם לֹא עָשׂוּ שׁוּם מַחֲלֶקֶת, אֲלָא נְהָגוּ וְעָשׂוּ כְּפִי הַבְּנֵתָן בְּעִבּוֹדַת הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ בְּתַעֲנִיּוֹת וְסִגּוּפִים וְהִתְבּוֹדָדוֹת, וְעִבּוֹדַת הַתַּפְּלָה בְּכַחוֹת וְהִתְלַהֲבוּת, וְהַשְׁתַּדְּלוּ בְּחִיּוֹב הַשְּׂמִחָה וְהִרְקוּדִין חוּץ מִהִיגִיעוֹת הָעֲצוּמוֹת בְּתוֹרָה כְּמִלְאָכִים מִמֶּשׁ, וְאֶת הַמַּחֲלֶקֶת עֲלֵיהֶם יָצְרוּ וְעָשׂוּ הַחֹלְקִים, כִּי הֵם בְּדַמְיוֹנָם בָּנוּ עֲלֵיהֶם גְּבוּבֵי דְבָרִים מָה שֶׁלֹּא עָלָה עַל דַּעְתָּם כָּלֵל וְכָלֵל, וְכֹאשֶׁר הוֹכִיחַ סוּפָם עַל תַּחֲלָתָם.

ה - תמו

הָיוּ אוֹמְרִים : הָרִי בְּעֵינֵי הָעוֹלָם מִמִּילָא אָנוּ לְשָׁחַק, לְשִׁלְיָה וּלְלִיצָנוֹת, אִם כֵּן לְכֹל הַפְּחוֹת שֶׁאָנוּ עֲצִמְנוֹ לֹא נַעֲשֵׂה צָחוֹק מִכָּל הַתְּקַרְבוֹתֵנוּ לְרַבְּנוּ, וְנִשְׁתַּדֵּל שֶׁתְּהִיָּה הַתְּקַרְבוֹתֵנוּ לְדַרְךְ רַבְּנוּ בְּאֵמֶת וּלְתוֹעֵלָת.

ה - תמו

אָמרוּ אַנְשֵׁי שְׁלוֹמְנוֹ: כַּמָּה שְׂגָבָה עֵינֵן רַבְּנוּ בְּעֵינֵי קִדְשָׁה וְטַהָרָה וְכוּי' עַד שֶׁכָּל יְסוֹד עֵינֵן רַבְּנוּ בְּנוֹי וּמִשְׁתַּת עַל קֹטֵב זֶה, כְּמוֹ כֵן חֲמוּר וְנוֹרָא עוֹן הַנְּגִיעָה וְנִצּוּל כָּל שֶׁהוּא שֶׁל מִמּוֹן חֲבָרוּ שֶׁלֹּא לְדַבֵּר מִגְּנֵבָה וּגְזֵלָה מִמֶּשׁ חֲלִילָה. וְאָכֵן הָיוּ נִזְהָרִים וּמְחַמְרִים מְאֹד מְאֹד בְּכָל שֶׁהוּא בְּמִמּוֹן חֲבָרוּ, אָף כְּשֶׁהָיוּ יְכוּלִים לַגְבֹּב הַתֵּרִים שׁוֹנִים.

ה - תמח

אָמרוּ אַנְשֵׁי-שְׁלוֹמְנוּ מְשֻׁל לְעֵינֵן מִדַּת הָאֱמֶת הַנִּצְרָף לְכָל אָדָם, שֶׁכְּמוֹ שֶׁכָּאֵן בְּעוֹלָם הַזֶּה אֲפֹשֶׁר לְזַיֵּף אֶת הַזֶּהָב וּלְצַפּוֹת דְּבַר בְּזָהָב רַק מְלַמְעֵלָה, מַה שְּׂאִין כֵּן בְּתוֹכוֹ עֲשׂוֹי הַדְּבַר כְּבָרְיָתוֹ מֵעַץ וְעוֹפְרָת וְכִדּוּמָה, כֵּן הַדְּבַר לְעֵינֵן עֲבוּדָת ה', שֶׁיְכוּל אֶחָד לְהַגִּיעַ לְעוֹלָם הַבָּא עִם שְׂקִים מְלֵאִים בְּתוֹרָה וְעֲבוּדָה, וּכְשֶׁפּוֹתְחִים וּבוֹדְקִים אֶת סְחוּרוֹתָיו יִצְעֲקוּ עָלָיו וַיֹּאמְרוּ: הָרִי אֵינָם מֵעֵבֶר אֶל יַעֲבֹר, "דוֹרְף אֹן דוֹרְף", וְהַכֹּל רַק צְפוּי וְתוֹ לֹא, וְאִין זֶה סְחוּרָה הַעוֹבְרָת לְסוּחָר, עָדִיף הִיָּה אֵלּוּ הַבֵּאת אָף מְעַט, אֲבָל סְחוּרָה טוֹבָה כְּלָה מְקֻשָּׁה אַחַת. אֲשֶׁר עַל כֵּן צָרִיף לְכַסֵּף לְמִדַּת הָאֱמֶת לֹא גְבוּל וּלְלֹא פְשָׁרוֹת וְלַעֲשׂוֹת בְּתוֹרָה וְעֲבוּדָה עִם אֱמֶת וּבְעֵנּוּה וּבְשִׁפְלוּת וּבְזִרְיוֹת וּבְשִׁמְחָה כְּדָבְעִי לֹא פְנִיּוֹת אֶלָּא לְשֵׁם שְׁמִים בְּאֱמֶת.

ה - תמט

הָיוּ אוֹמְרִים מֵהוּ "קִדְשָׁה וְטַהָרָה"? לְלַמֵּד הַרְבֵּה מִשְׁנֵיּוֹת שֶׁבְּסִדָּר קִדְשִׁים וְטַהָרוֹת.

ה - תנ

היו אנשי-שְׁלוֹמֵנוּ מְחַבְּבִים וּמוֹקִירִים כָּל כֶּד אֶת אֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל, שְׁפַעַם כְּשֶׁקָּבְלוּ מִכְּתָב מֵאֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁבְּאֶרֶץ-יִשְׂרָאֵל אָמְרוּ הֵיכָן נִשְׁמָר וְנִחְבֵּיא מִכְּתָב זֶה, וְלֹא מָצְאוּ הֵיכָן לְשָׁמְרוֹ כִּי אִם בְּשִׂקִית הַטְּלִית וְהַתְּפִלִּין.

ה - תנא

היו אנשי-שְׁלוֹמֵנוּ בְּקִיָּאִים בְּדַבְּרֵי תוֹרָתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ עַד שֶׁהָיוּ חֲקוּקִים בְּזִכְרוֹנָם וּבְנַפְשוֹתָם כָּל כֶּד עַד שֶׁאֶפְלוּ כְּשֶׁאֲבָדוּ אֶת הַכֶּרֶתָם לֹא עֲזָבָם נֵעַם דַּבְּרֵי תוֹרָתוֹ, כְּמוֹ לְמִשְׁלַל שְׁסֹפֵר זֶה שֶׁהָיָה מְשַׁמֵּשׂ אֶת אֶחָד מֵאֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁבְּסוֹף יָמָיו כְּשֶׁהָיָה חוֹלָה מְאֹד, וְהָיָה צוֹעֵק צַעֲקוֹת מְשֻׁנוֹת לְלֹא הָרַף מִחֲסוֹן דַּעְתּוֹ, אֶף-עַל-פִּי-כֵן כְּשֶׁהָיָה מִתְחִיל לְקַרֵּא לְפָנָיו בְּסֵפֶר לְקוּטֵי מוֹהַר"ן, תִּכְפֹּף שְׁקִט וְהַחֲרִישׁ, וְכֵן בְּכָל פַּעַם אֶף שֶׁלֹּא הָיָה בְּדַעְתּוֹ כָּלֵל וְכָלֵל. וְהָיָה הַדָּבָר כָּסֵם מְרַגֵּעַ לְמִנוּחַת אֲנָשֵׁי הַבַּיִת.

ה - תנב

היו כְּפֵה וְכֵמָה זְמָנִים שֶׁחָשְׁבוּ אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ שֶׁעֲנִין רַבֵּנוּ עוֹמֵד לְהַפְסֵק חֲלִילָה, כְּמוֹ בַּעַת הַמַּחְלָקֶת הַגְּדוֹלָה שֶׁבְּזָמַן מוֹהַרְנ"ת ז"ל, וְכֵן בְּזָמְנוֹ שֶׁל רַבִּי נַחֲמָן מִטּוֹלְטִין, וְכֵן כְּשֶׁעָלוּ הַקּוֹמוֹנִיסְטִים לְשִׁלְטוֹן וְאָמְרוּ שֶׁכָּל מִי שִׁיתַּפֵּס כְּחֹסֵיד בְּרִסְלָב יִהְרַג, וְכֵן אַחַר מְלַחֲמַת הָעוֹלָם הַשְּׁנִיָּה שֶׁנִּכְחָדוּ רַב רַבִּים שֶׁל אֲנָשֵׁי שְׁלוֹמֵנוּ, הֵן בְּרוֹסְיָא וְהֵן בְּפוֹלְנְיָא, וְאֶף-עַל-פִּי-כֵן דְּבוּרוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ שֶׁהִבְטִיחַ וְאָמַר הָאִשׁ שְׁלִי תוֹקֵד עַד בִּיאַת הַמְּשִׁיחַ קָיָם וְעוֹמֵד וּמִתְחַדֵּשׁ בְּכָל פַּעַם יוֹתֵר וְיוֹתֵר, מִבְּלֵי הַבֵּן.

וְהַדְּרָכוֹת

מְנַהֲגִים

ה - תנג

רבים רבים מאנשי-שְׁלוֹמֵנוּ הָיוּ שְׁנֵהֲגוּ לְטַעַם בְּבִקּוֹר אַחַר הַתְּפִלָּה בֵּין
תְּפִלִּין דְּרֵשׁ"י לְתְּפִלִּין דְּרַבֵּנוּ תָּם מְעַט מְזוֹנוֹת וְכַדּוּמָה, וְאַחַר כֵּן נִשְׁאַרוּ
כְּמָה שָׁעוֹת אַרְכּוֹת בְּבֵית הַמְּדַרְשׁ לְעֶסֶק בְּתוֹרָה וְעִבּוּדָה, מְעַטְרִים עִם
הַתְּפִלִּין דְּרַבֵּנוּ תָּם, אֲשֶׁרִי לָהֶם.

ה - תנד

הַקְּפִידוּ אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ לְבָלִי לְלַכֵּת לְצִיּוֹן רַבֵּנוּ הַקָּדוֹשׁ בְּיוֹם רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה
מִטַּעַם הַדִּין הַנִּפְסָק שָׁאִין הוֹלְכִים אֶז לְבֵית הַקְּבָרוֹת. פְּעַם כְּשֶׁהָלְכוּ כְּמָה
אֲבָרְכִים לְצִיּוֹן רַבֵּנוּ אַחַר תְּפִלַּת שְׁחֲרִית שֶׁל רֵאשִׁי-הַשָּׁנָה וְחִזְרוּ בְּאַחִוּר
אַחַר סֵדֶר הַתְּקִיעוֹת כְּשֶׁכָּבַר עָמַד הַחֲזָן בְּתְּפִלַּת 'הַנְּנִי הַעֲנִי מִמַּעַשׂ'. גְּעָרוּ
בָּהֶם זְקֵנֵי אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ מְאֹד, וּבְרֵאשֶׁם רַבִּי אֲבָרְהָם שְׁטַרְיֵנְהַרְץ ז"ל.

ה - תנה

הַקְּפִידוּ זְקֵנֵי אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ עַל אֵלוּ הַבְּחוּרִים שֶׁהָיוּ מִתְּפִלְלִים תְּפִלָּה
קְבוּעָה כְּשְׁחֲרִית וְכוּי בְּצִיּוֹן רַבֵּנוּ ז"ל, וְהָיוּ גּוֹעְרִים בָּהֶם שֶׁיִּלְכוּ לְהַתְּפַלֵּל
בְּקִלוּיז, כִּי צִיּוֹן רַבֵּנוּ שׁוֹכֵן בְּבֵית הַקְּבָרוֹת וְאֵינוֹ כֹּדִין לְכַתְּחִלָּה לְהַתְּפַלֵּל
שָׁם.

ה - תנו

גִּסְחַת הַתְּפִלָּה שֶׁבְּסֵדֶר הָעֲבוּדָה שְׁבִמּוֹסֶף יוֹם הַכַּפּוּרִים הוּא מְרַבֵּי נְחִמָּן מִטּוֹלְטָשׁוֹן ז"ל, כִּי הַחֲזוֹן רַבִּי לֵיב קָאָנְסְטַאנְטִינְעֶר ז"ל לֹא הָיָה נִשְׁאָר בֵּין אֲנָשִׁי-שְׁלוֹמְנו אַחַר רֵאש־הַשָּׁנָה אֲלָא הָיָה חוֹזֵר לְעִירוֹ.

ה - תנז

מִקְבֵּל הָיָה בְּאוֹמָאן לוֹמֵר לַחֵשׁ זֶה לַחֹלָה, וְזוֹ לְשׁוֹנָה: אִיּוֹב הִלְךָ בְּדָרְךָ וּפָגַע בּוֹ אֵלֶיּהוּ, אָמַר לוֹ: מִפְּנֵי מָה אֲתָה חוֹלָה? אָמַר לוֹ: מִשּׁוֹם רֵאשִׁי וּמִשּׁוֹם כָּל גּוֹפִי. אָמַר לוֹ: לָךְ אֶל נְהַר דִּינּוּר וְטָבַל בּוֹ וְתִתְרַפָּא, הִלְךָ אִיּוֹב אֶל נְהַר דִּינּוּר וְטָבַל בּוֹ וְנִתְרַפָּא, וּכְשֶׁם שֶׁנִּתְרַפָּא אִיּוֹב כֵּן יִתְרַפְּאוּ כָּל חוֹלֵי יִשְׂרָאֵל. (בְּסֻפְרִים מוֹבָא שֶׁהִיא מִיַּחֲסֵת לְצַדִּיק רַבִּי פִּנְחָס מְקַאֲרִיץ ז"ל וּבְשֵׁנוֹי לְשׁוֹן מְעַט רָאָה בְּסֻפֵּר סִגְלוֹת יִשְׂרָאֵל).

ה - תנח

הַקְּפִידוֹ אֲנָשִׁי-שְׁלוֹמְנו מְאֹד לְבָלִי לְשָׁנוֹת מְנַסַּח הַמְּקַבֵּל וְהַנְּפוּץ שֶׁהָיָה בְּאוֹקְרַאֲיָנָה מְדוּר דוֹר, וְלֹא חֲדָשׁוּ מְנַהֲגִים חֲדָשִׁים בְּפִרְט בְּנִסַּח הַתְּפִלָּה.

ה - תנט

בְּעֵנֶן מְחִיאַת כֶּף שֶׁבְּתְּפִלָּה הַמְּבֹאֵר מְמַנּוּ כַּמָּה פְּעָמִים בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ, הָיוּ מְאֲנָשִׁי-שְׁלוֹמְנו שְׁאָמְרוּ שֶׁעֵנֶן זֶה נוֹהֵג בְּעִקְרוֹ עַל חֶלֶק הַתְּפִלָּה שֶׁקֵּדָם הַשְּׂמוּנָה עֲשָׂרָה, וְרַאבְר"נ ז"ל סָבַר שֶׁקָּאִי אֶף-עַל עֶצֶם הַתְּפִלָּה, הֵינּוּ תְּפִלַּת שְׂמוּנָה עֲשָׂרָה.

ה - תס

הנגון המפרסם על הזמר "יצנה צור חסדו" לא היה מושך בפי אנשי-שלומנו שבאומאן ולא ידעו ממנו, ורבי אברהם סופר ז"ל הוא אשר הביאו ופרסמו בין אנשי-שלומנו באומאן, ואמר שמקבל בין אנשי-שלומנו שבעיר טשערין שבעת בקורו של רבנו בטשערין מפעם לפעם, היו אנשי-שלומנו מזמרים נגון התעוררות זה לפני אמירת התורה. ורבי לוי צחק ז"ל הוא אשר הלביש נגון נפלא זה על פיוט "יצנה צור חסדו".

ה - תסא

נהגו באומאן להעביר את כל הנפטרים דרך בית הכנסת הגדול, מחמת ששם העמיד הרשע גאנטע ימח שמו בשנת תקכ"ו חפה גדולה שהעמדה שם שתי וערב, והכריז לכל היהודים שנשבו ונתפסו שכל מי מהם החפץ להשאיר בחיים שיעבר תחת החפה וינצל, והיה קדוש ה' נורא כי לא הסכים לזה שום יהודי פדוע ונהרגו כלם, ומחמת קדוש ה' הגדול שהיה במקום נהגו

ה - תסב

נהגו לבלי לטעם בערב שבת מהדגים של שבת לבד אם חל ראש חודש בערב שבת, ומשום כבוד ראש חודש. וכן נהג רבי מיכל בן רבי צחק בן מוהרנ"ת ז"ל.

ה - תסג

בְּאוֹמְאֵן וְכֵן בְּכָל אוֹקְרַאינָא לֹא נִהְגוּ לומר 'יוֹצְרוֹת' בְּיוֹם ראשון שֶׁל שְׁבוּעוֹת וְרַק בְּיוֹם שְׁנֵי שָׁהוּא יוֹם טוֹב שְׁנֵי שָׁל גְּלִיּוֹת אֲמָרוּהוּ. בְּיָמִים הַנוֹרָאִים אֲמָרוּ בְּכָל אוֹקְרַאינָה 'יוֹצְרוֹת' גַּם בְּסֵדֶר 'יוֹצֵר הַמְּאוֹרוֹת'.

ה - תסד

נִהְגוּ אֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמֵנוּ בְּסֵדֶרֶם בְּשַׁבַּת אֶת הַשְּׁלַחַן לְאַחַר הַסְּעוּדָה לְהַשְׁאִיר עָלֶיהָ אֶת הַחֲלוֹת הַנִּשְׁאָרוֹת הֵן הַשְּׁלִימוֹת וְהֵן הַפְּרוֹסוֹת וּלְכַסּוֹתָם בְּמִפָּה.

צְדִיקִים

סִיפּוּרֵי

ה - תסה

שָׁאַל פֶּעַם הָאֶרֶץ ז"ל אֶת תַּלְמִידָיו : בְּמָה יִכְפְּרוּ עוֹנְתֵיכֶם, אוֹלֵי תֵּאבּוּ לְהַעֲנִשׁ בְּעֲנִיּוֹת? אֲמָרוּ לוֹ : לֹא, קִשָּׁה עָלֵינוּ הַדָּבָר. אוֹלֵי בִּישׁוּרֵיךְ? אֲמָרוּ לוֹ שׁוֹב : קִשָּׁה עָלֵינוּ הַדָּבָר. וְהַפְּטִיר וְאָמַר : וּבְזִיוּנוֹת גַּם אֵינְכֶם רוֹצִים לְקַבֵּל?
אִם כֵּן בְּמָה יִכְפְּר לְכֶם.

ה - תסו

פעם כבדו את אחד מתלמידי האר"י ז"ל בעליה לתורה, ולדעתו לא הייתה העליה לפי כבודו והקפיד במחשבתו על כך. אחר הסתלקותו כשהגיע לבית דין של מעלה ודנוהו מצאוהו נקי מכל רבב שלא היה נגדו שום דין ודברים, עד שבא מקטרג אחד וטען לפני הבית דין שמגיע לו עונש על עלבון התורה, ופסקו דינו כמדה כנגד מדה שיקבל חצי רגע של בושה, ובעת בשותו כסתה השכינה עליו בכנפיה, וכדי שלא יתביש ביותר, ואף-על-פי-כן כשבא לחברו וספר לו המעשה בחלום אמר לו: כל כך קשה עונש הבושה שם למעלה עד שוליא כסתה עליו השכינה בכנפיה היה עדיף לו לחזר ולבא שוב בגלגול ולא יעבר עליו בושה כזו של חצי רגע.

ה - תסז

היה אחד מהגדולים שחלק מאד על "שבת צבי" ונפטר לעולמו, ובנו המשיך בדרך אביו וחלק אף הוא עליו ועל חברתו, ועשו אנשי ש"צ כשוף, והביאו לבן קלב בצורת אביו, ופתח הכלב פיו ואמר לו: דע לך שהאמת הוא עם אנשי ש"צ ואל תחלק עליהם. הרהר הבן לנפשו ואמר: אם אבי אומר לי כך, הרי שפטור אני ממצות כבוד אב, ולקח מקל והחל להכותו, וכשהחל להכותו חזר לצורת קלב וברח לו.

ה - תסח

אמר פעם הצדיק רבי נתן אדלער ז"ל בשבח האחים הקדושים הלא הם רבי זושא ואחיו רבי אלימלך "הפולנים האלו גנבים הם, היכן שאני בא אני מוצאם שפבר הקדימוני".

ה - תסט

הסוחרים הקדמונים היו מבקשים בתפלתם שישלח להם ה' פרנסה כל
אחד כפי פרנסתו במשך ימות השבוע, אבל לא בערב שבת ולא בחדש
אלול, וכל זה כדי שיוכלו לקבל את השבת כהגון ובחדש אלול לשבת רק
על התורה והעבודה כדבעי.

ה - תע

מעשה שהלך פעם מלך גדול אחד לצוד חיות ביער. באמצע מרוצת הציד
פגש זקן אחד היושב דבוק בשרעפיו ומביט השמימה ודבוק כל כך
במחשבתו עד שאינו מבחין כלל וכלל בהנעשה סביבו עד שלא הבחין
במלך ובפמליתו הסמוכים אליו, ונפלא הדבר כל כך בעיני המלך עד
שהתקרב הוא עצמו אל הזקן ואמר לו: נפלאת כל כך בעיני ומוקירך אני
כל כך עד שכל מה שתבקש ממני אעשה. ענה לו הזקן: הטובה הגדולה
ביותר שיש לי לבקש ממך היא הנתיחני נא לנפשי ואל תקח את זמני
שהוא הדבר הנעלה והחשוב ביותר שיש לי עלי אדמות. ונתעלה חשיבותו
יותר בעיני המלך אולם כהבטחתו היה חיב לעזבו.

ה - תעא

אומרים בשם צדיקים שהיו אומרים בצחות על הכתוב (ירמיה ב, יג)
'אותי עזבו מקור מים חיים וכו'', ודרשו רז"ל 'הלואי אותי עזבו ותורתי
שמרו', שיש לפעמים שבני אדם לרב דבקותן והתעוררותם עוברים על
כמה וכמה הלכות פסוקות, ועל זה אומר הקדוש ברוך הוא 'הלואי אותי
עזבו מלהיות מדבקות ובעולמות וכו'', ותורתי שמרו' לבלי לסטות
מפסקי ההלכה בפשטות.

ה - תעב

הִיָּה בְּאוֹקְרַאִינָה אָדָם גָּדוֹל בְּתוֹרָה שְׁלֵמָד מְשָׁנִיּוֹת בְּעִמְקוֹת עֲצוּמָה, וְלָרֵב גְּדֻלוֹתוֹ הוֹכִיחַ בְּהוֹכָחוֹת מְצָקוֹת לְכַמָּה רַבָּנִים שְׁצָרִיף לְשָׁנוֹת בְּאִיזָה מְשָׁנָה אֶת לְשׁוֹן הַמְּשָׁנָה, וְהִיָּה מִזֶּה גַם נִפְקָא מִנָּה לְהִלְכָה. גְּעָרוּ בּוֹ הַרְבָּנִים וְכָל חֲבָרֵי בְּאֶמְרָם לוֹ: "אֵין אַחֲרֵיּוֹת מְשָׁנִיּוֹת עָלֶיךָ, וְאֶת לְשׁוֹן הַמְּשָׁנָה לֹא תִשָּׁנָה עַל אַף כָּל רְאִיוֹתֶיךָ".

ה - תעג

אָמַר פֶּעַם צְדִיק אָחָד: "אִם נוֹתְנִים לְקִדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא שֶׁהוּא יִנְהִיג אֶת הָעוֹלָם, עַל-יְדֵי זֶה בָּאִים צָרוֹת וּגְזֵרוֹת", וְשָׂאֵלוּ אוֹתוֹ לְפֶשֶׁר דְּבָרָיו, עָנָה וְאָמַר: לְאֶמֶת צָרִיכִין אָנוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהִנְהִיג אֶת הָעוֹלָם עַל-יְדֵי הַמְּצוּוֹת וְלִמּוּד הַתּוֹרָה וְהַמְּעֻשִׁים טוֹבִים שֶׁנַּעֲשֶׂה, וְכִשְׁחָלִילָה אֵין אָנוּ עוֹסְקִים בְּזֶה מְחִיב הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהִנְהִיג אֶת הָעוֹלָם, וּמִשׁוּם כֵּן בָּאִים גְּזֵרוֹת וְצָרוֹת, כִּי הַקִּדּוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְחַמֵּת מִדַּת הַמְּשֻׁפָּט מְנַהִיגוֹ בְּמִדָּה כְּנֻגַד מִדָּה.

ה - תעד

כְּשֶׁרָצָה רַבִּי נַחֲמָן מֵהוֹרְדֵּעֲנִיקָע זַ"ל סָבוּ שֶׁל רַבְּנֵי לְנִסְעָ לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל, הִלְךְ אֶל הַבַּעַל שֵׁם טוֹב זַ"ל לְטַל מִמֶּנּוּ רְשׁוֹת כְּנַהוּג, אָמַר לוֹ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב זַ"ל לְךָ לְמַקְוֶה. הִלְךְ רַבִּי נַחֲמָן זַ"ל וְטָבַל בּוֹ. כְּשֶׁחָזַר וּבָא אֶל הַבַּעַל שֵׁם טוֹב זַ"ל שָׂאֵלוּ: רַבִּי נַחֲמָן מָה רְאִיתָ? עָנָה לוֹ: כְּשֶׁטַּבַּלְתִּי פֶּעַם רִאשׁוֹנָה רְאִיתִי אֶת אַרְץ-יִשְׂרָאֵל, כְּשֶׁטַּבַּלְתִּי בִּשְׁנֵי רְאִיתִי אֶת יְרוּשָׁלַיִם, וּבִשְׁלִישִׁית רְאִיתִי אֶת בֵּית הַמִּקְדָּשׁ, בְּרַבִּיעִית רְאִיתִי אֶת קִדְשׁ הַקִּדְשִׁים אוּלָם אֶת הָאֲרוֹן לֹא רְאִיתִי. אָמַר לוֹ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב: "הָאֲרוֹן נִמְצָא בְּמַעֲזַבְיָז". "דָּעַר אֲרוֹן אִיז אֵין מַעֲזַבְיָז". וְהִבִּין הַדְּבָר וְחָזַר בּוֹ מִכּוֹנְתוֹ, אוּלָם אַחַר פְּטִירַת הַבַּעַל שֵׁם טוֹב אַחַר שֶׁהִשְׁתַּטַּח פֶּעַם עַל צִיּוּנוֹ הַקִּדּוּשׁ נִעְנָה בְּשִׂמְחָה לְחֲבָרוֹ (כְּמִדָּמָה שֶׁהִיָּה זֶה הַצְּדִיק מְקַאֲמִינְקָע) וְאָמַר לוֹ: כַּעַת נָתַן לִי הַרְבֵּי רְשׁוֹת לְנִסְעָ לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל. שָׂאֵלוּ הַצְּדִיק מֵאֵין לָךְ? עָנָה

לו רבי נחמן : וכי לא שמעת איך שאמר לי? ועלה לארץ-ישראל. הנה זה
בשנת תקכ"ד, וביום ב' תמוז שנת תקכ"ה נסתלק, ומנוחתו כבוד בבית
העלמין שבעיר טבריה.

ה - תעה

בזמן הבעל שם טוב ז"ל הנה איזה דין תורה לפני רבנים בענין מעות של
עני אחד, ופסק אחד הרבנים איזה פסק. כשעלתה נשמתו למעלה
שאלוהו למה פסק כך, והרי אינו לפי ההלכה, החל לפלפל בלמודו
להראות צדקו, ונעשה צחוק גדול כזה מפולו, עד שעף למרחקים
מחמת בשתו, והצחוק שחקו עליו נשמע למרחק מאתים פרסאות.

ה - תעו

במעשה מנסיעת הבעל שם טוב לארץ-ישראל, (לעיל חלק ב סימן שו)
מספר עוד שהזהיר את בתו לבל תאמר ותספר לאיש מדבר מחסורם
שאיין להם כלום לצרכי החג.

ה - תעז

כתוב בשם הבעל-שם-טוב ז"ל שהחלוק בין תפלת התיקין לבין התפלה
המאחרת ממנה הוא כרחוק מזרח ממערב.

ה - תעח

כְּשֶׁהִגִּיעַ הַצַּדִּיק רַבִּי גְרִשׁוֹן קִיטוֹבְעֵר זְצ"ל לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל הִשְׁתַּדַּל וְהִלָּךְ לְלַמֵּד עִם הָרַב הָאוֹר הַחַיִּים וְתַלְמִידָיו בְּמַעְרָה מִיַּחַדְתָּ שֶׁהָיָה יָדוּעַ לָהֶם לְבָדֵם, שֶׁשָּׂם לְמַדּוֹ לְמוֹדֵי הַקְּבָלָה וְהִנְסָתָרוֹת, וְלֹא נָתַנּוּ לוֹ לְהַפְנִס לְחִבּוּרָתָם עַד שֶׁיִּקְבְּלוּ רְשׁוֹת מֵרַבֵּם הָאוֹר הַחַיִּים הַקְּדוֹשׁ, אָמַר לָהֶם רַבִּי גְרִשׁוֹן: אָמְרוּ לְרַבְּכֶם שֶׁגְרִשׁוֹן קִיטוֹבְעֵר גִּיסוֹ שֶׁל הַבַּעַל שֵׁם טוֹב רוֹצֶה לְהַפְנִס, וְשָׂאֵלוּ לְרַבֵּם וְנָתַן לוֹ רְשׁוֹת. כְּשֶׁנִּכְנַס בְּדַקוֹ הָרַב הָאוֹר הַחַיִּים בְּעֵינָיו הַקְּדוֹשִׁים מֵרֵאשׁוֹ לְרַגְלָיו, וְאָמַר לוֹ: מַדּוּעַ לֹא אָמַר בְּבִקְשָׁתוֹ לְהַפְנִס "בַּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ", כִּי יֵשׁ הִרְבֵּה בַּעֲלֵי שֵׁם וְהַמְשִׁיךְ וְאָמַר לוֹ: מִכִּיר אֲנִי אוֹתוֹ וְשִׁמוֹ הוּא יִשְׂרָאֵל בֶּן שָׂרָה, אָמַר רַבִּי גְרִשׁוֹן לְהָרַב שֶׁהַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ רוֹצֶה מְאֹד לְבֹא לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל, שֶׁאֵלּוּ הָרַב הָאֵם הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ רוֹאֵנִי, עָנָה לוֹ רַבִּי גְרִשׁוֹן שָׂכֵן, שֶׁאֵלּוּ הָרַב אֵיךְ, עָנָה לוֹ רַבִּי גְרִשׁוֹן שְׂרוּאָה אֶת רֵאשׁוֹ וְגוֹפּוֹ אָבֵל לֹא אֶת רַגְלָיו, אָמַר לוֹ הָרַב: אִם הַבַּעַל שֵׁם טוֹב הַקְּדוֹשׁ רוֹאֶה רַק אֶת רֵאשִׁי וְגוֹפִי וְלֹא אֶת רַגְלִי, אִם כֵּן לֹא יִגִּיעַ לְאַרְץ-יִשְׂרָאֵל.

ה - תעט

רְאוּ פַעַם אֶת הַבַּעַל שֵׁם טוֹב בְּחִדְרוֹ אֵיךְ שְׂרוּעֵד מְאֹד מְאֹד, וְכִשְׁשָׂאֵלוּ אוֹתוֹ אַחֵר כִּדְ עַל זֶה, עָנָה וְאָמַר כַּמָּה יְגִיעוֹת צָרִיךְ הָאָדָם עַד שֶׁיִּזְכֶּה לְגִלּוֹי אֱלֹהֵיו פַּעַם אַחַת בְּמִשְׁךְ יְמֵי חַיָּיו, וְכַמָּה יְגִיעוֹת צָרִיךְ עַד שֶׁיְהִיָּה אֱלֹהֵיו הַנְּבִיא בְּאֵלָיו מִדֵּי יוֹם. וְכַמָּה יְגִיעוֹת צָרִיךְ שֶׁיְהִיָּה אֱלֹהֵיו הַנְּבִיא עוֹמֵד בַּחוּץ וְאֵינּוּ נִכְנָס אֶלָּא בְּרְשׁוֹת (כִּי אַחֲרָיָה הַשִּׁילּוֹנִי רָבּוּ שֶׁל אֱלֹהֵיו הַנְּבִיא הָיָה רָבּוּ שֶׁל הַבַּעַל שֵׁם טוֹב). "וְעַם הַרְהוֹר קַל אַחַד שֶׁל גְּאוּהָ יְכוּלִים לְהַפְסִיד אֶת הַכֹּל".

ה - תפ

הבעל-שם טוב ז"ל לא היה מתפלל בשום פעם לפני העמוד כשליח צבור
לבד מתפלת טל וגשם.

ה - תפא

בא פעם יהודי כפרי אחד אל הבעל שם טוב ז"ל והתאונן לפניו על זה שדר
בכפר מרחק מאחיו היהודים שאין לו מנין להתפלל כדבעי, וקשה לו מאד
לעזב את מקומו ולעבר לדור למקום אחר אחר שכבר מבסס במקומו,
ענה לו הבעל שם טוב: השתדל בהכנסת אורחים וכשתכבד את הארח
בדיסא - 'קשע' תכון לצאת ידי חובת 'קדיש', וכשתוסיף ותתן לו גם
חמיצה - (בארשט) תכון לצאת ידי חובת 'ברכו'.

ה - תפב

בעת המחלקת הגדולה על החסידים הגיעו כמה מכתבים להרב המגיד
שבו מתנים השולחים בצער רב גדל היסורים שעושים המתנגדים להרב
מבארדיטשוב זצ"ל. הניחו התלמידים את המכתבים על שלחנו לפניו.
בליל שבת הסתכל המגיד במכתבים, ולא אמר כלום. הניחו שוב את
המכתבים על שלחנו בשבת בבקר, ושוב הביט בהם ולא אמר כלום, וכן
היה בסעדה שלישית. הבינו התלמידים משתיקתו שרוצה שהם, דהינו
התלמידים, יעשו דבר מה בנדון, והחליטו התלמידים שיכניסו את
המתנגדים בחרם והצטרפו לזה יחד תשעה תלמידים, והעשירי היה צריך
להיות הרב בעל התנא, ובהבינם שמחמת תקף דעתו הגדולה של הרב
לא יסכים עמם ולא יחתם על החרם, לקחו שלחו ערוף והראו לו הדין
של המבזה תלמיד חכם הרי הוא בנדוי, והכריחוהו לדעתם עד שהסכים
עמם. אחר כך במוצאי שבת קדש בעת חצות לילה נכנס המגיד לחדרם
כשהולך ונתמך על קבים שהיה הולך בהם, ושאלם מה עשיתם? והבינו
שמתפון על החרם ושתקו ולא ענוהו דבר. נענה המגיד ואמר להם 'משום
שלא התיעצתם עם הראש שלכם הפסדתם את הראש שלכם'. "איבער
דעם האט איר אן גינארין אייער קאפ". ואחר זמן קצר נסתלק לעולמו.

ה - תפג

רבי לייב מסטרעסטינעץ זצ"ל חותנו של רבי יודל ז"ל נפטר על הספינה בדרך לנסע לארץ-ישראל, ונקבר באמצע הדרך צמוד לקבר צדיק נסתר אחד שהיה שד"ר מארץ-ישראל ונפטר בעיר באמצע דרכו לאסוף מעות, והשאיר צנאה שכשיגיע ארון עם נפטר ומעליו יזרח עמודא דנורא יקברוהו ויטמינוהו אצלו. וכשנפטר רבי לייב ונסעו אנשי הספינה לקברו בעיר הסמוכה הבחינו תושבי העיר בעמוד אש החופה עליו, וקברוהו ליד הצדיק הנסתר כצנאתו. (וע"ע בח"ב, סעיף ש').

[ב-ש]

רבי לייב מסטרעסטינעץ, חותנו של רבי יודל, נפטר על הספינה בדרך שנסע לארץ-ישראל, וכשהתקברו מלחי הספינה לעיר אחת בדרך נסיעתם, הניחוהו על דף אחד, והורידוהו הימה, ונסעו להם הלאה לדרךם. לפתע הבחינו תושבי העיר בגופת אדם שצפה לה בים, ועליה עומד עמוד אש, והבינו שאיש קדוש הוא, וכבר צפו לזה, כי דר אצלם אדם צדיק וקדוש, וצוה עליהם לפני פטירתו שלא יניחו לקבור לידו שום אדם, אלא רק צדיק שיראה עליו עמוד אש, ועתה שראו את עמוד האש על מטתו קברוהו לצדו.]

ה - תפד

פרש בצחות הצדיק רבי ברוך ממעזבוז זצ"ל "הבוחר בשירי זמרה" - הקדוש ברוך הוא בוחר אף בשירי תפלות וזמירות ישראל, ומשתעשע בהם.

ה - תפה

בא פעם הצדיק רבי הירש ליב מאליק ז"ל לבקר את הצדיק רבי ברוך ממעזבוז ז"ל. תכף בהפנסו התישב מעצמו על פסא. נענה לו רבי ברוך ואמר לו: וכי אין לך דרך ארץ להתישב לפני חד בדרא? ענה לו רבי הירש ליב: אף אני חד בדרא, אתה חד בדרא בצדקות, ואני בחכמה. אמר לו רבי ברוך: אם הנך חד בדרא בחכמה, אמר נא לי אם כן איזה קטרוג היה בשמים על ישראל בראש-השנה של שנה זו? ענה לו: הקטרוג היה עבור זאת שאין ישראל מתכונים במצוות שעושים באמת לשם שמים, רק דואגים בעשית המצוות לתועלתם הם, שאלו רבי ברוך: נו, הרי חכם אתה ומה ענית? ענה לו רבי הירש ליב ז"ל: אמרתי רבוננו של עולם, אם כן עשה אף אתה פמותם ודאג לעצמך, עשה למען אמתך עשה למען ברייתך וכוי. אמר לו רבי ברוך: אכן, אכן, חכם הדור הנך.

ה - תפו

פעם בשביעי של פסח אחר התפלה, בא אחד מחתניו של הצדיק רבי ברוך ממעזבוז ז"ל להזכיר לפניו שיתפלל על בנו החולה, הקפיד עליו רבי ברוך ואמר: "מדוע לא באת אלי לפני ברכת פהנים, עכשיו תצטרך קבר להמתין עד שבעות" (שאז שוב יברכו הכהנים על הדוכן, כמנהג תושבי חוץ לארץ).

ה - תפז

את הצדיק רבי ברוך ממעזבוז ז"ל היו מכנים בשם הרבי של כל הרבנים, כי כל המפרסמים היו נוסעים ובאים אליו.

ה - תפח

הִיָּה פֶּעַם הַצַּדִּיק רַבִּי בְּרוּךְ מִמְּעֻזְבוּז זַצ"ל אֶצֶל הַמְּגִיד זַצ"ל וְכַבְּדוּ הַמְּגִיד
מְאֹד, וְכִשְׂרָאוּ הַחֲסִידִים שֶׁהַמְּגִיד מְכַבְּדוֹ כָּל כֶּף כְּבָדוּהוּ אִף הֵם, אָמַר לָהֶם
רַבִּי בְּרוּךְ: וְכִי זֶה חֲכָמָה שֶׁמְכַבְּדִים אֶתְּם אוֹתִי אַחַר שֶׁגָּלוּ לָכֶם אֶת הַסּוּד?
וְכִי מִקֶּדֶם לֹא יָדַעְתֶּם שֶׁעֲלֵיכֶם לְכַבְּדֵנִי?

ה - תפט

בְּשֵׁם הַצַּדִּיק הַרְבֵּי רַבִּי בְּרוּךְ מִמְּעֻזְבוּז זַצ"ל הָיוּ אוֹמְרִים בְּצָחוֹת: "עַל
שְׁתֵּי לָחֶם יִבְצָעוּ תְּמִימִים" (הַנֶּאֱמָר בְּזְמִירוֹת יוֹם הַשַּׁבָּת): עַל שְׁנֵי בְּחִינּוֹת
לָחֶם, דְּהֵינּוּ עַל-יַדֵּי בְּחִינַת הַפְּרָנְסָה וּבְחִינַת הַקְּדוּשָׁה וְהַזְיוּג שֶׁנִּקְרָאת לָחֶם,
בְּיָדוּעַ, בּוֹצְעִים וְשׁוֹחֲטִים אֶת הַתְּמִימִים כְּשֶׁאֵינָם נִזְהָרִים הֵיטֵב חֲלִילָה.

ה - תצ

מְסַפְּרִים הָעוֹלָם שֶׁכְּשֶׁהָאֲחִים הַקְּדוֹשִׁים רַבִּי זושא וְרַבִּי אֱלִימֶלֶךְ זַצ"ל
הָלְכוּ לְגָלוּת עֲבְרוּ אֶת פּוֹלְנָיָה וְהִגִּיעוּ בְּנְדוּדָם לְגִבּוֹל גְּרַמְנִיָּה, בָּא הַס"מ
לְקַרְאֵתָם וְאָמַר לָהֶם: אִם אַתֶּם תִּכְנָסוּ לְכָאן אֶעֱזֹב אֶת כָּל הָעוֹלָם כְּדֵי
לְהַלְחֵם בָּכֶם. עָנוּ וְאָמְרוּ לוֹ: אַתָּה אֶת שְׁלֶף בֵּין כָּה עוֹשָׂה, וְאִף אָנוּ נִמְשָׁיֵךְ
בְּדַרְכֵּנוּ, וְנִכְנָסוּ אִף לָשֶׁם.

ה - תצא

אמר פעם הצדיק בעל 'הנעם אלימלך' זצ"ל: נמצא בעולם קלפה וטמאה גדולה מאד מאד עם המון חלונות ופתחים היוצאים ומשתלשלים ממנה לעוד קלפות וטמאות, וכשיצחקיל שלי (כשפונתו על החוזה מלובלין זצ"ל) נעמד להתפלל שובר הוא את הכל. "אז מיין יצחקיל שטעלט זיך דאווינען ברעכט ער אלץ".

ה - תצב

אמר הצדיק רבי אלימלך מליזענסק זצ"ל ששמע מרבו המגיד בשם הבעל שם טוב זצ"ל שהחזן המתפלל כשליח צבור דומה למעדר ומגרפה, שאף שבמקום שמנקה אכן נעשה נקי, אבל הוא עצמו מתלכלך בהרהורי הגאונה והגדלות.

ה - תצג

פעם נכנסה אשה אחת עם דמי פדיון להצדיק רבי זושא בהפצירה בו שיתפלל על בנה החולה מאד עד כדי סכנה. הלך רבי זושא וקנה בכסף הפדיון צרכי סעדה וערך סעדה נכבדה, נכנסה אליו אם הילד וטענה לפניו: רבי ומורי, חשבתני שתצומו עבור רפואת בני, ומה לסעדה כזו בשעה זו? ענה לה רבי זושא: כשאין לזושא מה לאכול לא שמים בשמים לב לזה, "נו מה יש אם לזושא אין מה לאכל", אבל כשזושא עורך סעדה נעשה מזה רעש בכל העולמות, מה קרה? וחוקרים ושואלים על זה, וכך ידעו שקבלתי פדיון עבור בנד החולה, ובעזרת השם יתרפא. וסיים ואמר בצחות על-פי הנאמר "סעדנו – ונושעה", שעל-ידי הסעדה נושע.

ה - תצד

בַּיָּר רַבִּי זֹשָׁא מְאָמְרָם ז"ל שְׁאָמְרוּ 'שְׁנַיִם שְׂיוֹשְׁבִים וְאֵין בֵּינֵיהֶם דְּבָרֵי
תוֹרָה הָרִי זֶה מוֹשֵׁב לְצִיָּים'. וְאָמַר בְּדֶרֶךְ קְשִׁיא: שְׁנַיִם שְׂיוֹשְׁבִים אֵיךְ יָכוֹל
לְהִיּוֹת הַדְּבָר שְׂאֵין בֵּינֵיהֶם דְּבָר תוֹרָה? עַל-כֵּן בְּהִכָּרַח לומר שְׂבִמְקוֹם זֶה
כָּבֵר יֵשְׁבוּ וְנִזְדַּמְּנוּ לְצִיָּים מִקֵּדָם, וּמִחֲמַת זֶה הַמְּקוֹם גָּרַם לְאֵלוּ הַיּוֹשְׁבִים
עֲתָה לְדַבֵּר דְּבָרִים בְּטָלִים.

ה - תצה

שְׂבַח הַצַּדִּיק רַבִּי אֶלְיעֶזֶר בֶּן הַצַּדִּיק רַבִּי אֶלְיָמֶלֶךְ מְלִיזְעֵנְסֶק זצ"ל אֶת אָמוֹ
עַל זֶה שֶׁהֵיְתָה מְעוֹרָרֶת אֶת אָבִיו לְקִימַת חַצוֹת, וְהֵיְתָה פּוֹנֶה אֵלָיו
בְּדַבּוּרִים כָּמוֹ: רַבִּי אֶלְיָמֶלֶךְ, אֵיךְ יַעֲרֹב לָךְ שְׁנֵתָךְ כְּשֶׁגִּזְרוֹת כָּאֵלוּ וְכָאֵלוּ יֵשׁ
עַל יִשְׂרָאֵל, קוֹים הַתַּפִּיל וְשִׁפְךְ שִׁחַתָּךְ לִפְנֵי קוֹנֵךְ שְׂיִרְחַם עֲלֵיהֶם.

ה - תצו

בְּסוּף יָמָיו שֶׁל הָרַב 'בַּעַל הַתִּנְיָא' נִתְחַרַשׁ בְּאַזְנָיו, וְאָמַר פַּעַם לְאַנְשָׁיו: מַה
בְּכַךְ אִם נִחְרַשְׁתִּי, הָרִי מַה שְׁאֵנִי אוֹמֵר לָכֶם אַתֶּם שׁוֹמְעִים, וְאֵת מַה
שְׁאַתֶּם אוֹמְרִים אֵינִי צָרִיךְ לִשְׁמַע, וְאִם כֵּן מַה בְּכַךְ.

ה - תצז

מִסְפָּרִים עַל אֶחָד מִהַגְדוּלִים - יֵשׁ סִבְרָא שֶׁהִיא זֶה אֶצֶל הָרַב הַמַּגִּיד תַּלְמִיד
הַבַּעַל שֵׁם טוֹב ז"ל - שְׁנִכְנַס אֵלָיו אָדָם חוּטָא גְדוֹל, וְחָשַׁב זֶה הַחוּטָא שְׂאֵין
הַצַּדִּיק יוֹדֵעַ עָלָיו לָאוּ כְּלוּם. אוּלָם תִּכְף בְּהַכְּנָסוֹ אָמַר לוֹ הַצַּדִּיק: "אָמַר
נָא לִי מַה עָשָׂה לָךְ הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ כָּל כַּךְ רַע שְׁאַתָּה כָּל כַּךְ כְּנַגְדוֹ?". "וְאוּס
הָאֵט דִּיר ה' יִתְבָּרַךְ אַזּוֹי שְׁלַעֲכָטְס גִּיטָאן וְאוּס דוּ בִיזְסֵט אִים אַזּוֹי כְּנַגְדוֹ".

חֲדָרוּ הַדְּבָרִים לְלִבּוֹ כֹּל כֶּף עַד שֶׁנִּתְעוֹרַר לְתִשׁוּבָה וְנִהְפֶּה לְבַעַל תִּשׁוּבָה גָּמוּר.

ה - תצח

כְּשֶׁהִזְהִיר פֶּעַם הָרַב הַבַּעַל הַתִּנְיָא אֶת תַּלְמִידָיו לְלַמֵּד אֶךְ בְּסִפְרִים שֶׁנִּתְחַבְּרוּ עַל-יְדֵי צְדִיקִים בְּעֵלֵי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ. שְׁאֵלוּהוּ עַל לְמוֹד הַרְעִיב מִבְּרִטְנֹרָא, עָנָה: זֶהוּ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ נָקִי, "דָּאֵס אִיז רִינְעֵ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ".

ה - תצט

כְּשֶׁכָּבְּשׁוּ הַרוּסִים אֶת מְדִינֹת שְׂכֵנֹתֵיהֶם וְנִכְנְסוּ לְגְבוּלוֹת סְלֹאוּיטָא, אָמַר הַצְּדִיק רַבִּי פִּנְחָס מִקְאָרִיץ ז"ל: "אֲפֹלוּ תִינּוּקוֹת בְּעָרִיסְתֶּם רְאוּ קָרִי", לְרַב קִלְפָתֶם וְטִמְאָתֶם הַנּוֹרָאָה. "אֲפֹלוּ קִינְדָּעֵר אִין דִּי ווִיגְעֵלָאָךְ, הָאֲבֹן גִּיזְעוּ קָרִי".

ה - תק

הֲלֹךְ פֶּעַם הַצְּדִיק הָרַב מִבְּאֲרֵיטְשׁוּב זַצ"ל לְאַסּוֹף מִתּוֹשְׁבֵי הָעִיר הַנְּגִידִים עָצִי הַסָּקָה עֲבוּר עֲנִיֵי הָעִיר. אַחַר כֵּן פָּנָה בְּתַפְלָתוֹ וְאָמַר: "רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, כְּלָם נִתְּנוּ עֲבוּר הַסָּקָה לְעֲנִיִּים, תֵּן נָא גַם אֶתְּהוּ!!" וְאָכֵן הָיָה חֹדֶשׁ אַחַד בְּאוֹתוֹ חָרָף חָס יוֹתֵר.

ה - תקא

זוגתו של רבי דוד מקאלייבר זצ"ל יצאה פעם בערב שבת לשוק לקנות דגים לכבוד שבת, ומחמת שכבר לא נשארו דגים בחנות היו כמה נשים שהתנפחו על מחירו של הדג האחרון, ביניהם הייתה אשה אחת שלא ידעה והפירה את הרבנית, והוסיפה במחיר עוד ועוד. קנטרה ובזתה אותה הרבנית על הפריזה את המחיר, ואף-על-פי-כן קנתה זוגתו של רבי דוד את הדגים במחיר הגבה מכלם. אחר-כך נודע לאשה הזאת, שאשה זו שקנתה את הדגים זוגתו של הצדיק רבי דוד היא, ובאה אליה לבייתה לבקש את סליחתה. כששמע מזה רבי דוד הקפיד על זוגתו ואמר לה: 'חזרת הביתה מבלי לבקש מהאשה הזאת את סליחתה? ועד כעת נטרת לה איבה? לכי ופיסי אותה בתכלית הפיוס. וכך עשתה.

ה - תקב

הצדיק הרב מוואלטשיסק ז"ל, מחתנו של רבנו, היה למדן מפלג מאד, וספר הרב מאומן לרבי לוי יצחק ז"ל שפעם שלח מכתב לתלמידו שנקרא בשם 'החריף', על שם חריפותו הגדולה בתורה וגאונותו: 'בא אלינו ותראה נפלאות בתורתנו'. ובא אליו ודרש לפניו פלפול עמק משך כמה שעות. וספר אחר כך זה החריף: בשעתים הראשונות שדרש הרב עוד הבנתיו והשגתי דרשותו, אולם אחר כך המשיך בפלפולו עוד ששה שעות עד שלא יכלתי להשיג עמק דבריו. וגלה אז רבי לוי יצחק להרב שהרב מוואלטשיסק היה מחתנו של רבנו, התפעל מזה מאד הרב עד שאמר לו בצחות: גם אותו חטפתם? אכן באמת רואה אני שהיכן שיש איזה טוב חטפתם אותו לעצמכם.

ה - תקג

בעל ה'דגל מחנה אפרים' היה אחר הסתלקות הבעל שם טוב לרבי במעזבוז משך שנים עשרה שנים, ואחריו אהיו הצדיק רבי ברוך זצ"ל, גם הוא כאהיו משך שנים עשרה שנים, ואחריו הצדיק הרב מאפטא זצ"ל שכהן אף הוא שם משך שנים עשרה שנים.

ה - תקד

אמר פעם החוזה לתלמידיו: בקר אצלי כעת הגאון מוילנא. התפלאו החסידים והלכו לחפש אחר האורח שבקר את רבם, עד שמצאו שהיה זה הרבי מקאצק זצ"ל.

ה - תקה

אחר הסתלקותו של הרב החוזה מלובלין זצ"ל מכרו את כל בגדיו לעשירי החסידים וכדי שיהיה פרנסה מזה לאלמנה והיתומים. את כפתו קנה אחד בסך שלש מאות רענדליך, וחשבה האלמנה בתמימותה מאחר שהוא מוכן לשלם סך גדול כזה תלך ותרחצהו קדם. כשבא זה הקונה וראה את הכפה נקיה ומגהצת שאלה היכן הזעה של הרבי? אני רציתי את הזעה, ובעבורה שלמתי סך רב כזה.

ה - תקו

בעת שערך פעם החוזה מלובלין זצ"ל סעדת ברית מילה שלח קדם שליח מיחד שילך להזמין לברית את רבו בעל הנעם אלימלך זצ"ל, ואמר לשליח: תאמר לו רבי שלח אותי להזמין את הרבי של כל העולם שיבוא לברית. ואכן בא עם זוגתו לברית. (רל"י ז"ל בשם רבי אלחנן ספקטור

ה - תקו

בהיות הצדיק "החונה מלובלין" צעיר לימים, ראהו פעם הצדיק רבי זוסקא מהאניפולי והביט עליו זמן מה (והפליא החונה אחר כך את הבטתו שמיביט עליו). אחר כך פנה אליו רבי זוסקא ואמר לו: אני נתתי לך נפש ורוח, אם ברצונך גם נשמה לך אל אחי רבי אלימלך.

ה - תקח

הצדיק החונה מלובלין זצ"ל, כשעורר את אנשיו לקימת חצות הנה אומר: צריך להתמיד בקימת חצות ולהיות נעור בזמן קדוש זה, אף אם על-ידי הנהגה זו ישן האדם כמה שעות ביום.

ה - תקט

הצדיק רבי בער בן רבי הצדיק רבי שלמה מקארלין חתנו של הצדיק רבי ברוך ממעזבוז זצ"ל הנה נמוך קומה, כשהתבדח פעם עליו אחד מגיסיו. תקף נחלה אחד מבניו, וכשבא לחותנו רבי ברוך שיתפלל על בנו החולה, אמר לו כמעצמו: לך ובקש סליחתו של רבי בער ויבריא בנך. וכך הוה.

ה - תקי

מקפיד הנה הצדיק רבי פנחס מקאריץ ז"ל להתפלל כותיקין באמרו:
"רוצה אני להתפלל מקדם קדם שיתחיל אור העולם להתמלאות בהבל
של לשון הרע ורכילות".

ה - תקיא

הנה לו להצדיק רבי משה ליב מסאסוב ז"ל חסיד אחד שבגרו בנותיו,
ומחמת עניותו הגדולה לא יכל הנה להשיאם. הגיעו הדברים לידי כך
שהרבנית בעצמה פנתה אל הרבי: ואמרה לו: מדוע אינך מפציר בתפלתך
לפני ה' עבור החסיד הדבוק בך וצרתו רבה כל כך? ענה לה הרבי: מה לך
כי תליני עלי בעוד שהחסיד עצמו אינו דואג על כך. פנו אליו כמה מחבריו
החסידים ושאלו אותו: חברנו, אמר נא לנו האמת אם היו רוצים למלא
כל משאלות לבך, במה היית בוחר ומבקש? ענה החסיד ואמר: הייתי
מבקש לזכות לומר 'ברוך שאמר' בכונה כמו הרבי.

ה - תקיב

אמר פעם הצדיק רבי פנחס קאריצער ז"ל: קדם שהתקרבותי לדרך הבעל
שם טוב ז"ל היו נופלים לי השנים בתפילתי, ואף-על-פי-כן לא זכיתי
שתהיה באמת, וכשהתקרבותי לדרך הבעל שם טוב ז"ל לא נפלו בתפילתי
השנים והייתי מתפלל יותר עם אמת.

ה - תקיג

הצדיק רבי מענדל מויטעפסק זצ"ל ה'ה מ'הדר מאד בלבושיו, ואמר פעם
הצדיק רבי פנחס קאריצער זצ"ל: מתחבא הוא מאנשי העולם בצחצחו
את עצמו. "ער באהלט זיך פון די וועלט מיט זיין גיפוצקייט". (נכפל כבר
לעיל בח"ג, סעיף כת"ר).

ה - תקיד

התפיל פעם הצדיק בעל "הישמח משה" בהתלהבות נוראה והרגיש
משום מה שאין תפלה זו באה מכחו הוא, וברר הדבר עד שנודע לו
שבמקום תפלתו שעמד בו התפיל פעם הצדיק רבי שמעלקע מניקלשבורג
זצ"ל.

ה - תקטו

היו שני צדיקים מתלמידי הבעל שם טוב ז"ל שהיו מחלקים ביניהם משך
כמה וכמה שנים. כשהגיע עת פטירתו של אחד מהם כתב צואה ומסרו
לבנו וצוה עליו שאחר פטירתו ימסרהו להצדיק בעל מחלקתו, אחר
פטירתו כשהביא צואתו להצדיק ופתחו צואתו ה'ה כתוב בו, הרי קדם
ההסתלקות רואה אדם יותר את האמת, ובכן אמר לה כעת שעומד אני
לפני פטירתי רואה אני שכל המחלקת שהיה בינינו ה'ה לשקר, ובכן שולח
אני אליך את בני, ואנא ממך למדהו תורה.

ה - תקטז

הצדיק רבי איזיק המלך זצ"ל תלמיד הרב בעל התניא, אמר פעם לאחד
שבוא עמו לבית הקברות ויקח עמו גרזן, והגיע לאיזה מצבה וצוה עליו

לְשַׁבְּרוּ, מְשׁוּם שֶׁהִיא כְּתוּב שָׁם שְׁבָחִים נוֹרָאִים מְפֹלְגִים שֶׁלֹּא לְפִי עָרְכוּ שֶׁל
הַנִּפְטָר, וְאָמַר לוֹ שְׂאִין בִּיכְלָתוֹ שֶׁל הַנִּפְטָר לְבֹא לְתַקּוּנוֹ מִחֲמַת הַשֶּׁקֶר
הַכְּתוּב עָלָיו, וּבָזָה שֶׁשָּׁבַר הַמַּצָּבָה יִתְתַּקֵּן כְּרֵאוּי.

ה - תקיז

הִיא פֶּעַם בַּעַל הַחֲדוּשֵׁי הָרִי"ם ז"ל בְּאִיזָה בְּרִית מִיֵּלָה וְרָאָה אֶת הַסֵּפֶר
סְפָרֵי מַעֲשִׂיּוֹת וְעָמַד וְקָרָא בּוֹ זָמַן מִמְּשָׁד כַּמָּה שְׁעוֹת, אַחֵר כִּדְ אָמַר
בְּמַעֲשִׂיּוֹת הָרֵאשׁוֹנוֹת עוֹד הַבְּנֵי מִשְׁהוּ אָבֵל בְּמַעֲשֵׂה הָאֲחֵרוֹנָה מ-י"ג
בְּעֵטְלִירֵס כָּבֵר לֹא הַבְּנֵי כְּלוּם וַיֵּשׁ אוֹמְרִים שֶׁהוֹסִיף וְאָמַר עוֹד שְׁמִי
שְׁמִי בְּמַעֲשֵׂה זֶה יָכוֹל לִידַע מִקֵּץ הַגְּאֻלָּה.

ה - תקיח

סֵפֶר הָרַב הַצַּדִּיק מִבְּרַאנִיב ז"ל ז"ל שֶׁפֶעַם הִתְגַּנֵּב עֲצָמוֹ לְמַקּוֹה לְרֵאוֹת
טְבִילָתוֹ שֶׁל הָרַבִּי מִצְאָנֻז ז"ל, וְרָאָה אִידֵךְ שֶׁמְקַבֵּל עַל עֲצָמוֹ לְפָנֵי טְבִילָתוֹ
אֶת כָּל הָאֲרָבַע מִיתוֹת בֵּית דִּין, וְקִבְּלוּ בְּמִסִּירוֹת נֶפֶשׁ מִמֶּשׁ.

ה - תקיט

חוֹתְנוֹ שֶׁל הַחֲפֵץ חַיִּים ז"ל הִיא עֲשִׂיר וּבַעַל יְכַלֵּת, וְרָצָה שֶׁיִּתְּפָרְנֵס הַחֲפֵץ
חַיִּים עַל שְׁלָחָנוֹ (קַעֲסָט) כְּכֹל שֶׁיִּחְפֹּץ, וְלֹא הַסְּפִים לָזֶה הַחֲפֵץ חַיִּים בְּשׁוּם
אֶפֶס, בְּטַעֲנוֹ: אִם אֶתְרַגֵּל כְּעַת לְחַיֵּי רוּחָה, מָה אֶעֱשֶׂה אַחֵר כִּדְ כְּשֶׁאֲצַטְרֵךְ
לְהִתְפָּרְנֵס בְּעֲצָמִי, וְעַל-כֵּן טוֹב לִי יוֹתֵר מִלְּכַתְּחִלָּה לְהִתְפָּרְנֵס בְּעֲצָמִי אִף
שֶׁיְהִי בְּדַחֵק.

ה - תקב

מספרים שפשוט פגעו מאן דהו לפני רבי יוסף חיים זאננפלד ז"ל את הרב קוק ז"ל על קפידתו בשמירת קדשת העינים, שתכף כששומע ומבין שנכנס אדם לחדרו משפיל את עיניו לרצפה, בחששו מהסתכלות רעה חלילה, ענה רבי יוסף חיים ואמר: אם בן יהיה לו עולם הבא גדול יותר, באומר שכל אדם כפי מעשיו בזה העולם בן יקבל שכרו, הן לטוב והן להפך חלילה.

שונים

ענינים

ה - תקכא

רבי שכנא אביו של רבי נשקע מטולטשין ז"ל נפטר בחיי אביו רבי דוד צבי בן רבי יצחק בן מוהרנ"ת ז"ל. ת.נ.צ.ב.ה.

ה - תקכב

לרבי אלטער בן ציון ז"ל היה אח בשם רבי אברהם משה ז"ל ואף הוא כאחיו היה חסיד נלהב והיה בעל מנגן נפלא. בעת מלחמת העולם השנייה טרח רבי דוד שכטער ז"ל עבור ביאתו לארץ-ישראל מאד. ת.נ.צ.ב.ה.

ה - תקבג

לראש-השנה שנת תרצ"ט לגדל הספנה שהיה בעת ההיא לא הגיעו לקבוץ אנשי-שלוֹמנו רק עשרים וחמש אנשים, ורבי לוי יצחק ז"ל במסירות נפשו להתפלל עם אנשי-שלוֹמנו היה אף הוא עמָהם.

ה - תקכד

הקלוזי שבאומן שנבנה בפעם השלישית בשנת תרס"ג נבנה רק על-ידי יהודים שומרי תורה ומצוות שטבלו במקוה מדי יום, ורק חציבת וגזיזת האבנים נעשתה על ידי גויים ברחוק מקום.

ה - תקכה

אביו של רבי טוביה באבריניצער נפרד מעט מאנשי-שלוֹמנו מחמת רב החביבות והכבוד שרחש לו הרבי מטאלנע ז"ל, כי היה בר אורן גדול, ובערב יום פפור צנה שהוא אשר ילקה אותו, והיה זאת לאות כבוד גדול מאד.

ה - תקכו

רבי נחמן נעמירובער החזן נלב"ע באמצע קיץ שנת תרע"ט.

ה - תקכז

רבי נתן בייטלמאכר ז"ל התחתן בגיל חמש עשרה עם מרת מלכה בת רבי נחמן מטולטשין ז"ל. אחר כמה שנים כשרצה לעלות לארץ-ישראל ולא הסכימה זוגתו התגרשו, והשתדכה עם רבי אלטער טעפליקער ז"ל, והוא נשא לאשה את מרת גיטל שהתאלמנה מבעלה רבי ישראל מקארדאן ז"ל.

ה - תקכח

גם אביו של רבי מתתיהו כהן ז"ל התקרב לאנשי-שלומו ובשנה אחת בא מפולניה לאומן להתפלל עם אנשי-שלומו יחד.

ה - תקכט

רבי נחמן בן חיה בת רבנו ז"ל בננו היו רבי יעקב יוסף ורבי זלמן, וכן עוד בת שנשאה לרבי ישראל דוד בן רבי אפרים בן רבי נפתלי תלמיד רבנו ז"ל. רבי יעקב יוסף היה דר בזוויניגראטקע הסמוך לשפאלי, ולעת זקנתו בא לגור באומן הוא היה אדם עם לב מלא רגש, בפרט בבואו לציון רבנו ז"ל. רבי לוי יצחק ז"ל עוד זכה להכירו. בפטירתו עשו לו תושבי עיר אומאן כבוד גדול מחמת חוסו החשוב, אחיו רבי זלמן כמוהו היה חסיד גדול והיה דר בטשערין והשאיר אחריו כמה בנים חשובים, כרבי צבי המכנה רבי הערשל ועוד.

ה - תקל

רבי זלמן בן רבי נחמן ז"ל בן חיה בת רבנו ז"ל דמה בצורתו לרבנו יותר
מפל נכדיו ז"ל. הוא נפטר זקן ושבע ימים בעיר מגוריו טשערין, בסוף
שנת תרע"ז-ח.

ה - תקלא

רבי זלמן בן רבי נחמן (בנה של מרת חיה בת רבנו ז"ל) חבר ספר נפלא על
הלקוטי מוהר"ן ורבי לוי יצחק ז"ל עוד זכה וראה ספר קדוש זה, ובעת
שעלה רבי משה בער רוזנפלד ז"ל לארץ-ישראל, בקש רבי לוי יצחק ז"ל
מבנו של רבי זלמן שישלח עמו לארץ ולא אבה. אחר כך בעת הפרעות
של הבולשביקים ימ"ש, נאבד ולא נודע איו, וחבל על דאבדיו, כי היה
ספר קדוש מלא חכמה וקדשה כמחבר עצמו.

ה - תקלב

לרבי מאיר הגביר ממעדוודיבקע נולדו לו בברכת רבנו ז"ל - אחר
הסתלקותו של בנם שאמר עליו רבנו: "א שאד א שאד", כמובא לעיל
חלק א' סימן שי"ז - שלשה בנים, אחד רבי נחמן, והשני רבי אהרן המכנה
רבי אהרן ליפאוועצקער, ורבי שמחה המכנה רבי שמחה מהיער' שעבד
כמנהל ביערו של רבי אברהם בערניו ז"ל נכד רבנו, שקבל עליו משנה זו
אחר פטירתו של רבי שמשון המכנה רבי שמשון מהיער' או רבי שמשון
הגדול'.

ה - תקלג

התורות שבלקוטי מוהר"ן שנקתבו בכתב יד החברים נכתבו על-ידי רבי
אברהם פֿעטערבוֹרגֶר ז"ל שהיה פתבא רבא, והאריץ ימים מאד, יותר
מפל תלמידי רבנו ז"ל.

ה - תקלד

רבי הירש בער החוקר והפילוסוף שזכה להתקרב לרבנו היה אדם מכבד
ומפרסם מאד כי מחמת ידיעתו הגדולה בלשון המדינה ולשונו הצח, היה
הוא הכותב לצאר מטעם הממשלה מכתבי בקשה וכדומה, והיה אדם
פילוסוף ומקרו עצום.

ה - תקלה

רבי נתן בייטלמאכער ז"ל שהיה פתבן גדול קבל בשכרו מהרב מטשערין
ז"ל סף של רענדל, השוה לסף שלשה רופל פסף עבור כל דף שכתב
והעתיק מכתבי הרב ז"ל.

ה - תקלו

רבי דוד צבי דאשיווסקע ז"ל נפטר בשיבה טובה בשנת תרע"ג ונטמן
באומאן. הוא זכר עוד את סבו רבי יודל ז"ל תלמיד רבנו וכן את מוהרנ"ת
ז"ל והיה אומר בעל פה חדושי תורה והלכות מלקוטי-הלכות שזכה

ושמעים עוד בעצמו בצעירותו ממוהרנ"ת ז"ל.

ה - תקלז

רבי זענוויל ז"ל אחיו של רבי משה ברסלבר ז"ל עובד הי ונרא וחסיד גדול
היה, והיה דר בעיר ברסלב.

ה - תקלח

בראש-השנה שנת תרצ"ו עוד הגיעו אנשי-שלומנו לקבוץ פרגיל, ורבי
אברהם שטרנהרץ ז"ל התפלל עוד לפני העמוד. אולם לראש-השנה שנת
תרצ"ז כבר לא התאספו אנשי-שלומנו יחדיו בקבוץ, והתפללו מעט
בבתיים שכורים ובהצנע.

ה - תקלט

רבי אבא ליינסקי ז"ל בן אחות ראבר"ג ז"ל הפיר אשה אחת שזכרה
עוד מילדותה את הלגותו של רבנו ז"ל.

ה - תקמ

מרת יוכבד בת רבי נתן בן רבי נחמן בן רבי שמואל טעפליקער תלמיד
רבנו נשאה לרבי יוחנן גלנט ז"ל ואחר עשר שנים שלא זכו להפקד
התגרשו, והתתנה בשנית עם רבי יצחק כוכב לב ז"ל והוא נשא אחר כך.
את מרת טויבע רחל בת רבי געציל ושניהם שוב לא זכו להפקד.
ת.נ.צ.ב.ה.

ה - תקמא

רבי אברהם יצחק הכהן ז"ל המוכא בשמות הצדיקים בסופו היה אחד
מאנשי-שלומו מפולנה והוא אשר היה לו חלק בהתקרבותו של רבי
אלחנן ספקטור ז"ל, לדרך רבנו.

ה - תקמב

זוגתו השניה של הרב מטשערין ז"ל הייתה מעיר קרימנטשוק, והיתה
נכדתם של לומדי תורה גדולים. היא הייתה באה מדי פעם לפעם לבקר
את נכדיה שבעיר ברסלב, והיו נכדיה מכבדים אותה מאד מאד.

ה - תקמג

שם משפחתו של רבי שמעון תלמיד רבנו היה קמינסקי. ומשפחת
קנלסקי הכבודה הם נכדיו, ונקראים בשם זה מצד האם.

ה - תקמד

היו כמה שנים שהתפלל רבי משה ברסלבר ז"ל כשליח צבור את תפלת השחרית של ראש-השנה במקום רבי אליעזר ביאלסטוץקער ז"ל.

ה - תקמה

רבי מיכלי בן רבי יצחק בן מוהרנ"ת ז"ל היה בעל מנגן נפלא וחבר כמה נגונים.

ה - תקמו

רבי אליעזר בן רבי אלטער מטעפליק ז"ל היה דר בטשערין.

ה - תקמז

רבי געציל נפטר בשביעי של פסח ונקבר בו ביום לצדו של ראבר"נ ז"ל.

ה - תקמח

לראש-השנה האחרון לימי חיינו של רבי דוד צבי בן רבי יצחק בן מוהרנ"ת ז"ל היא שנת תרע"ו, כפר לא היה יכל לבא להתפלל בקבוץ אנשי-שלומו פנהוג.

ה - תקמט

ר' דוד אחיו של רבי אלטער טעפליקער היה דר בעיר בארשא, והיה הוא ובנו רבי אליהו שאף הוא דר בארשא באים מדי שנה לאומאן לקבוץ אנשי שלומו. (ע"ע לעיל בח"ד, סעיף תקצ"ח).